

Investičný profil Košíckého samosprávneho kraja

Názov:

Investičný profil Košického samosprávneho kraja

Vydal:

Košický samosprávny kraj

Kontaktná osoba:

Ing. Peter Ťapák
tel.: 055/72 68 220-221
e-mail: peter.tapak@vucke.sk

Spracovali:

Ing. Lucia Byšická
Ing. Viera Dulinová
Ing. Oliver Kovács
Ing. arch. Anna Mareková
Ing. Marek Mitterpák
Ing. Mária Molnárová
Mgr. Katarína Rosičová
Ing. Melinda Sasáková
Ing. arch. Anna Soročinová

OBSAH TEJTO PUBLIKÁCIE JE MOŽNÉ ŠÍRIŤ LEN S PREDCHÁDZAJÚCIM SÚHLASOM AUTOROV

OBSAH

1. Všeobecné informácie o Košickom kraji	4
2. Legislatíva	7
3. Ekonomické prostredie	10
3.1. Hrubý domáci produkt a cena pracovnej sily	10
3.2. Cena pôdy a pozemkov	11
3.3. Cena nehnuteľností.....	12
3.4. Cena prenájmov	12
4. Technická infraštruktúra	13
4.1. Dopravná sieť.....	13
4.1.1. Napojenie Košického kraja na existujúcu cestnú sieť európskeho významu	13
4.1.2. Cestná sieť Košického kraja	14
4.1.3. Železničná doprava	16
4.1.4. Letecká doprava	18
4.2. Elektrická sieť.....	19
4.3. Verejné vodovody a disponibilné vodné zdroje.....	20
4.4. Kanalizačné siete.....	22
4.5. Telekomunikačná sieť a internet	23
4.5.1. Využívanie internetu	23
4.5.2. Mobilné siete.....	25
5. Endogénne zdroje	28
5.1. Pôdy, pôdohospodárstvo	28
5.2. Nerastné suroviny	28
5.3. Zdroje geotermálnej energie	30
5.4. Kultúrne a prírodné dedičstvo	32
6. Ľudské zdroje	33
6.1. Demografia.....	33
6.2. Vzdelanostná štruktúra	34
6.3. Trh práce.....	37
7. Inštitucionálna podpora a infraštruktúra dostupná pre prílev investícií.....	44
7.1. Inštitucionálna podpora podnikania.....	44
7.2. Regionálna podpora podnikania a zriaďovania priemyselných parkov a centier strategických služieb	51
7.3. Rozvojové osi a inovačné póly rastu v Košickom kraji.....	52
7.4. Lokality pre investorov	53
7.4.1. Priemyselné lokality pre investorov	53
7.4.2. Biznis centrá v Košiciach	66
7.4.3. Investície v oblasti cestovného ruchu	67
7.5. Výskumno-vývojový potenciál – lokality pre investorov	72
7.5.1. Organizácie pre prenos poznatkov do praxe a podporu rozvoja inovatívnych odvetví.....	73
7.5.2. Klastre v Košickom kraji.....	76
7.6. Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja – podpora podnikania a konkurencieschopnosti priemyslu.....	78
7.7. Rozvoj ľudských zdrojov – infraštruktúra vzdelávania v Košickom kraji	80
8. Analýza súčasného stavu prílevu investícií	83
8.1. Priame zahraničné investície	83
8.2. Rozdelenie investícií v kraji.....	85
8.3. Pravidlá v oblasti poskytovania individuálnej štátnej pomoci investorom	88
8.4. Stimuly pre výskum a vývoj.....	93
8.5. Analýza požiadaviek investorov	95

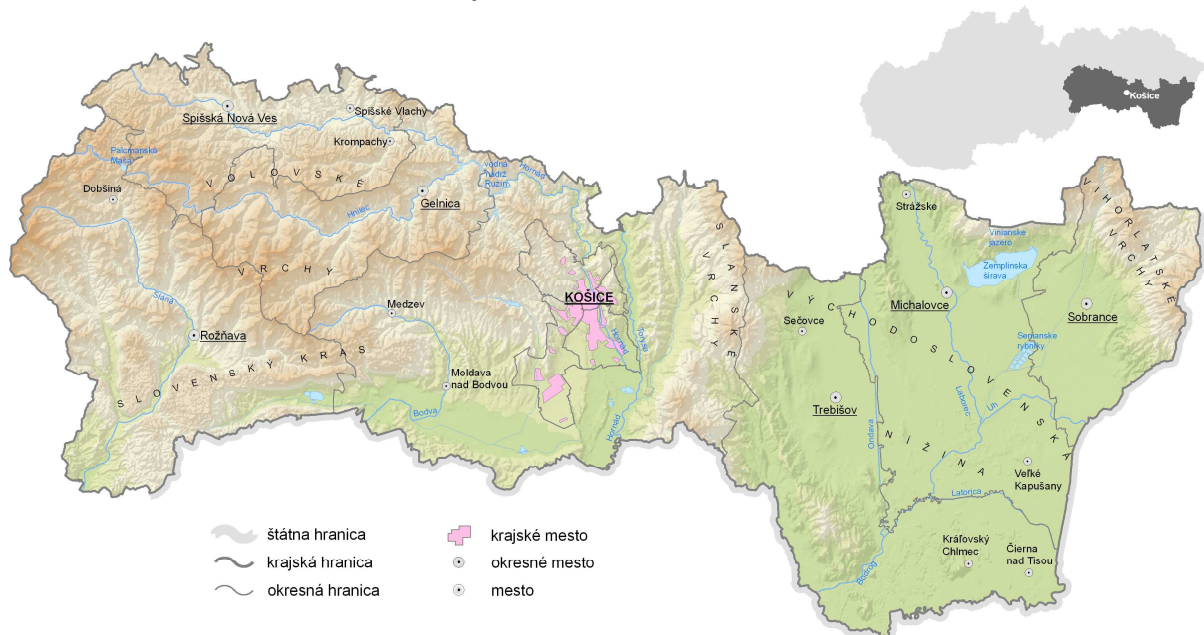
1. Všeobecné informácie o Košickom kraji

Košický kraj sa nachádza v juhovýchodnej časti Slovenskej republiky. Svojou rozlohou 6 755 km² zaberá 14% územia Slovenskej republiky. Poľnohospodárska pôda má rozlohu 3 375 km², t.j. polovicu výmery kraja. Počtom 778 120 obyvateľov k 31. 12. 2009 patrí k najväčším krajom v rámci Slovenskej republiky (2. najväčší kraj). Na 1 km² tu žije v priemere 115 obyvateľov, čím mierne prevyšuje priemer Slovenska. K najhustejšie osídleným patria okresy Košice I – IV administratívne pôsobiace na území mesta Košice. V mestských sídlach v Košickom kraji žije 55,7% obyvateľov.

V rámci SR Košický kraj na severe susedí s Prešovským krajom a na západe s Banskobystrickým krajom. Medzištátne hranice má na juhu s Maďarskou republikou v rámci vnútorného Schengenského priestoru a na východe vonkajšiu Schengenskú hranicu s Ukrajinou.

Košický kraj sa administratívne člení na 11 okresov. Mesto Košice sa člení na štyri okresy (Košice I, II, III, IV), ďalšími okresmi sú Gelnica, Košice-okolie, Michalovce, Rožňava, Sobrance, Spišská Nová Ves a Trebišov. Všetky okresy okrem okresu Košice-okolie majú okresné sídlo, ktoré má administratívno-správnu funkciu.

Obrázok č. 1: Sídlna štruktúra Košického kraja

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Sídlnú štruktúru kraja tvorí 440 obcí väčšinou s menším počtom obyvateľov, z toho je 17 miest – Čierna nad Tisou, Dobšiná, Gelnica, Košice, Kráľovský Chlmec, Krompachy, Medzev, Michalovce, Moldava nad Bodvou, Rožňava, Sečovce, Sobrance, Spišská Nová Ves, Spišské Vlchy, Strážske, Trebišov a Veľké Kapušany. Krajským mestom sú Košice. Sú administratívnym, priemyselným, obchodným, ekonomickým, vzdelávacím i kultúrno-historickým centrom východného Slovenska.

Na základe súboru vybraných indikátorov (štatisticky sledované ukazovatele pre hodnotenie úrovne rozvoja okresov) bola v roku 2004 vypracovaná sociálno-ekonomická regionalizácia Košického kraja a podľa stupňa ich rozvinutosti sa vytvorili nasledovné skupiny okresov:

- rozvinutý región, ktorý sa vyznačuje viacsektorovou ekonomickou základňou (Košice I – IV),
- stabilizované regióny, disponujúce podmienkami pre ďalší rozvoj (Spišská Nová Ves a Michalovce),
- problémové regióny,
  - stagnujúce**, s jednostranne orientovaným ekonomickým potenciálom, vyznačujúce sa nízkou mierou ekonomickej aktivity, nedostatočným využívaním vlastného potenciálu, vysokou mierou nezamestnanosti (Košice-okolie, Rožňava a Trebišov),
  - depresné**, zaostávajúce v dôsledku úpadku profilujúcich odvetví, resp. s nízkym ekonomickým potenciálom a vysokou mierou nezamestnanosti (Sobrance a Gelnica).

Na základe posúdenia sociálno-ekonomického rozvoja okresov Košického kraja sme v rokoch 2005 – 2008 konštatovali, že v každom z okresov nastal priaznivý vývoj, ktorý sa prejavil vo zvýšení počtu a v stabilite malých a stredných firiem, ako aj v diverzifikácii výrobných základne. Pretrvávajúcim problémom bol nedostatok finančných prostriedkov pre priaznivejší transfer a uplatnenie nových technológií v záujme zvyšovania konkurencieschopnosti firiem. Pretrvávali problémy v pomerne vysokej miere nezamestnanosti, v medziregionálnych a vnútroregionálnych rozdieloch vo výške priemernej nominálnej mesačnej mzdy ako aj v tvorbe nových pracovných miest vyžadujúcich kvalifikovanú pracovnú silu. Regionálne rozdiely v Košickom kraji pretrvávajú, pričom zvlášť výrazné sú rozdiely medzi košickými a mimokošickými okresmi. Priaznivo sa však zmenšili rozdiely v skupine problémových okresov medzi tzv. stagnujúcimi a depresnými okresmi. Z uvedeného dôvodu naďalej ponechávame skupinu tzv. problémových okresov, pričom postupne aj vplyvom zvyšovania vstupu zahraničných investorov dochádza k ich prelínaniu so skupinou stabilizovaných regiónov v Košickom kraji.

V roku 2009 sa začali výraznejšie prejavovať dôsledky celosvetovej finančnej krízy, ktoré sa odzrkadlili v pomalších trendoch ekonomického rastu a v ďalších indikátoroch, ktoré prezentujú ekonomickú výkonnosť Košického kraja a jeho jednotlivých okresov. Čiastočne ovplyvnili – spomalili priaznivé trendy ekonomického vývoja a vyrovnanie disparít v rámci SR a Košického kraja i medziregionálnych disparít. Určitú stabilizáciu podnikateľského prostredia vyjadrenú ukazovateľmi ekonomickej výkonnosti môžeme konštatovať v II. polroku 2010.

Okresy Košického kraja

Tabuľka č. 1: Charakteristika okresov Košického kraja v roku 2009

Okres Gelnica, počet obyvateľov k 31. 12. 2009: 31 365					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	584	mužov	49,3	Organ. subjekty k 31. 12. 2009	2 251
Podiel na rozlohe kraja v %	8,6	žien	50,7	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	19,6	podniky	178
poľnohospodárska pôda	19,6	na úhrne SR	0,6	neziskové organizácie	287
nepoľnohospodárska pôda	80,4	kraja	4,0	fyzické osoby – podnikatelia	1 786
Počet mestských častí	20	Hustota obyvateľstva na km ²	54	z toho	
z toho so štatútom mesta: Gelnica				živnostníci	1 700
				slobodné povolania	44
				samostatne hosp. roľníci	42
Okres Košice I, počet obyvateľov k 31. 12. 2009: 67 336					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	85	mužov	47,0	Organ. subjekty k 31. 12. 2009	9 604
Podiel na rozlohe kraja v %	1,3	žien	53,0	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	100	podniky	3 375
poľnohospodárska pôda	17,8	na úhrne SR	1,2	neziskové organizácie	1 073
nepoľnohospodárska pôda	82,2	kraja	8,7	fyzické osoby – podnikatelia	5 156
Počet mestských častí	6	Hustota obyvateľstva na km ²	792	z toho	
				živnostníci	4 600
				slobodné povolania	544
				samostatne hosp. roľníci	12
Okres Košice II, počet obyvateľov k 31. 12. 2009: 80 763					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	74	mužov	48,1	Organ. subjekty k 31. 12. 2009	7 329
Podiel na rozlohe kraja v %	1,1	žien	51,9	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	100	podniky	1 802
poľnohospodárska pôda	49,7	na úhrne SR	1,5	neziskové organizácie	614
nepoľnohospodárska pôda	50,3	kraja	10,4	fyzické osoby – podnikatelia	4 913
Počet mestských častí	8	Hustota obyvateľstva na km ²	1 091	z toho	
				živnostníci	4 631
				slobodné povolania	263
				samostatne hosp. roľníci	19

Okres Košice III, počet obyvateľov k 31. 12. 2009: 29 682					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	17	mužov	48,6	Organ. subjekty k 31. 12. 2009	2 540
Podiel na rozlohe kraja v %	0,3	žien	51,4	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	100	podniky	419
poľnohospodárska pôda	22,9	na úhrne SR	0,5	neziskové organizácie	157
nepoľnohospodárska pôda	77,1	kraja	3,8	fyzické osoby – podnikatelia	1 964
Počet mestských častí	2	Hustota obyvateľstva na km ²	1 746	z toho	
				živnostníci	1 869
				slobodné povolania	90
				samostatne hosp. roľníci	5
Okres Košice IV, počet obyvateľov k 31. 12. 2009: 56 099					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	61	mužov	47,2	Organ. subjekty k 31. 12. 2009	6 877
Podiel na rozlohe kraja v %	0,9	žien	52,8	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	100	podniky	2 511
poľnohospodárska pôda	57,2	na úhrne SR	1,0	neziskové organizácie	568
nepoľnohospodárska pôda	42,8	kraja	7,2	fyzické osoby – podnikatelia	3 798
Počet mestských častí	6	Hustota obyvateľstva na km ²	920	z toho	
				živnostníci	3 414
				slobodné povolania	368
				samostatne hosp. roľníci	16
Okres Košice-okolie, počet obyvateľov k 31. 12. 2009: 115 192					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	1 541	mužov	49,5	Organ. subjekty k 31. 12. 2009	6 764
Podiel na rozlohe kraja v %	22,8	žien	50,5	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	12,2	podniky	955
poľnohospodárska pôda	49,4	na úhrne SR	2,1	neziskové organizácie	811
nepoľnohospodárska pôda	50,6	kraja	14,8	fyzické osoby – podnikatelia	4 998
Počet obcí	114	Hustota obyvateľstva na km ²	75	z toho	
z toho so štatútom mesta: Medzev, Moldava nad Bodvou				živnostníci	4 623
				slobodné povolania	227
				samostatne hosp. roľníci	148
Okres Michalovce, počet obyvateľov k 31. 12. 2009: 110 080					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	1 020	mužov	48,6	Organ. subjekty k 31. 12. 2009	6 988
Podiel na rozlohe kraja v %	15,1	žien	51,4	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	48,7	podniky	1 165
poľnohospodárska pôda	71,4	na úhrne SR	2,0	neziskové organizácie	843
nepoľnohospodárska pôda	28,6	kraja	14,1	fyzické osoby – podnikatelia	4 980
Počet obcí	78	Hustota obyvateľstva na km ²	108	z toho	
z toho so štatútom mesta: Michalovce, Strážske, Veľké Kapušany				živnostníci	4 399
				slobodné povolania	357
				samostatne hosp. roľníci	224
Okres Rožňava, počet obyvateľov k 31. 12. 2009: 61 827					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	1 173	mužov	48,4	Organ. subjekty k 31. 12. 2009	4 654
Podiel na rozlohe kraja v %	17,4	žien	51,6	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	38,9	podniky	661
poľnohospodárska pôda	31,5	na úhrne SR	1,1	neziskové organizácie	577
nepoľnohospodárska pôda	68,5	kraja	7,9	fyzické osoby – podnikatelia	3 416
Počet obcí	62	Hustota obyvateľstva na km ²	53	z toho	
z toho so štatútom mesta: Dobšiná, Rožňava				živnostníci	3 099
				slobodné povolania	180
				samostatne hosp. roľníci	137

Okres Sobrance, počet obyvateľov k 31. 12. 2009: 23 222					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	538	mužov	48,9	Organ. subjekty k 31. 12. 2009	1 354
Podiel na rozlohe kraja v %	8,0	žien	51,1	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	27,0	podniky	156
poľnohospodárska pôda	56,3	na úhrne SR	0,4	neziskové organizácie	236
nepoľnohospodárska pôda	43,7	kraja	3,0	fyzické osoby – podnikatelia	962
Počet obcí	47	Hustota obyvateľstva na km ²	43	z toho	
z toho so štatútom mesta: Sobrance				živnostníci	850
				slobodné povolania	54
				samostatne hosp. roľníci	58
Okres Spišská Nová Ves, počet obyvateľov k 31. 12. 2009: 97 329					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	587	mužov	49,4	Organ. subjekty k 31. 12. 2009	7 941
Podiel na rozlohe kraja v %	8,7	žien	50,6	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	52,0	podniky	1 064
poľnohospodárska pôda	36,1	na úhrne SR	1,8	neziskové organizácie	824
nepoľnohospodárska pôda	63,9	kraja	12,5	fyzické osoby – podnikatelia	6 053
Počet obcí	36	Hustota obyvateľstva na km ²	166	z toho	
z toho so štatútom mesta: Krompachy, Spišská Nová Ves, Spišské Vlachy				živnostníci	5 562
				slobodné povolania	285
				samostatne hosp. roľníci	206
Okres Trebišov, počet obyvateľov k 31. 12. 2009: 105 225					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	1 074	mužov	48,5	Organ. subjekty k 31. 12. 2009	6 655
Podiel na rozlohe kraja v %	15,9	žien	51,5	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	41,4	podniky	1 010
poľnohospodárska pôda	73,6	na úhrne SR	1,9	neziskové organizácie	812
nepoľnohospodárska pôda	26,4	kraja	13,5	fyzické osoby – podnikatelia	4 833
Počet obcí	82	Hustota obyvateľstva na km ²	98	z toho	
z toho so štatútom mesta: Čierna nad Tisou, Kráľovský Chlmec, Sečovce, Trebišov				živnostníci	4 330
				slobodné povolania	191
				samostatne hosp. roľníci	312

Zdroj: Štatistický úrad SR pracovisko ŠÚ v Košiciach, Bulletin 4/2009, Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2009, ŠÚ SR

2. Legislatíva

Právne predpisy súvisiace s problematikou priemyselných parkov a investícií

Podpora zriaďovania priemyselných parkov má svoj legislatívny rámec v **zákone č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov, v znení zákona č. 156/2003 Z.z., v znení zákona č. 542/2004 Z.z. a v znení zákona č. 466/2005 Z.z.** Novelami zákona sa umožnilo zriadenie priemyselného parku aj pre jedného podnikateľa a taktiež zriaďovanie priemyselných parkov niekoľkým obciam, ktoré na tento účel uzatvorí zmluvu.

Podľa zákona sa priemyselným parkom rozumie územie vymedzené územným plánom obce alebo územným plánom zóny, na ktorom sa vykonáva alebo má vykonávať priemyselná výroba alebo služby jedného podnikateľa alebo viacerých podnikateľov.

Na zriadenie priemyselného parku možno obci alebo vyššiemu územnému celku, ktorý spĺňa podmienky uvedené v zákone, poskytnúť dotáciu zo štátneho rozpočtu na:

- technickú vybavenosť územia a inžinierske stavby nevyhnutné na zriadenie priemyselného parku,
- náhradu za vyvlastnenie pozemkov určených na zriadenie priemyselného parku,
- úhradu nákladov na kúpu alebo iný prevod, nájom alebo zámenu pozemkov určených na zriadenie priemyselného parku, alebo na zriadenie vecného bremena na pozemkoch určených na zriadenie priemyselného parku vrátane úhrady nákladov na prevod pozemkov, s ktorými Slovenský

pozemkový fond nakladá, do vlastníctva obce a úhradu nákladov na nájom týchto pozemkov obci, alebo na zámeru týchto pozemkov s obcou, alebo za zriadenie vecného bremena na týchto pozemkoch potrebných na vybudovanie technickej vybavenosti územia a inžinierskych stavieb nevyhnutných na zriadenie priemyselného parku,

- úhradu odvodov za vyňatie pozemkov z lesného pôdneho fondu.

Technickou vybavenosťou územia a inžinierskymi stavbami nevyhnutnými na zriadenie priemyselného parku sú najmä: studne a prívody úžitkovej a pitnej vody, kanalizácia, čistenie a vypúšťanie odpadových vôd, prívod a rozvod elektriny, prívod plynu a plynovodná prípojka, prístupové pozemné komunikácie, železničná vlečka, lanové a iné dráhy, vodné cesty vrátane prístavov, telekomunikačné siete a zariadenia, uskladnenie, druhotné využitie alebo odvoz a zneškodnenie odpadov, odvodnenie územia, odvoz a uskladnenie ornice, pozemné práce a terénne úpravy.

Dotáciu na zriadenie priemyselného parku možno poskytnúť obci len za podmienky, že pozemky, na ktorých je alebo bude vybudovaná technická vybavenosť územia a inžinierske stavby nevyhnutné na zriadenie priemyselného parku sú vo vlastníctve obce alebo ak obec preukáže, že má k týmto pozemkom iné práva podľa osobitného predpisu.

Podmienky na poskytnutie podpory:

- územie na zriadenie priemyselného parku je vymedzené v schválenom územnom pláne obce alebo územnom pláne zóny.

Žiadateľ (obec, VÚC) má:

- zabezpečené finančné prostriedky na zriadenie priemyselného parku vo výške min. 15% nákladov na obstaranie a zriadenie priemyselného parku,
- predchádzajúci súhlas fondu na prevod pozemkov (s ktorými fond nakladá) na obec, alebo na nájom, zámenu pozemkov,
- s podnikateľom uzavretú zmluvu o uzavretí budúcej zmluvy, ktorá upraví ich vzťahy najmä v oblasti podnikateľského zámeru podnikateľa v priemyselnom parku vrátane preukázania finančného zabezpečenia podnikateľského zámeru, zabezpečenia záväzkov podnikateľa na obstaranie investície v priemyselnom parku, záväzkov podnikateľa na vytvorenie nových pracovných miest v prevádzkach, ktoré zriadi v priemyselnom parku a ich udržania najmenej po dobu piatich rokov od začatia prevádzky a prípadného záväzku podnikateľa na spolufinancovanie nákladov na zriadenie priemyselného parku; táto zmluva zároveň obsahuje záväzok obce, že po zriadení priemyselného parku prenajme obec podnikateľovi na dobu najmenej 20 rokov pozemky a technickú vybavenosť priemyselného parku,
- finančné zabezpečenie sa preukazuje schváleným rozpočtom obce alebo záväzným vyhlásením podnikateľa o poskytnutí finančných prostriedkov obci na zabezpečenie jej podielu na spolufinancovaní nákladov a zriadenie priemyselného parku, alebo záväzným prísľubom banky na poskytnutie úveru obci vo výške jej podielu na spolufinancovaní nákladov na zriadenie priemyselného parku,
- ak má byť priemyselný park zriadený na území okresu, v ktorom je miera evidovanej nezamestnanosti vyššia ako 10% podľa údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR, podiel obce na spolufinancovaní nákladov na obstaranie a zriadenie priemyselného parku sa znižuje na 5%.

Výška dotácie:

- dotácia obci na technickú vybavenosť územia a na inžinierske stavby, na kúpu alebo iný prevod, nájom, alebo zámenu pozemkov určených na zriadenie priemyselného parku, na úhradu odvodov za vyňatie pozemkov z lesného pôdneho fondu možno poskytnúť do výšky 85% nákladov určených na tieto účely, najviac do výšky 50% z hodnoty nákladov na obstaranie investície podnikateľa v priemyselnom parku, resp. najviac do výšky ceny pozemkov zistených znaleckým posudkom,
- ak má byť priemyselný park zriadený na území okresu, v ktorom je miera evidovanej nezamestnanosti vyššia ako 10% podľa údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR, možno dotáciu zvýšiť až do 95% nákladov určených na zriadenie priemyselného parku.

Tento zákon a jeho novely zároveň spresňujú obsah zmluvy medzi obcou a podnikateľom v priemyselnom parku o uskutočnení jeho podnikateľského zámeru, ako aj spôsob preukázania finančného zabezpečenia podielu obce na spolufinancovaní nákladov na zriadenie priemyselného parku.

Zákon zjednodušuje postup pri vybavovaní žiadostí, liberalizuje požiadavky na dokladovanie výšky oprávnených nákladov na zriadenie priemyselného parku, umožňuje podnikateľovi v priemyselnom parku odkúpiť od obce pozemky a technickú infraštruktúru priemyselného parku za trhovú cenu pozemku a technickej vybavenosti a inžinierskych stavieb. V prípade odpredaja určitej časti územia priemyselného parku, do tejto ceny predaja sa započíta aj pomerná časť nákladov na obstaranie technickej vybavenosti a inžinierskych stavieb priemyselného parku.

Rozhodnutie o poskytnutí dotácie vydáva ministerstvo na základe písomnej žiadosti obce alebo vyššieho územného celku po schválení návrhu na poskytnutie dotácie vládou Slovenskej republiky. Na poskytnutie dotácie nie je právny nárok. Na základe rozhodnutia o poskytnutí podpory uzatvorí ministerstvo s obcou alebo vyšším územným celkom písomnú zmluvu o poskytnutí rozpočtových prostriedkov, obsahuje aj podmienky pre odstúpenie od zmluvy. V prípade prevodu, nájmu alebo zámeny pozemkov Slovenský pozemkový fond po prijatí rozhodnutia ministerstva o poskytnutí podpory uzatvorí s obcou písomnú zmluvu o prevode, alebo prenájme pozemku najmenej na dobu 50 rokov, resp. podľa dohody. Zo zmluvy musí vyplývať právo obce vybudovať na prenajatom pozemku technickú vybavenosť územia a inžinierske stavby nevyhnutné na zriadenie priemyselného parku.

Obec môže pozemky, alebo technickú vybavenosť územia a inžinierske stavby nevyhnutné na zriadenie priemyselného parku previesť za odplatu podnikateľovi, ktorý podniká na území priemyselného parku. Tento prevod sa uskutoční za všeobecnú hodnotu celého pozemku, technickej vybavenosti, alebo inžinierskych stavieb, ktorá je stanovená znaleckým posudkom.

Smernica č. 13/2004 Ministerstva hospodárstva SR na poskytovanie dotácie na zriaďovanie priemyselných parkov a na elimináciu rizík v oblasti procesu poskytovania finančných prostriedkov na priemyselné parky zo dňa 16. 12. 2004 popisuje postup spracovania žiadostí a kritériá pre ich hodnotenie.

Smernica č. 8/2006 Ministerstva hospodárstva SR, ktorou sa mení Smernica č. 13/2004 na poskytovanie dotácie na zriaďovanie priemyselných parkov a na elimináciu rizík v oblasti poskytovania finančných prostriedkov na priemyselné parky v súlade so zákonom č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselného parku v znení neskorších predpisov.

Štátna pomoc a investičné stimuly

Súvisiaca legislatíva:

- zákon č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci v znení zákona č. 434/2001 Z.z., 461/2002 Z.z., 203/2004 Z.z., 82/2005 Z.z., 468/2005 Z.z., 518/2005 Z.z.,
- zákon č. 561/2007 Z.z. o investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 56/2009 Z.z.,
- zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov (v znení zákona č. 43/2004 Z.z., 177/2004 Z.z., 191/2004 Z.z., 391/2004 Z.z., 538/2004 Z.z., 539/2004 Z.z., 659/2004 Z.z., 68/2005 Z.z., 314/2005 Z.z., 534/2005 Z.z., 660/2005 Z.z., 688/2006 Z.z., 76/2007 Z.z., 209/2007 Z.z., 519/2007 Z.z., 530/2007 Z.z., 561/2007 Z.z., 621/2007 Z.z., 653/2007 Z.z., 168/2008 Z.z., 465/2008 Z.z., 514/2008 Z.z., 563/2008 Z.z., 567/2008 Z.z., 60/2009 Z.z., 184/2009 Z.z., 185/2009 Z.z., 504/2009 Z.z., 563/2009 Z.z.), zákon ustanovuje daň z príjmov fyzickej osoby alebo právnickej osoby a spôsob platenia a vyberania dane,
- zákon č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení č. 191/2004 Z.z., 365/2004 Z.z., 585/2004 Z.z., 614/2004 Z.z., 1/2005 Z.z., 82/2005 Z.z., 528/2005 Z.z., 573/2005 Z.z., 310/2006 Z.z., 693/2006 Z.z., 561/2007 Z.z., 139/2008 Z.z., 233/2008 Z.z., 263/2008 Z.z., 460/2008 Z.z., 562/2008 Z.z., 49/2009 Z.z., 108/2009 Z.z., 266/2009 Z.z., 463/2009 Z.z., 594/2009 Z.z., 52/2010 Z.z., 136/2010 Z.z.).

Investičná pomoc

Od 1. januára 2008 nadobudol účinnosť **zákon č. 561/2007 Z.z. o investičnej pomoci** v znení zákona č. 56/2009 Z.z. Na základe tohto zákona je poskytovaná regionálna investičná pomoc a pomoc v zamestnanosti na investičné projekty alebo projekty expanzie priemyselnej výroby, technologických centier, centier strategických služieb a komplexných stredísk cestovného ruchu.

Tento zákon upravuje podmienky poskytovania investičnej pomoci na rozvoj regiónov a pôsobnosť orgánov verejnej správy pri poskytovaní investičnej pomoci a kontrole jej použitia. Prináša možnosť poskytnúť podnikateľovi investičnú pomoc na podporu počiatočnej investície a tvorbu nových pracovných miest (viac informácií v kap. 8.3. Pravidlá v oblasti poskytovania individuálnej štátnej pomoci investorom).

Nariadenie vlády SR č. 148/2008, ktorým sa ustanovuje maximálna intenzita investičnej pomoci v jednotlivých regiónoch SR s účinnosťou od 1. mája 2008. Podľa tohto nariadenia maximálna intenzita investičnej pomoci pre investičný zámer v regióne NUTS 2 (Východné, Stredné, Západné Slovensko) nesmie počas čerpania investičnej pomoci prekročiť tieto hodnoty:

- Východné Slovensko – Košický a Prešovský kraj 50%,
- Stredné Slovensko – Banskobystrický a Žilinský kraj 50%,
- Západné Slovensko – Trnavský, Trenčiansky a Nitriansky kraj 40%.

Ak je investičný zámer okrem veľkých investičných projektov realizovaný malým alebo stredným podnikom, maximálna intenzita investičnej pomoci sa zvyšuje pre malé podniky o 20% a pre stredné podniky o 10%. Maximálna intenzita investičnej pomoci pre veľký investičný projekt, ktorého hodnota oprávnených nákladov presahuje 50 mil. Eur a nepresahuje 100 mil. Eur je 50% maximálnej intenzity investičnej pomoci

v jednotlivých regiónoch SR; maximálna intenzita investičnej pomoci pre veľký investičný projekt, ktorého hodnota oprávnených nákladov presahuje 100 mil. Eur, je 34% maximálnej investičnej pomoci v jednotlivých regiónoch SR. Ustanovenie § 1 ods. 1 zákona sa použije, ak bolo rozhodnutie o schválení investičnej pomoci vydané do 31. 12. 2013.

Vyhláška MH SR č. 342/2008, ktorou sa ustanovuje vzor formulára na získanie investičnej pomoci s účinnosťou od 1. septembra 2008.

3. Ekonomické prostredie

3.1. Hrubý domáci produkt a cena pracovnej sily

Minimálna mzda v roku 2010

Sumu minimálnej mzdy v roku 2010 stanovuje nariadenie vlády SR č. 441/2009 z 21. októbra 2009. Suma minimálnej mzdy s účinnosťou od 1. 1. 2010 sa stanovuje na 307,70 Eur za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou. Toto nariadenie sa vydáva na základe § 2 ods. 1 zákona č. 663/2007 Z.z. o minimálnej mzde. Minimálna mzda je vyjadrená sumou platnou pre zamestnancov odmeňovaných mesačnou mzdou a hodinovou pre zamestnancov odmeňovaných hodinovou mzdou. Minimálna mzda sa používa napr. aj pre výpočet dolnej hranice vymeriavacieho základu pre výpočet odvodov do zdravotnej a sociálnej poisťovne. Od poslednej úpravy minimálnej mzdy platnej od 1. 1. 2009 sa minimálna mzda zvýšila o 12,2 Eur.

V Košickom kraji sa v roku 2007 vyprodukoval hrubý domáci produkt (v parite kúpnej sily) v objeme 10 666 mil. Eur a v rámci SR bol tretí najvyšší (za Bratislavským a Trnavským krajom). V porovnaní s rokom 2003 bol vyšší o 36%. Intenzitou rastu však bol pod priemerom SR. V porovnaní s inými kraji SR bol v intenzite rastu HDP Košický kraj na 6. mieste.

Tabuľka č. 2: HDP v bežných cenách (v mil. Eur) vyjadrený v parite kúpnej sily (PPS)

Región	2003	2004	2005	2006	2007	Index 2007/2003
SR spolu	61 817	66 417	72 932	80774	90 942	147,1
Bratislavský kraj	15 501	16 736	19 846	21 142	24 298	156,8
Trnavský kraj	6 609	7 194	8 846	9 888	12 438	188,2
Trenčiansky kraj	6 373	6 877	7 182	8 412	9 358	146,8
Nitriansky kraj	7 078	7 738	8 518	9 097	9 973	140,9
Žilinský kraj	6 369	6 928	7 740	8 431	9 815	154,1
Banskobystrický kraj	6 509	6 695	6 386	7 266	8 117	124,7
Prešovský kraj	5 531	5 876	6 350	6 552	7 369	133,2
Košický kraj	7 846	8 373	8 807	9 753	10 666	135,9

Zdroj: Štatistický úrad SR

V roku 2008 dosiahla priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v Košickom kraji podľa údajov Štatistického úradu SR hodnotu 749,29 Eur a v porovnaní s predchádzajúcim rokom sa zvýšila o 6,11%. Tempo rastu nominálnych miezd sa v porovnaní s rokom 2007 spomalilo o 5,1 p. b. Priemerná reálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve SR medziročne vzrástla o 1,4%, pričom jej prírastok bol o 1,9 p. b. nižší ako v roku 2007.

Tabuľka č. 3: Priemerná nominálna mesačná mzda podľa odvetví v Košickom kraji (za podniky s počtom 20 a viac zamestnancov)

Odvetvie	Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca (Eur)			
	2005	2006	2007	2008
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo; Rybolov, chov rýb	430,96	481,98	510,21	550,75
Priemysel spolu (okrem stavebníctva)	760,21	818,4	854,4	870,43
Priemyselná výroba	751,84	804,72	832,78	860,56
Stavebníctvo	640,38	705,07	774,2	868,58
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	488,91	520,61	589,89	646
Hotely a reštaurácie	414,19	435,6	460,62	464,06
Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	605,92	643,66	695,4	730,38

Odvetvie	Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca (Eur)			
	2005	2006	2007	2008
Finančné sprostredkovanie	960,47	1 039,20	1 061,66	1 056,17
Nehnutelnosti, prenájom a obchodné činnosti	568,11	632,94	687,78	726,15
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	637,16	729,6	766,28	853,03
Školstvo	477,73	511,82	557	604,45
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	453,79	491,27	557,74	629,77
Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	407,29	427,8	461,36	511,69
Priemerná mzda	607,42	660,33	706,14	749,29

Zdroj: Regdat, 2010

Tabuľka č. 4: Priemerná nominálna mesačná mzda v hospodárstve SR¹

Územie	Priemerná nominálna mesačná mzda (Eur)				
	2005	2006	2007	2008	2009
Slovenská republika	573,39	622,75	668,72	723,03	744,50
Bratislavský kraj	770,50	825,20	876,88	943,50	969,92
Trnavský kraj	533,96	584,54	635,76	676,16	689,01
Trenčiansky kraj	501,93	543,82	582,59	630,35	634,76
Nitriansky kraj	473,25	511,02	551,25	606,39	624,58
Žilinský kraj	503,62	545,61	588,83	645,95	656,93
Banskobystrický kraj	482,67	519,72	559,72	600,01	605,41
Prešovský kraj	437,66	467,60	497,91	545,71	573,00
Košický kraj	556,60	595,17	626,77	671,91	684,00

Zdroj: Regdat, 2010

3.2. Cena pôdy a pozemkov

Tabuľka č. 5: Priemerná cena pôdy v Košickom kraji v roku 2010

Územie	Priemerná cena pôdy v Eur/ha	
	Orná pôda	Trvalo trávnaté porasty
Gelnica	321,14	212,31
Košice I	897,17	406,82
Košice II	1172,17	771,62
Košice III	809,77	314,84
Košice IV	1388,04	686,12
Košice-okolie	934,99	554,57
Michalovce	1335,48	734,46
Rožňava	850,41	373,14
Sobrance	1017,97	587,26
Spišská Nová Ves	582,94	306,27
Trebišov	1326,17	689,52
Košický kraj	966,93	512,45

Zdroj: www.pozemky.sk

Cena stavebných pozemkov podľa prieskumu slovenskej pobočky realitnej konzultantskej spoločnosti Colliers International klesli v Košickom kraji o dve percentá, v Nitrianskom kraji o 20%. Trh s pozemkami neprešiel takými výkyvmi ako rezidenčný trh, kde ceny prudko klesali od polovice roka 2008. Podľa údajov Národnej banky Slovenska klesla hodnota nehnuteľností v prvom štvrtroku 2010 v porovnaní s druhým štvrtrokom 2008, kedy boli byty či domy najdrahšie, v priemere približne o 16%. Nadpriemerne klesli požadované ceny pozemkov okrem Nitrianskeho kraja aj v ďalších štyroch krajoch. V Žilinskom kraji sa znížili o 16,7%, v Bratislavskom kraji o 14,8%, v Trenčianskom kraji o 13,6% a v Banskobystrickom kraji o 13%. Naopak, v Trnavskom kraji sa ceny znížili len o 4,5% a v Prešovskom kraji o 3,7%. Za meter štvorcový žiadali ľudia či firmy od 20 do 1 300 Eur.

Na rozdiel od stavebných pozemkov sa podľa prieskumu výraznejšie nezmenili ceny priemyselných pozemkov. Ich hodnota dosahovala zväčša 30 až 80 Eur.

¹ Podľa štvrtročného štatistického výkazníctva; bez podnikateľských príjmov, od roku 2006 vrátane plátov ozbrojených zločiek; od roku 2007 vrátane plátov profesionálnych vojakov; údaje upravené o štatistický odhad neevidovaných miezd.

Tabuľka č. 6: Požadované ceny stavebných pozemkov na rezidenčnú výstavbu, príp. na komerčné účely minimálne s vydaným územným rozhodnutím (Eur/m²) v 1. polroku 2010

Kraj	Dolná hranica	Horná hranica	Medziročná zmena (%)
Bratislavský	20	1 300	-3,80%
Bratislavský región (mimo BA)	20	200	-13,60%
Trnavský	20	200	-4,50%
Nitriansky	20	130	-20,00%
Trenčiansky	20	200	-13,60%
Žilinský	20	220	-16,70%
Banskobystrický	20	210	-13,00%
Prešovský	20	250	-3,70%
Košický	25	220	-2,00%

Zdroj: Colliers International, Slovakia Real Estate Review 2010

3.3. Cena nehnuteľností

Cena bytov a rodinných domov v mestách a obciach Košického kraja je značne rozdielna. V meste Košice sa pohybuje cena za garsónku v rozmedzí 23 000 – 40 000 Eur. Cena trojizbových bytov sa pohybuje od 1 000 do 2 300 Eur za m². V ostatných mestách sa cena trojizbového bytu pohybuje do 1 200 Eur za m². Cena rodinných domov závisí od lokality, veku nehnuteľnosti a vybavenosti a pohybuje sa od 50 000 do 500 000 Eur.

3.4. Cena prenájmov

Okres Gelnica

Mesto Gelnica nemá vypracované VZN týkajúce sa zásad určovania výšky nájomného, prenájmu a podnájmu vo vlastníctve mesta. Pri určovaní výšky nájmu sa každý záujemca o prenájom priestoru posudzuje individuálne. O výške nájmu rozhoduje komisia, ktorá posudzuje: lokalitu, kde sa priestor nachádza, v akej oblasti podnikateľ podniká, či je uvedený priestor vybavený sociálnym zariadením, či sa v priestore nachádzajú energetické vstupy a či je nutnosť uvedený priestor rekonštruovať. Uvedený návrh ceny posudzuje Mestské zastupiteľstvo v Gelnici. Priemerná cena prenájmu nebytových priestorov sa pohybuje v rozmedzí 10 – 23,23 Eur/m²/rok.

Okresy Košice I – IV a Košice-okolie

V okrese Košice I – IV sú nebytové priestory pre účely určovania ceny nájomného zaradené do 5 kategórií zohľadňujúcich výhodnosť polohy nebytového priestoru najmä z hľadiska jeho lokalizácie.

V rámci I. kategórie sa ceny prenájmu nebytových priestorov pohybujú v rozmedzí od 26 do 116 Eur/m²/rok (najdrahšie priestory v rámci všetkých kategórií). Najvyššie ceny sú zaznamenané u priestorov slúžiacich pre herne, bary, kaviarne, reštaurácie a najnižšie u priestorov pre účely kultúry, športových a neziskových organizácií. V II. a III. kategórií sú ceny stanovené približne rovnako, v rozmedzí od 20 do 76,80 Eur/m²/rok (II. kategória), resp. 16,50 – 90,32 Eur/m²/rok (III. kategória). Najnižšie ceny sú stanovené v posledných dvoch kategóriách. Vo IV. kategórii sa priemerné ceny nebytových priestorov pohybujú v rozmedzí 6,63 – 116 Eur/m²/rok, v V. kategórii v rozmedzí 3,30 – 26,50 Eur/m²/rok. V okrese Košice-okolie sú ceny stanovené odlišne. Veľký význam a vplyv majú predovšetkým poloha a územie, v ktorom sa nebytové priestory prenajímajú. Priemerné ceny nebytových priestorov sa pohybujú v rozmedzí 3,30 – 70 Eur/m²/rok.

Okres Michalovce

V Michalovciach sa ceny nájomného za obchodné priestory pohybujú v cenových reláciách od 7 do 78,10 Eur/m²/rok. Ceny za prenájom skladových priestorov sa pohybujú od 6,60 do 26,55 Eur/m²/rok. Ceny za prenájom výrobných priestorov sa pohybujú v rozmedzí 10 – 33,20 Eur/m²/rok.

Okres Rožňava

Základným kritériom pre určenie výšky nájmu v meste Rožňava je poloha predmetu nájmu v I. alebo v II. zóne mesta. V I. zóne sa ceny prenájmu nebytových priestorov (reštauračné a kancelárske priestory, obchodné priestory a ďalšie priestory podobných úžitkových vlastností) pohybujú v rozmedzí od 26,55 – 29,87 Eur/m²/rok. Nižšie ceny sú stanovené pri výrobných, dielenských a skladovacích priestoroch v rozmedzí od 13,27 – 23,24 Eur/m²/rok. V priemere ceny všetkých priestorov zahrnutých do I. zóny sa pohybujú v rozmedzí 8,30 – 29,87 Eur/m²/rok. V II. zóne sa priemerne ceny nebytových priestorov pohybujú v rozmedzí 8,30 – 18,59 Eur/m²/rok.

Okres Spišská Nová Ves

Ceny prenájmu nebytových priestorov v Spišskej Novej Vsi sú odvodzované predovšetkým od technického stavu predmetnej nehnuteľnosti, od lokality nehnuteľnosti, prípadne aj od účelu zriadenia poskytovateľa priestorov na prenájom. Priemerné ceny prenájmu nebytových priestorov (situované v centre mesta) vo vlastníctve mesta Spišská Nová Ves sa pohybujú v rozmedzí 23,20 – 66,40 Eur/m²/rok. Výrazne nižšie ceny nebytových priestorov sú v objektoch nachádzajúcich sa v okrajových častiach mesta. Priemerne sa pohybujú v rozmedzí 8,30 – 28,20 Eur/m²/rok. Odlišné sú ceny prenájmov priestorov držaných v súkromnom vlastníctve. Na základe vykonaného prieskumu sa priemerné ceny za prenájom skladových a výrobných priestorov pohybujú v rozmedzí 26,55 – 40 Eur/m²/rok. Ceny za prenájom administratívnych a obchodných priestorov sa priemerne pohybujú v rozmedzí 60 – 83 Eur/m²/rok.

Okres Sobrance

V Sobranciach, aj vzhľadom na nízky dopyt, sú ceny za nebytové priestory nižšie. Ceny za obchodné a výrobné priestory sa pohybujú v cenových reláciách od 5 do 50 Eur/m²/rok. Ceny prenájmu za skladové priestory sa pohybujú od 2,66 do 16,60 Eur/m²/rok.

Okres Trebišov

Cena prenájmu nebytových priestorov v Trebišove je odvodená predovšetkým od technického stavu daných nehnuteľnosti a od ich lokality. Konkrétne sa ceny nájomného za obchodné a výrobné priestory pohybujú v cenových reláciách od 8,30 do 40 Eur/m²/rok. Ceny za prenájom skladových priestorov sa pohybujú od 3,30 do 20,10 Eur/m²/rok.

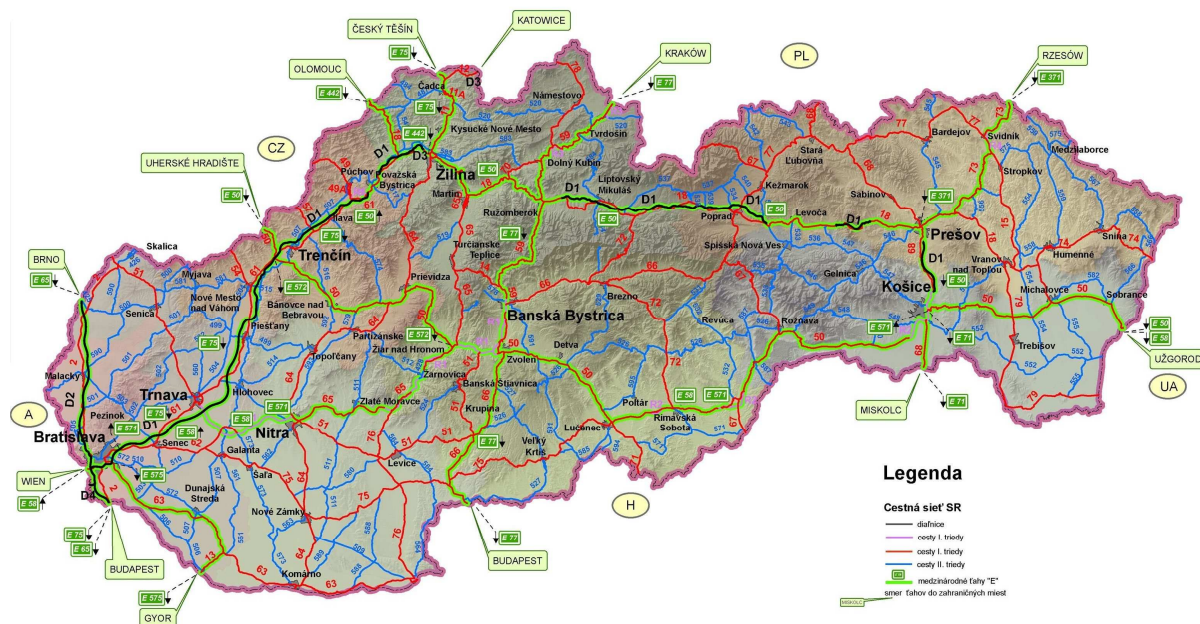
4. Technická infraštruktúra

4.1. Dopravná sieť

4.1.1. Napojenie Košického kraja na existujúcu cestnú sieť európskeho významu

Z hľadiska siete ciest európskeho významu územie Košického kraja leží na dvoch hlavných úsekoch ciest nadnárodného charakteru. Je to v prvom rade úsek v smere západ – východ, t. j. z Českej republiky a Rakúska v smere na východ na Ukrajinu a ďalej do Ruskej federácie. Druhý dôležitý úsek je v smere sever – juh, t. j. z Poľskej republiky a pobaltských štátov v smere na Maďarskú republiku a ďalej na Balkán.

Obrázok č. 2: Trasy medzinárodných cestných ťahov „E“ (rok 2010)

Zdroj: Slovenská správa ciest

Územím Košického kraja prechádzajú medzinárodné cestné ťahy:

- hlavná európska cesta E50 (D1, I/50, I/68) v trase: hranica Prešovského kraja/Košického kraja – Košice – Michalovce – štátna hranica Slovenská republika/Ukrajina,
- vedľajšia európska cesta E71 (I/68) v trase: Košice – Milhosť – štátna hranica Slovenská republika/Maďarská republika,
- doplnková európska cesta E571 (I/50) v trase: hranica Banskobystrického kraja/Košického kraja – Rožňava – Košice.

Poznámka: Cesta E 571 (I/50) nie je zaradená do siete transeurópskych magistral.

Sieť transeurópskych magistral „TEM“ (Transeuropean Motorway – Rím 1991) na území Slovenskej republiky obsahuje sedem úsekov „E“ ciest zoskupených do ťahov TEM 1 až TEM 7. Územím Košického kraja prechádzajú trasy:

- TEM 4 (D1, I/50) v trase ciest D1, I/50: hranica Prešovského kraja/Košického kraja – Košice – Michalovce – štátna hranica Slovenská republika/Ukrajina,
- TEM 6 (I/50, I/68) v trase: Košice – štátna hranica Slovenská republika/ Maďarská republika.

4.1.2. Cestná sieť Košického kraja

Dĺžka cestnej siete na Slovensku je 17,946 tis. km, z toho v Košickom kraji je spolu 2,379 tis. km ciest. Na dĺžke cestnej siete Slovenska sa kraj podieľa 13,26%.

Tabuľka č. 7: Základné údaje o sieti cestných komunikácií (stav k 1. 1. 2010)

Okres	Diaľnice km	Rýchlostné cesty km	Cesty I. tr. km	Cesty II. tr. km	Cesty III. tr. km	Spolu km
Gelnica	-	-	-	89,940	41,537	131,477
Košice I	-	7,736	0,357	16,330	9,586	34,009
Košice II	-	8,828	1,791	3,153	22,550	36,322
Košice III	-	-	5,440	-	1,362	6,802
Košice IV	-	7,229	5,218	6,592	4,517	23,556
Košice-okolie	5,325	0,364	64,564	105,535	401,046	576,834
Michalovce	-	-	48,905	114,990	223,852	387,747
Rožňava	-	-	95,685	90,087	139,013	324,785
Sobrance	-	-	21,402	29,493	128,966	179,861
Spišská Nová Ves	-	-	-	91,199	119,803	211,002
Trebišov	-	-	99,038	38,893	328,753	466,684
Košický kraj	5,325	24,157	342,400	586,212	1 420,985	2 379,079

Zdroj: Slovenská správa ciest

Obrázok č. 3: Cestná sieť Košického kraja (stav k 1. 1. 2010)

Zdroj: Slovenská správa ciest, Košický samosprávny kraj

Hustota dopravy – intenzita dopravy

Základným kritériom rozvoja cestnej siete je rast prepravných požiadaviek vo sfére cestnej dopravy, vyplývajúci z celospoločenských požiadaviek prepravy osôb a nákladov, vyjadrený rastom dopravných výkonov, resp. profilových intenzít. Intenzita cestnej dopravy v rozsahu celého územia Slovenskej republiky je sledovaná pravidelne celoštátnym sčítaním cestnej dopravy už od roku 1958. Cyklus vykonávania celoštátnych prieskumov je päťročný, od roku 1980 v rokoch končiacich na 0 a 5. Posledným celoštátnym sčítaním cestnej dopravy bol prieskum vykonaný v roku 2005 na diaľniciach, cestách I. a II. triedy a vybraných cestách III. triedy.

Tabuľka č. 8: Priemerná intenzita dopravy v roku 2005

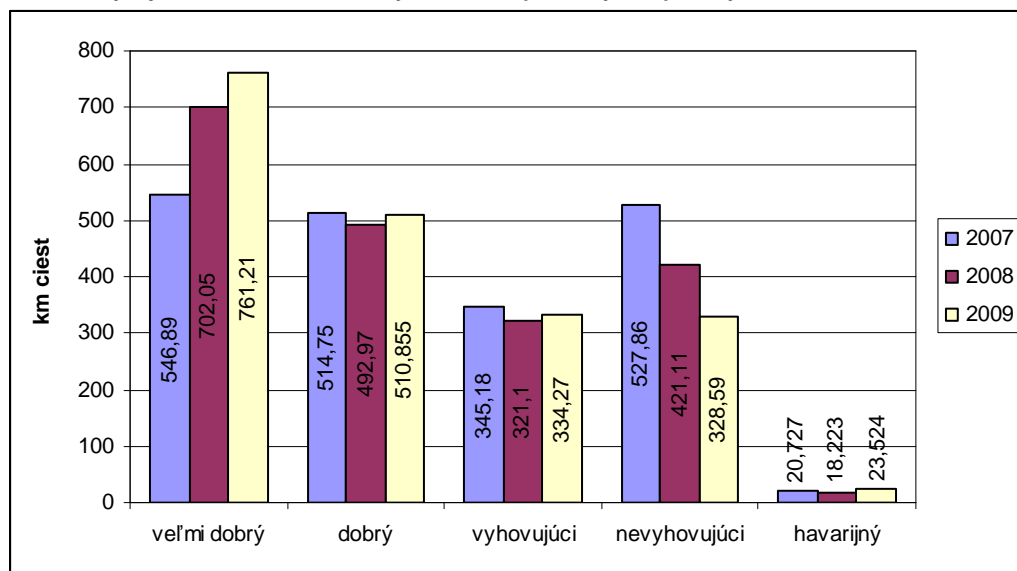
VÚC	I. triedy	II. triedy	III. triedy
Košický kraj	6 429	2 465	2 272

Zdroj: Slovenská správa ciest; RPDI – ročný priemer denných intenzít

Kvalita cestných sietí

Kvalita cestných sietí v Košickom kraji výrazne zaostáva a nie je na vyhovujúcej úrovni. Nie je vybudované diaľničné prepojenie kraja s inými regiónmi. Diaľnica, ktorou sú spojené iba krajské mestá Košice a Prešov, pokračuje severnou trasou (s rozostavanými úsekmi diaľnice) smerom na Žilinu a Bratislavu. Prepojenie mesta Košice (Košického kraja) s hlavným mestom SR Bratislavou južným cestným ťahom je na úseku Košice – Zvolen nekvalitné, o čom svedčí aj vysoký počet dopravných nehôd. Z hľadiska kvality je nevyhovujúce aj severojužné prepojenie smerom na hranicu s Poľskou republikou a Maďarskou republikou. Medzi priority kraja i mesta patrí v rámci severojužného prepojenia výstavba rýchlostnej komunikácie medzi Košicami a hranicou s Maďarskou republikou.

Graf č. 1: Vývoj stavu ciest II. a III. triedy z hľadiska pozdĺžnych a priečných nerovností

Zdroj: Slovenská správa ciest

Najhoršia kvalita ciest II. triedy je v okrese Košice-okolie, Rožňava, Spišská Nová Ves a Gelnica. Celkovo najkritickejší stav je na cestách II. triedy z hľadiska pozdĺžnej nerovnosti. Na zisťovanie kvality ciest III. triedy sa nepoužíva diagnostická technika ako v prípade ciest I. a II. triedy. Stav vozoviek sa každoročne určuje na základe vizuálnych prehliadok vykonávaným správcami. Najhoršia kvalita ciest III. triedy vo vlastníctve Košického samosprávneho kraja je v okrese Košice-okolie a Spišská Nová Ves.

Cestné hraničné priechody na území Košického kraja

Vstupom Slovenskej republiky do priestoru Schengenskej zmluvy sa zmenili podmienky prechodu hraníc vo vnútri priestoru (v podmienkach regiónu Poľská republika a Maďarská republika). Vnútorne hranice z hľadiska pohybu osôb a tovaru de facto neexistujú. Zrušenie hraničných bariér a úplné otvorenie regiónu v smere sever – juh, dáva tomuto priestoru nové možnosti pre efektívnejšie využitie danej situácie.

Preto z hľadiska územno-dopravnej funkcie, ale aj stavu prístupových ciest sa rozdeľujú existujúce, ale aj predpokladané hraničné priechody v Schengenskom priestore na:

- cestné komunikácie pre neobmedzený cestovný a tovarový styk (NTS),
- cestné komunikácie pre neobmedzený cestovný ale obmedzený tovarový styk vozidlami s nosnosťou do 3,5 ton, komunikácie pre miestny, tzv. malý pohraničný styk sa budú zriaďovať z iniciatívy a prostriedkov orgánov prihraničných regiónov susedných štátov.

Tabuľka č. 9: Cestné hraničné priechody

	Názov hraničného priechodu
Hraničné priechody na úseku štátnej hranice s Ukrajinou	Vyšné Nemecké – Užhorod (NTS)
Plánovaný hraničný priechod s Ukrajinou	Čierna nad Tisou – Solomonovo
Cestné komunikácie na úseku štátnej hranice s Maďarskou republikou	Veľký Kamenec – Pácin
	Slovenské Nové Mesto – Sátoraljajúhely (NTS)
	Slovenské Nové Mesto – Sátoraljajúhely
	Milhosť – Tornyosnémeti (NTS)
	Host'ovce – Tornanádaska
	Domica – Aggtelek
Plánované cestné komunikácie na úseku štátnej hranice s Maďarskou republikou	Buzica – Büttös
	Skároš – Hollóháza
	Trstené pri Hornáde – Kéked

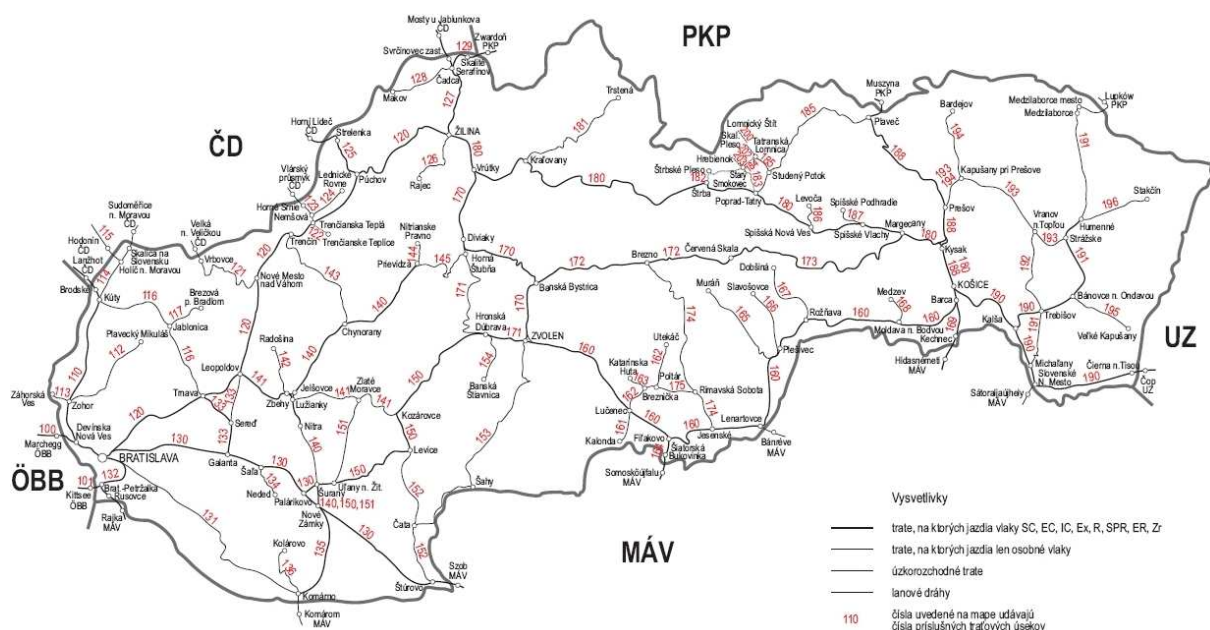
Zdroj: Slovenská správa ciest

4.1.3. Železničná doprava

Sieť železničnej infraštruktúry na území Košického kraja má vysokú hustotu – 104,523 km/tis.km², to znamená, že v rámci Slovenska má najvyššiu hustotu po Bratislavskom kraji. Čo sa týka stavebnej dĺžky prevádzkovaných tratí, v Košickom kraji je najväčšia, čo tvorí 20% z celkovej dĺžky na území SR.

Na základe údajov ŽSR z roku 2009 celková dĺžka železničných tratí v Košickom kraji bola 709,186 km. Z toho 55,70% (394,867 km) tratí je elektrifikovaných. Trate na území Košického kraja majú normálny rozchod 1435 mm, ako je to bežné v Európe, s výnimkou dvoch širokorozchodných tratí (1520 mm) v úsekoch: štátna hranica Ukrajina/Slovenská republika – Čierna nad Tisou – TKD Dobrá a Užhorod – Maťovce – Haniska pri Košiciach.

Obrázok č. 4: Sieť železníc Slovenskej republiky

Zdroj: Železnice Slovenskej republiky, 2010

Cez územie Košického kraja prechádza vetva č. Va medzinárodného koridoru č. V, ktorý spája Taliansko, Slovinsko, Chorvátsko, Maďarsko, Slovensko a Ukrajinu. Je kľúčovým koridorom z troch medzinárodných koridorov (č. IV, V a VI) na území Slovenskej republiky a prechádza cez Bratislavu, Trnavu, Trenčín, Žilinu, Vrútky, Kraľovany, Poprad, Košice a Čiernu nad Tisou k štátnej hranici s Ukrajinou.

Modernizácia železničných koridorov

Na území Košického kraja na hlavnom magistrálnom ťahu Žilina – Spišská Nová Ves – Košice v súčasnosti prebieha projekčná príprava modernizácie železničnej trate na rýchlosť 160 km/hod. Na elektrifikovanom

dvojkoľajovom úseku štátna hranica s Ukrajinou – Čierna nad Tisou – Košice sa predpokladá postupná modernizácia zameraná na zvýšenie traťovej rýchlosti na 160 km/hod.

Železničná trať štátna hranica s Maďarskou republikou – Čaňa – Košice – Kysak – Prešov – Plaveč – štátna hranica s Poľskou republikou je traťou celoštátneho a medzinárodného významu, je súčasťou IX. prepojovacieho tranzitného severojužného koridoru (ako C30) a je zaradená do dohody C30/1.

Železničný úsek Obišovce – Kysak – Košice – Barca – Čaňa – štátna hranica s Maďarskou republikou tvorí jeho severo-južnú dopravnú os. Táto železničná trať je elektrifikovaná. Predpokladá sa odstránenie bodových závad na parametre dohody AGTC a postupná homogenizácia trate z hľadiska rýchlosti na cieľovú traťovú rýchlosť 120 km/hod. V rámci kraja sa navrhuje zdvojkolajnenie úseku Prešov – Kysak, ktoré okrem iného umožní zrýchlenie prepravy a skrátenie intervalov medzimestskej osobnej dopravy v úseku Košice – Prešov a súčasne nárast tranzitnej prepravy. Zdvojkolajnenie celej trasy bude riešené podľa vývoja výkonov.

Železničné trate celoštátneho a nadregionálneho významu

Železničná trať Košice – Zvolen (elektrifikovaná len v úseku Košice – Haniska pri Košiciach) je celoštátneho významu a spoluvytvára s traťou Košice – Žilina západovýchodnú dopravnú os Košického kraja. Na celej trati sa predpokladá elektrifikácia a dostavba druhej traťovej koľaje.

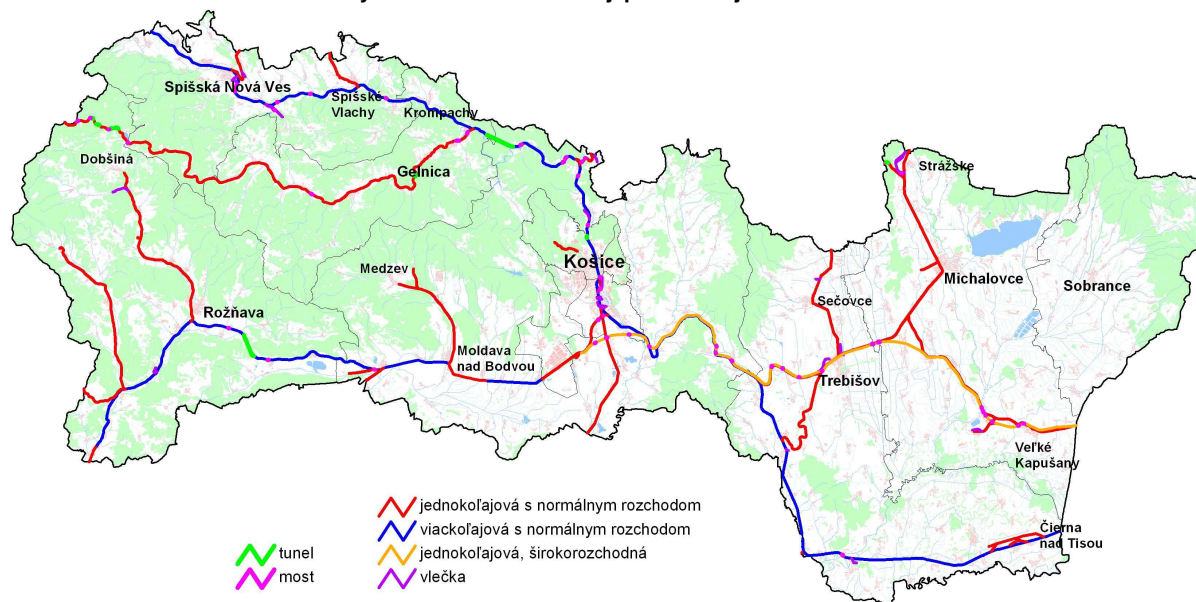
Širokorozchodná trať

Železničná širokorozchodná trať v trase štátna hranica s Ukrajinou – Maťovce – Haniska pri Košiciach je v celej dĺžke na území kraja, je jednokoľajová, elektrifikovaná a je na nej 6 výhybní. Trať je využívaná len pre nákladnú dopravu, a to v rozhodujúcej miere pre dovoz surovín z Ukrajiny bez nutnosti prekládky na slovenský železničný systém. Jej výhľadové vyššie využitie pre vývoz tovarov smerom na Ukrajinu sa dá predpokladať ako dôsledok rozvoja voľného colného pásma v lokalite Bočiar a Interportu Košice v rovnakej lokalite. Na trati je potrebná minimálne sanácia súčasného stavu, prípadne výstavba novej jednokoľajnej elektrifikovanej trate a modernizácia zabezpečovacieho zariadenia.

Železničný uzol Košice

Osobná stanica Košice má 13 dopravných koľají, ktoré slúžia pre osobnú dopravu, prepravu spešnín a pre nákladnú dopravu. Z Košíc sú denne vypravované 3 IC súpravy (zrýchlené vlaky) v trase Košice – Bratislava, odkiaľ je možné spojenie do Rakúska. Medzinárodné osobné vlaky premávajú do Maďarska – Miskolc, Budapešť, Pécs a Čiech – Praha, Cheb, odkiaľ je možné spojenie do Spolkovej republiky Nemecko. Košicami denne prechádza 46 tranzitných nákladných vlakov. Železničná doprava z Košíc je významným článkom aj pre kombinovanú prepravu nákladov na medzinárodnú vodnú dopravu (smer Gdynia, Gdansk, Štetín, Rijeka, Koper).

Obrázok č. 5: Rozdelenie železničných tratí v Košickom kraji podľa koľajnosti a rozchodu

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Intermodálne terminály na Slovensku

Koncepcia rozvoja kombinovanej dopravy do roku 2010 a jej aktualizácia z roku 2003 vymedzili štyri základné terminály intermodálnej dopravy na Slovensku, z toho dva v Košickom kraji – v Košiciach a v Dobrej (Čierna nad Tisou). Sú to terminály, ktorých strategický význam spočíva v ich polohe

v paneurópskych dopravných koridoroch, železničných tratiach intermodálnej dopravy zaradených v Dohode AGTC a ich významných križovaniach a sú aj súčasťou projektu TEN-T v súlade s Rozhodnutím 884/2004 EP a Rady.

Terminál intermodálnej dopravy Dobrá

Významné postavenie na sieti ŽSR zaujíma lokalita stanice Čierna nad Tisou. Európska dohoda o najdôležitejších trasách medzinárodnej kombinovanej dopravy a príslušných objektoch – Dohoda AGTC – definuje Čiernu nad Tisou ako jedno z miest, kde je umiestnený terminál kombinovanej dopravy (TKD) medzinárodného významu.

Terminál s predpokladanou prekládkovou kapacitou tri milióny ton za rok je svojou polohou predurčený na vytváranie mostu medzi strednou a západnou Európou a štátmi Spoločenstva nezávislých štátov (SNŠ) (v smere východ – západ) a medzi južnou a severnou (resp. severozápadnou) Európou.

TKD Dobrá bol od 01. 09. 2009 prenajatý na 15 rokov spoločnosti TransContainer – Slovakia, a. s. (TK SK). TK SK spoločne s TK Moskva (dcérska spoločnosť Ruských železníc) a TK Ukrajina si postavil odvážne predsavzatie, rozvinúť prepravy intermodálnych prepravných jednotiek s využitím TKD Dobrá aj z Európskej únie do krajín SNŠ a na ďaleký východ a opačne, so súčasným využitím Transsibírskej magistrály.

Prvý kontajnerový vlak prišiel z ďalekého východu (Čína a Kórea) do TKD Dobrá dňa 21. 11. 2009. Prekonal vzdialenosť väčšiu ako 12 000 km za 17 dní. Doposiaľ bolo prepravených 23 ucelených vlakov s prázdnyimi kontajnermi z TKD Dobrá do Pescary (Taliansko) a 22 ucelených vlakov s loženými kontajnermi z Pescary do TKD Dobrá a následne do Tichonova v Ruskej federácii.

Terminál intermodálnej prepravy (TIP) v Košiciach

Výstavba nového verejného terminálu je v súčasnosti v štádiu projektových príprav. V termináli bude vybudovaná jedna koľaj na široký rozchod, 2 koľaje s normálnym rozchodom a 1 hybridná trať, ktoré budú obsluhované dvoma portálovými koľajovými žeriavmi. Stavba je umiestnená v katastri Košice – Šaca a obce Sokofany juhozápadne od Košíc, pod U.S. Steel, s.r.o. Košice.

Oba terminály tvoria otvorenú bránu pre vstup tovarových tokov z krajín SNŠ do Európskej únie a opačne. Význam postavenia TKD Dobrá a pripravovaného TIP vyplýva najmä zo skutočností, že sa nachádza:

- z pohľadu železničnej dopravy na V. európskom koridore (s vetvou A – Benátky – Terst/Koper – Ljublaň – Bratislava – Žilina – Košice – Čierna nad Tisou – Ukrajina), na rozhraní oblasti zmien koľajových rozchodov, na rozhraní oblasti zmien prepravného práva a colného režimu,
- z pohľadu cestnej dopravy v blízkosti štátnej hranice s Maďarskom (Terminál Dobrá najmä s Ukrajinou). V súčasnosti prebiehajú intenzívne rokovania o otvorení cestného priechodu Čierna – Solomonovo, ktorý bude určený pre osobnú a aj nákladnú prepravu. Terminál je od uvažovaného priechodu vzdialený 11 km, čím je predurčený stať sa ideálnym miestom pre manipuláciu cestných súprav v TKD a následnej preprave po železnici.).

4.1.4. Letecká doprava

Medzinárodné Letisko Košice zabezpečuje pravidelnú a nepravidelnú leteckú dopravu a poskytuje služby odbavenia cestujúcich a lietadiel na pravidelných linkách (Praha, Viedeň, Bratislava) a na charterových letoch.

Obrázok č. 6: Letisko Košice

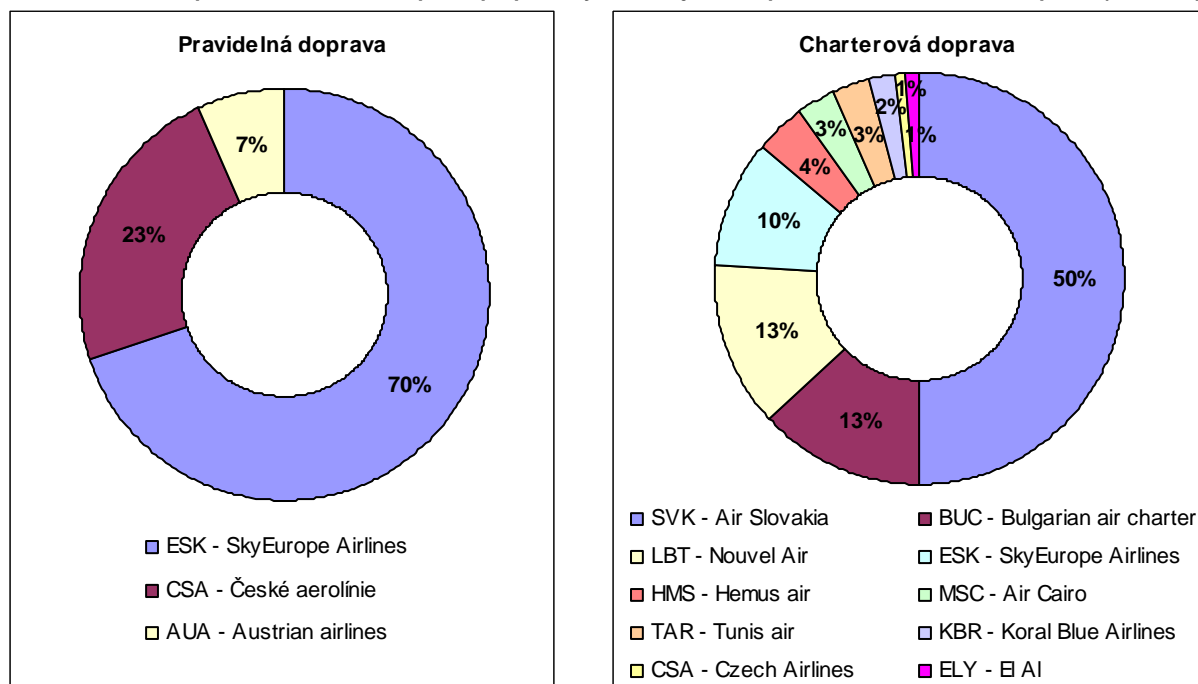
Zdroj: Letisko Košice

Služby odbavenia cestujúcich sú poskytované v termináloch T1 a T2. Okrem služieb pre pravidelné a charterové lety, letisko poskytuje taktiež služby odbavenia pre všeobecné letectvo. Proces odbavenia cestujúcich a posádok všeobecného letectva prebieha v termináli pre všeobecné letectvo. Pasová a colná kontrola je k dispozícii 24 hodín. Prevdzka prebieha podľa pravidiel pre lety podľa prístrojov a pravidiel pre lety za viditeľnosti (IFR/VFR).

Letisko je vzdialené od centra mesta približne 11 km, okrem vlastnej dopravy sú k dispozícii taxíky, autopožičovne a premáva tu aj pravidelná linka mestskej hromadnej dopravy.

Spádové územie letiska Košice územne pokrýva celú východnú polovicu Slovenska, severnú časť Maďarska, časť Ukrajiny s mestom Užhorod a Poľska po mesto Rzeszow, teda územie v okruhu cca 150 – 200 km.

Graf č. 2: Podiel dopravcov na celkovom počte prepravených cestujúcich – pravidelná a charterová doprava (rok 2008)

Zdroj: Letisko Košice

Tabuľka č. 10: Celkové počty prepravených cestujúcich v rokoch 2004 – 2009

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Spolu	231 410	269 885	343 818	443 448	590 919	352 460

Zdroj: Letisko Košice

Okrem letiska Košice sú na území kraja vybudované tieto zariadenia leteckej dopravy:

- Mesto Košice – existujúce vrtuľníkové letisko (heliport) Univerzitetnej nemocnice L. Pasteura, Košice – Trieda SNP 1,
- Spišská Nová Ves, letisko verejné, vnútroštátne (trávnatá dráha).

Okrem uvedených letísk sa na území Košického kraja nachádza 17 letísk pre letecké práce (spevnená dráha) a to v okrese:

- Košice-okolie (9 letísk) – Bidovce, Buzica, Čečejevce – Seleška, Drienovec, Haniska, Kalša – Slanec, Kecerovce, Veľká Ida, Vyšná Myšľa,
- Trebišov (3 letiská) – Kráľovský Chlmec, Streda nad Bodrogom, Zemplínska Teplica,
- Michalovce (4 letiská) – Hatalov, Kačanov, Senné, Trhovište,
- Sobrance (1 letisko) – Jasenov a 2 letecké pozemné zabezpečovacie zariadenia NDB (nesmerové rádiomajáky) Užhorod – 1. a 7. km.

4.2. Elektrická sieť

Energetická infraštruktúra v Košickom kraji

Najvýznamnejším energetickým zdrojom regiónu je kombinovaná uhoľná a plynová elektrárňa Slovenských elektrární – Elektrárne Vojany v okrese Michalovce. Pozostáva z dvoch energetických výrobní: Elektrárne Vojany I (EVO I – 4 x 110 MW) a Elektrárne Vojany II (EVO II – 4 x 110 MW). Výhodná poloha v blízkosti ukrajinských hraníc, širokorozchodná trať a možnosť odberu chladiacej vody z Laborca boli najdôležitejšími kritériami pre rozhodnutie o lokalizácii tepelnej elektrárne.

Obnova zariadení v Elektrárňach Vojany dáva vzhľadom na vybudovanú infraštruktúru a využitie významnej časti súčasných výrobných zariadení najväčšie predpoklady k najrýchlejšiemu získaniu nových výkonov pri minimalizovaní nákladov na ich realizáciu.

Východoslovenská energetika, a. s. Košice (VSE) je energetická spoločnosť, ktorá poskytuje komplexné služby spojené s odberom elektriny. Predmetom činnosti VSE je nákup elektriny od výrobcov a jej predaj približne 500 000 zákazníkom – domácnostiam, firmám a organizáciám, veľkým a kľúčovým zákazníkom. Prostredníctvom Zmlúv o združenej dodávke elektriny zabezpečuje zákazníkom komplexné služby v oblasti predaja i distribúcie elektriny. VSE pôsobí najmä na území Košického, Prešovského a časti Banskobystrického kraja, pričom oblasť zásobovania zaberá takmer 16 000 km². VSE nevlastní žiadne zariadenia na výrobu elektriny, celý objem nakupuje od Slovenských elektrární, a. s., závodných elektrární a malých výrobcov. Vlastníkom 49% akcií firmy je nemecká energetická spoločnosť RWE Energy AG. V roku 2009 VSE distribuovala 3 755 GWh elektriny.

4.3. Verejné vodovody a disponibilné vodné zdroje

Územie východného Slovenska

Celá spádová oblasť východného Slovenska je rozdelená medzi 2 spoločnosti:

- A. Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. so sídlom v Košiciach (ďalej VVS)
- B. Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s. so sídlom v Poprade (ďalej PVS)

Obe tieto spoločnosti spravujú územia, ktoré z hľadiska územného rozdelenia spadajú do Košického aj do Prešovského kraja. Z pohľadu dodávok vody dochádza k využívaniu vodných zdrojov Prešovského kraja pre Košický kraj (vodná nádrž Starina), príp. naopak v rámci pôsobnosti oboch akciových spoločností. Preto nie je možné posudzovať dostatok dodávok vody a zdrojov celkom izolovane a nezávisle bez územia Prešovského kraja.

Územie spravované VVS

Pod správu Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s. v rámci Košického kraja patria okresy Košice I – IV, Košice-okolie, Michalovce, Rožňava, Sobrance a Trebišov.

Obrázok č. 7: Územie spravované VVS (rok 2010)

Zdroj: Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. a Košický samosprávny kraj

Celkový počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov VVS, a. s. v roku 2008 vzrástol oproti roku 2007 o 4 827 obyvateľov a dosiahol stav 895 261 obyvateľov (vr. okresov Prešovského kraja). Z celkového počtu 1 194 563 obyvateľov žijúcich v regióne s pôsobnosťou spoločnosti je napojených na verejný vodovod 74,94% obyvateľstva (časť obyvateľov je napojených na verejný vodovod v správe

obcí). Spoločnosť má k dispozícii 35 úpravni vôd s celkovou kapacitou 3 606,4 l/s 11 je na úpravu podzemnej vody a 24 na úpravu povrchovej vody. Najvýznamnejšími zdrojmi povrchovej vody sú vodárenské nádrže Starina a Bukovec, z podzemných zdrojov je to prameň Drienovec. Celková kapacita vodných zdrojov je 6 490,8 l/s.

Tabuľka č. 11: Vybrané prevádzkové ukazovatele (rok 2008)

Východoslovenská vodárenská spoločnosť	
Počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou	895 261
Počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z celkového počtu obyvateľov na spravovanom území (%)	74,94%
Počet vodovodných prípojok	128 426
Dĺžka vodovodných prípojok v km	894
Dĺžka vodovodnej siete v km	5 553,2

Zdroj: Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s.

Územie spravované PVS

Pod správu Podtatranskej vodárenskej spoločnosti, a. s v rámci Košického kraja patria okresy Gelnica a Spišská Nová Ves.

Obrázok č. 8: Územie spravované PVS (rok 2010)

Zdroj: Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s. a Košický samosprávny kraj

Celkový počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov PVS, a. s. v roku 2008 dosiahol stav 296 491 obyvateľov. Z celkového počtu 369 348 obyvateľov žijúcich v regióne je napojených na verejný vodovod 80,27% obyvateľstva (časť obyvateľov je napojených na verejný vodovod v správe obcí). Spoločnosť má k dispozícii 24 úpravni vôd s celkovou kapacitou 693,4 l/s 2 sú na úpravu podzemnej vody a 22 na úpravu povrchovej vody. Celková kapacita vodných zdrojov je 2 203 l/s. Podzemné zdroje nachádzajúce sa v katastri obce Liptovská Teplička s výdatnosťou 837 l/s. (14 podzemných vodných zdrojov – 5 prameňov a 9 vrtov), ktoré sú súčasťou zásobovacieho systému vodovodu Poprad, Kežmarok, Spišská Nová Ves a Levoča. Doplnujúcim vodným zdrojom pre mesto Spišská Nová Ves a Levoča je povrchový odber z potoka Veľká Biela voda 100 l/s.

Tabuľka č. 12: Vybrané prevádzkové ukazovatele (rok 2008)

Podtatranská vodárenská spoločnosť	
Počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou	296 491
Počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z celkového počtu obyvateľov na spravovanom území (%)	80,27%
Počet vodovodných prípojok	42 211
Dĺžka vodovodných prípojok v km	401,5
Dĺžka vodovodnej siete v km	1 578,4

Zdroj: Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s.

Súčasná kapacita vodných zdrojov v Košickom kraji

Kapacita vody celkom k 31. 12. 2008:	4 284,3 l/s
z toho:	
podzemná voda	3 262,8 l/s
povrchová voda	1 021,5 l/s

Zdroje vody sú postačujúce do roku 2012. V poslednom období došlo k zníženiu spotreby vody z dôvodu šetrenia s vodou a k zníženiu spotreby vody pre vyššiu cenu vody pre obyvateľstvo i priemysel, orientácie podnikov na vlastné zdroje, ale aj zrušenie celého radu podnikov používajúcich pitnú vodu vo výrobe. Pre zabezpečenie dostatku zdrojov vody po roku 2012 pre Košický kraj bude nevyhnutné zvýšenie kapacity úpravne vody vodnej nádrže Starina a výstavba novej vodnej nádrže Tichý Potok.

V súčasnosti je na území Košického kraja vybudovaných 9 vodných nádrží, ktoré sa nachádzajú v okresoch:

- 4 nádrže v okrese Košice-okolie (Bukovec I, Bukovec II, Ružín I, II.),
- 2 nádrže v okrese Rožňava (Palcmanová Maša, Rybníky – Hrhov),
- 2 nádrže v okrese Michalovce (Zemplínska Šírava, Senné),
- 1 suchý polder v okrese Trebišov (Beša).

Zásobovanie Košického kraja pitnou vodou

Východoslovenská vodárenská spoločnosť zásobuje rozhodujúce časti okresov Košice I – IV, Košice – okolie, Rožňava, Michalovce, Trebišov, Sobrance v Košickom kraji a Humenné, Snina, Vranov nad Topľou, Prešov a Sabinov v Prešovskom kraji. Okresy Spišská Nová Ves a Gelnica sú zásobované Podtatranskou vodárenskou spoločnosťou.

VVS vymedzuje diaľkový prívod vody z VN Starina a celý bilančný koridor skupinových vodovodov (SKV) Snina, Humenné, Vranov nad Topľou, Trebišov – Michalovce – Sečovce, Prešov a skupinový vodovod Košice. Podiel VVS na zásobovaní Košického kraja je až 91,4%. Rozhodujúcim spotrebiteľom je mesto Košice. Z odberu 1 000 l/s z VN Starina pre Košický kraj mesto Košice odoberá 400 l/s.

Zhodnotenie územia z hľadiska zásobovania pitnou vodou

Z celkového počtu 778 120 obyvateľov Košického kraja k 31. 12. 2009 bolo z verejného vodovodu zásobovaných 628 721 obyvateľov, čo je 80,8%. V porovnaní s celoslovenským priemerom (86,3%) je zásobovanosť o 6,5% nižšia. Najnižšia zásobovanosť je v okrese Košice-okolie, je hlboko pod krajským i celoslovenským priemerom. Okrem okresov Košice I – IV a Spišská Nová Ves (viac ako 90%) patria všetky okresy kraja k podpriemerne zásobovaným, pričom zásobovanosť pod 70% majú okresy Gelnica, Košice-okolie a Trebišov.

4.4. Kanalizačné siete

Zhodnotenie územia z hľadiska zabezpečenia odvádzania a čistenia odpadových vôd

Z celkového počtu 778 120 obyvateľov k 31. 12. 2009 bolo napojených na verejnú kanalizáciu 467 650 obyvateľov, čo je 60,1%. V porovnaní s celoslovenským priemerom je napojenie na kanalizáciu o 0,7% vyššie.

V roku 2008 na verejnú kanalizáciu s ČOV bolo napojených 444 699 obyvateľov, čo je 57,34%. V porovnaní s celoslovenským priemerom bolo napojenie na kanalizáciu s ČOV o 0,06% nižšie. Avšak všetky okresy s výnimkou okresov Košice I – IV a Spišská Nová Ves (62,85%) nedosahujú ani priemernú úroveň kraja v napojenosti na kanalizáciu a kanalizáciu s ČOV.

Pri hodnotení napojenosti sídiel na kanalizáciu, resp. kanalizáciu s ČOV je situácia podstatne nepriaznivejšia. Priemerná úroveň v kraji je pod celoslovenským priemerom v oboch ukazovateľoch. Čo sa týka % napojenia sídiel v jednotlivých okresoch, tak napojenosť na kanalizáciu resp. na kanalizáciu s ČOV je veľmi rozdielna a je v rozmedzí od cca 21% do 54%. Výnimkou je okres Košice I – IV, kde je napojenosť takmer 100% v oboch ukazovateľoch.

Zhodnotenie disponibilných čistiarní odpadových vôd

V rámci Košického kraja zabezpečujú správu a manažment kanalizačných sietí 2 spoločnosti: Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. (VVS) – patria sem okresy Košice I – IV, Košice-okolie, Michalovce, Rožňava, Sobrance, Trebišov a Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s. (PVS) – patria sem okresy Spišská Nová Ves a Gelnica.

Tabuľka č. 13: Vybrané prevádzkové ukazovatele – napojenie na kanalizačnú sieť a ČOV (rok 2008)

Vybrané ukazovatele za celé spravované územie VVS	
Počet ČOV (66 mechanicko-biologických, s dočisťovaním 6 a 5 mechanických)	77
Projektovaná kapacita ČOV m ³ /deň	357 248
Počet kanalizačných prípojok	53 014
Dĺžka kanalizačnej siete v km	1 824,5
Dĺžka kanalizačných prípojok v km	402,8
Celkové množstvo čistených odpadových vôd v tis. m ³ /rok	65 638
Množstvo sušiny kalu v tonách za rok	8 401

Zdroj: Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s.

Tabuľka č. 14: Vybrané prevádzkové ukazovatele – napojenie na kanalizačnú sieť a ČOV (rok 2008)

Vybrané ukazovatele za celé spravované územie PVS	
Počet ČOV (25 mechanicko-biologických a 2 mechanické)	27
Projektovaná kapacita ČOV m ³ /deň	108 618
Počet kanalizačných prípojok	20 963
Dĺžka kanalizačnej siete v km	500,9
Dĺžka kanalizačných prípojok v km	224,1
Celkové množstvo čistených odpadových vôd v tis. m ³ /rok	31 168
Množstvo sušiny kalu v tonách za rok	7 177

Zdroj: Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s.

4.5. Telekomunikačná sieť a internet

4.5.1. Využívanie internetu

Kvalita pripojenia k internetu každoročne rastie na celom svete, vrátane Slovenska. Najkvalitnejší internet na Slovensku je v Košiciach. V roku 2010 spoločnosť Cisco v spolupráci s Oxfordskou univerzitou vypracovala tretiu výročnú štúdiu o kvalite širokopásmového internetu. Bolo analyzovaných 72 krajín a 239 miest. Slovensko sa umiestnilo na 30. mieste spolu s Poľskom, tým sa zaradilo medzi lídrov v kvalite širokopásmového pripojenia. 14 krajín už teraz je pripravených na služby zajtrajška (videokonferencie, zdieľanie veľkých súborov, streamovanie videa vo vysokom rozlíšení). Slovensko patrí do skupiny 19 krajín, ktoré spĺňajú požiadavky pre komfortné využívanie služieb súčasnosti. Veľmi pozitívnou správou je to, že mesto Košice sa umiestnilo na 13. mieste v hodnotení kvality pripojenia miest a patrí do skupiny top 38 miest poskytujúcich služby zajtrajška.

Významný rozvoj širokopásmového prístupu v SR nastal až v druhej polovici roku 2003. Predtým sa vyššie rýchlosti prístupu na internet poskytovali len prostredníctvom prenajatých okruhov, čo však bola príliš drahá technológia pre domácnosti a využívali ju len podniky. Domácnosti, ale aj väčšina menších podnikov a organizácií, využívali najčastejšie úzkopásmové pripojenie na internet, tzv. „dial-up“ pripojenie, cez bežnú telefónnu prípojku alebo cez prípojku ISDN.

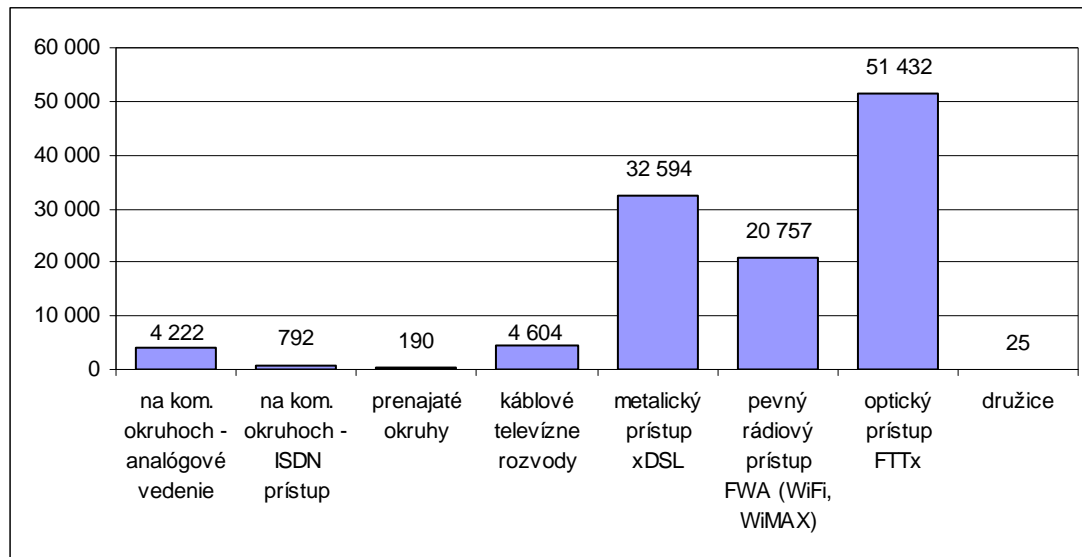
Národná stratégia pre širokopásmový prístup k službám informačnej spoločnosti v Slovenskej republike stanovuje ciele a postupy jeho budúceho rozvoja v SR a konkrétne opatrenia na jeho podporu. Národná stratégia pre širokopásmový prístup zohľadňuje požiadavku na celoplošnú dostupnosť pre všetky skupiny obyvateľstva, komerčný sektor a verejnú správu vrátane podpory prístupu k internetovým službám pre vidiecke a odľahlé oblasti.

Pevný širokopásmový prístup sa začal poskytovať prostredníctvom prípojok DSL, káblového modemu a pevným rádiovým prístupom. Postupne sa budujú aj optické siete, ktoré predstavujú perspektívne riešenie, najmä v hustejšie obývaných oblastiach. Medzi širokopásmové technológie sú zaraďované aj pripojenia prostredníctvom mobilných sietí a ich vyspelých technológií. V súčasnosti v SR najvyužívanejšou širokopásmovou technológiou je DSL, kde najväčšími poskytovateľmi pripojenia na internet prostredníctvom prípojok DSL sú po Slovak Telekom, a. s., operátori Slovanet, GTS Nextra a Swan.

Širokopásmové pripojenie na internet cez káblový modem poskytuje predovšetkým spoločnosť UPC Broadband Slovakia, a. s., ktorá ovláda viac ako 80% trhu. Služby ponúka len vo väčších mestách, kde má zaručenú návratnosť investícií, keďže ide o pomerne nákladné vstupy. To je aj dôvod, prečo malí, lokálni poskytovatelia káblovej televízie svoje rozvody neupravujú na poskytovanie internetu. Celkovo bolo pripojenie na internet cez káblový modem dostupné v júli 2010 v 31 mestách a v 4 obciach. Káblový modem pre prístup na internet využívalo koncom roku 2009 viac ako 80 000 zákazníkov.

V ostatnom období sa začína rozširovať pripojenie na internet cez optický kábel FTTx. Dostupné je predovšetkým vo veľkých mestách, ako sú Bratislava a Košice, no optické rozvody sa postupne budujú aj v ďalších mestách, napríklad v Liptovskom Mikuláši, Poprade, Trnave, Prešove, Piešťanoch a Zvolene. Optické siete budujú veľkí operátori (Orange a Slovak Telekom), no aj finančne silní alternatívni a lokálni operátori (napríklad Antik v Košiciach, Imafex v Liptovskom Mikuláši, Slovanet v Prešove). Vo viacerých mestách sa budujú optické metropolitné siete, no nie vždy sú verejnými sieťami, ktoré slúžia aj na komerčné účely.

Graf č. 3: Počet internetových zákazníkov s pevným pripojením v Košickom kraji v roku 2009 podľa spôsobu pripojenia

Zdroj: Štátne štatistické zisťovanie MDPT SR

Optická sieť spoločnosti Slovak Telekom bola v decembri 2009 dostupná v 19 mestách Slovenska. Celkový počet domácností, ktoré mohli využívať služby na optickej sieti, dosiahol vyše 315 000. Optická sieť spoločnosti Orange bola koncom roka 2009 dostupná pre 300 000 domácností v 17 mestách Slovenska.

Najrozšírenejšou technológiou pripojenia v Košickom kraji je cez optický kábel FTTx (44,87%). Jej výhodou je okrem neporovnateľne väčšej kapacity prenosu oproti metalickému prístupu xDSL aj lepšia odolnosť voči poruchám a elektromagnetickému rušeniu. V porovnaní s ostatnými krajinami, optické pripojenie je najviac rozšírené v Košickom kraji. V ostatných krajinách dominuje DSL pripojenie, ktoré využíva existujúcu telefónnu sieť na vysokorýchlostný prenos dát. V Košickom kraji sa DSL pripojenie využíva tiež vo veľkej miere (28,44%), najviac po optickom pripojení.

Ďalšou najrozšírenejšou technológiou je pevný rádiový prístup FWA – WiFi, WiMAX (18,11%). Využíva sa vo väčších mestách, kde sú používateľom s prenosnými zariadeniami s funkciou WiFi k dispozícii hotspoty – miesta pokryté signálom bezdrôtovej siete, prostredníctvom ktorej je možné sa pripojiť na internet buď zadarmo alebo za poplatok. Podľa dostupných údajov Telekomunikačného úradu SR v Košickom kraji je 23 hotspotov v 4 mestách s možnosťou bezplatného pripojenia k internetu – 18 je v Košiciach, 2 sú v Michalovciach, 2 v Spišskej Novej Vsi a 1 je v Rožňave. Hotspoty sa väčšinou nachádzajú v centrách miest, v reštauráciách, kaviarňach, obchodných domoch, hoteloch alebo v športových centrách. V počte hotspotov sa Košický kraj nachádza na 4. mieste v rámci SR, po Bratislavskom, Banskobystrickom a Žilinskom kraji, aj napriek tomu, že Košice sú druhým najväčším mestom Slovenska. A čo sa týka počtu miest, v ktorých sa nachádzajú hotspoty, Košický kraj je na poslednom mieste. Využitie vyššie spomenutých technológií pripojenia k internetu každoročne rastie, ako aj počet pripojenia káblovými televíznymi rozvodmi, ktoré sa taktiež využívajú najmä vo väčších mestách. Percento využitia tohto typu pripojenia je 4%. Veľmi málo sa využíva pripojenie komutovanými okruhmi (analogové vedenie – 3,68%, ISDN – 0,69%) a počet pripojení touto technológiou každoročne klesá. Tento druh pripojenia neposkytuje prístup ku všetkým službám internetu kedykoľvek. Nevyužíva pevný, ale iba komutované okruhy verejnej telefónnej siete. To znamená, že nejde o trvalé pripojenie k internetu a jeho nevýhodou je, že rýchlosť prenosu dát je veľmi nízka, je to tzv. úzkopásmové pripojenie. Najmenej sa využíva pripojenie cez družice (0,02%). Je to cenovo náročné pripojenie a je potrebné ho kombinovať s iným pripojením.

Mobilné pripojenie na internet umožňuje bezdrôtový prístup prostredníctvom prenosných zariadení (mobilného telefónu, notebooku) a tým transparentný pohyb užívateľa a jeho techniky v rámci jednej siete alebo medzi viacerými sieťami. Najlepšie technológie v súčasnosti sú: 3G a Flash-OFDM, ktoré ponúkajú vysokorýchlostné pripojenie. 3G pripojenie na Slovensku poskytujú mobilní operátori Orange a T-Mobile od

roku 2006. Mobilný operátor O2 začne výstavbu svojej 3G siete v roku 2011. T-Mobile poskytuje aj technológiu Flash-OFDM (v minulosti nazývanú aj Flarion) od roku 2005. Na rozdiel od 3G technológií umožňuje kvalitnejšie šírenie signálu na dlhšie vzdialenosti. Avšak výhodou 3G je, že sa výrazne zlacňuje a je čiastočne kompatibilná so sieťami budúcnosti.

Zo 440 miest a obcí Košického kraja 404 (91,82%) má dostupnosť k širokopásmovému internetu. Všetky mestá a 91,49% obcí má širokopásmový internet. Bez prístupu je spolu 36 obcí. Čo sa týka spôsobu pripojenia miest, najviac sa využívajú mobilné pripojenia 3G / HSxPA, pevný rádiový prístup WLAN (WiFi), pretože touto technológiou sú pripojené všetky mestá. DSL pripojenie je tiež veľmi rozšírené, z miest nemá takéto pripojenie len Medzev. Čo sa týka obcí, najrozšírenejšie pripojenia sú: pevný rádiový prístup WLAN (WiFi) a FWA (WiMax), mobilný prístup Flash OFDM a DSL. Optická sieť v mestách je vybudovaná len v Košiciach, Michalovciach, Spišskej Novej Vsi a Trebišove a jedinou obcou kde je optická sieť sú Smižany. Káblové televízne rozvody sa využívajú len v 3 mestách: v Košiciach, Michalovciach a Spišskej Novej Vsi.

V roku 2007 došlo v oblasti elektronických komunikácií k zavedeniu poskytovania niektorých nových služieb ako prenos rozhlasového a televízneho vysielania prostredníctvom sietí na báze IP protokolu – IPTV, poskytovaniu komplexného balíka služieb – internet, prenos TV programov a telefónna služba – TRIPLE PLAY a tiež k významnému rozšíreniu poskytovania hlasových služieb na báze IP protokolu – VoIP. Niektoré podniky začali tiež s migráciou svojich sietí na siete novej generácie. V budúcnosti bude potrebné riešiť problematiku regulácie najmä s ohľadom na zavádzanie nových progresívnych služieb a nastupujúci proces konvergencie sietí na platformu sietí novej generácie.

Vzhľadom na rozvíjajúci sa trh v oblasti VoIP služieb Telekomunikačný úrad SR (TÚ) vypracoval stanovisko „Regulačný prístup TÚ SR k poskytovaniu služieb prenosu hlasu prostredníctvom IP protokolu“, v ktorom sa zamerá z regulačného hľadiska najmä na problematiku lokalizácie volajúceho, tiesňových volaní na č. 112 a tiež možnosť pridelovania geografických čísel na poskytovanie uvedených služieb.

TÚ SR v roku 2008 zrealizoval výberové konanie na pridelenie frekvencií, resp. frekvenčného bloku vo frekvenčnom pásme 872-876 MHz/917-921 MHz pre celé územie Slovenskej republiky, ktorého víťazom sa stala spoločnosť Orange Slovensko. Tento blok frekvencií je určený pre prevádzkovanie jednej celoplošnej mobilnej siete, ktorá využíva širokopásmovú digitálnu technológiu a poskytuje verejne dostupnú elektronickú komunikačnú službu. Pridelený frekvenčný blok bude pre užívateľov služieb znamenať najmä rozšírenie doterajšej ponuky najmä v oblasti vysokorychlostného mobilného prístupu do internetu.

ANTIK Telecom s.r.o.

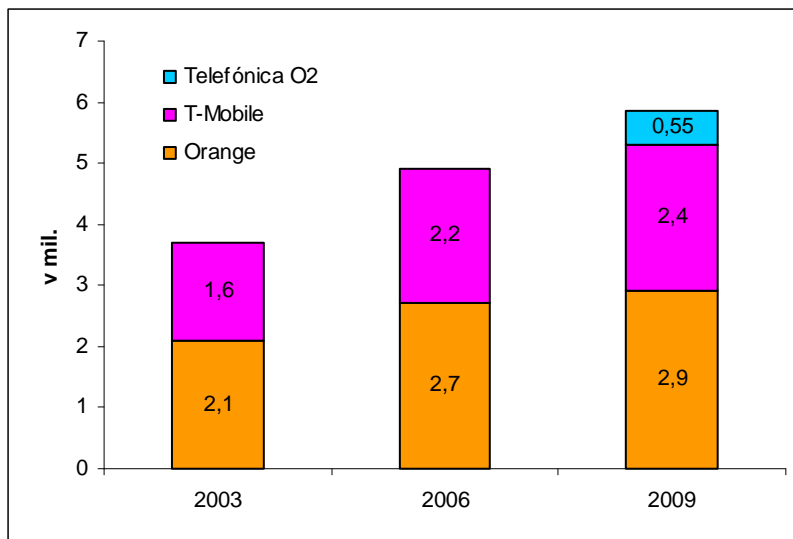
Spoločnosť Antik Telecom, so sídlom v Košiciach, je telekomunikačným operátorom pôsobiacim na východnom Slovensku od roku 1999. Služby spoločnosti využíva viac ako 30-tisíc zákazníkov v Košiciach, Poprade, Trebišove, Sečovciach, Svite a v zhruba 90 obciach v okolí. Spoločnosť sa zaoberá prevádzkovaním najväčšej optickej telekomunikačnej siete v Košiciach a okolí a vývojom, výrobou a distribúciou domácich hi-tech zariadení pre telekomunikačný priemysel. Zariadenia pre digitálnu televíziu a internetovú telefóniu vyvinuté v Košiciach a vyrobené prevažne v Ázii sú dnes nasadené okrem Slovenska a Českej republiky u telekomunikačných operátorov na Ukrajine, v Poľsku, Rumunsku a v Ruskej federácii. Spoločnosť vyrába set-top-boxy pre digitálnu televíziu, VoIP telefóny a VoIP brány (Voice over Internet Protocol – prenos komunikácie uskutočňovanej ľudským hlasom cez internet alebo inú sieť založenú na protokole IP) ako aj zariadenia na pripojenie do internetu (route).

Antik Telecom poskytuje vysokorychlostné pripojenie k internetu prostredníctvom gigabitovej optickej siete pre zákazníkov v bytových domoch a bezdrôtové WiFi pripojenie pre zákazníkov v rodinných domoch. Dosiahnuteľná rýchlosť pripojenia je až 64 Mbit/s v prípade optickeho a 12 Mbit/s v prípade WiFi pripojenia. Spoločnosť Antik poskytuje služby pripojenia k sieti aj firmám, ktorým ponúka riešenia prispôbené k ich potrebám. Spoločnosť tiež poskytuje webhosting a mailhosting, možnosť zriadenia súkromného aj verejného wifi pripojenia na internet (hotspotov) a ponúka hlasové služby VoIP, ktorých využívanie umožňuje lacné telefonovanie do celého sveta. Od roku 2009 ponúka spoločnosť pod značkou TANGO digitálna televízia aj šírenie televízneho vysielania na báze IPTV. V roku 2010 spustil Antik Telecom službu satelitného monitorovania vozidiel.

4.5.2. Mobilné siete

V rámci Slovenskej republiky v súčasnosti pôsobia tri spoločnosti (mobilní operátori) poskytujúce telekomunikačné služby: Orange Slovensko, a.s., T-Mobile Slovensko, a.s. a tretia spoločnosť Telefónica O2 Slovakia, ktorá spustila svoju komerčnú prevádzku v roku 2007. Vývoj počtu zákazníkov mobilných služieb ku koncu roku 2009 za jednotlivých poskytovateľov mobilných služieb je znázornený na nasledujúcom grafe.

Graf č. 4: Vývoj počtu zákazníkov mobilných služieb k 31. 12. 2009 v mil. zákazníkov

Zdroj: Orange Slovensko, T-Mobile Slovensko, Telefónica O2

Orange Slovensko, a. s.

Značka Orange je vo svete aj na Slovensku pojmom v oblasti mobilnej komunikácie. Ide o kľúčovú značku skupiny France Telecom, jedného z popredných svetových telekomunikačných operátorov, referenčného poskytovateľa v oblasti konvergencie elektronických komunikačných služieb a zároveň tretieho najväčšieho mobilného operátora a druhého najväčšieho poskytovateľa širokopásmového internetu v Európe.

Od roku 2007 je Orange integrovaným telekomunikačným operátorom, ktorý poskytuje širokú škálu elektronických komunikačných služieb na báze multi-play prostredníctvom mobilnej a pevnej siete. Najmodernejšia pevná sieť Orangeu založená na optických vláknach (FTTH – Fiber To The Home, optika do bytu) bola koncom roka 2009 dostupná už pre 300 000 domácností v 17 mestách Slovenska. Pokrytie optickou infraštruktúrou Orangeu umožňuje zákazníkom používanie najmodernejších služieb FiberNetu, FiberTV a FiberTelu. To znamená, že klienti môžu využívať výhody internetového pripojenia s rýchlosťou až do 70 Mbit/s a nové možnosti digitálnej televízie s viac ako 100 kanálmi a všetkými celoslovenskými stanicami v HD kvalite. Tiež môžu užívať telefonovanie z pevnej linky nielen vo fixnej, ale aj v mobilnej sieti. Počet zákazníkov služieb Orange Doma, ktorí využívajú FiberNet, FiberTV, Pevnú linku alebo dvoj, či trojkombináciu týchto služieb, stúpol od začiatku roka 2009 na 38-tisíc. Mobilná sieť spoločnosti Orange k 30. 9. 2009 pokrývala 99,6% populácie a vyše 90% územia Slovenska. K uvedenému termínu mal 2,869 milióna aktívnych zákazníkov mobilnej siete. Mobilné telekomunikačné služby spoločnosti Orange Slovensko využíva 64% slovenských firiem.

Orange Slovensko prevádzkuje GPRS sieť s celonárodným pokrytím, sieť EDGE s najlepším pokrytím na Slovensku – s pokrytím 98,3% populácie. Orange je vedúcim poskytovateľom mobilných telekomunikačných služieb prostredníctvom mobilnej siete tretej generácie (3G) v štandarde UMTS s pokrytím 66,2% populácie SR, čo predstavuje viac ako 3 mil. obyvateľov v 134 mestách a 324 príľahlých obciach. Vysokorýchlostná mobilná dátová sieť Orangeu v štandarde HSDPA/HSUPA je dostupná na celom území SR pokrytom signálom UMTS a koncom roka 2009 podporovala prenosové rýchlosti do 7,2 Mbit/s pre sťahovanie a 1,46 Mbit/s pre odosielanie dát. Od apríla 2010 v rámci 3G siete je možné sa pripojiť do internetu s maximálnou rýchlosťou 14,4 Mbit/s. Novú, vyššiu rýchlosť môžu využiť zákazníci mesačného programu Mobilný Orange Internet Premium. Zrýchlenie Orange 3G siete však znamená zlepšenie užívateľského komfortu pre všetkých zákazníkov mobilných dátových služieb v 3G sieti, pretože Orange spolu so zvýšením rýchlosti rádiového zrýchľuje aj transportnú sieť. Vďaka tomu je možné ešte lepšie využiť prenosové pásmo, ktoré majú k dispozícii zákazníci a dosahovať ešte lepšie parametre pripojenia aj pri nižších užívateľských programoch.

T-Mobile Slovensko, a. s.

T-Mobile Slovensko, a. s. je poprednou telekomunikačnou spoločnosťou, poskytujúcou služby hlasovej a dátovej mobilnej komunikácie na Slovensku. Jediným akcionárom spoločnosti T-Mobile Slovensko je Slovak Telekom, dcérska spoločnosť Deutsche Telekom AG. T-Mobile Slovensko zároveň patrí do skupiny T-Mobile International, jednej z najväčších mobilných komunikačných spoločností na svete.

K 31. decembru 2009 spoločnosť T-Mobile Slovensko poskytovala svoje služby 2,367 miliónom zákazníkov. T-Mobile Slovensko je prvým mobilným operátorom, ktorý priniesol na Slovensko službu Multimediálne

správy (MMS), technológiu EDGE, riešenie BlackBerry a ako prvý spustil aj komerčnú prevádzku siete tretej generácie UMTS. T-Mobile Slovensko spustil ako prvý mobilný operátor na svete celoplošnú prevádzku mobilnej dátovej technológie FLASH-OFDM, na báze ktorej ponúka zákazníkom službu Rýchly internet – najrýchlejší širokopásmový mobilný prístup do internetu dostupný na Slovensku. T-Mobile Slovensko je jediným mobilným operátorom v Slovenskej republike, ktorý svojim zákazníkom poskytuje mobilný prístup do internetu prostredníctvom štyroch technológií vysokorýchlostného prenosu dát – GPRS/EDGE, Wireless LAN (Wi-Fi), UMTS FDD/HSDPA a FLASH-OFDM. Spoločnosť T-Mobile Slovensko je považovaná za lídra v oblasti poskytovania telekomunikačných služieb v najnáročnejšom segmente biznisu zákazníkov, a to z hľadiska rozsahu služieb, ako aj ich kvality. Až osem z desiatich najväčších bankových domov na Slovensku využíva komplexné riešenie telekomunikačných služieb od spoločnosti T-Mobile Slovensko. T-Mobile Slovensko je zároveň operátorom s najvyšším počtom roamingových partnerov. Zákazníci môžu využívať roamingové služby v 404 sieťach mobilných operátorov v 202 destináciách celého sveta a GPRS a MMS roaming u 212 GSM operátorov v 108 krajinách sveta.

Hlavné oblasti pôsobenia spoločnosti:

- zriaďovanie a prevádzkovanie verejných mobilných telekomunikačných sietí na frekvenciách pridelených Licenciou Telekomunikačného úradu SR,
- poskytovanie verejnej mobilnej telefónnej služby prostredníctvom mobilných verejných telekomunikačných sietí uvedených v predchádzajúcom bode,
- zriaďovanie a prevádzkovanie verejnej dátovej siete s komutáciou paketov,
- poskytovanie verejnej dátovej služby prostredníctvom verejných telekomunikačných sietí,
- poskytovanie verejnej mobilnej telefónnej služby a plného rozsahu dátových a multimediálnych služieb prostredníctvom mobilnej siete tretej generácie,
- zriaďovanie a prevádzkovanie pevnej telekomunikačnej siete s cieľom prepojenia alebo pripojenia zariadení mobilnej siete tretej generácie,
- zriaďovanie a prevádzkovanie verejnej mobilnej telekomunikačnej siete na frekvenciách pridelených Licenciou Telekomunikačného úradu SR, ktorá sa označuje ako sieť tretej generácie a vyhovuje normám UMTS,
- služby informačnej spoločnosti,
- montáž a opravy telekomunikačných zariadení pripojených k jednotnej telekomunikačnej sieti,
- poradenstvo v oblasti verejnej mobilnej bunkovej rádiatelefónnej siete,
- poradenstvo v oblasti verejnej paketovej siete na prenos dát.

Telefónica O2 Slovakia, s.r.o.

V rámci medzinárodnej skupiny Telefónica patrí Telefónica O2 Slovakia ku skupine Telefónica O2 Europe. Telefónica je z hľadiska trhovej kapitalizácie jednou z najväčších telekomunikačných firiem na svete. Svoje obchodné aktivity zameriava predovšetkým na trhy pevnej a mobilnej telefónie, pričom za kľúčový nástroj pre rozvoj oboch považuje širokopásmové pripojenie. Telefónica O2 Slovakia vstúpila na slovenský trh mobilných operátorov rozhodnutím výberovej komisie Telekomunikačného úradu SR zo dňa 25. 8. 2006. Licencia zahŕňa práva na používanie frekvencií GSM 900 MHz, GSM 1800 MHz, UMTS a 28/29 GHz po dobu 20 rokov na účely poskytovania telekomunikačných služieb v Slovenskej republike. Spoločnosť spustila svoju komerčnú prevádzku 2. 2. 2007. Telefónica O2 Slovakia poskytuje mobilné telekomunikačné služby v sieti GSM, ktoré začal budovať v priebehu roka 2007. Výstavba mobilnej siete sa prioritne koncentrovala v miestach s najvyššou hustotou obyvateľstva a následne sa realizuje postupná výstavba aj do mimomestských oblastí. V geografických lokalitách, kde Telefónica O2 Slovakia nemá vlastné pokrytie, využíva na základe dohody o národnom roamingu sieť spoločnosti T-Mobile Slovensko. To znamená, že zákazníci O2 volajú cez partnerskú sieť T-Mobile Slovensko za rovnakých podmienok a s rovnako výhodnými cenami, ako keď volajú cez vlastnú sieť O2. Služby O2 sú tak zákazníkom dostupné na celom území Slovenskej republiky. Koncom prvého polroka 2010 pokrýval mobilný operátor Telefónica O2 Slovakia vlastnou sieťou už 94,35% populácie Slovenska. Toto pokrytie umožnilo realizovať 89% volaní vo vlastnej sieti. Zvyšných 11% volaní sa zrealizovalo v režime národného roamingu. Na konci roku 2009 dosiahol počet registrovaných zákazníkov na Slovensku 563 tisíc a v prvom polroku 2010 už 709 tisíc.

Telefónica O2 Slovakia v októbri 2010 odštartuje rozšírenie vlastnej 3G siete s technológiou HSDPA. So začiatkom komerčnej prevádzky rozšírenej 3G siete sa počíta v máji 2011, kedy by mala O2 pokrývať signálom 3G do 20% populácie Slovenska. Koncom júla 2011 plánuje O2 pokrývať 33% populácie v 24 mestách Slovenska. Maximálna teoreticky dosiahnuteľná prenosová rýchlosť pre sťahovanie dát pre jedného užívateľa bude 14,4Mbit/s a pre odosielanie dát 5,7 Mb/s.

Trh mobilnej komunikácie

Odhadovaný počet aktívnych zákazníkov služieb mobilnej komunikácie dosiahol ku koncu roka 2009 približne 5,85 milióna. Výrazný nárast počtu zákazníkov oproti koncu roka 2006 (4,9 mil.) spôsobil predovšetkým príchod tretieho mobilného operátora Telefónica O2 na slovenský trh a rastúci trend

zákazníkov vlastniť viaceré SIM karty. Lídrom mobilného trhu podľa počtu zákazníkov je spoločnosť Orange, ktorá ku koncu roka 2009 evidovala približne 2,4 mil. aktívnych zákazníkov mobilných služieb, čo predstavovalo celkový trhovú podiel na mobilnom trhu podľa zákazníkov na úrovni 49,6%. Spoločnosť T-Mobile Slovensko, ktorá je súčasťou skupiny Slovak Telekom, ku koncu roka 2009 mala 2,4 mil. zákazníkov, tým mal 41%-ný podiel na mobilnom trhu a spoločnosť Telefónica O2 Slovakia s počtom 553 tisíc zákazníkov mala 9,4%-ný podiel na trhu mobilnej komunikácie.

5. Endogénne zdroje

5.1. Pôdy, pôdohospodárstvo

V Košickom kraji sa nachádza 336,9 tis. hektárov poľnohospodárskej pôdy, čo z celkovej rozlohy kraja predstavuje takmer 50%. Z nej pripadá na ornú pôdu 203,7 tis. hektárov (60,5%), vinice 2,8 tis. hektárov (0,8%), záhrady 13,5 tisíc hektárov (4,0%), ovocné sady 2,1 tisíc hektárov (0,6%) a trvalé trávnaté porasty 114,6 tisíc hektárov (34,0%). Nepoľnohospodárska pôda sa rozkladá na ploche 338,5 tis. ha., kde najväčšie zastúpenie má lesná pôda (79,2%).

Najvýznamnejšou poľnohospodárskou produkčnou oblasťou v kraji a zároveň druhou na Slovensku je Východoslovenská nížina, ktorá sa rozprestiera v okresoch Trebišov, Michalovce a Sobrance. Prírodné podmienky kraja vytvárajú vhodné podmienky pre rozvoj poľnohospodárskej výroby, vinohradníctva (Sobranecká a Tokajská vinohradnícka oblasť), zeleninárstva a ovocinárstva (južné oblasti kraja). Tendenciou ďalšieho rozvoja odvetvia je stabilizovať poľnohospodársku výrobu v tradičných poľnohospodárskych oblastiach (okresy Trebišov, Michalovce, Košice-okolie) a nadväzovať na to obnoviť a budovať spracovateľský potravinársky priemysel. Rezervu v poľnohospodárskej produkcii predstavuje pestovanie energetických plodín.

Tabuľka č. 15: Výmera pôdy v Košickom kraji (stav k 1. 1. 2009)

Územie	Celková výmera územia (ha)	Poľnohospodárska pôda (ha)							Nepoľnohospodárska pôda (ha)
		Spolu	orná pôda	chmeľnica	vinica	záhrada	ovocný sad	TTP	
Gelnica	58 443	11 474	898	0	0	307	4	10 266	46 969
Košice I	8 543	1 520	313	0	0	395	29	782	7 024
Košice II	7 386	3 674	2 657	0	0	362	31	624	3 712
Košice III	1 686	386	189	0	0	125	1	71	1 299
Košice IV	6 089	3 484	2 849	0	0	347	71	218	2 605
Košice-okolie	154 133	76 168	55 036	0	59	2 750	459	17 864	77 965
Michalovce	101 950	72 809	47 573	0	353	3 090	324	21 469	29 141
Rožňava	117 330	36 948	10 410	0,0395	146	1 324	68	24 999	80 382
Sobrance	53 817	30 306	16 987	0	637	1 116	307	11 259	23 511
Spišská Nová Ves	58 741	21 196	9 552	0	0	520	103	11 020	37 545
Trebišov	107 377	78 976	57 313	0	1 673	3 199	731	16 060	28 401
Košický kraj	675 495	336 942	203 777	0,0395	2 870	13 535	2 128	114 632	338 553

Zdroj: Štatistický úrad SR

5.2. Nerastné suroviny

Na území Košického kraja sa nachádzajú, v celoslovenských súvislostiach, perspektívne a významné zásoby nerastných surovín. Využitie týchto surovín môže prispieť k rozvoju ekonomiky kraja, rozvoju podnikateľských aktivít a vytvoreniu pracovných príležitostí.

Energetické suroviny

V porovnaní s inými lokalitami na Slovensku sa v Košickom kraji nachádzajú zásoby zemného plynu nachádzajú v okresoch Michalovce a Trebišov (dobývacie priestory Bánovce nad Ondavou, Kapušianske Kľačany, Pavlovce nad Uhom, Pozdišovce a chránené ložiskové územie Rakovec nad Ondavou, Bačkov, Trebišov). V okrese Michalovce sa nachádza ložisko lignitu (CHLÚ Hnojné) a Trebišovskom okrese ložisko

antracitu (CHLÚ Veľká Trňa). V súčasnosti skúmané ložisko uránovej rudy sa nachádza na Jahodnej. Nebilančné zdroje uránu sú zdokumentované z oblasti Krompách, Matejoviec nad Hornádom a Spišskej Novej Vsi.

Rudné suroviny

Zásoby rudných surovín sa nachádzajú v Slovenskom Rudohorí v Spišskej Novej Vsi, Rožňave a Gelnici a v západnej časti okresu Košice-okolie (medené, strieborné rudy, komplexné železné rudy, nikel, molybdén, pyrit, olovo, zinok, ortuť a zlato). Zdroje rudných surovín v minulosti vytvorili podmienky pre rozvoj baníctva najmä v okresoch Spišská Nová Ves, Gelnica, Rožňava. V súčasnom období je ťažba v pôvodných lokalitách ekonomicky neefektívna, resp. z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov sa v pripravovaných ťažobných priestoroch nebude realizovať (Strieborná žila v okrese Rožňava) alebo sa odsunula do budúcich období.

Nerudné suroviny

Zastúpenie nerudných surovín v Košickom kraji je rozmanité a nachádza sa na celom jeho území. Sú to najmä azbest, bentonit, dekoračný kameň (travertín, opál, limnokvarcit), drahé a ozdobné kamene, dolomity, vápenec, kamenná soľ, kaolín, keramické a žiaruvzdorné íly, kremeň, mastenec, sadrovec, sklárske a zlievarenské piesky, magnezit, perlit, zeolit, živec, stavebný kameň, štrkopiesky a tehliarske suroviny. Z celoslovenského pohľadu sú na území kraja dôležité najmä zásoby kamennej soli (Zbudza), magnezitu (Košice) a mastenca (Gemerská Poloma).

V okrese Košice-okolie je vyhlásené chránené ložiskové územie na ochranu využitia tepelnej energie zemskej kôry (Ďurkov a ďalších 31 katastrálnych území, tvoriacich kompaktné územie).

Stručné zhodnotenie výskytu nerastných surovín podľa okresov

Okresy Košice I – IV

V severnej časti zastavaného územia mesta Košice sa nachádza výhradné ložisko magnezitu (DP Košice) a v západnej časti výhradné ložisko uránovo-molybdenových rúd (CHLÚ Košice VI). V Košiciach – časť Ťahanovce sa nachádza DP keramických ílov a s jeho ťažbou sa ráta aj v budúcnosti. V DP Košice IV – Hradová, kde sa ťaží granodiorit sa ráta s ťažbou do vyčerpania ložiska.

Okres Košice-okolie

Z rudných surovín sú potvrdené geologickým prieskumom kobaltovo-niklové rudy v Hodkovciach a železné rudy v lokalite Nižný Medzev.

Nerudné suroviny svojou rôznorodosťou potvrdzujú zastúpenie takých významných surovín, ako je vápenec, andezit, granodiorit, dolomit, amfibolit a štrkopiesky použiteľné k stavebným účelom, ako i keramické suroviny a suroviny so žiaruvzdorným charakterom – azbest a magnezit.

Azbestová surovina v katastrálnom území Paňovce spĺňa po kvalitatívnej stránke všetky podmienky pre hlbinné dobývanie.

Keramický íl – veľké zásoby kaolínu sú potvrdené geologickým prieskumom v oblasti Rudník – Jasov a Nováčany.

Vápenec a vápencové piesky v Malej Vieske – Družstevná pri Hornáde majú vhodné ťažobné podmienky.

Vysokopecný vápenec v lokalite Včeláre je perspektívnym ložiskom s dobrou kvalitou. Vápenec pre špeciálne účely sa nachádza v lokalite Hostovce, ťažobná činnosť sa predpokladá aj v budúcom období.

Sialitická surovina vhodná k výrobe cementu sa ťaží v lokalite Dvorníky – Včeláre. Perspektívnosť ložiska je potvrdená vysokými zásobami suroviny.

Zo stavebných surovín sa predpokladá pokračovať v ťažbe dolomitu v lokalite Trebejov, amfibolitu v lokalite Vyšný Klátov. Ťažba štrkopieskov je na lokalite Milhošť a Čaňa.

Okres Gelnica

V okrese Gelnica sa v súčasnosti ťaží len vápenec v DP Jaklovce a kremeň v DP Švedlár. V okrese sa nachádzajú zásoby rudných surovín (meď, olovo, zinok, ortuť, pyrit), s ktorých ťažbou sa v budúcnosti neráta a nerudných surovín (kremeň, vápenec), z ktorých je perspektívna ťažba vápenca v Margecanoch a na Folkmárskej Skale.

Okres Michalovce

V okrese sa vyskytujú ložiská energetických surovín – zemného plynu a gazolínu (Ptrukša, Kapušianske Kľačany, Bánovce nad Ondavou, Pavlovce nad Uhom – Stretava, Pozdišovce – Trhovište, Rakovec nad Ondavou a Senné) a lignitu v Hnojnom.

Okres je známy aj prítomnosťou ložísk nerudných surovín, ako napr.: halloyzitu v Michalovciach – Bielej Hore, kamennej soli v Zbudzi, keramických ílov v Michalovciach – Bielej Hore, Pozdišovciach, prídavných keramických surovín v Trnave pri Laborci a Oreskom, stavebného kameňa v Oreskom a Vinnom a zeolitu v Kučine – Pustom Černom.

Okres Rožňava

Okres je tradičným baníckym okresom v rámci Slovenska. Prírodné podmienky a historické tradície vytvorili z ťažby a spracovania nerastných surovín (najmä rúd) základné ekonomické odvetvie v tomto území. Súčasný stav, charakteristický nevyhnutnosťou útlmu neefektívnych banských a upravárenských prevádzok sa postupne mení a pripravuje sa rozšírenie ložísk a zvýšenie ťažby a spracovania pri zabezpečení súčasných ekologických opatrení. Pre rozvoj ekologicky nezávadnej ťažby a výroby na báze tradičných nerastných surovín sú v okrese Rožňava dostatočné surovinové zdroje.

V okrese sa nachádzajú ložiská mastenca v Gemerskej Polome (ťažba začala v roku 2010), sideritu v Nižnej Slanej a vápenca v Čoltove, Honciach, Silickej Brezovej a Slavci.

Okres Sobrance

Na území okresu Sobrance sa nenachádzajú žiadne dobývacie priestory ani CHLÚ.

Okres Spišská Nová Ves

Okres Spišská Nová Ves môžeme hodnotiť ako okres s bohatou tradíciou baníctva a zásobami nerastných surovín. V okrese sa nachádzajú hlavne zásoby rúd železa, medi, ortuti a barytu, ďalej zásoby kameňa, sadrovca a vápencov. Najrozsiahlšia ťažba rúd sa prevádza v súčasnosti na ložisku, nachádzajúcom sa v katastrálnom území sídiel Rudňany – Poráč, kde sa ťažia komplexné rudy (meď a baryt). Z nerudných surovín sa v okrese ťaží sadrovec a anhydrit na ložisku Novoveská Huta, stavebný kameň v niekoľkých lokalitách, a to v Olcnave, Spišskej Novej Vsi – Grétla, Spišských Tomášovciach a Žehre, kde sa predpokladá ukončenie ťažby a tehliarska surovina v Smižanoch.

Okres Trebišov

Na území okresu sa nachádzajú ložiská gazolínu a zemného plynu v Trebišove a Bačkove, antracitu vo Veľkej Tŕni, bentonitu v Michalňanoch, Brezine a Veľatoch, stavebného kameňa vo Svätušiaci, Brehove, Ladmovciach a tehliarskej suroviny v Lastovciach.

5.3. Zdroje geotermálnej energie

Košický kraj má vďaka svojim prírodným podmienkam významný potenciál geotermálnej energie, ktorý je na základe doterajších výskumov a prieskumov ohodnotený na 4 153 MW_t, čo predstavuje 75% celoslovenského potenciálu. Zdroje geotermálnej energie sú zastúpené predovšetkým geotermálnymi vodami, ktoré sú viazané na hydrogeologické kolektory nachádzajúce sa (mimo výverových oblastí) v hĺbkach 200 – 5 000 m.

Doteraz realizovanými vrtmi (hlbokými 160 – 3 616 m) bolo v Košickom kraji overených okolo 389 l.s⁻¹ vôd s teplotou na ústí vrtu 18 – 129°C, ktorých tepelný výkon predstavuje 104 MW_t (pri využití po referenčnú teplotu 15°C), čo je cca 34% slovenského celkového potenciálu geotermálnej energie. Výdatnosť vrtov pri voľnom prelive sa pohybovala v rozmedzí od 4,0 l.s⁻¹ do 65 l.s⁻¹, prevažuje Na-HCO₃-Cl a Na-Cl typ vôd s mineralizáciou 0,6 – 31 g/l.

Pre ilustráciu prínosu využívania tohto zdroja energie uvádzame, že pri výrobe 25 MW_t z geotermálnych zdrojov sa v našich podmienkach ušetrí za rok asi 42 600 t hnedého uhlia (pri 200 dňoch vykurovania), alebo 16 mil. m³ zemného plynu. Nahradením týchto palív sa znižujú u hnedého uhlia emisie tuhých látok o 208 t/rok, SO₂ o 790 t/rok, NO_x o 125 t/rok a CO₂ o 42 t/rok, u zemného plynu predstavuje zníženie emisií tuhých látok 1,5 t/rok, u SO₂ 0,3 t/rok, u NO_x 59 t/rok a u CO₂ 4,32 t/rok (Atlas geotermálnej energie Slovenska, 1995).

Na Slovensku sa geotermálne vody využívajú hlavne na vykurovanie a rekreáciu. V predchádzajúcom období sa geotermálna energia v Košickom kraji využívala na jednej lokalite – termálne kúpalisko Byšta, ktoré je v súčasnosti mimo prevádzky.

Územie Košického kraja, najmä Košická kotlina a Východoslovenská nížina, sa vyznačuje najvyššími hodnotami merného povrchového tepelného toku, prítomnosťou perspektívnych kolektorov. Značným potenciálom geotermu aj v oblasti strednoteplotných zdrojov sa vytvára predpoklad na elektrárenské využitie s použitím technológie binárneho organického cyklu. Podľa doterajších zistení, kalkulácií a odhadov (zdroj TU KE – COZE) je možné vytvoriť elektrárenské kapacity na úrovni niekoľkých desiatok MWe.

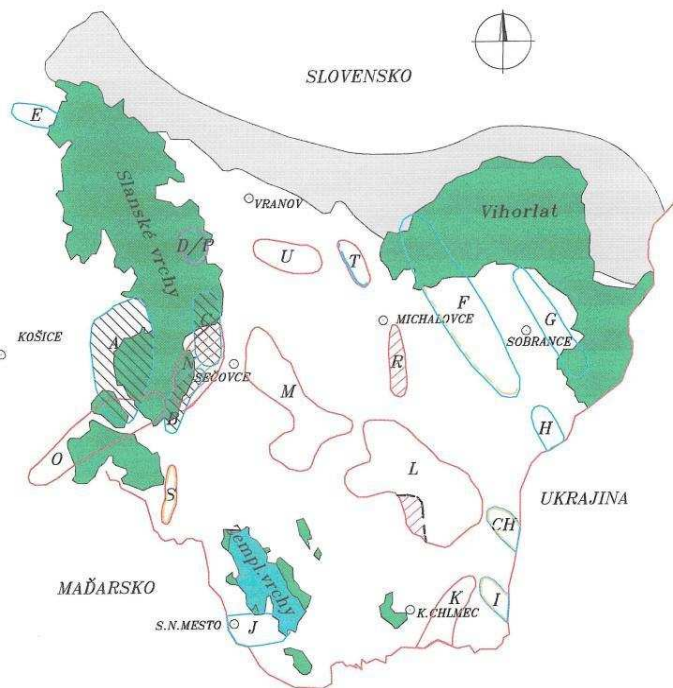
Geotermálne vody s teplotou nad 100°C boli overené podrobným prieskumom v juhovýchodnej časti geotermálnej oblasti Košická kotlina, na lokalite Ďurkov – Svinica – Bidovce. V roku 1998 a 1999 tu boli realizované tri vrty s hĺbkou 2 252 – 3 210 m. Rezervoár geotermálnych vôd sa nachádza v hĺbke 2 000 – 3 500 m. Výdatnosť voľného prelivu počas hydrodynamických skúšok sa pohybovala v intervale 50 – 65

l/s, teplota na ústi vrtov dosahovala 123 – 129°C, ložisková teplota v hĺbke 3 000 m dosahovala hodnotu 143°C. Priemerná hustota tepelného toku dosahuje 94,4 mW/m². V oblasti Ďurkov – Svinica boli prírodné zásoby geotermálnej energie ohodnotené na 113,4 MW_t, a využiteľné množstvo geotermálnej energie, stanovené modelovaním je cca 90 MW_t, čo zodpovedá množstvu zásob geotermálnych vôd o hodnote 470 l/s. Tieto údaje sa týkajú geotermálnej energie vody, pričom odhadovaný využiteľný potenciál geotermálnej energie suchého skalného prostredia je 10-násobne vyšší – cca 900 MW_t. Geotermálna energia tejto lokality bude využívaná v systéme centrálneho zásobovania teplom mesta Košice. Výstavba geotermálnej elektrárne s výkonom 3,5 MW v stredisku Ďurkov je v súčasnom období v prípravnej fáze a jej ukončenie sa predpokladá na rok 2012.

Ďalšie bohaté zdroje geotermálnej energie je možné, na základe výsledkov prieskumných prác v 70-tych rokoch, očakávať aj v oblasti Východoslovenskej nížiny, najmä v pásme Beša – Čičarovce, kde v hlbokých vrtoch boli zistené teploty nad 140°C.

Podľa údajov a záverov Pre-Feasibility štúdie „Geotermálne štruktúry vo Východoslovenskej nížine a možnosti ich využitia“ (2008) pre získanie zdrojov geotermálnej energie bolo vyčlenených 17 perspektívnych území zahrňujúcich štruktúry: Ďurkov – Košický Klečenov, Zemplínska Teplica – Malé Ozorovce, Sečovce západ – Kravany, Klokočov – Bunkovce, Úbrež – Sobrance, Bežovce – Záhor – Pinkovce, Slemence, Boňany, Borša – Slovenské Nové Mesto, Bačka, Budkovce – Raškovce – Čičarovce, Dvorianky – Sečovce východ – Trebišov, Bačkov – Trnávka pri Sečovciach – Ozorovce, Ždaňa – Slanec, Michalovce – Zemplínska Široká, Byšta – Brezina a Vôľa – Petrovce.

Obrázok č. 9: Perspektívne geotermálne územia vo Východoslovenskej nížine

Zdroj: Geotermálne štruktúry vo Východoslovenskej nížine a možnosti ich využitia, 2008

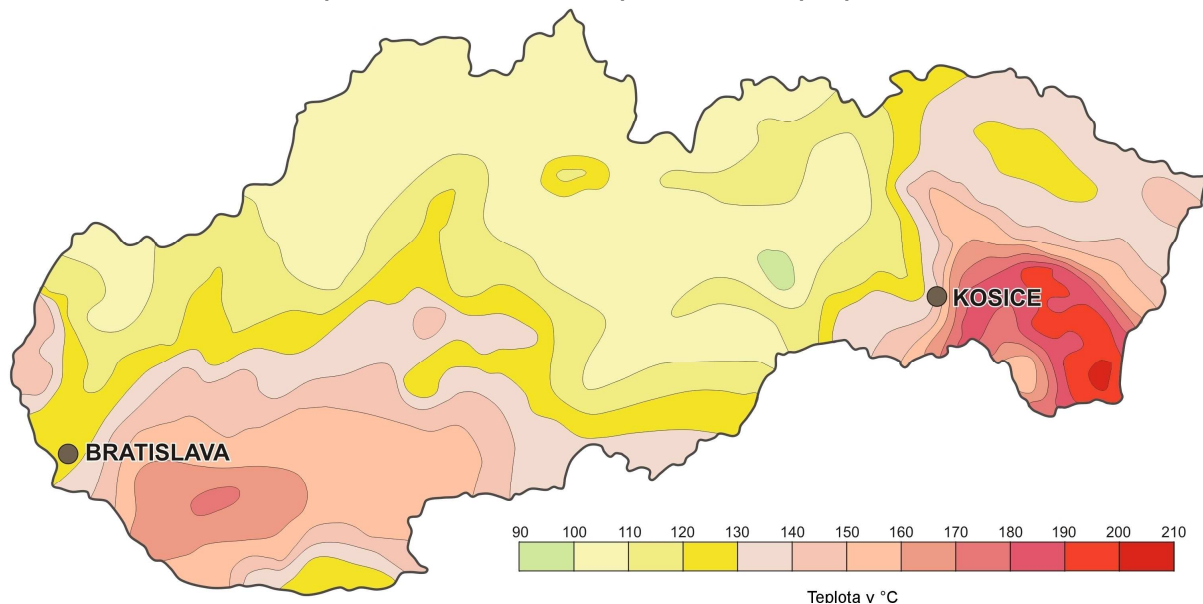
Využiteľný technický potenciál geotermálnej energie v Košickom kraji sa odhaduje na úrovni 66 PJ (zdroj: Energetická politika KSK, 2007).

Geotermálne zdroje využívajúce teplo suchej horniny (hot dry rock) sú bohaté a všade prítomné, iba pre ich uloženie v hĺbke, zväčša viac ako 3 km pod zemským povrchom a neprítomnosť média – nosiča, ktorý by túto nahromadenú energiu vyniesol na zemský povrch, sú v súčasnosti komerčne nevyužívané.

Tento typ umožňuje využiť tepelnú energiu, akumulovanú v horninovom prostredí. Uvoľnenie takého zdroja tepla začína navŕtaním úvodného vrtu. Odstreľom trhaviny v tomto vrtu, alebo tlakom vody v hĺbke, kde je akumulovaná tepelná energia, sa vytvoria umelé trhliny, ktoré potom slúžia ako podzemný výmenník tepla. Do vrtu sa zavedie voda, ktorá prijme teplo horúcej horniny a druhým vrtom, ktorý vytvára s úvodným vrtom prostredníctvom umelých trhlín jeden systém, vystupuje para, alebo horúca voda späť na povrch. Získané teplo sa využije buď na výrobu elektrickej energie, alebo na vykurovanie.

Na základe prieskumných prác a výsledkov realizovaných pracovníkmi SPP v roku 2001 bol reálne využiteľný potenciál energetických zásob suchého zemského tepla v priestore Východoslovenskej nížiny vyčíslený na 14 897 MW.

Obrázok č. 10: Geotermálna mapa Slovenska – zobrazenie teplôt v hĺbke 4 km pod povrchom

Zdroj: Košický samosprávny kraj

5.4. Kultúrne a prírodné dedičstvo

K hlavným prvkom architektonického a kultúrneho dedičstva Košického kraja patria:

- historické centrum mesta Košice – mestská pamiatková rezervácia s najväčšou gotickou katedrálou v krajine,
- jeden z troch najväčších a najzaujímavejších pokladov na svete: Košický zlatý poklad (3 000 zlatých mincí), vystavený vo Východoslovenskom múzeu v Košiciach,
- hrady, zámky a kaštiele – najzachovalejšie a najlepšie udržiavané na Slovensku (kaštieľ Betliar, hrad a mauzóleum Krásna Hôrka, kaštieľ a letohrádok Dardanely v Markušovciach), najimpozantnejšie zrúcaniny v Európe – Spišský hrad a kultúrne pamiatky okolia (UNESCO),
- drevený kostolík v Ruskej Bystrej zapísaný do zoznamu kultúrneho dedičstva UNESCO,
- nástenné maľby v kostoloch, hradoch a kaštieloch – zatiaľ nevyužívané pre potreby cestovného ruchu (okrem niekoľkých výnimiek – Žehra, Štítnik),
- kláštory a kláštorné komplexy (Jasov, Brehov, Leles),
- solitéry – osamotené architektonické pamiatky (kaštiele, kúrie) roztrúsené na vidieku – k niektorým sa viažu historické osobnosti (Borša – František Rákoczy II., Staré – Zichy),
- viacero tradičných alebo súčasných múzeí, medzi ktorými je ojedinelé Múzeum gitár v Sobrance, Slovenské technické múzeum v Košiciach,
- divadlo Romathan (jediné rómske divadlo v SR) a divadlo Thália (maďarské divadlo).

Atraktívne prírodné prostredie reprezentujú predovšetkým:

- jaskyne Slovenského krasu a Aggteleckého krasu spolu s Dobšinskou ľadovou jaskyňou, vrátane Stratenskej jaskyne a jaskyne Psie diery ako jedného jaskynného systému vo vrchu Duča, zapísané do svetového prírodného dedičstva UNESCO,
- Karpatské bukové pralesy (zapísané do zoznamu UNESCO) – na území Košického kraja sa nachádza lokalita Vihorlat – ide o ojedinelý a vzácny prípad vertikálnej lesnej vegetačnej stupňovitosti so širokým zastúpením ukážok pralesov na relatívne malom území našej krajiny.
- Národný park Slovenský raj, s množstvom úzkych kaňonov a hlbokých rokĺn s vodopádmi,
- Národný park Slovenský kras, najväčšie krasové územie v strednej Európe, kde sa nachádza viac ako 1 110 jaskýň a priepastí,
- Herlianský gejzír v okrese Košice-okolie, ktorý je jedinečnou prírodnou zvláštnosťou,
- Volovské vrchy, Čierna hora, Slanské vrchy, Milič a Zemplínske vrchy,
- vodné plochy: Palcmanská Maša, Zemplínska šírava, Vinianske jazero, Ružín, Bukovec a Morské oko,
- vinohradnícke oblasti: Východoslovenská vinohradnícka oblasť (Kráľovochľmecký, Moldavský, Sobranecký a Michalovský vinohradnícky rajón) a Tokajská vinohradnícka oblasť.

Mesto Košice získalo titul Európske hlavné mesto kultúry pre rok 2013. Získanie tohto titulu prináša veľmi významnú príležitosť zaoberať sa mnohými problémami a efektívne zlepšiť kultúrny život obyvateľov,

a zároveň stimulovať veľmi potrebný ekonomický rozvoj založený na trvalo udržateľnom a kreatívnom manažmente kultúrneho potenciálu mesta.

Hlavnými témami projektu je premena priemyselných a armádnych zón na prostredie kreatívneho priemyslu, zlepšenie nevyhovujúcej kultúrnej infraštruktúry, vnesenie kultúry do okrajových častí mesta, dialóg medzi východnou a západnou Európou a zosúladenie potrieb človeka a životného prostredia.

Kultúrne centrum KASÁRNE KULTURPARK je situované v areáli bývalých kasární v centre mesta. Na prenájom poskytne vybrané kancelárske priestory a ďalšie nebytové multifunkčné priestory o celkovej výmere 362,3m². S úspešnými žiadateľmi budú uzatvorené cenovo výhodné zmluvy o prenájme na dobu neurčitú. Okrem zaujímavého prostredia ponúka tento priestor výnimočné príležitosti spolupráce pre stabilných i začínajúcich kultúrnych hráčov (subjekty z oblasti kultúry a umenia, profesionálni umelci, organizácie z oblasti tretieho sektora) na báze vzájomnej výmeny zdrojov, informácií a sociálnej inklúzie. Medzi subjekty tvorivého priemyslu patrí reklama, architektúra, výtvarné umenie, umelecké remeslá, dizajn, móda, film, hudba, divadlo, opera, tanec, balet, performance, vydavateľstvá, výskum a vývoj, programovanie, tvorba hier a hračiek, televízia, rádio, PC hry, subjekty pôsobiace v oblasti sociálnej a komunitnej práce.

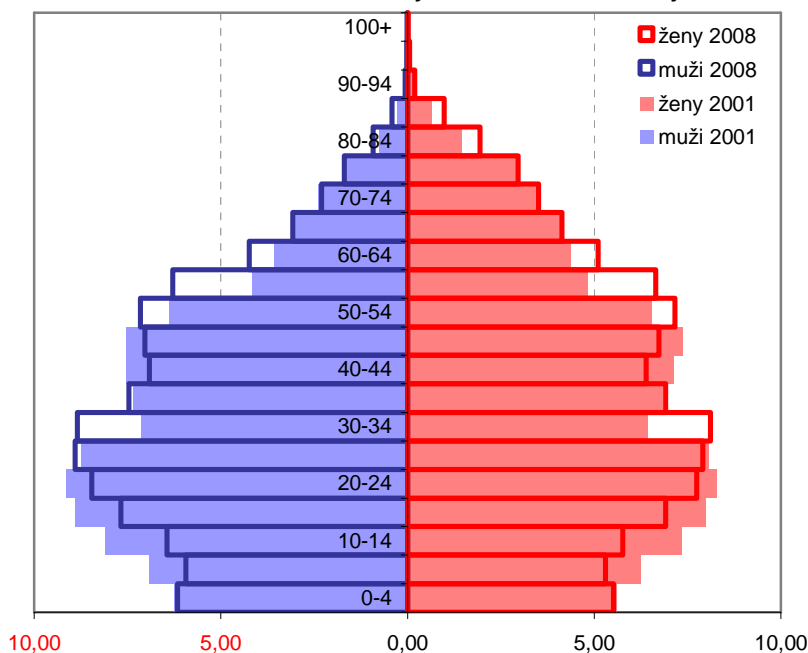
6. Ľudské zdroje

6.1. Demografia

Ku koncu roka 2009 žilo v Košickom kraji 778 120 obyvateľov, čo je 14,3% z celkovej populácie Slovenska, podiel žien tvoril 51,5%. Rozloženie obyvateľstva rámci kraja je nerovnomerné. Najviac obyvateľov kraja žije v krajskom meste Košice (233 880 obyvateľov) s podielom 30,1% z celkového počtu obyvateľov kraja. Z hľadiska počtu obyvateľov najväčšie sú okresy Košice-okolie (115 192 obyv.), Michalovce (110 080 obyv.), Trebišov (105 225 obyv.) a Spišská Nová Ves (97 329 obyv.).

Košický kraj má v porovnaní s inými regiónmi Slovenskej republiky priaznivú vekovú štruktúru obyvateľstva. Podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku v počte 135 909 (17,5%) dlhodobo prevyšuje celoslovenský priemer (15,4%), zatiaľ čo podiel poproduktívnej časti obyvateľstva v počte 87 042 (11,2%) je pod celoslovenským priemerom (12,1%). Index starnutia v Košickom kraji dosiahol 64,04% (v SR 78,26%), čo svedčí o priaznivej vekovej štruktúre a vyššej predproduktívnej, ako poproduktívnej zložke obyvateľstva.

Graf č. 5: Pohlavná a veková štruktúra obyvateľstva Košického kraja v rokoch 2001 a 2008 (%)

Zdroj: Štatistický úrad SR

V roku 2009 v Košickom kraji prirodzený prírastok obyvateľov bol v počte 2 769 osôb, z toho počet živonarodených detí bol v počte 10 160. V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa počet živonarodených detí na 1000 obyvateľov nepatrne zvýšil a bol v počte 13,05 osôb. Najvyšší počet živonarodených detí na

1000 obyvateľov bol v okresoch Spišská Nová Ves, Košice-okolie a Gelnica, najmenej v okrese Sobrance. Najvyšší prirodzený prírastok obyvateľov v počte 747 osôb bol v okrese Spišská Nová Ves a 697 osôb v okrese Košice-okolie. V prepočte na 1000 obyvateľov bol najvyšší prirodzený prírastok v okrese Spišská Nová Ves a v okrese Košice III. Najvyšší celkový prírastok obyvateľov bol v okrese Košice-okolie v počte 1 221 osôb (10,60 obyv. na 1000 obyv.)

Tabuľka č. 16: Pohyb obyvateľstva v okresoch Košického kraja v roku 2009 (na 1000 obyvateľov)

Územie	Počet obyvateľov	Živorodenosť	Úmrtnosť	Prirodzený prírastok (úbytok)	Prírastok (úbytok) sťahovaním	Celkový prírastok (úbytok)
Gelnica	31 365	14,90	10,64	4,08	-0,63	3,44
Košice I	67 336	11,18	9,05	2,12	-2,21	-0,09
Košice II	80 763	11,76	7,35	4,40	-0,51	-0,50
Košice III	29 682	13,47	6,36	7,10	-11,55	-4,44
Košice IV	56 099	11,44	11,35	0,09	0,69	-0,78
Košice-okolie	115 192	15,01	8,96	6,05	4,54	10,60
Michalovce	110 080	12,80	10,31	2,48	-0,01	2,48
Rožňava	61 827	11,69	11,53	0,16	-0,21	-0,05
Sobrance	23 222	9,68	12,22	-2,54	2,88	0,34
Spišská Nová Ves	97 329	15,82	8,14	7,67	-2,11	5,55
Trebišov	105 225	12,59	10,14	2,44	-0,14	2,29
Košický kraj	778 120	13,05	9,49	3,55	-0,20	3,35

Zdroj: Štatistický úrad SR, Bulletin 4/2009

6.2. Vzdelanostná štruktúra

Košický kraj má **priaznivú vzdelanostnú úroveň obyvateľstva**. Najvyšší podiel tvorí ekonomicky aktívne obyvateľstvo s úplným stredným vzdelaním, ale je priaznivý trend vývoja počtu obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním. Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva súvisí vo veľkej miere aj so sídelnou štruktúrou. V mestách je vyššie zastúpenie obyvateľov s univerzitným a stredoškolským vzdelaním, pričom najvyššie zastúpenie obyvateľstva s vyšším vzdelaním sa viaže na krajské mesto Košice. Zvyšuje sa počet absolventov stredných, ale aj vysokých škôl aj v menších mestách a obciach, avšak z dôvodu nedostatku voľných pracovných miest vyžadujúcich vyššie vzdelanie, resp. nízkych miezd absolventi škôl odchádzajú za prácou do iných regiónov, alebo krajín.

Tabuľka č. 17: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v SR od 15 rokov podľa vzdelania (v tis. os.), rok 2008

Kraj	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo		EAO od 15 rokov podľa vzdelania			
			základné	nižšie stredné	úplné stredné	vysokoškolské
Bratislavský	abs.	345,9	17,6	72,2	157,0	99,2
	v %	100,0	5,1	20,9	45,4	28,7
Trnavský	abs.	296,9	16,9	100,7	145,4	33,8
	v %	100,0	5,7	33,9	73,9	11,4
Trenčiansky	abs.	299,3	12,9	122,9	120,8	42,7
	v %	100,0	4,3	41,1	40,4	14,3
Nitriansky	abs.	360,5	23,9	147,4	149,6	39,6
	v %	100,0	6,6	40,9	41,5	11,0
Žilinský	abs.	336,8	21,1	129,4	142,6	43,7
	v %	100,0	6,3	38,4	42,3	13,0
Banskobystrický	abs.	326,9	34,5	98,1	146,7	47,6
	v %	100,0	10,6	30,0	44,9	14,6
Prešovský	abs.	374,8	31,8	133,9	159,3	49,8
	v %	100,0	9,72	35,7	42,5	13,3
Košický	abs.	350,3	23,3	123,6	158,5	44,9
	v %	100,0	6,6	35,3	45,2	12,8
SR	abs.	2 691,2	181,8	928,2	1 179,8	401,4
	v %	100,0	6,8	34,5	43,8	14,9

Zdroj: ŠÚSR, Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2009

Vzdelanostná štruktúra pracovnej sily – absolventi

Najdôležitejšou prípravou pre trh práce je vzdelávanie na stredných a vysokých školách.

V 21. storočí sa vyžadujú zmeny v príprave mládeže na život a prácu v globalizujúcej sa spoločnosti, spoločnosti založenej na poznaní a poznatkoch, na nových kompetenciách a zručnostiach, najmä v oblasti informačných technológií. Úlohou škôl je preto pripravovať absolventov stredných škôl nielen pre regionálny a slovenský trh práce a štúdium na slovenských vysokých školách, ale i pre európsky trh práce a štúdium na špičkových zahraničných vysokých školách, zahraničných, ale najmä domácich špičkových pracoviskách i v oblasti celej škály remesiel, obchodu a služieb.

Tabuľka č. 18: Počet žiakov a absolventov stredných škôl – denná forma štúdia k 15. 9. 2009 – Košický kraj

Škola – denná forma	Počet žiakov		Novoprijatí do 1. ročníka		Absolventi za minulý šk. rok		Žiaci v odbornom	
	spolu	ženy	spolu	ženy	spolu	ženy	výcviku	praxi
gymnázia	14 013	8 076	2 263	1 387	2 812	1 686	-	-
stredné odborné školy	25 490	11 427	7 160	3 184	6 412	2 919	8 957	9 827
konzervatóriá	471	281	92	52	119	73		
špeciálne školy	761	314	354	148	142	52	636	-

Zdroj: www.uips.sk

Tabuľka č. 19: Počet študentov vysokých škôl podľa fakúlt – Košický kraj k 31. 10. 2009

Škola	Fakulta	Počet študentov	Z toho ženy
Technická univerzita Košice	výrobných technológií	1 659	399
	baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológií	3 029	1 563
	hutnícka	1 073	420
	strojnícka	3 333	1 081
	stavebná	1 469	430
	elektrotechniky a informatiky	3 225	208
	ekonomická	1 138	743
	umení	272	129
	letecká	1 739	821
	TU – rektorát	526	171
	spolu	17 463	5 965
Univerzita P. J. Šafárika Košice	prírodovedecká	1 403	932
	verejnej správy	972	727
	lekárska	2 241	1 622
	právnická	1 520	811
	filozofická	1 822	1 512
	UPJŠ – rektorát	194	95
spolu	8 152	5 699	
Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie Košice	všetky študijné programy	1 594	1 223
Vysoká škola bezpečnostného manažérstva Košice	Fakulta bezpečnostného manažérstva	2 937	1 018
Ekonomická univerzita – Podnikovohospodárska fakulta Košice	Podnikovohospodárska fakulta	1 711	1 182

Zdroj: www.uips.sk

Nie všetci absolventi škôl nájdu ihneď svoje uplatnenie na trhu práce. V evidencii úradov práce sa ako absolventi označuje tá skupina mladých ľudí do 25 rokov, ktorí po ukončení sústavnej prípravy na povolanie v dennej forme štúdia do dvoch rokov nezískali svoje prvé pravidelne platené zamestnanie. Vplyvom hospodárskej krízy dochádzalo najmä v II. polroku 2009, ako aj v prvej polovici roka 2010 k znižovaniu objemu výroby i počtu zamestnancov firiem, čo sa prejavilo v raste nezamestnanosti a nižšej uplatniteľnosti absolventov škôl v praxi. Ku koncu roka 2009 počet nezamestnaných absolventov škôl oproti rovnakému obdobiu m. r. vzrástol o 80%. Najvyšší počet voľnej vzdelanej pracovnej sily vyjadrený počtom absolventov z celkového počtu nezamestnaných absolventov v Košickom kraji v roku 2009 bol v okresoch Trebišov (17,7%), Košice-okolie (16,5%), Michalovce (13,0%) a okrese Spišská Nová Ves (12%).

Tabuľka č. 20: Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných – absolventi škôl

Územie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Podiel v rámci kraja v % 2009	August 2010
Gelnica	223	187	153	124	106	97	77	177	4,1	140
Košice I	418	330	253	191	166	138	189	295	6,8	232
Košice II	665	563	476	388	262	208	343	359	8,3	393

Územie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Podiel v rámci kraja v % 2009	August 2010
Košice III	427	336	215	146	100	70	95	126	2,9	93
Košice IV	430	372	218	148	101	81	104	181	4,2	150
Košice-okolie	1 032	807	687	675	476	370	316	711	16,5	552
Michalovce	1 080	915	77	603	481	406	292	562	13,0	497
Rožňava	528	481	372	356	286	234	237	455	10,5	377
Sobrance	229	179	180	183	158	137	97	170	3,9	137
Spišská Nová Ves	751	594	452	414	253	203	254	518	12,0	442
Trebišov	1 095	910	832	666	569	532	396	765	17,7	608
Košický kraj	67 878	5 673	3 915	3 894	2 958	2 476	2 400	4 319	100,0	3 621
Slovensko	41 340	31 991	25 908	21 648	15 923	13 191	12 591	29 237	.	23 674

Poznámka: Absolventi - do 2 rokov

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Vzdelanostná štruktúra verus požiadavky trhu práce v Košickom kraji

Do regiónu okrem tradičných najväčších zamestnávateľov prichádzajú aj ďalšie významné zahraničné investície a ich vplyv sa už prejavuje v požiadavkách na absolventov stredných škôl, špecialistov so strojárskym, elektrotechnickým zameraním a absolventov so zameraním na výrobu automobilov a pridružené odbory ako sú lakovník, klampiar, operátor CNC strojov.

Naďalej pretrvávajú zvýšený dopyt po profesiách, u ktorých sa vyžaduje odborná znalosť a osvedčenie o odbornej znalosti. Zamestnávateľia sa snažia spolupracovať so strednými školami pri príprave absolventov a šetriť tak finančné prostriedky na preškolenie alebo rekvalifikáciu prijatých absolventov. Veľmi dôležitú úlohu pri hľadaní zamestnania bude hrať jazyková zdatnosť.

Trh práce v KSK – SWOT analýza

Silné stránky:

- tradične dobrá úroveň a zvyšovanie odbornosti a profesionality našich absolventov a pedagógov,
- spolupráca s výchovnými poradcami základných škôl,
- možnosť ovplyvniť rozhodovanie sa žiakov základných škôl a študentov stredných škôl podľa požiadaviek trhu práce a podľa potrieb zahraničných investorov,
- organizovanie búrzh volných pracovných miest,
- podpora prípravy odborných konzultantov pre vypracovanie kvalitných projektov v súlade s požiadavkami poskytovaním grantov EÚ,
- udržanie, resp. obnovovanie pracovných návykov uchádzačov o zamestnanie pri zapojení do aktívnej činnosti,
- jazyková zdatnosť (v prihraničných regiónoch pracovná sila je schopná komunikovať v jazyku maďarskom, slovenskom, ukrajinskom prípadne nemeckom, absolventi stredného a univerzitného vzdelávania sú vzdelávaní aspoň v jednom svetovom jazyku),
- školy druhej šance,
- získanie praktických skúseností v rámci absolventskej praxe,
- rekvalifikácia uchádzačov o zamestnanie na povolania v súlade s požiadavkami trhu práce, prípadne podľa požiadaviek vyplývajúcich z realizácie zahraničných investícií v tomto regióne,
- vytváranie centier odborného vzdelávania pri stredných odborných školách.

Slabé stránky:

- nedostatok vhodných pracovných príležitostí pre absolventov škôl, ako aj pre nezamestnaných s nižším vzdelaním,
- neochota sťahovať sa za prácou,
- nepostačujúce zapojenie mládeže s nízkou úrovňou vzdelania, žiadnou kvalifikáciou a zo slabého sociálneho prostredia do sociálneho výcviku a získania základných zručností pre úspešné uchádzanie sa o zamestnanie (ide o žiakov a absolventov špeciálnych základných škôl),
- nesúlad medzi stabilnejším systémom vzdelávania a rýchlejšie sa vyvíjajúcimi požiadavkami trhu práce,
- zvyšujúci podiel dlhodobo evidovaných uchádzačov o zamestnanie s následnou ťažšou uplatniteľnosťou na trhu práce.

Ohrozenia:

- obava pri uzatváraní pracovnoprávných vzťahov vyplývajúca z porušovaní právnych predpisov zo strany zamestnávateľov,

- nedostatok absolventov a pracovných síl v požadovaných študijných odboroch aj z dôvodu nedostatočného finančného ohodnotenia, čo vyvoláva príliv cudzincov najmä zo štátov mimo EÚ a odliv vzdelaných ľudí za pracovným uplatnením do zahraničia.

Príležitosti:

- zvýšenie motivácie pracovnej sily na vstup alebo návrat na trh práce zvýhodnením pracovných príjmov pred sociálnymi príjmami,
- boj s nelegálnou prácou – nelegálne zamestnávanie (zabraňovať zneužívaniu sociálneho systému a podporovať legálne zamestnávanie),
- vzdelávanie rómskeho etnika s cieľom pripraviť ich na vykonávanie funkcie terénneho sociálneho pracovníka v obciach, kde je vysoký podiel Rómov, alebo kde sa nachádzajú segregované rómske osady,
- cielelná zmena študijných a učebných odborov na základe dopytu na trhu práce,
- zlepšiť prípravu absolventov k podnikaniu a samozamestnaniu,
- zvyšovanie konkurencie na domácom trhu práce,
- realizácia vzdelávania a prípravy pre trh práce podľa požiadaviek uchádzačov o zamestnanie v nadväznosti na požiadavky trhu práce a požiadavky zahraničných investorov,
- reštrukturalizáciu doterajších študijných odborov a zameraní na školách,
- prezentácia stredných škôl na základných školách,
- zlepšovanie kvalifikačnej úrovne a kvalifikačnej štruktúry pracovnej sily formou celoživotného vzdelávania a škôl druhej šance,
- podpora programov a projektov rozvoja zamestnanosti.

Na základe analýzy trhu práce je vidieť nutnosť rozvoja stredného školstva, zdôrazňujúc cesty k vyššej kvalite, kompatibilitu s EÚ a najmä cestu k odbornej, jazykovej a informačno-technologickej vybavenosti absolventov škôl. Uplatnenie by mali nájsť aj absolventi hotelových akadémií a iných odborov služieb, avšak za podmienky zvládnutia aspoň jedného cudzieho jazyka. Dôležité bude udržať dostatočný počet stredoškolsky vzdelaných odborníkov aj v spoločensky potrebných zameraniach ako je zdravotníctvo a v tradičných odboroch ako poľnohospodárstvo a lesníctvo, ktoré prevládajú v niektorých okresoch Košického kraja. Poľnohospodárske stredné školy sa však popri tradičnej živočíšnej a rastlinnej výrobe musia orientovať aj na stále viac populárnu agroturistiku a pestovanie biopotravín. Celkovo je potrebné zlepšiť prípravu absolventov k podnikaniu a prípadnému samozamestnaniu.

6.3. Trh práce

Z celkového počtu 778 120 obyvateľov Košického kraja bolo 351 070 ekonomicky aktívnych. Miera ekonomickej aktivity bola na úrovni 45,1%, čo je o takmer 4% menej ako celoslovenský priemer. Podiel žien na celkovom počte ekonomicky aktívnych obyvateľov bol na úrovni 44,1%, čo je tesne pod priemerom SR.

Tabuľka č. 21: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v krajoch SR v rokoch 2001 a 2009

Územie	2001			2009		
	Počet EAO	Podiel EAO (%)	Podiel žien na EAO	Počet EAO	Podiel EAO (%)	Podiel žien na EAO
Bratislavský kraj	342 980	57,25	49,20	340 934	54,75	48,40
Trnavský kraj	279 236	50,68	45,21	291 804	51,97	45,12
Trenčiansky kraj	298 079	49,23	46,53	299 115	49,92	45,15
Nitriansky kraj	351 326	49,26	46,48	353 283	50,06	44,01
Žilinský kraj	342 475	49,47	44,60	330 697	47,41	42,81
Banskobystrický kraj	330 213	49,87	45,90	313 673	48,02	46,11
Prešovský kraj	384 787	48,69	46,29	369 422	45,78	42,98
Košický kraj	367 245	47,93	46,97	351 070	45,12	44,11
SR spolu	2 696 341	50,12	46,43	2 649 998	48,85	44,79

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Tabuľka č. 22: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v okresoch Košického kraja v rokoch 2001 a 2009

Územie	2001			2009		
	Počet EAO	Podiel EAO (%)	Podiel žien na EAO	Počet EAO	Podiel EAO (%)	Podiel žien na EAO
Gelnica	14 158	45,89	45,33	13 503	43,05	43,06
Košice I	32 240	47,23	49,90	30 774	45,70	46,28

Územie	2001			2009		
	Počet EAO	Podiel EAO (%)	Podiel žien na EAO	Počet EAO	Podiel EAO (%)	Podiel žien na EAO
Košice II	39 706	49,71	50,13	37 981	47,03	44,73
Košice III	16 722	54,35	49,84	17 191	57,92	47,19
Košice IV	29 546	51,66	50,08	29 123	51,91	45,26
Košice-okolie	49 963	46,65	43,84	49 257	42,76	42,40
Michalovce	51 768	47,44	46,79	47 989	43,59	43,94
Rožňava	30 796	49,76	47,94	29 490	47,70	44,82
Sobrance	11 371	47,86	46,89	10 178	43,83	43,30
Spišská Nová Ves	42 576	45,50	45,43	40 667	41,78	43,41
Trebišov	48 399	46,62	44,22	44 917	42,69	42,89
Košický kraj	367 245	47,93	46,97	351 070	45,12	44,11

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Miera ekonomickej aktivity obyvateľstva

Miera ekonomickej aktivity vyjadruje pomer medzi počtom ekonomicky aktívnych obyvateľov a počtom obyvateľov v produktívnom a poproduktívnom veku.

Celková miera ekonomickej aktivity v Košickom kraji v roku 2008 dosiahla 55,3% (v SR 59,4%) a oproti roku 2007 sa zvýšila o 0,9 bodu. Miera zamestnanosti 15 a viac ročných dosiahla 47,8%, výraznejšie sa zvýšila u mužov (3,2 bodu), u žien dosiahla 39,3% a oproti roku 2007 bola nižšia o 1,1 bodu.

V Košickom kraji bol rozdielny vývoj miery ekonomickej aktivity 15 a viacročných ekonomicky aktívnych obyvateľov podľa stupňa vzdelania. Pri porovnaní vývoja v rokoch 2005 a 2008 môžeme konštatovať, že sa zvýšila ekonomická aktivita osôb s nižším stredným, ale aj vysokoškolským vzdelaním. Pri medziročnom porovnaní rokov 2007 a 2008 sa zvýšila ekonomická aktivita u osôb s nižším stredným vzdelaním, naopak znížila sa ekonomická aktivita u osôb s vysokoškolským vzdelaním.

Tabuľka č. 23: Vývoj miery ekonomickej aktivity 15 a viacročných EAO podľa stupňa vzdelania v %

Stupeň vzdelania	2005	2006	2007	2008	Zmena v p.b. 2005 – 2008
Základné	32,3	25,7	19,5	23,3	- 9,0
nižšie stredné	113,7	117,7	120,9	123,6	+ 9,9
úplne stredné	165,4	159,0	157,7	158,5	- 6,9
vysokoškolské	41,7	50,0	45,4	44,9	+ 3,2

Zdroj: ŠÚ SR, Štatistická ročenka regiónov SR 2009

Zamestnanosť podľa odvetví ekonomických činností

V kategórii podnikov s počtom 20 viac zamestnancov priemerný evidenčný počet zamestnancov v Košickom kraji v roku 2009 dosiahol 136 536 osôb a v porovnaní s rokom 2008 zamestnanosť poklesla o 7 849 osôb (5,4%). Podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností k zníženiu počtu zamestnancov došlo u všetkých odvetví, najintenzívnejšie zníženie počtu zamestnancov bolo zaznamenané v odvetví priemyselnej výroby (index 83,8).

Aj vývoj zamestnanosti v jednotlivých okresoch, s výnimkou okresu Košice III bol v roku 2009 negatívny. Najvyšší relatívny pokles zamestnanosti bol evidovaný v okresoch Sobrance a Gelnica. Prevažujúci podiel žien na celkovej zamestnanosti zaznamenali takmer všetky okresy, pričom najvyšší bol v okrese Gelnica. K okresom s najnižším podielom zamestnaných žien na celkovom počte zamestnaných patrili Košice II a Košice I.

V roku 2009 podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností najvyšší priemerný počet zamestnancov bol v odvetví priemyselnej výroby (28,6%). Na druhom mieste bolo školstvo s podielom 17%. V zdravotníctve a sociálnej pomoci v rámci kraja pracovalo 12% pracovníkov. Zamestnanosť relatívne najviac vzrástla v odvetví informácií a komunikácií (o 44,5%), v ubytovacích a stravovacích službách o 39,6% a v oblasti nehnuteľností o 38,8%. Najväčší pokles sa zaznamenal v ťažbe a dobývaní surovín (o 48,9%) a v pôdohospodárstve (o 31,2%).

V súkromnom sektore pracovalo 79,5 tis. zamestnancov, ich počet sa v porovnaní s rovnakým obdobím m. r. znížil o 10%. V spoločnostiach v zahraničnom vlastníctve pracovalo 28,1 tis. osôb (20,6%) a v porovnaní s rokom 2008 sa počet pracovníkov znížil o 7,2%. Vo verejnom sektore pracovalo 57,0 tis. zamestnancov a v porovnaní s rokom 2008 sa počet pracovníkov zvýšil o 2%. Toto zvýšenie ovplyvnilo najmä zvýšenie počtu pracovníkov na krajských úradoch špecializovanej štátnej správy.

Tabuľka č. 24: Pracujúci v hospodárstve Košického kraja podľa ekonomických činností k 31. 12. 2008 (osoby) ¹

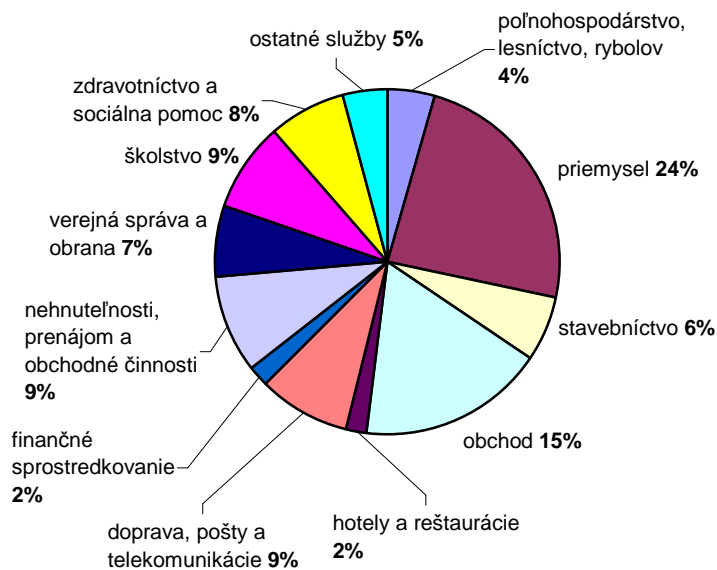
Územie	Pracujúci v hosp. Košického kraja spolu	v tom podľa ekonomických činností					
		Poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybolov	Priemysel	Stavebníctvo	Obchod	Hotely a reštaurácie	Doprava, pošta a telekomunikácie
Gelnica	6 268	1 164	1 302	191	944	227	661
Košice I	51 418	344	5 993	3 079	10 357	1 412	4 876
Košice II	46 077	479	16 975	1 814	6 945	1 246	2 369
Košice III	6 646	197	835	513	1 824	103	700
Košice IV	32 850	471	6 564	2 465	7 693	556	2 297
Košice-okolie	18 080	1 666	4 324	1 176	2 527	251	2 056
Michalovce	35 591	1 977	10 570	2 411	5 087	637	2 295
Rožňava	18 199	1 472	4 293	808	2 437	425	1 685
Sobrance	5 565	1 188	686	237	610	70	202
Spišská Nová Ves	38 951	1 849	11 993	3 430	7 571	603	2 296
Trebišov	30 124	1 702	6 357	1 348	4 495	287	5 209
Košický kraj	289 769	12 509	69 892	17 472	50 490	5 817	24 646
SR spolu	2 232 803	97 336	590 110	176 628	379 964	53 688	151 490

Územie	v tom podľa ekonomických činností – pokračovanie tabuľky					
	Finančné sprostredkovanie	Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti	Verejná správa a obrana	Školstvo	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	Ostatné služby
Gelnica	69	113	241	702	444	210
Košice I	2 130	7 509	5 179	5 522	2 219	2 798
Košice II	622	5 372	1 433	3 061	4 242	1 519
Košice III	167	992	109	578	250	378
Košice IV	324	4 597	721	2 378	3 346	1 438
Košice-okolie	232	851	1 154	2 059	1 057	727
Michalovce	681	1 990	2 966	2 738	2 725	1 514
Rožňava	307	1 074	2 004	1 582	1 426	686
Sobrance	68	83	1 138	532	544	207
Spišská Nová Ves	629	2 671	1 584	2 618	2 101	1 606
Trebišov	486	1 639	2 475	2 728	2 172	1 226
Košický kraj	5 715	26 891	19 004	24 498	20 526	12 309
SR spolu	48 171	194 667	145 569	165 322	135 211	94 646

¹ za podniky s počtom zamestnancov 20 a viac, odhady za malé podniky do 19 zamestnancov, súkromných podnikateľov nezapísaných do obchodného registra a ich zamestnancov
Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf č. 6: Pracujúci v hospodárstve Košického kraja podľa ekonomických činností k 31. 12. 2008 (%)

Zdroj: Štatistický úrad SR

K 31. 12. 2009 bolo v Košickom kraji 13 296 podnikov, z ktorých iba 0,6% nebolo v súkromnom vlastníctve. V okresoch Košice I – IV, t.j. v meste Košice bolo evidovaných 60% z celkového počtu podnikov v Košickom kraji. Najnižší počet podnikov v rámci okresov Košického kraja bol zaznamenaný v okresoch Sobrance a Gelnica, kde ich podiel v rámci kraja dosiahol iba 1,2, resp. 1,3%.

Tabuľka č. 25: Podniky podľa vybraných druhov vlastníctva v Košickom kraji k 31. 12. 2009

Územie	Podniky spolu	Súkromný sektor		
		spolu	z toho zahraničné	z toho medzinárodné
Gelnica	178	163	14	8
Košice I	3 375	3 367	334	190
Košice II	1 802	1 798	191	106
Košice III	419	419	20	20
Košice IV	2 511	2 503	255	146
Košice – okolie	955	950	77	47
Michalovce	1 165	1 159	102	56
Rožňava	661	650	60	35
Sobrance	156	154	18	11
Spišská Nová Ves	1 064	1 049	67	68
Trebišov	1 010	1 000	75	52
Košický kraj	13 296	13 212	1 213	739

Zdroj: Štatistický úrad SR

Na celkovom počte 13 296 podnikov Košického kraja sa malé podniky s počtom zamestnancov 0 – 19 podieľali 89%. Podniky s počtom zamestnancov nad 250 tvorili v roku 2009 iba 0,5% z celkového počtu podnikov Košického kraja.

Podľa ekonomických činností ku koncu roka 2008 bolo v Košickom kraji evidovaných spolu 12 952 podnikov, pričom najvyšší podiel bol v oblasti obchodu (40,7%) a v oblasti nehnuteľností, prenájmu a obchodných činností (21,3%).

Tabuľka č. 26: Podniky podľa ekonomických činností (OKEČ) v Košickom kraji k 31. 12. 2008

Okres	Podniky spolu	Pôdohospodárstvo, rybolov	Priemysel spolu	z toho priemyselná výroba	Stavebníctvo	Obchod	Hotely, reštaurácie	Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	Finančné sprostredkovanie	Nehuteľnosti prenájom, obchodné činnosti	Školstvo	Zdravotníctvo, sociálna pomoc	Ostatné
Gelnica	173	27	36	33	9	58	5	7	1	14	2	10	4
Košice I	3 261	20	275	255	232	1 276	131	91	31	947	36	139	83
Košice II	1 723	16	152	144	138	801	53	49	9	384	17	68	36
Košice III	418	4	40	40	29	199	14	15	0	92	3	16	6
Košice IV	2 508	20	251	237	189	1 084	85	87	15	599	29	82	67
Košice-okolie	922	117	143	134	66	351	29	42	3	135	2	20	14
Michalovce	1 115	91	125	120	110	423	44	53	3	185	8	47	26
Rožňava	631	99	82	80	42	245	28	26	1	76	2	21	9
Sobrance	151	43	15	14	10	59	3	4	1	7	1	8	0
Spišská Nová Ves	1 055	58	161	150	105	388	39	35	2	189	7	44	27
Trebišov	995	99	134	128	66	386	26	56	1	125	7	82	13
Košický kraj	12 952	594	1 414	1 335	996	5 270	457	465	67	2 753	114	537	285

Zdroj: Štatistický úrad SR

Priemerná mzda

Priemerná nominálna mesačná mzda v Košickom kraji v roku 2009 v kategórii podnikov s počtom 20 a viac zamestnancov (vr. rozpočtových, príspevkových a spoločenských organizácií) v Košickom kraji dosiahla 747,90 Eur, bola nižšia ako priemer SR a oproti Bratislavskému kraju bola nižšia o 303 Eur. Medziročne sa zvýšila o 1,5% viac.

Tabuľka č. 27: Vývoj priemernej nominálnej mesačnej mzdy v Košickom kraji v rokoch 2006 – 2009 (za podniky s počtom 20 a viac zamestnancov, rozpočtové a príspevkové organizácie) (v Eur)

SR, kraj	2006	2007	2008	2009	Rozdiel +, - kraj/SR 2009	Index 2009/2006
SR	668,33	724,49	788,12	808,09	-	120,9
Bratislavský	889,33	948,95	1 027,12	1 051,13	243,04	118,2
Trnavský	663,31	693,52	740,36	751,21	-56,88	113,3
Trenčiansky	582,62	631,22	686,68	688,08	-120,01	118,1
Nitriansky	552,15	602,64	665,80	683,07	-125,02	123,7
Žilinský	586,64	640,81	707,26	715,50	-92,59	122,0
Banskobystrický	561,21	611,73	657,80	661,03	-147,06	117,8
Prešovský	501,56	540,30	594,84	621,36	-186,73	123,9
Košický	642,47	684,09	736,81	747,90	-60,19	116,4

Zdroj: Bulletin 2006-2009, Pracovisko SÚ SR v Košiciach, KSK – vlastný prepočet

Priemerná hrubá mesačná mzda podľa vzdelania bola najvyššia vo vzdelanostnej kategórii vysokej školy 3. stupňa v Košickom kraji, aj v rámci SR a dosiahla 1 112 Eur (v SR 1 277 Eur). Priemerná mzda v Košickom kraji najrýchlejšie vzrástla u zamestnancov so stredným odborným vzdelaním (o 48,6%), v rámci SR u zamestnancov s VŠ 3. stupňa (o 61,2%).

Tabuľka č. 28: Vývoj priemernej hrubej mesačnej nominálnej mzdy podľa vzdelania (v Eur)

Vzdelanie	Košický kraj					Index 2008/2004	SR					Index 2008/2004
	2004	2005	2006	2007	2008		2004	2005	2006	2007	2008	
základné	402	425	447	461	483	120,1	386	412	420	452	493	136,9
učňovské	509	526	561	580	614	120,6	453	486	515	558	603	133,1
stred. odb. bez maturity	420	496	565	589	624	148,6	434	467	498	546	590	135,9
učňovské s maturitou	549	577	629	663	712	129,7	538	566	611	664	716	133,1
úplné stred. všeobecné	531	565	611	646	684	128,8	548	600	633	668	735	134,1
úplné stredné	582	630	700	732	783	134,5	565	606	635	692	759	134,3
vyššie	511	559	560	666	743	145,4	611	581	662	731	807	132,1
VŠ 1. stup.	757	584	817	749	887	117,2	736	739	857	827	900	122,3
VŠ 2. stup.	864	929	1 012	1 123	1 106	128	909	981	1 065	1 171	1 205	132,6
VŠ 3. stup.	837	877	1 007	1 115	1 112	132,8	792	951	1 159	1 233	1 277	161,2
spolu	569	596	662	713	756	132,9	566	614	656	719	773	136,6

Zdroj: SÚ SR, Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2009

Priemerná čistá mesačná mzda v Košickom kraji v roku 2008 dosiahla 582,2 Eur, bola nižšia ako priemerná čistá mesačná mzda v SR. Za obdobie rokov 2004 – 2008 vzrástla o 30,9% (v SR o 33,7%).

Tabuľka č. 29: Vývoj priemernej čistej mesačnej mzdy v Košickom kraji (v Eur)

Kraj, SR	Roky					Prírastok 2008-2004 v Eur	Index 2008/2004 v %
	2004	2005	2006	2007	2008		
Košický kraj	444,7	455,5	514,3	555,0	582,2	+ 137,5	130,9
SR	443,5	473,5	513,4	562,2	592,8	+ 149,3	133,7
Rozdiel Košického kraja	+ 1,2	- 18,0	+ 0,9	- 7,2	- 10,6	- 11,8	- 2,8 p.b.

Zdroj: SÚ SR, Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2009

Úplné mesačné náklady práce na zamestnanca (podľa VZPS) v roku 2008 boli v Košickom kraji vo výške 1 089 Eur, z toho priame náklady 778 Eur a nepriame 312 Eur. Hodinové náklady práce v kraji boli vo výške 7,7 Eur, priemer SR bol 7,4 Eur. Úplné náklady práce v kraji prevyšovali priemer SR o 21 Eur. Z hľadiska výšky nákladov Košický kraj bol za Bratislavským krajom na 2. mieste. Výška úplných nákladov práce je ovplyvnená aj výškou priemernej nominálnej mesačnej mzdy.

Mesačné náklady práce rýchlejšie rástli v priemere za SR (o 33%), ako v Košickom kraji (o 27,4%).

Tabuľka č. 30: Vývoj úplných nákladov práce na zamestnancov v Košickom kraji (v Eur) v roku 2008

Kraj, SR	Rok	Mesačné náklady práce	z toho		Hodinové náklady práce	z toho	
			priame	nepriame		priame	nepriame
Košický kraj	2004	855	607	248	6,0	4,3	1,7
	2005	882	627	256	6,2	4,4	1,8
	2006	956	688	268	6,7	4,8	1,9
	2007	1 030	740	290	7,2	5,2	2,0
	2008	1 089	778	312	7,7	5,5	2,2

Kraj, SR	Rok	Mesačné náklady práce	z toho		Hodinové náklady práce	z toho	
			priame	nepriame		priame	nepriame
Index	2008/2004	127,4	128,2	125,8	128,3	127,9	129,4
SR	2004	802	575	227	5,6	4,0	1,6
	2005	848	620	228	5,8	4,3	1,6
	2006	908	664	245	6,3	4,6	1,7
	2007	989	723	267	6,9	5,0	1,9
	2008	1 068	777	291	7,4	5,4	2,0
Index	2008/2004	133,2	135,1	128,2	132,1	135,0	125,0
Rozdiel +,- KE kraj – SR	2008	+ 21	+ 1	+ 21	+ 0,3	+ 0,1	+ 0,2

Zdroj: SU SR, Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2009

Počet uchádzačov o zamestnanie a miera nezamestnanosti v Košickom kraji mali v rokoch 2003 – 2007 klesajúcu tendenciu. Od záveru roku 2008, ale najmä v roku 2009 možno vzhľadom na celosvetovú hospodársku krízu, ktorá mala významný dopad aj na hospodárstvo Košického kraja, možno sledovať postupný nárast počtu nezamestnaných, ako aj miery nezamestnanosti tak v jednotlivých okresoch Košického kraja, ako aj v celej SR. Z hľadiska veku je najohrozenejšou skupinou veková kategória 20 – 35 a 40 – 54 ročných uchádzačov o zamestnanie. Podľa dosiahnutého stupňa vzdelania je najvyšší podiel nezamestnaných so základným vzdelaním a vyučením.

Tabuľka č. 31: Miera evidovanej nezamestnanosti v krajoch SR v rokoch 2003 – 2009 v % k 31. 12.

Územie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Bratislavský kraj	3,97	3,39	2,60	2,29	1,98	2,27	4,36
Tŕnavský kraj	11,05	8,83	7,15	5,22	4,30	4,29	8,37
Trenčiansky kraj	9,87	8,09	6,80	5,19	4,50	4,95	10,13
Nitriansky kraj	19,07	14,80	11,39	9,09	7,10	7,41	11,72
Žilinský kraj	13,23	11,12	9,33	7,03	5,55	6,20	10,89
Banskobystrický kraj	22,75	19,50	18,32	16,12	14,10	14,25	19,19
Prešovský kraj	19,57	17,50	15,77	13,68	12,05	12,86	18,29
Košický kraj	22,16	18,89	17,50	15,18	13,02	13,50	17,30
SR spolu	15,56	13,07	11,36	9,40	7,99	8,39	12,66

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Tabuľka č. 32: Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch Košického kraja v rokoch 2003 – 2009 v % k 31. 12.

Územie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Gelnica	25,23	21,49	20,25	17,08	15,63	16,51	21,94
Košice I	13,68	11,01	9,23	7,80	5,85	6,01	8,09
Košice II	14,03	11,70	10,65	9,07	7,43	7,56	9,87
Košice III	13,76	11,11	9,90	8,38	6,66	6,00	9,22
Košice IV	13,15	10,33	8,83	7,05	5,54	5,89	7,82
Košice-okolie	25,02	22,34	21,51	19,39	16,52	17,37	21,71
Michalovce	24,50	20,46	18,46	16,48	15,01	14,95	18,32
Rožňava	29,27	25,58	23,77	21,01	20,14	21,74	27,75
Sobrance	29,19	24,76	22,49	19,19	16,59	16,09	20,66
Spišská Nová Ves	21,98	18,72	16,94	12,95	10,77	11,43	16,14
Trebišov	27,64	24,60	24,23	21,84	18,60	19,80	25,24
Košický kraj	22,16	18,89	17,50	15,18	13,02	13,50	17,30

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Tabuľka č. 33: Vývoj počtu absolventov škôl z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie v okresoch Košického kraja v rokoch 2003 – 2009 v % k 31. 12.

Územie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Gelnica	4,2	3,7	3,9	4,1	4,0	4,8	5,1
Košice I	6,2	6,2	6,2	6,7	6,8	8,0	10,6
Košice II	8,9	8,5	9,1	7,6	6,9	7,3	8,7
Košice III	10,4	8,2	7,5	6,6	5,4	6,8	7,2
Košice IV	7,3	5,8	5,4	4,9	4,7	6,7	7,2
Košice-okolie	5,2	5,4	5,8	4,8	4,2	5,1	6,2
Michalovce	4,7	4,8	5,4	4,9	4,6	5,4	5,0
Rožňava	4,3	4,2	4,4	4,2	3,7	4,5	5,2
Sobrance	4,0	5,4	6,3	6,6	6,5	6,0	6,6

Územie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Spišská Nová Ves	4,6	4,8	4,9	3,9	3,5	5,3	6,1
Trebišov	5,0	5,7	5,1	5,1	5,4	5,6	6,0
Košický kraj	5,3	5,4	5,5	5,0	4,7	5,5	6,2

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Najvyšší disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie ku koncu roku 2009 bol v okresoch Trebišov (11 336), Košice-okolie (10 692), Michalovce (8 792) a Rožňava (8 183). V Košickom kraji miera nezamestnanosti dosiahla 17,30%, vyššia miera zamestnanosti ako priemer kraja bola v okresoch Rožňava (27,75%), Trebišov (25,24%), Gelnica (21,94%), Košice-okolie (21,71%), Sobrance (20,66%) a Michalovce (18,32 %).

Tabuľka č. 34: Nezamestnanosť v okresoch Košického kraja k 31. 12. 2009

Územie	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	Uchádzači o zamestnanie celkom	Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie	Miera nezamestnanosti vypočítaná z celkového počtu UoZ (%)	Miera evidovanej nezamestnanosti (%)
Gelnica	13 503	3 446	2 963	25,52	21,94
Košice I	30 774	2 793	2 490	9,08	8,09
Košice II	37 981	4 134	3 747	10,88	9,87
Košice III	17 191	1 761	1 585	10,24	9,22
Košice IV	29 123	2 507	2 278	8,61	7,82
Košice-okolie	49 257	11 549	10 692	23,45	21,71
Michalovce	47 989	11 307	8 792	23,56	18,32
Rožňava	29 490	8 788	8 183	29,80	27,75
Sobrance	10 178	2 582	2 103	25,37	20,66
Spišská Nová Ves	40 667	8 476	6 563	20,84	16,14
Trebišov	44 917	12 850	11 336	28,61	25,24
Košický kraj	351 070	70 193	60 732	19,99	17,30

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Tabuľka č. 35: Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa dosiahnutého stupňa vzdelania v Košickom kraji

Územie	Spolu	Vedecké vzdelanie	VŠ	Vyššie vzdelanie	ÚSO	ÚSV	ÚŠ	SO	Vyuč.	ZŠ	Bez vzdelania
Gelnica	3 446	0	73	22	311	68	289	20	1 103	898	662
Košice I	2 793	8	371	82	651	131	392	1	638	426	93
Košice II	4 134	4	450	102	829	205	568	4	1 082	777	113
Košice III	1 761	1	193	36	365	79	264	6	564	234	19
Košice IV	2 507	4	264	57	526	118	347	4	771	166	250
Košice-okolie	11 549	2	292	77	1 134	275	997	10	3 409	4 872	481
Michalovce	11 307	6	395	105	1 710	353	936	14	3 207	3 120	1 461
Rožňava	8 788	2	185	89	975	209	674	12	2 981	3 366	295
Sobrance	2 582	1	62	25	362	83	291	0	973	723	62
Spišská Nová Ves	8 476	1	332	53	1 084	170	449	22	2 109	2 901	1 355
Trebišov	12 850	1	302	92	1 519	492	1 074	24	4 825	3 792	729
Košický kraj	70 193	30	2 919	740	9 466	2 183	6 281	117	21 662	21 275	5 520
Slovensko	379 553	248	18 821	4 635	55 086	11 861	41 386	1 811	130 586	97 351	17 768

Zdroj: www.upsvar.sk

V Košickom kraji podľa klasifikácie zamestnaní (KZAM) a zo štruktúry voľných pracovných miest k 30. 6. 2010 vyplýva, že najnižšia ponuka voľných pracovných miest bola v kategórii pomocných a nekvalifikovaných zamestnancov, ako aj v kategórii prevádzkových zamestnancov v službách a v obchode.

Tabuľka č. 36: Počet voľných pracovných miest v Košickom kraji k 30. 6. 2010

Územie	spolu k 30. 6. 2010	Podľa klasifikácie zamestnaní (KZAM)			
		KZAM 1 – 4	KZAM 5	KZAM 6 – 8	KZAM 9
Gelnica	9	3	1	5	0
Košice I	8	7	7	0	0

Územie	spolu k 30. 6. 2010	Podľa klasifikácie zamestnaní (KZAM)			
		KZAM 1 – 4	KZAM 5	KZAM 6 – 8	KZAM 9
Košice II	10	3	6	1	0
Košice III	2	0	0	2	0
Košice IV	94	10	3	81	0
Košice-okolie	5	5	0	0	0
Michalovce	59	18	15	26	0
Rožňava	63	21	9	28	5
Sobrance	14	2	1	11	0
Spišská Nová Ves	57	15	15	26	1
Trebišov	40	16	3	18	3
Košický kraj	361	100	54	198	9
Slovensko	6 789	2 338	945	2 940	558

Zdroj: www.upsvar.sk

Vysvetlivky: KZAM – klasifikácia zamestnaní

KZAM 1 – vedúci pracovníci

KZAM 2 – vedeckí, odborní duševní pracovníci

KZAM 3 – vedeckí, zdravotníci, pedagogickí zamestnanci

KZAM 4 – administratívni zamestnanci

KZAM 5 – prevádzkoví zamestnanci v službách a v obchode

KZAM 6 – kvalifikovaní robotníci v poľnohospodárstve, lesnom hospodárstve a pod.

KZAM 7 – remeselníci, kvalifikovaní výrobcovia, spracovatelia, opravári

KZAM 8 – obsluha strojov a zariadení

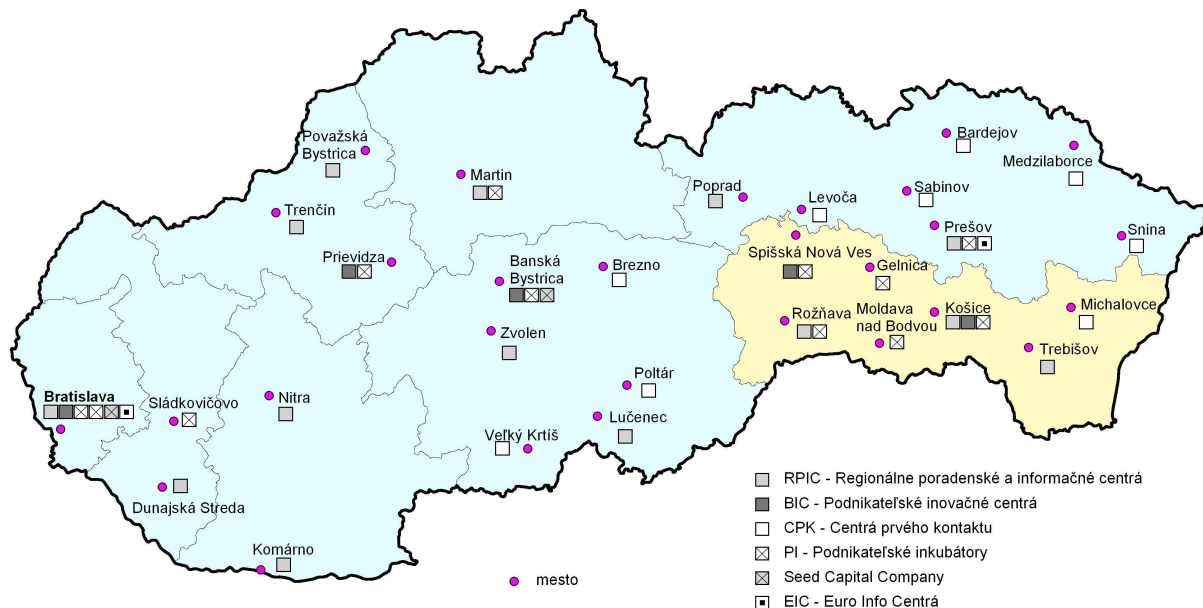
KZAM 9 – pomocní a nekvalifikovaní zamestnanci

7. Inštitucionálna podpora a infraštruktúra dostupná pre prílev investícií

7.1. Inštitucionálna podpora podnikania

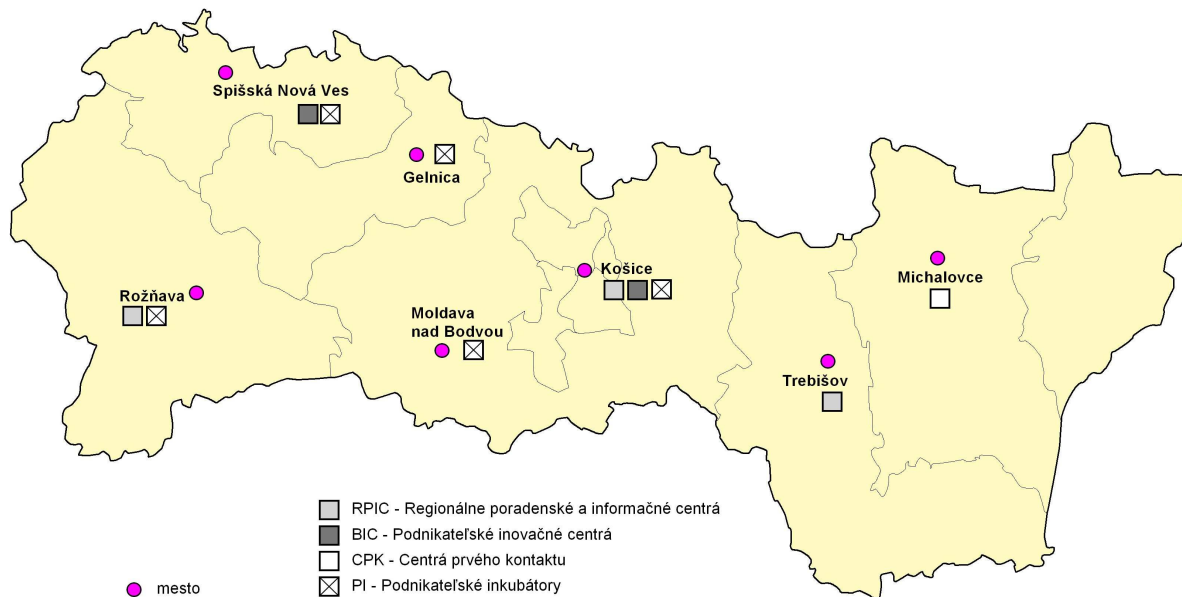
Inštitucionálna podpora podnikania zahŕňa viacero organizácií, ktorých cieľom je podpora podnikania v regióne. Pod záštitou Národnej agentúry pre rozvoj MSP (NARMSP) v Bratislave vznikla sieť poradenských centier a inkubátorov. Sieť centier pre podnikateľov spolupracujúcich s NARMSP v rámci SR tvorí 14 regionálnych poradenských a informačných centier (RPIC), 5 podnikateľských a inovačných centier (BIC), 9 centier prvého kontaktu (CPK), 16 podnikateľských a technologických inkubátorov (PI/TI) a Fond fondov, s.r.o. (FF). Umiestnenie jednotlivých inštitúcií demonštrujú nasledujúce obrázky.

Obrázok č. 11: Sieť podnikateľských centier v Slovenskej republike v roku 2010

Zdroj: NADSME a Košický samosprávny kraj

Obrázok č. 12: Sieť podnikateľských centier v Košickom kraji v roku 2010

Zdroj: NADSME a Košický samosprávny kraj

V Košickom kraji sa nachádzajú nasledujúce podporné inštitúcie:

- RPIC so sídlom v Košiciach, Trebišove a Rožňave,
- BIC so sídlom v Spišskej Novej Vsi a v Košiciach,
- CPK so sídlom v Michalovciach,
- Podnikateľské inkubátory v Košiciach, v Spišskej Novej Vsi, v Rožňave, Gelnici a Moldave nad Bodvou,
- Košická regionálna komora SOPK s kanceláriami v Michalovciach a Spišskej Novej Vsi.

Centrá pre podnikateľ'ov, podnikateľ'ské inkubátory a ich poslanie

1. Regionálne poradenské a informačné centrá (RPIC) sú neziskové inštitúcie, založené na základe partnerstva verejného a súkromného sektora ako nezávislé regionálne združenia právnických osôb. Centrá RPIC poskytujú komplexné poradenské, informačné a vzdelávacie služby, najmä:

- pre začínajúcich podnikateľ'ov ako zakladateľ'ov nových malých a stredných podnikov, najmä z radov nezamestnaných, ktorí majú záujem realizovať svoju podnikateľ'skú myšlienku,
- pre existujúce malé a stredné podniky, ktoré potrebujú riešiť svoje podnikateľ'ské problémy, resp. majú záujem rozšíriť rozsah svojej podnikateľ'skej činnosti.

RPIC sú spoľahlivým partnerom podnikateľ'ov pri riešení ich podnikateľ'ských problémov, pretože:

- zhodnotia šance a riziká realizácie podnikateľ'skej myšlienky,
- vypracujú podnikateľ'ský plán akceptovaný tak peňažnými ústavmi, ako aj zahraničnými fondmi na podporu malého a stredného podnikania,
- poskytujú poradenstvo a informácie potrebné pre založenie a úspešné budovanie podniku z oblasti:
  - manažmentu,
  - marketingu,
  - daní,
  - účtovníctva,
  - právnych noriem,
- vyhľadávajú vhodného partnera pre spoluprácu, najmä zo zahraničia,
- organizujú účasť firiem na obchodných výstavách,
- organizujú komplexný vzdelávaco-poradenský program pre zakladateľ'ov malých podnikov z radov nezamestnaných, v spolupráci s úradmi práce, ktorý koordinuje združenie CEPAC Slovensko,
- realizujú odborné semináre pre existujúcich podnikateľ'ov zamerané na kľúčové oblasti podnikania a aktuálne témy,
- odborne riadia projekty regionálneho rozvoja.

2. Podnikateľské inovačné centrá (BIC) sú nezávislé právnické osoby – spoločnosti s ručením obmedzeným. Niektoré centrá sú členmi európskej siete inovatívnych centier (EBN), prostredníctvom ktorej sprostredkujú kontakty s firmami pracujúcimi v rámci tejto siete.

Medzi základné služby poskytované BIC patria:

- implementácia systémov kvality (ISO 9000),
- technologické a patentové poradenstvo,
- "due diligence" – vyhodnocovania projektov pre rizikové financovanie,
- "spin-off" poradenstvá – vyčleňovania neefektívnych prevádzok z veľkých podnikov,
- vyhľadávanie partnerov v regióne a v zahraničí,
- vyhľadávanie zahraničných zdrojov pri tvorbe spoločných podnikov,
- spracovanie podnikateľských a marketingových plánov,
- spracovanie žiadostí o úver,
- účtovníctvo a ekonomika,
- právne, daňové a colné poradenstvo,
- vedenie účtovníctva.

Okrem poskytovania hore uvedených služieb pre podnikateľov sa orientujú aj na vytváranie podnikateľského prostredia pre firmy prinášajúce inovatívny podnikateľský zámer – nový výrobok, službu alebo technológiu, ktorým poskytujú dlhodobú starostlivosť (2 – 3 roky). Uplatňujú pri tom regionálne preferencie. Medzi služby poskytované klientom s inovatívnym zameraním patria:

- vyhľadávanie inovatívnych projektov (brookerská činnosť),
- spracovanie podnikateľského zámeru a plánu,
- ekonomické a účtovné poradenstvo,
- poradenstvo pri financovaní projektov,
- kontakty v rámci európskej siete BIC,
- školenia,
- spoločná účasť na výstavách,
- propagácia a styk s verejnosťou,
- iniciovanie vzájomnej spolupráce.

3. Centrá prvého kontaktu (CPK) zabezpečujú ľahký prístup podnikateľov k potrebným poradenským a informačným službám. Hlavným poslaním CPK je poskytovanými službami prispieť k zlepšeniu podnikateľskej klímy a štruktúry podnikateľských subjektov v regióne, aktívnou politikou podporiť vytváranie nových pracovných príležitostí a prostredníctvom poradenských a informačných služieb zvýšiť konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov v regióne na európsku úroveň.

Aktivity CPK sú zamerané najmä na:

- podporu a rozvoj malých a stredných podnikov a začínajúcich podnikateľov,
- uľahčenie prístupu k podporným programom financovaným zo štátnych a iných verejných zdrojov (finančné programy, poradenstvo, vzdelávanie a pod.),
- poskytovanie informácií o možných finančných zdrojoch,
- internetové informačné služby,
- vytváranie kontaktov a podporu dialógu medzi podnikateľským a verejným sektorom.

Cieľové skupiny CPK:

- malí a strední podnikatelia,
- potenciálni podnikatelia,
- dlhodobo nezamestnaní,
- absolventi škôl,
- mimoregionálne podnikateľské subjekty – investori,
- orgány samosprávy, štátnej správy.

Služby poskytované CPK:

- informačný servis, poradenstvo v oblasti podnikania, daňovníctva, legislatívy,
- konzultačná činnosť v oblasti prípravy projektov a vyhľadávania partnerov,
- spracovanie projektov (podnikateľských zámerov),
- vzdelávacia činnosť s vybranými skupinami,
- koordinácia činnosti s podnikateľskými subjektmi v oblasti cestovného ruchu, remesiel, služieb a pod.,
- predkladanie a manažovanie projektov na podporu MSP,

- organizovanie seminárov, workshopov a tlačových konferencií,
- prezentačná činnosť a podpora zviditeľňovania regiónu,
- podpora partnerskej spolupráce v rámci krajín EU.

4. Inkubátory tvoria dôležitú súčasť podpornej infraštruktúry pre MSP, ktorých poslaním je poskytovať začínajúcim podnikateľom vhodné štartovacie podmienky pre fungovanie ich podniku v období približne troch rokov. Podnikateľské inkubátory ponúkajú začínajúcemu podnikateľovi, okrem podnikateľských priestorov, komplexné služby (administratívne služby, odborné poradenstvo a pod.) vrátane kancelárskej infraštruktúry, prípadne štartovací kapitál.

Všeobecne zamerané podnikateľské inkubátory (PI) – v podnikateľských inkubátoroch sa na obmedzenom priestore koncentrujú začínajúce podniky. Cieľom inkubátora je zvýšiť šancu na rast a mieru prežitia inkubátorových firiem poskytovaním priestorov na podnikanie so spoločnou infraštruktúrou a poradenskými službami. Hlavný dôraz je kladený na miestny rozvoj a tvorbu pracovných miest. V súčasnosti fungujú takto zamerané inkubátory napr. v Spišskej Novej Vsi, Martine, Rožňave, Prievidzi a Banskej Bystrici.

Technologické inkubátory (TI) – podporujú technologicky zamerané (začínajúce) podniky s dôrazom na transfer technológií. Úzko spolupracujú s univerzitami, výskumnými ústavmi a/alebo s vedecko-technologickými parkami a sú často zamerané na špecifické priemyselné klastre a technológie. V súčasnosti fungujú takto zamerané inkubátory napr. v Bratislave, Košiciach, Prešove a Žiline.

Typy inkubátorov sa odlišujú aj podľa charakteru a štruktúry nájomcov, cieľového špecifického priemyselného odvetvia, poskytovaných služieb a pod.

5. Fond fondov, s.r.o. (do 10.04.2006 známy ako Seed Capital Company, s.r.o.) bol založený ako dcérska spoločnosť Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania v roku 1994. Cieľom bolo vytvorenie subjektu, ktorý by spravoval prostriedky vyčlenené z programu Phare v rámci Fondu štartovacieho kapitálu.

V súčasnosti spoločnosť spravuje 7 fondov rizikového kapitálu:

1. Fond štartovacieho kapitálu – podpora malých a stredných podnikov v SR.
2. Regionálny fond štartovacieho kapitálu – podpora malých a stredných podnikov v Banskobystrickom, Žilinskom, Košickom a Prešovskom kraji.
3. Fond INTEG – podpora inovatívnych projektov.
4. Fond SISME – podpora inovatívnych firiem.
5. Fond Seed Capital – podpora formou seed investícií do novo zakladaných, mladých a inovatívnych malých a stredných podnikov v SR.
6. Slovenský rozvojový Fond, a.s. – podpora fungujúcich malých a stredných podnikov nachádzajúcich sa vo fáze rozvoja.
7. Slovenský rastový kapitálový fond, a.s. – rozvoj malého a stredného podnikania v rámci Programu rizikového kapitálu.

Spoločnosť Fond fondov, s.r.o. zastrešuje okrem fondov rizikového kapitálu a Mikroúverového fondu aj systém Slovak Business Angels Network (SBAN) na podporu malého a stredného podnikania formou Business Angels investovania na platforme párovania vhodných podnikateľských dopytov a ponúk investorov.

Ostatné podporné inštitúcie

Medzi inštitúcie, ktoré svojimi činnosťami parciálne podporujú a prispievajú k rozvoju podnikania v SR, ako aj v Košickom kraji patria regionálne rozvojové agentúry, kancelárie Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory, Slovenskej živnostenskej komory, Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory, agentúra SARIO a iné inštitúcie, ktorých poslaním je podpora podnikania.

Regionálne rozvojové agentúry boli zriadené pod záštitou bývalého Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR a sú súčasťou integrovanej siete RRA. Kompetencie sú obsiahnuté v zákone č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, ďalšie zaradenie RRA rieši kompetenčný zákon. Ich poslaním je podpora hospodárskeho rozvoja regiónov, vytvorenie podmienok a predpokladov pre ich dlhodobý ekonomický rast, zvýšenie atraktívnosti regiónu a rozvoj spoločenských a kultúrnych hodnôt.

V Košickom kraji sídlia regionálne rozvojové agentúry v Rožňave, Moldave nad Bodvou, Spišskej Novej Vsi, Trebišove, Kráľovskom Chlmci, Michalovciach, Sobrancech. Na úrovni Košického samosprávneho kraja pôsobí Agentúra na podporu regionálneho rozvoja, n. o. v Košiciach ako nezisková organizácia KSK.

SLOVENSKÁ OBCHODNÁ A PRIEMYSELNÁ KOMORA (SOPK) bola zriadená zákonom SNR č. 9/1992 Zb. o obchodných a priemyselných komorách v znení neskorších predpisov ako verejnoprávna inštitúcia. Svoju pobočku má zriadenú aj v Košiciach a Spišskej Novej Vsi.

Činnosť:

- Zastupuje a koordinuje spoločné záujmy svojich členov vo veciach podnikateľskej činnosti v tuzemsku a v zahraničí, poskytuje im služby a plní ďalšie úlohy podľa zákona.
- V rámci svojej pôsobnosti najmä:
  - podieľa sa na príprave všeobecne záväzných právnych predpisov a opatrení v oblasti podnikania,
  - spolupôsobí pri koordinácii a uskutočňovaní hospodárskych vzťahov SR so zahraničím,
  - napomáha zosúladať záujmy svojich členov v oblasti podnikateľskej činnosti a ochraňuje ich pred nepoctivými obchodnými vzťahmi,
  - nadväzuje a rozvíja styky s komorami a obdobnými inštitúciami v tuzemsku a v zahraničí a uzatvára s nimi dohody, organizuje hospodárske a obchodné misie a delegácie,
  - zhromažďuje a rozširuje poznatky a informácie o obchodno-politických, právnych, colných, ekologických a ekonomických podmienkach v zahraničí a na tento účel vydáva odborné publikácie,
  - zabezpečuje propagáciu svojich členov v tuzemsku a zahraničí vrátane účasti na výstavách a veľtrhoch,
  - vydáva osvedčenia o skutočnostiach dôležitých v právnych vzťahoch, ktoré vznikajú v medzinárodnom obchode,
  - organizuje zmierovacie konania v hospodárskych sporoch medzi členmi,
  - vykonáva funkciu informačno-sprostredkovateľského centra pre vyhľadávanie obchodných partnerov v tuzemsku a v zahraničí,
  - poskytuje členom poradensko-konzultačné služby.

SLOVENSKÁ ŽIVNOSTENSKÁ KOMORA (SŽK) bola zriadená zákonom č. 126/1998 Z.z. ako samosprávna právnická osoba so sídlom v Žiline. Pobočka SŽK je zriadená aj v Košiciach. Členmi komory sa môžu stať fyzické osoby, ktoré majú oprávnenie prevádzkovať živnosť podľa živnostenského oprávnenia, ako aj fyzické osoby a právnické osoby.

Pôsobnosť komory:

- organizuje vzdelávaciu činnosť a usporadúva odborné semináre, sympóziá a vydáva odborné publikácie,
- poskytuje poradensko-konzultačné služby v otázkach spojených so živnostenským podnikaním,
- vykonáva poradenskú a vzdelávaciu činnosť v oblasti kvality poskytovaných služieb a výrobkov jednotlivými živnosťami.
- Komora na vyžiadanie alebo z vlastnej iniciatívy predkladá štátnym orgánom vyjadrenia, návrhy a stanoviská vo veciach živnostenského podnikania.

Na tento účel komora:

- vydáva vyjadrenia o dodržiavaní povinností prevádzkovať živnosť riadne, poctivo a odborne,
- dáva podnet na základe vlastných zistení na pozastavenie prevádzkovania živnosti a na zrušenie živnostenského oprávnenia,
- vydáva stanoviská k uplatňovaniu obchodných zvyklostí v neznej podnikateľskej praxi,
- spolupracuje s ústrednými orgánmi štátnej správy pri tvorbe právnych predpisov týkajúcich sa živnostenského podnikania.

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA A POTRAVINÁRSKA KOMORA (SPPK) bola zriadená zákonom č. 30/1992 Zb. ako neštátna, verejnoprávna a samospráva inštitúcia so sídlom v Bratislave. Poslaním SPPK je uplatňovanie oprávnených spoločných záujmov svojich členov pri tvorbe hospodárskej a sociálnej politiky, účasť na jej uskutočňovaní a podpora a ochrana podnikania svojich členov v záujme rozvoja a zveľaďovanie poľnohospodárstva a potravinárstva v Slovenskej republike. Členmi komory sa môžu stať fyzické osoby a právnické osoby, ktoré vykonávajú podnikateľskú činnosť v poľnohospodárstve, potravinárstve a v biologických, technických a v obchodných službách pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo. Členmi komory sa môžu stať aj samosprávne organizácie združujúce fyzické osoby a právnické osoby, ktoré vykonávajú podnikateľskú činnosť v uvedených oblastiach. Členstvo v komore vzniká na základe písomnej prihlášky.

Pôsobnosť komory:

- Komora spolupracuje s príslušnými štátnymi orgánmi, ktorým poskytuje najmä odborné stanoviská a návrhy pri príprave koncepcií rozvoja, všeobecne záväzných právnych predpisov; ustanovuje zástupcov komory do odborných a poradných orgánov ministerstva.
- Komora
  - poskytuje svojim členom najmä informačné a poradenské služby vo veciach spojených s podnikaním,
  - organizuje vzdelávaciu činnosť, poradenskú činnosť a edičnú činnosť,
  - podporuje výskum,
  - presadzuje spoločné podnikateľské záujmy svojich členov, pričom zladuje záujmy medzi jednotlivými odbormi podnikania,
  - dbá o ochranu svojich členov pred nepoctivým obchodným stykom,
  - stará sa o propagáciu svojich členov,
  - spolupracuje s inými komorami a obdobnými inštitúciami v tuzemsku i v zahraničí,
  - organizuje zmierovacie konanie v hospodárskych sporoch medzi svojimi členmi.
- Komora spolupracuje v oblasti odborného vzdelávania so vzdelávacími inštitúciami Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

SLOVENSKÁ AGENTÚRA PRE CESTOVNÝ RUCH (SACR) je ústredným špecializovaným pracoviskom pre marketing a štátnu propagáciu turizmu Slovenskej republiky. Jej úlohou je uskutočňovanie marketingu turizmu na celoštátnej úrovni, poskytovanie informácií o možnostiach turizmu na Slovensku, propagovanie Slovenska ako cieľovej krajiny turizmu, prispievanie k tvorbe pozitívneho obrazu Slovenska v zahraničí a podpora predaja produktových línií turizmu Slovenskej republiky. Partnersky spolupracuje so zainteresovanými ministerstvami, orgánmi štátnej správy, územnou samosprávou a podnikateľskými subjektmi, ako aj s mikroregiónmi a združeniami turizmu v záujme rozvoja turizmu. V rozsahu predmetu svojej činnosti poskytuje konzultačné a poradenské služby.

V oblasti podpory rozvoja turizmu uskutočňuje:

- príslušné formy štátnej propagácie turizmu Slovenska,
- marketingový prieskum trhu turizmu,
- komunikáciu problematiky domáceho a zahraničného turizmu,
- marketingové a propagačné aktivity zamerané na rozšírenie a zvýšenie úrovne prezentácie možností turizmu Slovenska,
- tvorbu, výrobu a distribúciu tlačených, audiovizuálnych a multimedialných propagačných materiálov,
- koordináciu celoslovenských aktivít doma a v zahraničí,
- účasť Slovenskej republiky na medzinárodných výstavách a veľtrhoch turizmu,
- vytvára informačný systém turizmu a plní ďalšie úlohy v súlade so zriaďovacou listinou.

Na základe Splnomocnenia o delegovaní právomocí z Riadiaceho orgánu na Sprostredkovateľský orgán pod Riadiacim orgánom vykonáva SACR činnosť implementačnej agentúry pre implementáciu programov Európskej únie pre verejný sektor a podnikateľskú sféru, ako aj implementáciu programov Ministerstva hospodárstva SR a vlády SR v oblasti rozvoja turizmu.

AGENTÚRA NA PODPORU VÝSKUMU A VÝVOJA (APVV) bola zriadená zákonom č. 172/2005 Z.z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon č. 172/2005 Z.z.") na účel podpory výskumu a vývoja poskytovaním finančných prostriedkov na riešenie projektov.

Hlavným cieľom agentúry je podporovať špičkový základný a aplikovaný výskum a vývoj vo všetkých odboroch vedy a techniky, ktoré uskutočňuje štátny sektor, sektor vysokých škôl, podnikateľský sektor a neziskový sektor v rámci verejných výziev vyhlasovaných agentúrou. Podpora výskumu a vývoja sa realizuje formou projektov výskumu a vývoja, vybraných orgánmi agentúry v otvorenej súťaži vyhlasovanej agentúrou. Agentúra podporuje individuálne projekty alebo projekty v rámci programov agentúry. Projekty výskumu a vývoja predkladajú tuzemské právnické alebo tuzemské fyzické osoby. Základným východiskom podpory výskumu a vývoja je kvalita predloženého návrhu projektu.

Ďalším cieľom agentúry je stimulovať účasť subjektov výskumu a vývoja v SR v medzinárodných a európskych programoch a iniciatívach, ako aj podporovať bilaterálnu a multilaterálnu spoluprácu v oblasti vedy a techniky, a to prostredníctvom jednoduchých podporných finančných schém. V rámci podpory výskumu a vývoja z podnikateľského sektora Agentúra na podporu výskumu a vývoja má schválenú Schému podpory výskumu a vývoja Agentúrou na podporu výskumu a vývoja. Na základe tejto schémy môže agentúra poskytovať štátnu pomoc na riešenie projektov výskumu a vývoja, ako aj na vypracovanie štúdií technickej realizovateľnosti malým a stredným podnikom.

SLOVENSKÁ AGENTÚRA PRE ROZVOJ INVESTÍCIÍ A OBCHODU (SARIO) je štátnou príspevkovou organizáciou Ministerstva hospodárstva SR financovanou výhradne zo zdrojov štátneho rozpočtu. Agentúra SARIO je špecializovanou agentúrou štátu a vlády SR, ktorá si za svoj základný cieľ kladie zvyšovanie životnej úrovne občanov Slovenska, predovšetkým prostredníctvom zvyšovania zamestnanosti a znižovania regionálnych rozdielov. Regionálne zastúpenie má aj v Košiciach.

Tieto ciele dosahuje predovšetkým týmito základnými nástrojmi:

- Prezentáciou podnikateľského prostredia Slovenska u cieľových skupín doma a predovšetkým v zahraničí, ktorej cieľom je zvyšovanie poznania mena Slovensko a vzbudenie záujmu o aktivitu v oblasti priamych zahraničných investícií a v oblasti zahraničného obchodu.
- Maximalizovaním prílevu priamych zahraničných investícií na Slovensko prostredníctvom aktívneho, cieleného (napr. odvetvovo) medzinárodného marketingu, zvyšovaním poznania investičného prostredia Slovenska vo všeobecnosti a podporou budovania priemyselných parkov.
- Podporou zahraničného obchodu prostredníctvom match-makingu dopytov a ponúk generovaných o.i. aj sieťou OBEO a subkontrakčnými aktivitami.
- Administráciou štrukturálnych fondov EÚ zameraných na podporu budovania priemyselných parkov (opatrenie 1.2 SOP Priemysel a služby pre verejný sektor) ako základnej ponuky nehnuteľností pripravených na vstup zahraničného investora a rovnako podporou, zlepšovaním imidžu slovenských výrobcov v zahraničí (opatrenie 1.5 SOP Priemysel a služby pre súkromný sektor).

Agentúra SARIO je subjektom, ktorý má na medzinárodnom i domácom poli vysoký odborný kredit, jej predstavitelia sú pravidelne prizývaní na odborné fóra dotýkajúce sa problematiky priamych zahraničných investícií a zahraničného obchodu. Na Slovensku má SARIO vybudovanú sieť 7 zastúpení a vo svete operuje prostredníctvom obchodno-ekonomických zastúpení MH SR.

Kľúčové aktivity:

- Vytváranie vhodného investičného a "business – friendly" prostredia na Slovensku.
- Riešenie investičných projektov zahraničných investorov a sprievodný servis.
- Konzultácie a riešenia v oblasti individuálnej štátnej pomoci investorom, spracúvanie žiadostí o štátnu pomoc.
- Mapovanie a vytváranie databáz voľných nehnuteľností a priemyselných parkov.
- Asistencia a servis pri vytváraní spoločných podnikov slovenských firiem so zahraničnými (joint ventures).
- Servis malým a stredným podnikom pri hľadaní exportných a obchodných príležitostí v zahraničí.
- Servis samosprávam, malým a stredným podnikateľom žiadajúcim o prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ v kompetencií agentúry SARIO a asistencií pri realizácii ich projektov.

Bankový sektor

Slovenský bankový sektor sa v posledných rokoch výraznou mierou podieľa na ekonomickom raste krajiny. Priaznivé ekonomické prostredie a zvýšená ekonomická aktivita podnikových subjektov a spotrebiteľov sa odráža v hospodárení bankových inštitúcií. Dobrou správou pre klientov bánk je trend rastu kladných hospodárskych výsledkov, pretože ziskové banky sú nevyhnutnou podmienkou nielen pre stabilitu finančného sektora ale aj pre stabilitu celej ekonomiky. Rozmach investícií má významný vplyv aj na bankový sektor. Banky v záujme získať klientov investujú do zlepšovania svojich služieb, z čoho v konečnom dôsledku profitujú domáci a zahraniční investori. Zahraniční investori sú často prekvapení úrovňou bankových služieb, ktorá je dnes porovnateľná s ktoroukoľvek vyspelou krajinou.

Banky so sídlom na Slovensku a pobočky zahraničných bánk v Košiciach:

- Citibank Europe plc, pobočka zahraničnej banky,
- COMMERZBANK Aktiengesellschaft, pobočka zahraničnej banky,
- Československá obchodná banka, a.s.,
- Dexia banka Slovensko, a.s.,
- ING Bank N.V., pobočka zahraničnej banky,
- Komerční banka Bratislava, a.s. Obchodné centrum Košice,
- Národná banka Slovenska,
- OTP Banka Slovensko, a.s.,
- Poštová banka, a.s.,
- Slovenská sporiteľňa, a.s.,
- Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s.,
- Tatra banka, a.s.,
- UniCredit Bank Slovakia, a.s.,
- VOLKSBANK Slovensko, a. s.,
- Všeobecná úverová banka, a.s..

7.2. Regionálna podpora podnikania a zriaďovania priemyselných parkov a centier strategických služieb

Podpora podnikania v regióne využíva podporné nástroje stanovené centrálnymi inštitúciami (napr. jednotná sadzba dane z príjmov, možnosť využitia prostriedkov zo štrukturálnych fondov a štátneho rozpočtu), pričom viaceré podporné nástroje sú smerované prioritne do oblastí s vyššou mierou nezamestnanosti a nižším hospodárskym potenciálom.

Možnosť podpory na miestnej úrovni je daná kompetenciami obcí a ich možnosťami. Na obecnej úrovni sa jedná o stanovenie miestnych daní a poplatkov, napr. dane z nehnuteľností. Na krajskej úrovni môže ísť napr. o stanovenie dane z motorových vozidiel a pod. Starostovia obcí môžu prispieť k rozvoju podnikania napr. aj prípravou vhodných plôch na podnikanie (vysporiadanie vlastníckych vzťahov a pod.)

Podnikatelia majú možnosť využiť nástroje aktívnej politiky trhu práce. Vzhľadom na časté zmeny v legislatíve je potrebné sa o podmienkach ich využitia informovať na stránkach www.upsvar.sk, www.telecom.gov.sk, www.economy.gov.sk, www.sario.sk.

Jedným z faktorov, ktoré ovplyvňujú rozhodnutie investora o lokalizácii jeho investície je nesporne aj objem investičných stimulov. Prioritnou úlohou investičných stimulov je motivovať investorov umiestňovať svoje investície v znevýhodnených lokalitách, t.j. oblastiach s vyššou nezamestnanosťou, nižšou kvalitou infraštruktúry a pod. Jedným z jej charakteristických znakov regionálnej pomoci je práve viazanosť na konkrétny región a jej poskytovanie slúži na to, aby sa aj v najviac znevýhodnených oblastiach podporoval prílev investícií, samozrejme nielen zahraničných ale aj domácich, a aby zároveň dochádzalo k vytváraniu nových pracovných miest.

Právne predpisy Slovenskej republiky (viac informácií v kap. 2 Legislatíva):

- zákon č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci,
- zákon č. 561/2007 Z.z. o investičnej pomoci v znení zákona č. 59/2009 Z.z.,
- zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov,
- vyhláška č. 342/2008 Z.z. ustanovujúca formulár na získanie investičnej pomoci,
- zákon č. 193/2001 Z.z. o dotácii na zriadenie priemyselných parkov v znení neskorších predpisov.

Zákon o investičnej pomoci zároveň pre každú z podporovaných kategórií (priemysel, technologické centrá, centrá strategických služieb a cestovný ruch) stanovuje špecifické podmienky, ktoré je potrebné splniť na to, aby sa investor mohol o pomoc uchádzať. Táto pomoc môže byť poskytnutá tak na založenie novej, ako aj na rozšírenie už existujúcej prevádzky. Podporený investičný projekt musí byť zrealizovaný do troch rokov (36 mesiacov) od schválenia regionálnej pomoci. Dôležitým aspektom je tzv. stimulačný účinok pomoci, čo znamená, že bez poskytnutia pomoci by sa konkrétny projekt v danej lokalite nezrealizoval. Cieľom novely zákona o investičnej pomoci, je prilákať investície a podporiť tvorbu pracovných miest. Novela znížila minimálne požadované výšky investície v prípade priemyselných projektov o 50% a projektov do cestovného ruchu o 40%. Podnikatelia, ktorí sa budú uchádzať o investičnú pomoc v období od 1. apríla 2009 do 31. decembra 2010 tak môžu z týchto zvýhodnených podmienok benefitovať.

Centrá strategických služieb

Miesta, v ktorých spoločnosť poskytuje služby s vysokou pridanou hodnotou, podporujúce zamestnanosť kvalifikovaných expertov, centrá pre vývoj počítačových programov, centrá zákazníckej podpory a podobne, označuje zákon o investičnej pomoci ako centrá strategických služieb. V angličtine sú tieto centrá označované ako „shared service centers“. V prípade, ak sa investor rozhodne žiadať o regionálnu pomoc na tento typ projektu, je potrebné, aby vynaložil minimálne 1,16 mil. Eur na obstaranie hmotného a nehmotného investičného majetku, pričom aspoň 50% minimálnej výšky investície musí byť krytých vlastným imanom a musí zamestnávať aspoň 30% zamestnancov s vysokoškolským vzdelaním.

Podporu budovania priemyselných parkov na Slovensku upravuje zákon NR SR č. 193/2001 Z.z. o dotácii na zriadenie priemyselných parkov a o doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (zákon č. 156/2003 Z.z., zákon č. 542/2003 Z.z. a zákon č. 466/2005 Z.z.). Postup schvaľovania žiadosti o podporu na zriadenie priemyselného parku spolu s manuálom upravujú Smernica č.13/2004 a Smernica č.8/2006 k zákonu č. 193/2001 Z.z.

Zo strany miestnych samospráv je evidentný záujem o získanie investorov do ich území. Primátori miest a starostovia obcí v súlade so zákonom č. 193/2001 Z.z. o dotácii na zriadenie priemyselných parkov, ako

aj Smerníc č.13/2004 a č.8/2006 k žiadosti na prípravu priemyselných parkov, vyvíjajú iniciatívy smerom k príslušným ministerstvám, Slovenskej agentúre pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO), Košickému samosprávnemu kraju a rokujú s potenciálnymi investormi.

7.3. Rozvojové osi a inovačné póly rastu v Košickom kraji

Ťažiská osídlenia

Ťažiská osídlenia plnia funkciu akcelerátorov všeobecného rozvoja (vrátane priemyselného) a mali by sa rozvíjať na základe partnerských vzťahov medzi jednotlivými mestami ako aj medzi mestami a ich zázemím. V sídelnej sieti východného Slovenska sú rozvinuté sídelné a aglomeračné väzby okolo najväčších miest, ktoré sú v súčasnosti aj administratívnymi centrami krajov (Košice a Prešov).

Ťažisko osídlenia prvej úrovne:

- košicko-prešovské – aglomerácia medzinárodného významu s osobitným postavením v Karpatskom eurorégióne. Na základe existujúcich sociálno-ekonomických vzťahov, vybudovanej ekonomickej základne a výkonného dopravného systému má potenciál stať sa jedným z najvýznamnejších v oblasti znalostnej ekonomiky na Slovensku, s investíciami s vyššou pridanou hodnotou vo výskumno-vývojovej oblasti a informačných technológií. Košicko-prešovské ťažisko osídlenia leží na perspektívnom multimodálnom koridore (s pracovným názvom „Pobaltský koridor“), ktorý tvorí spojnicu medzi Škandináviou a Orientom. Geografická poloha vytvára predpoklady pre získanie dominantného postavenia tohto priestoru aj v medzinárodnom meradle.

K ťažiskám osídlenia druhej úrovne patria:

- michalovsko-vranovsko-humenské,
- popradsko-spišskonovoveské.

K ťažiskám tretej úrovne sú zaradené:

- rožňavské,
- gelnické,
- kráľovsko-chlmecské,
- trebišovské,
- veľkokapušianske.

Rozvojové osi

Rozvojové osi ako súčasť vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry prepájajú centrá a ťažiská osídlenia.

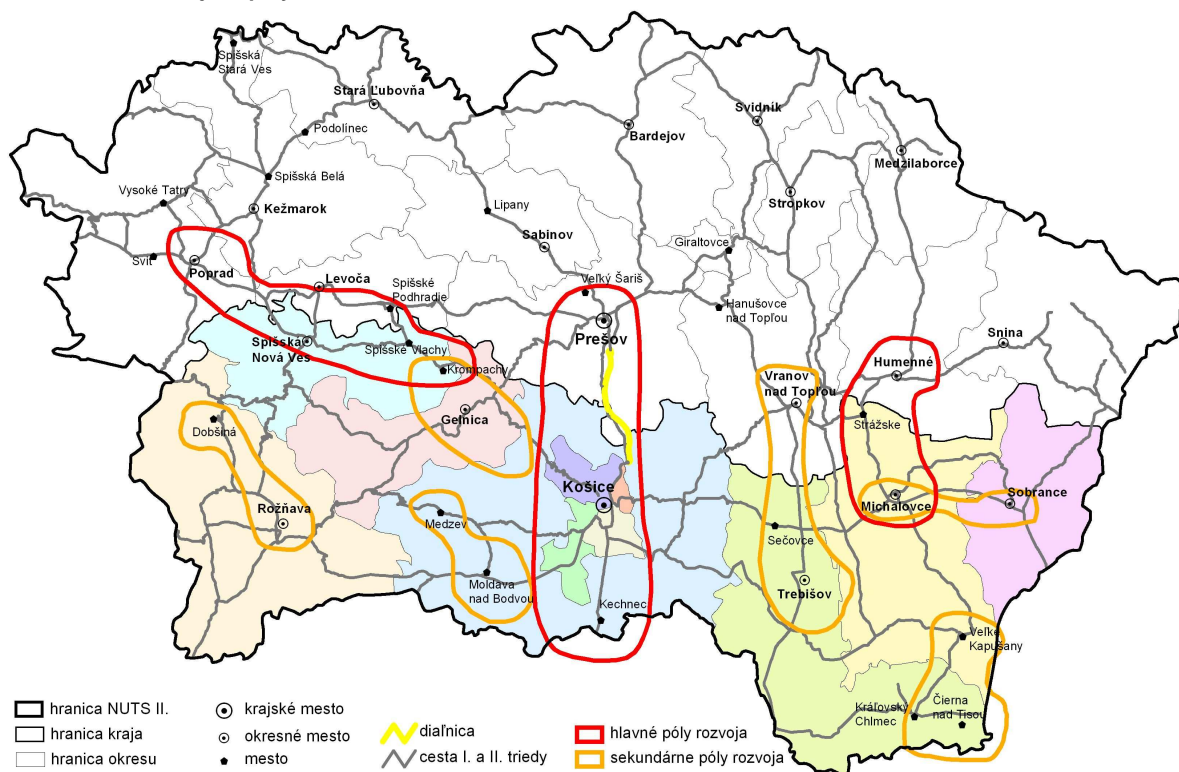
V územnoplánovacej dokumentácii regiónu sú definované nasledovné osi (zoraďené hierarchicky):

- košicko-prešovská (Prešov – Košice – Kechnec – hranica s Maďarskom),
- zvolensko-juhoslovenská (Zvolen – Rimavská Sobota – Rožňava – Košice),
- východoslovenská (Košice – Sečovce – Michalovce – Sobrance – hranica s Ukrajinou),
- prešovsko-michalovská (Prešov – Vranov nad Topľou – Strážske s odbočkou na Michalovce a Humenné),
- hornádska (Spišský Štvrtok – Spišská Nová Ves – Krompachy – Košice),
- zemplínska (Košice – Slovenské Nové Mesto – Kráľovský Chlmec – Čierna nad Tisou),
- vranovsko-trebišovská (Vranov nad Topľou – Sečovce – Trebišov),
- rožňavská (Rožňava – Dobšiná – Vernár),
- juholaborecká (Michalovce – Veľké Kapušany – Kráľovský Chlmec),
- hnilecká (Jaklovce – Gelnica – Nálepko – Spišská Nová Ves).

Košický samosprávny kraj podporuje rozvoj, vytváranie efektívnych subdodávateľských sietí a tvorbu klastrov na uvedených osiach v rámci administratívneho územia kraja (viac informácií v kap. 7.5.2. Klastre v Košickom kraji).

Súčasťou **Inovačnej stratégie SR pre roky 2007 – 2013** v rámci opatrenia „Zlepšenie inovatívneho prostredia“ je i rozvoj klastrov, prostredníctvom ktorých sa vytvoria podmienky pre spoluprácu podnikateľského sektora s univerzitami, podnikateľskými a inovačnými centrami v určitých odvetviach priemyslu a službách v nadväznosti na rozvojový potenciál v regiónoch. Zároveň boli pre jednotlivé regióny, samosprávne kraje na Slovensku určené inovačné póly rastu – oblasti inovačného rozvoja. Pri poskytovaní verejných financií pre iniciatívy v regiónoch budú podľa Inovačnej stratégie SR uprednostňované projekty, ktoré sú v súlade s týmito pólmi rastu.

Obrázok č. 13: Rozvojové póly

Zdroj: Košický samosprávny kraj

7.4. Lokality pre investorov

7.4.1. Priemyselné lokality pre investorov

Národná rada SR schválila zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov v znení neskorších predpisov a o doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov

Upravuje v ňom podmienky poskytovania podpory na zriadenie priemyselných parkov, ako aj pôsobnosť orgánov štátnej správy pri poskytovaní a kontrole použitia tejto podpory.

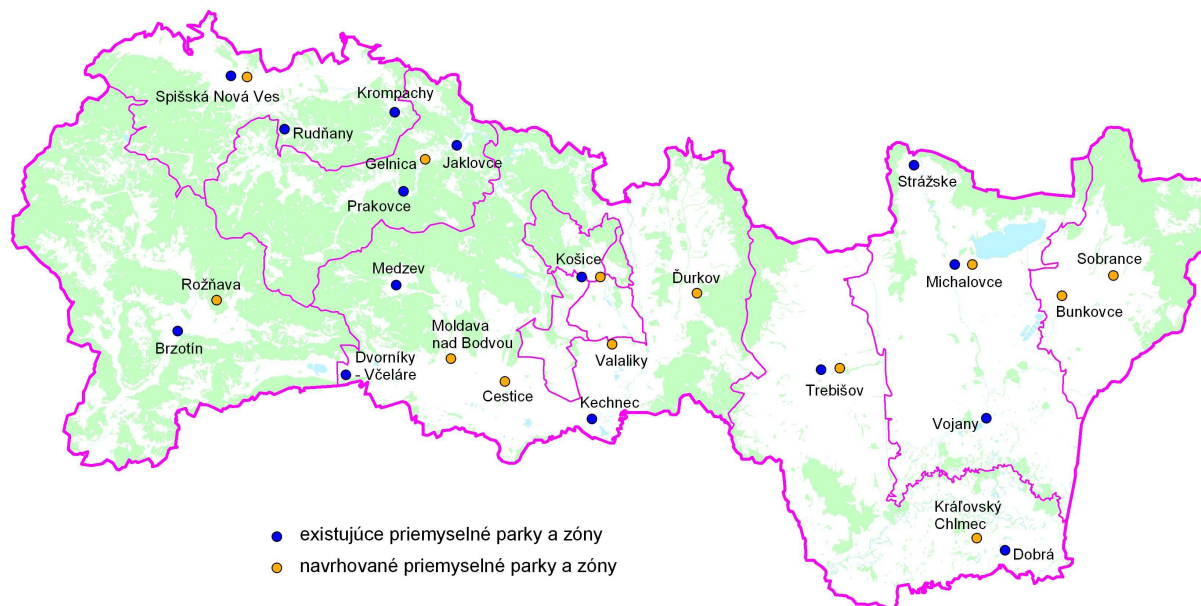
Kritériá výberu a predpoklady vzniku priemyselných parkov:

- poloha na rozvojových osiach,
- stav a predpoklady rozvoja nadradenej dopravnej a technickej infraštruktúry,
- väzba na potenciál ľudských zdrojov (výrobnotechnologické tradície a danosti územia, kvalifikácia pracovnej sily, surovinová základňa),
- optimálna veľkosť 20 – 25 ha,
- zabránenie rozdrobenosti „siete“ priemyselných parkov,
- možnosť postupného rozšírenia danej lokality,
- logistické strediská a základne (uprednostniť miesta s intermodalitou – „križovatky“ rôznych druhov dopravy: cesta – železnica – letisko – vodná doprava, priestory pre dodávky, skladovanie, objekty pre ubytovanie a stravovanie a pod.).

Analýza investičného prostredia KSK preukázala rôzny stupeň pripravenosti projektov pre zriadenie priemyselných parkov v období bezprostredne po sprístupnení finančnej podpory pre zriaďovanie priemyselných parkov, pričom identifikovala hlavné problémové oblasti:

- vysporiadanie vlastníckych vzťahov,
- záujem investorov o umiestnenie ich investície v danom priemyselnom parku,
- stav technickej a projektovej prípravy,
- súlad s územno-plánovacou dokumentáciou,
- stav technickej infraštruktúry.

Obrázok č. 14: Lokality priemyselných parkov a zón v Košickom kraji (rok 2010)

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Disponibilné plochy pre investorov sú vymedzené v Územnom pláne VÚC Košického kraja, ako aj v územných plánoch obcí. Zmeny a doplnky 2004 Územného plánu VÚC Košického kraja, kde boli zapracované lokality priemyselných parkov schválilo Zastupiteľstvo KSK dňa 30. 8. 2004. V následnej aktualizácii ÚPN VÚC Košický kraj – Zmeny a doplnky 2009, ktorá bola schválená Zastupiteľstvom KSK dňa 24. 8. 2009 boli doplnené dva nové navrhované priemyselné parky (globálny logistický industriálny park Košice a priemyselný park Bunkovce).

Tabuľka č. 37: Existujúce lokality priemyselných parkov v Košickom kraji (2010)

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšíriť (ha)
Kechnec	Kechnec	Košice-okolie	332	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/68 – 0,5 km R4 – vo výstavbe – priame napojenie	Zdroj vody schopný generovať 63 l/sek., potrubie s priemerom 315 mm, potrubie s pitnou vodou – priemer 225 mm, potrubie s priemyselnou vodou – priemer 200 mm	Kanalizácia s priemerom 300, 500, 600 mm. Kapacita ČOV 12 000 ekvivalentov, celý park má kanalizáciu na dažďovú vodu s dostatočnou kapacitou	Regulačná stanica plynu s kapacitou 5 000m ³ /hod., stredotlakové rozvody v parku (vysoký tlak na hranici parku)	Elektrické vedenie 22kV a 110kV, 6 transformátorov (každý schopný generovať 1MW), nová elektrická stanica (80MVA)
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • enormná angažovanosť obce a starostu pri vytváraní kvalitných podmienok pre domáce a zahraničné investície • bezprostredné väzby na Maďarsko • prítomnosť už etablovaných investorov • dostatok okamžite voľných a pripravených plôch • kompletne pripravený, v správe obce • rozdelený na tri zóny: pre malých a stredných podnikateľov, strategických investorov a logistické centrum 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • ľahký strojársky priemysel • elektrotechnický priemysel • farmaceutický priemysel • textilný priemysel • potravinársky priemysel • priemysel stavebných hmôt • výroba plastov 				
Etablovaní investori				
Gilbos Slovensko, s.r.o.; Getrag Ford Transmissions Slovakia, s.r.o.; SWEP Slovakia, s.r.o.; Kuenz – SK, s.r.o.; Schelling Slovakia, s.r.o.; JISIMEX, s.r.o.; Doppelmayr Slovakia, s.r.o.; V.O.D.S., a.s. Košice; Handtmann Slovakia, s.r.o.; Čamaj Transport, s.r.o.; Dorsvet Plus, s.r.o.; Evans, s.r.o.; Magneti Marelli Slovakia, s.r.o. JISIMEX, s.r.o., EUROTINPLATE SERVICE SK spol. s r.o., CROWN BEVCAN SLOVAKIA, Precision Process Technology Slovakia s.r.o., IEE Sensing Slovakia s.r.o., Plastipack				
Správca priemyselného parku				
Obecný úrad Kechnec, 044 58 Kechnec 19, Tel. : +421 55 728 25 11 (12), Fax: +421 55 728 25 13 E-mail: obeckechnec@stonline.sk, web: http://www.kechnec.sk/sk/priemyselny_park/				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšíriť (ha)
Košice – Pereš	Košice – Západ, Košice – Barca	Košice II, Košice IV	190	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/50, II/548, mestská hromadná doprava – 1 km, medzinárodné letisko v lokalite	Mestský rozvod	Mestský systém a ČOV	VTL prípojka DN 150 Haniska – Drienovská Nová Ves	ES Košice – Juh, 110/22 kV
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • kompaktné územie – rovina • priaznivé dopravné napojenie na nadradenú sieť a mestskú hromadnú dopravu (1 km) • bezprostredné napojenie na medzinárodné letisko 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • odvetvia s vyššou pridanou hodnotou 				
Etablovaní investori				
Valeo Slovakia, s.r.o.; IMMOPARK				
Správca priemyselného parku				
Magistrát mesta Košice, Tr. SNP 48/A, 040 11 Košice, Tel.: +421 55 6419 111 e-mail: magistrat@kosice.sk, web: www.kosice.sk IMMORENT Slovensko, s.r.o., Tomášikova 48, 832 52 Bratislava, Tel.:+421 2 4862 9911 e-mail: immorent@immorent.sk, web: www.immorent.sk				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšíriť (ha)
Spišská Nová Ves	Spišská Nová Ves	Spišská Nová Ves	9,5	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/18 – 13 km, II/533 – 1 km, II/536 – 1 km	V lokalite	Kanalizácia, ČOV s úpravou	Rozvod v lokalite	Prívod transformátor 1 000kVA
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • súčasť priemyselnej zóny • dobrá väzba na nadradený dopravný systém • dostupná kvalifikovaná pracovná sila • dostatok okamžite voľných a pripravených plôch • prítomnosť už etablovaných zahraničných investorov 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • drevárska výroba • výroba plastov • obchodná činnosť 				
Etablovaní investori				
CRW Slovakia, s.r.o.; Tatra Textil, s.r.o.; ndh ATYP, s.r.o.; D.O.D., s.r.o.; ndh Market, s.r.o.; ndh Nábytok, s.r.o.; Sezam, s.r.o.; EKO – Plasty, s.r.o.; Jana Dzimková – Úsmev; Vít Šefčík VITEX; K_CORP, s.r.o.; KBM, s.r.o.; Richveis Marián; EM Trade, s.r.o.; Varecha Peter; Soft Interiér, s.r.o.; Slovenská lesnícka spoločnosť, a.s.; Murko Igor; Lukáš Geletko – WRT; Hrenyo Vladimír; Zvara Vladimír; Jage Spiš, s.r.o.; Hanzely Pavol; Chovanec Jozef; RBS Tatry, s.r.o.; Metakov, s.r.o.; Nivon, s.r.o.; Pretorianus, s.r.o.				
Správca priemyselného parku				
Priemyselný park BIC SPIŠSKÁ NOVÁ VES, s.r.o., Drevárska 2, 052 01 Spišská Nová Ves, Tel: +421 53 42 990 66 e-mail: bicsnv@bicsnv.sk, web: http://www.bicsnv.sk/?k_id=581				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšíriť (ha)
Michalovce – juh	Michalovce	Michalovce	17,65	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/50	Napojenie na mestskú sieť	Napojenie na mestskú sieť DN 1200	DN 200 PN 4,0 pri lokalite	VN č. 501, VN č. 502
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • vybudovaná technická infraštruktúra • vyhovujúce dopravné napojenie • súčasť priemyselnej zóny mesta • prítomnosť už etablovaných investorov 				

Prípustné činnosti
• strojárenský priemysel • elektrotechnický priemysel • možná kooperácia s Ukrajinou
Etablovaní investori
Michatek, k.s.; Unomedical, s.r.o.; Ebster SK, s.r.o.

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšíriť (ha)
Priemyselný park Trebišov Most Východ – Západ	Trebišov	Trebišov	20	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/79 – 1 km	Vybudovaný, zdroje postačujú	Vybudovaná, vrátane ČOV	DN 50 PN 4,0 Mpa	ES Trebišov 110/22 kV
Silné stránky				
• dobré väzby na širokorozchodnú trať • súčasť priemyselnej zóny mesta • dostatok okamžite voľných a pripravených plôch • PP má mesto v prenájme na 15 rokov				
Prípustné činnosti				
• potravinársky priemysel • možná kooperácia s Maďarskom				
Etablovaní investori				
Blika, s.r.o.; Dona, s.r.o.; Ciservis, a.s.; Siloinvest, s.r.o.; Leonidas; A+Z Potreby, s.r.o.; Autoservis Berinec; Agronákup, s.r.o.; MD Viliam Horos; Moneta; Progress Trading, s.r.o.; Ekopra; Tajba, a.s.				
Správca priemyselného parku				
Priemyselný park Trebišov Most Východ – Západ, Cukrovarská 41, 075 01 Trebišov e-mail: office@ip-trebisov.sk				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšíriť (ha)	
Chemická priemyselná zóna Strážske	Strážske	Michalovce	75	-	
Technická infraštruktúra					
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia	Para
I/18 pri zóne, vzdialenosť od okolitých krajín: Ukrajina 50 km, Maďarsko 50 km, Poľsko 90 km, Rumunsko 180 km	dekarbonizovaná voda, demineralizovaná voda, protipožiarna voda, chladiaca voda, úžitková voda, pitná voda	Vybudovaná, vrátane ČOV	2 Mpa na výstupe z redukčnej stanice	generátor 40 MW v zóne, 6,3 kV verejná sieť – 2 linky po 60 MW, 110 kV vnútorná sieť: 6,3/0,4 kV	tlak 0,42 – 0,45 Mpa, teplota 230°C tlak 0,9 – 1,1 Mpa, teplota 230°C tlak 1,6 – 1,7 Mpa, teplota 240°C tlak 2,3 – 2,6 Mpa, teplota 340°C
Silné stránky					
• dobré väzby na širokorozchodnú trať • výhradným vlastníkom pozemkov v zóne je súkromná spoločnosť Chemko, a.s. Strážske • areál zóny je rozdelený prevažne na obdĺžnikové bloky s rozmermi 350 x 300 m, po obvode týchto blokov sa nachádzajú prístupové asphaltové cesty, osvetlenie, rozvody vody, kanalizácia a ďalšie inžinierske siete • pozemky je možné napojiť na dodávku elektriny, vody, vykurovacej pary, zemného plynu, stlačeného vzduchu, telekomunikačné rozvody a železnicu • dopravné, colné, údržbárske, ekologické, strážne, stravovacie, bankové, poštové, zdravotnícke a ďalšie služby sú priamo v zóne • dostatok okamžite voľných a pripravených plôch					
Prípustné činnosti					
• strojárenský priemysel • chemický priemysel • elektrotechnický priemysel • farmaceutický priemysel • textilný priemysel • potravinársky priemysel • priemysel stavebných hmôt • výroba plastov					
Etablovaní investori					
Diakol Strážske, s.r.o.; Cenon, s.r.o.; Energetika, s.r.o.; Chemtrans, s.r.o.; Fiberstruct, s.r.o.; Simop SK, s.r.o.; Chemko, a.s.; Chemza, a.s.; Chemstro, a.s.; ZTR, s.r.o.; Ekologické služby, s.r.o.; Prvá hasičská, a.s.; Kobax, s.r.o.; Leman, s.r.o.; Chemik, s.r.o.; Hnojivá a.s.					
Správca priemyselného parku					
Chemko, a.s. Strážske, Priemyselná 720, 072 22 Strážske, Slovensko, tel.: +421 56 681 2451, fax: +421 56 649 1632 e-mail: kerekes@chemko.sk, web: www.chiz.sk					

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Tabuľka č. 38: Pripravované lokality priemyselných parkov v Košickom kraji (2010)

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšíriť (ha)
EKO – TERM – TURIST Ďurkov, Olšovany, Svinica	Ďurkov, Olšovany, Svinica, Bidovce	Košice-okolie	136	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/50 – 0,65 km, II/576, vedľa lokality, železničná stanica Ruskov, 5 km	Zväčšiť akumuláciu	Nie je vybudovaná kanalizácia ani ČOV	V lokalite DN 150 PN 40	ES Košice – Východ, ES Košice – Juh – možné napojenie
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • navrhuje sa D1 vedľa lokality • dobré komunikačné napojenie na cestu I. triedy • blízkosť zdrojov pracovnej sily v Košiciach • viacúčelové využitie geotermálnej energie 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • viacúčelové využívanie geotermálnych zdrojov • rekreácia • energetika • poľnohospodárstvo 				
Etablovaní investori				
nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšíriť (ha)
Gelnica	Gelnica	Gelnica	42,5	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
II/546 v lokalite, železničná stanica Gelnica v lokalite	Vybudovaný vodovod, deficit vodných zdrojov	Čiastočne vybudovaná kanalizácia, bez ČOV, ktorá bude zrealizovaná do roku 2012. Začiatok výstavby XI/2010.	STL rozvod v lokalite	ES Prakovce 110/22kV – možné napojenie
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • voľné pracovné sily • možnosť využitia existujúcich areálov • bezprostredné napojenie na železničnú trať • minimálny záber poľnohospodárskej pôdy • existencia všeobecného podnikateľského inkubátora 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • strojárstvo • drevospracujúci priemysel • aktivity súvisiace s rekreáciou 				
Etablovaní investori				
nie sú projekt sa t. č. implementuje				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšíriť (ha)
Rožňava	Rožňava, Nadabula	Rožňava	8,3	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/50 – 2 km, I/67 – pri lokalite	Vybudovaný, vyhovuje	Vybudovaná	VTL v dotyku, možnosť napojenia	Trafostanice k dispozícii
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • ucelené územie v zastavanej časti mesta • dopravné napojenie na cestné komunikácie a železnicu • bez záberu poľnohospodárskej pôdy • dobré napojenie na sieť technickej infraštruktúry • pozemky vo vlastníctve mesta • dostatok okamžite voľných a pripravených plôch • možnosť kooperácie s Maďarskom 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • zastavaná plocha • možnosť len dlhodobého prenájmu na 20 rokov 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • strojársky priemysel • kovoobrábanie • drevársky priemysel 				
Etablovaní investori				
nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšíriť (ha)
Kráľovský Chlmec – Cerovo	Kráľovský Chlmec	Trebišov	42,2 (+vysporiadaných ďalších 15 ha)	10
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/79 – 2 km, železničná stanica Pribeník, 2 km	Vybudovaný, zdroj postačuje	Vybudovaná, ČOV vyhovuje	VTL prípojka RS Horeš DN 100, PN 4, 0 Mpa – v lokalite	ES Kráľovský Chlmec možnosť napojenia
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • bezproblémové majetkové vysporiadanie – majetok SPF, vysporiadaný pozemok okrem úseku napojenia na obchvat mesta (2 vlastníci) • vydané stavebné povolenie na výstavbu infraštruktúry, podaná žiadosť v decembri 2009 o dotáciu na výstavbu infraštruktúry na MH SR • dobré väzby na inžinierske siete • blízkosť štátnych hraníc s Maďarskom a Ukrajinou 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • potravinársky priemysel • ľahký priemysel (drobný strojársky, elektrotechnický, stavebný) 				
Etablovaní investori				
záujem 3 – 4 firiem, ktoré sa chystajú podpísať zmluvu o budúcej zmluve				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšíriť (ha)
Sobrance – Západ	Sobrance	Sobrance	20	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/50 – v dotyku s lokalitou, návrh D1, 2,5 km	Vybudovaný, zdroj postačuje	Kanalizácia a ČOV vyhovuje	VTL plynovod Michalovce – Choňkovce DN 100 PN 4 Mpa – možné napojenie	ES 110/22 kV Michalovce – možné napojenie
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • kompaktné územie • kontakt na cestu I. triedy a priemyselnú zónu • hraničný prechod na Ukrajinu, možnosť kooperácie s Ukrajinou 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • strojársky priemysel • spracovanie kože • drevársky priemysel • logistika 				
Etablovaní investori				
Slovakia Trend				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšíriť (ha)
Valalíky	Valalíky	Košice-okolie	96,1 119,3	do 280
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/68 – pri lokalite, navrhované napojenie na rýchlostnú komunikáciu R4, pri lokalite, železničná stanica Geča, 1km	Vybudovaný, vyhovuje	Nie je vybudovaná	VTL plynovod Haniska – Drienovská Nová Ves a VTL prípojka DN 80 PN 40 Valalíky – možné napojenie	ES Haniska – možné napojenie
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • priaznivé dopravné napojenie (rýchlostná komunikácia, širokorozchodná trať, letisko) • možnosť cezhraničných väzieb • blízkosť ekonomického centra mesta Košice • možnosť kooperácie s U.S. Steel Košice 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • záber kvalitnej poľnohospodárskej pôdy • vysoká počiatočná investičná náročnosť • chýbajúca kanalizácia a ČOV 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • priemyselné, vedecko-technické a výskumné pracoviská 				
Etablovaní investori				
nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšíriť (ha)
Moldava nad Bodvou	Moldava	Košice-okolie	59,62	možnosť etapizácie 1. etapa 30,26 ha 2. etapa 29,36 ha
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/50 a miestne komunikácie, železničná stanica Moldava nad Bodvou	Vybudovaný, zdroj postačuje	Kanalizácia a ČOV vyhovuje	VTL Moldava nad Bodvou DN 100, PN 6,4 Mpa – možné napojenie	ES Moldava nad Bodvou 110/22 kV – možné napojenie
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • angažovanosť mesta pri vytváraní kvalitných podmienok pre domáce a zahraničné investície • zriadený v januári 2008, vlastníctvo Moldava Park, a.s. • mesto má stavebné povolenie na výstavbu kompletnej technickej infraštruktúry • kompaktné územie – rovina • dobré dopravné napojenie na cestné komunikácie • možnosť kooperácie s Maďarskom 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • strojársky priemysel • logistika • energetický priemysel • potravinársky priemysel • alternatívna výroba • kovoobrábanie • výroba stavebných hmôt • elektrotechnický priemysel 				
Etablovaní investori				
nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšíriť (ha)
Cestice	Cestice	Košice-okolie	77,86	potenciálne spolu 105 ha
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
D1 (Košice) 32 km, cesta I/50	napojením na vodovod Drienovec – Košice potrubím D90 cez čerpaciu stanicu a vežový vodojem objemu 100m ³	kanalizáciu a ČOV 300 EO je potrebné vybudovať	prípojkou DN 150 z existujúceho VTL plynovodu DN 700 do samostatnej RS veľkosti 2 000 m ³ /hod	z ES 110/22kV, celkový inštalovaný výkon pre potreby PP bude max. 8 MVA
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • dopravné napojenie na cestu I/50 • 25 ha plocha je v súčasnosti určená na zastavanie 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • elektrotechnický priemysel • ľahká strojárská výroba • logistika • vývoj, výskum a doplnkové občianske vybavenie 				
Etablovaní investori				
nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšíriť (ha)
Globálny logistický industriálny park Košice	Železiarne	Košice II	560	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
v dotyku s navrhovanou rýchlostnou cestou R2 a R4, trať normálneho a širokého rozchodu	napojiť na gravitačné potrubie Drienovec – Košice	kanalizáciu a ČOV je potrebné vybudovať	napojenie na 2xVTL 700 a RS VTL/STL Sokoľany, resp. Bočiar Huko	ES 110/22 kV Haniska, resp. ES 110/22 kV Kechnec
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • strategická poloha na križovatke rýchlostných ciest a diaľnice, na tratiach normálneho a širokého rozchodu, letisko, • kompaktné územie • pre cca 39% plochy bolo vydané rozhodnutie o vyňatí poľnohospodárskej pôdy 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • železničný terminál, logistické centrum a industriálny park 				
Etablovaní investori				
nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšíriť (ha)
Dobrá	Dobrá	Trebišov	31	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/79 – 2 km	Vybudovaný, zdroj postačuje	Nie je vybudovaná kanalizácia ani ČOV	VTL plynovod Bačka – Kráľovský Chlmec DN 150 PN 40 – možné napojenie	ES Kráľovský Chlmec – možné napojenie
Silné stránky				
• súčasťou areálu kombinovanej dopravy • dobré predpoklady pre kooperáciu s Ukrajinou a Ruskom				
Prípustné činnosti				
• doprava a dopravné služby • logistické centrum				
Etablovaní investori				
nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšíriť (ha)
Bunkovce	Bunkovce	Sobrance	73,3673	rezerva 29,6414
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
v dotyku s navrhovanou diaľnicou D1	vyhovujúci	kanalizáciu a ČOV je potrebné vybudovať	VTL Michalovce – Choňkovce DN 100 PN 4MPa	ES 110/22 kV
Silné stránky				
• kontakt s diaľnicou D1 • blízkosť hraničného priechodu na Ukrajinu • kompaktné územie				
Prípustné činnosti				
• potravinársky priemysel • logistické centrum				
Etablovaní investori				
nie sú				

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Tabuľka č. 39: Existujúce hnedé zóny v Košickom kraji (2010)

Okres	Kat. územie	Názov priemyselnej zóny	Charakter výroby	Výmera (v ha)
Gelnica	Jaklovce	Jaklovce – Pod stráňou	ľahká výroba	4,76
Gelnica	Prakovce	Areál bývalých ZŤS	strojárstvo, spracovanie dreva	23,5
Košice	Sever	Košice – 7. výrobný okrsk	Nevyužívané územie (lokalita „starej magnezitky“) Zmena funkčného využitia bývalej priemyselnej plochy na plochu občianskeho vybavenia mestského a nadmestského významu bola schválená uznesením Zastupiteľstva mesta Košice č. 794 dňa 30.4.2009 (Zmeny a doplnky ÚPN HSA Košice, lokalita Ťahanovce – Magnezitárska).	63
Košice II	Železiarne	Košice – výrobný okrsk Bočiar	90% voľných plôch (sklady a prekladisko)	240, s možnosťou rozšírenia na 600
Košice-okolie	Dvorníky-Včeláre	Dvorníky-Včeláre	výroba stavebných hmôt	20+50 vykúpených pozemkov
Košice-okolie	Medzev	V bývalom areáli Strojsmalt sú etablované nové firmy: 1.Rosenberg 2.Kolonial, s.r.o 3.Tom Term, s.r.o 4.Letra, a.s.	1. výroba hliníkových častí strojov a zariadení (od 1.10.2010, 92 zamestnancov) 2. Zrekonštruovaná hala čaká na investora. Príprava na vybudovanie čerpacej stanice 3. Výroba kúpeľňových radiátorov 4. Opravená hala firma Rigips (neskôr Isover) bola v prenájme výroba a skladovanie polystyrénu skončila 31.12.2009 a v súčasnosti vlastníč čaká na prevádzkovateľa	24
Michalovce	Vojany	Vojany	doprava a skladovanie ropných látok	50

Okres	Kat. územie	Názov priemyselnej zóny	Charakter výroby	Výmera (v ha)
Michalovce	Strážske	Chemko, a. s. Strážske	chemický priemysel (pozn. dostatok okamžite voľných a pripravených plôch)	48
Rožňava	Brzotín	Brzotín	strojárstvo, poľnohospodárstvo, kovovýroba, kamiónová doprava, povrchová úprava kovových výrobkov, predajne a servis automobilov, výroba sietí, výroba plast. nádrží	92 (existuje 42, návrh ďalších 50) podľa ÚPN-O
Spišská Nová Ves	Spišská Nová Ves	Podskala	plochy priemyselnej výroby, stavebníctva, skladov	5,4

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO) eviduje v súčasnosti voľné priemyselné parky:

- Trebišov (brownfield),
- Kechnec (greenfield),
- Rožňava (greenfield),
- Kráľovský Chlmec (greenfield),
- Moldava nad Bodvou (greenfield),
- Cestice (greenfield),

a zaplnený priemyselný park:

- Michalovce.

Košice – brownfields – multifunkčné zóny

Multifunkčná zóna ŤAHANOVCE – MAGNEZITÁRSKA A AMERICKÁ TRIEDA

- veľkosť plochy približne 62 ha + 25 ha, pozemky sú v súkromnom vlastníctve,
- pôvodne rozsiahla priemyselná zóna situovaná pozdĺž rieky Hornád a železnice, rovina,
- potenciál pre verejné služby mestského a regionálneho význam, ubytovanie/výškové budovy a parky – vhodné pre administratívu, hotely, nákupné centrá, obchodné využitie,
- priame pripojenie na mestský dopravný systém a diaľnicu Košice – Prešov, privádzač, ako aj integrovaný dopravný systém, ktorý používa železnicu.

Multifunkčná zóna ZA RIEKOU HORNÁD

- veľkosť približne 57 ha, pozemky sú v súkromnom vlastníctve,
- pôvodne priemyselná zóna s rovným povrchom a oblasť pre Vysokú školu leteckú,
- potenciál pre verejné služby mestského a regionálneho významu v kombinácii s bývaním v uzatvorených dvoroch so zeleňou, vzdialené od hlavných dopravných koridorov,
- priame pripojenie na mestský dopravný systém a diaľničný privádzač,
- blízkosť železničnej stanice,
- potenciál na využitie brehov rieky ako oddychové zóny.

Kruhové centrum TERASA

- veľkosť približne 14 ha, mesto vlastní približne 50%,
- atraktívna oblasť západne od historického centra (dostupnosť peši), spája Staré mesto s novým centrom Košice – Západ,
- projekt nového mestského centra na výstavbu zariadení verejných služieb – maloobchod, služby, administratíva, kultúra, ubytovanie, bývanie a parky,
- pre túto zónu bol spracovaný regulačný plán, pripravuje sa verejná súťaž.

Multifunkčné centrum KASÁRNE MALINOVSKÉHO

- veľkosť približne 4 ha, pozemky sú vo vlastníctve mesta a sú už prenajaté developerovi, ktorý už bol vybraný,
- bývalé vojenské kasárne z 19. st., v súčasnosti nevyužívané,
- oblasť sa nachádza na hraniciestskej pešej zóny a je vzdialená päť minút chôdze od Starého mesta,
- potenciál polyfunkčného využitia,
- verejné služby v oblasti kultúry, verejných inštitúcií, zóny voľného času so zeleňou, nevhodné na bývanie,
- verejná doprava je k dispozícii,

Multifunkčná zóna VŠA

- veľkosť približne 12 ha, pozemky sú v súkromnom vlastníctve,
- pôvodne plánované ako športové centrum, v súčasnosti sa prebudúva na najväčšie polyfunkčné centrum, (pôvodné športové funkcie a komerčné funkcie),

- lokalita VŠA sa nachádza v južnej časti mesta pri diaľničnom privádzači na území s obchodno-spoločenskými centrami a športovými areálmi. V súčasnosti nezastavané plochy, objekt športovej haly s príslušnými plochami a parkoviskom s predpokladom ich začlenením do plôch výstavného areálu.

Areál VSS

- veľkosť približne 45 ha bývalého strojárenského podniku,
- nachádza sa v južnej časti mesta pri komunikačnom ťahu E 71 Košice – Maďarsko,
- územie je zastavané, napojené na mestský i nadradený dopravný systém, na hlavný južný železničný ťah Košice – Zvolen – Bratislava a na všetky inžinierske siete,
- využitie na nezávadnú výrobu, sklady a výrobné služby s doplnkovou funkciou administratívy.

Ďalšie disponibilné brownfieldy na území mesta

- lokalita medzi riekou Hornád a sídliskom Nad jazerom,
- lokalita medzi obcou Krásna nad Hornádom, príslušným sídliskom Nad Jazerom a korytom rieky Hornád,
- rozsiahly areál bývalých VSŽ pri mestskej časti Šaca.

Košice – greenfields

Priemyselný park Pereš

- celková veľkosť 190 ha,
- strategická poloha na južnom vstupe do mesta, 4 kilometre od Starého mesta,
- potenciál pre high-tech priemysel, výskumno-vývojový park, obchodná a informačná zóna pre začínajúcich podnikateľov, bankové, logistické a servisné služby, spojené s leteckou dopravou,
- územie sa nachádza neďaleko košického medzinárodného letiska, ktoré zabezpečuje prepravu osôb a cargo dopravu,
- priamy prístup k ceste E 571 Košice – Bratislava s prepojením do Maďarska, ako aj na diaľnicu Košice – Prešov a do Poľska, alebo východným smerom na Ukrajinu,
- priamy prístup k verejnej doprave,
- veľké obytné plochy v rozsahu dva – tri kilometre,
- etablovaný zahraničný investor VALEO (veľkosť 0,6 ha).

Časť územia priemyselného parku IMMOPARK s veľkosťou 65 ha vlastní IMMORENT a pripravuje sa pre investorov (príprava výstavby technickej infraštruktúry).

Priemyselná zóna BOČIAR – INTERPORT

- územie približne 600 ha, pozemky sú v súkromnom vlastníctve,
- nachádza sa južne od mesta, 14 kilometrov od centra mesta, medzi U. S. Steel a existujúcimi výrobnými plochami v južnej časti,
- výhoda dvoch železničných tratí, normálneho a širokého rozchodu,
- dobré možnosti prístupu k veľkým medzinárodným dopravným koridorom,
- časť územia (približne 15 ha) je plánovaná na využitie pre kombinovaný dopravný terminál,
- potenciál pre logistické a priemyselné využitie.

Priemyselný park Košice – Šaca (IPSA)

- veľkosť 25 hektárov,
- poloha: v dotyku s areálom U.S. Steel,
- developer INVA GROUP má konkrétne zámery (rozdelenie celého areálu na dve časti, tri najväčšie haly budú slúžiť logistike, ďalších 8 v susedstve železničnej vlečky je určených na výrobu).

Europark Barca

- veľkosť 23 ha,
- potenciálne využitie: ľahká priemyselná výroba, drevovýroba, stolárstvo, logistika a pod.

Vybrané priemyselné lokality pre investorov v kraji

Kechnec

Celková rozloha parku je 332 hektárov. Je rozdelený na tri zóny:

- 80 ha pre malých a stredných podnikateľov, 200 ha pre strategických investorov, 52 ha pre logistické centrum.
- Myšlienka založiť priemyselný park v Kechneci vznikla už v roku 1996. Vedenie obce systematicky začalo pripravovať podmienky pre prípadných investorov, ktorí by mohli priniesť nové pracovné miesta do regiónu. Príchodom prvého investora – spoločnosti Molex – sa začalo intenzívne

pracovať na príprave územia. V októbri 2003 bol priemyselný park Kechnec otvorený. Dnes investori v Kechneci nájdu nielen pripravený pozemok a infraštruktúru, ale aj potrebné prídavné služby súvisiace so zdravotnou starostlivosťou, bývaním pre zamestnancov, možnosťami pre športové a kultúrne aktivity.

- Priemyselný park v Kechneci je jedným z najlepšie pripravených priemyselných parkov na Slovensku. Podľa odborníkov má potenciál na vytvorenie približne 15 000 pracovných miest, v súčasnosti v ňom pracuje 1 500 zamestnancov.
- Na katastrálnom území sa nachádzajú geotermálne vody, ktoré obec chce využiť na realizáciu Aquaparku s rozlohou 17,9 ha a s kapacitou 3 000 návštevníkov (bazény s termálnou vodou, rybník, ihriská a štadión).
- Potravinársky komplex – samostatnou výrobou obec dokáže potraviny vyrábať lacnejšie, a tak ich predávať sociálne slabším skupinám. Súčasťou komplexu bude: mliekareň, prevádzka na spracovanie mäsa a mäsových výrobkov, konzerváreň a spracovateľská linka na ovocie a zeleninu, cestovináreň s mlynom a pekárnou, liehovar.

Spišská Nová Ves

V nadväznosti na zriadenie Priemyselného parku Spišská Nová Ves v areáli bývalého nábytkárskeho podniku Nový Domov (v roku 2003 spojený s výstavbou 2 nových výrobných hál s výmerou 2 130m² a 5 600m²) má mesto záujem podporovať a ďalej rozvíjať priemyselnú výrobu najmä vo východnom sektore mesta na ploche až 223 ha, z ktorých 30 ha patrí do katastra susednej obce Harichovce. Pre tento zámer mesto spracovalo územný generel dopravy, ktorý rieši napojenie zóny na spracovanú projektovú dokumentáciu diaľničného privádzača II/533, s návrhom vnútorného dopravného systému napojeného na nadradený komunikačný systém mesta. Od roku 2008 mesto vlastní priemyselnú zónu Podskala a pripravuje ju pre budúcich investorov.

Zámery Mesta Spišská Nová Ves pre rozvoj priemyselnej zóny Východ sú nasledovné:

1. Dokončenie rekonštrukcie areálu Priemyselného parku Spišská Nová Ves v rozsahu:
  - rekonštrukcia, modernizácia pôvodných výrobných hál s celkovou plochou 4 260 m²,
  - výstavba novej výrobnéj haly s plochou 5 600 m².Cieľom zámeru je dobudovanie areálu do podoby adekvátnej podpornej infraštruktúry na celkovej ploche spolu cca 20 000 m². Vlastníkom pozemkov v riešenom území je mesto.
2. Priemyselná zóna v nadväznosti na spoločnosť Embraco s celkovou rozlohou 44 ha voľnej plochy a 7 ha zastavanej plochy v areáli nedokončeného podniku mäsokombinátu. Vlastníkom areálu je súkromná spoločnosť so záujmom odpredať, resp. prenajať priestory. Vlastníkmi poľnohospodárskej pôdy sú drobní súkromní vlastníci. V nadväznosti na rokovania s potenciálnymi investormi mesto zvažuje podanie žiadosti o dotáciu na výkup pozemkov a vybudovanie technickej infraštruktúry.
3. Priemyselná zóna A na sever od bývalého agrochemického závodu s rozlohou 60 ha je ďalšou fázou predpokladaného budovania priemyselnej zóny Východ. Vlastníkmi rozparcelovaných pozemkov sú drobní súkromní vlastníci. Zámer v súčasnosti ešte nie je riešený.
4. Priemyselná zóna Podskala (miesto bývalého drevospracujúceho podniku Pilvúd) situovaná vo východnej časti mesta medzi železničnou traťou a riekou Hornád je od roku 2008 vo vlastníctve mesta. Rozloha zóny je 5,4 ha (v 4 areáloch). Cieľom mesta je revitalizácia tejto hnedej zóny na nové využitie (plochy priemyselnej výroby, stavebníctva, skladov) a nájdenie vhodného investora. Mesto zabezpečuje dokumentáciu a realizáciu výstavby príslušného technického vybavenia v roku 2011.

Ďalšie možnosti rozvoja priemyslu podľa návrhu Územného plánu mesta Spišská Nová Ves:

1. Lokalita situovaná vo východnej časti mesta, v urbanistickom okrsku F/0
  - možné využitie: plochy priemyselnej výroby, stavebníctva, skladov,
  - plocha: 11,5 ha (v súčasnosti disponibilná plocha 1,5 ha), vo vlastníctvo mesta.
2. Lokalita situovaná v rozostavanom areáli mäsokombinátu
  - dlhodobo nevyužívaná, situovaná medzi tokom Brusník a cestou III/5365 Spišská Nová Ves – Markušovce, priemyselná zóna je súčasťou urbanistického okrsku J/1A,
  - možné využitie: plochy priemyselnej výroby, stavebníctva, skladov,
  - plocha: 6,1448 ha v zastavanom území mesta, vlastníctvo súkromné.

Michalovce

Možnosti rozvoja priemyslu podľa návrhu Územného plánu mesta Michalovce:

1. Lokalita č. 1 – situovaná západne od priemyselnej zóny mesta Západ – Priemyselná ulica
  - možné využitie: plochy priemyselnej výroby, stavebníctva, skladov,
  - plocha: 23,40 ha.
2. Lokalita č. 2 – situovaná západne od priemyselnej zóny mesta Západ – Priemyselná ulica
  - možné využitie: plochy priemyselnej výroby, stavebníctva, skladov,
  - plocha: 5,84 ha.

3. Lokalita č. 3 – situovaná západne od priemyselnej zóny mesta Juh – pri Lastomírskej ulici, medzi výrobnými objektmi firmy Syräreň Bél a dopravným podnikom SAD
  - možné využitie v zmysle ÚPN: plochy priemyselnej výroby, stavebníctva, skladov,
  - plocha: 8,8 ha, vlastníctvo súkromné.
4. Lokalita č. 4 – situovaná východne od priemyselnej zóny Yazaki
  - možné využitie: plochy priemyselnej výroby, stavebníctva, skladov,
  - plocha: 16,4 ha, vo vlastníctve Slovenského pozemkového fondu, ktorý v súčasnosti poskytuje prídely ako náhrady súkromným vlastníkom.

Moldava nad Bodvou

Priemyselný park je situovaný v juhozápadnej časti mesta, západne od rieky Bodva. Bol zriadený v januári 2008 a založený na partnerstve mesta a súkromnej spoločnosti Rottel, s.r.o.

- možné využitie: logistika, priemysel strojársky, energetický, potravinársky, alternatívna výroba,
- plocha: 59, 62 ha (1. etapa 30,26 ha, 2. etapa 29,36 ha), vlastníctvo Moldava Park, a.s.,
- infraštruktúra: mesto má stavebné povolenie na výstavbu kompletnej technickej infraštruktúry.

Trebišov

Priemyselný park, ktorý vznikol na území bývalého priemyselného areálu, od začiatku roka 2010 zápasil s problémami týkajúcimi sa zmluvy medzi mestom a spoločnosťou Priemyselný park Trebišov, ktorá ho spravuje. Rozloha parku je 10,3 ha, obsadenosť: 37% (3 haly obsadené, 5 voľných), počet zamestnancov 60, plánované pracovné miesta 300.

Podľa ÚPN mesta Trebišov (r. 2010) je koncepcia rozvoja priemyselnej výroby nasledovná:

- Pre ďalší rozvoj, prestavbu a obnovu výrobného okrsku „Sever“ (bývalý cukrovar, Frucona, Mäsokombinát) je prípustná priemyselná a stavebná výroba, areály skladového hospodárstva a nezávadné výrobné služby a logistické areály – budú vytvárať hospodársku základňu mesta. V existujúcich výrobných areáloch „Západ“ a „Starý Koronč“ ponechať výrobnú funkciu. Plochu areálu „Západ“ rozšíriť po preložku cesty I/79. Výrobný okrsk „Juh“ prestavať a rozšíriť.
- Druhou hlavnou navrhovanou rozvojovou lokalitou výrobného územia v meste je „Nový Koronč“ – umiestňovať v ňom malé a stredné firmy.
- Výrobné územie priemyselného parku Trebišov, výrobného okrsku „Sever“, „Západ“ a „Nový Koronč“ je navrhované dopravne napojiť na preložku (obchvat) cesty I/79. Zavlčkovanie výrobného okrsku „Západ“ a „Sever“ zachovať. V prípade požiadaviek investorov je možné realizovať širokorozchodnú vlečku do výrobného okrsku „Sever“.

Rožňava

Priemyselná zóna Rožňava, je vybudovaná v hnedej zóne na území bývalých železnorudných baní. Priemyselná zóna sa začala budovať v novembri 2008, kolaudácia sa mala uskutočniť koncom roka 2010. Na realizáciu získalo mesto od štátu dotáciu vyše 5,6 mil. Eur a ďalších vyše 1,3 mil. Eur na terénne úpravy. Sídlit' by tu mali traja investori (Celtex, Ekoplastika Nitra a JBD pelety, s.r.o.), ktorí tu vytvoria okolo 200 pracovných miest.

Priemyselná zóna s rozlohou 8,3 ha určených na zastavanie, je vo vlastníctve mesta, s možnosťou využitia priemyslu strojárského, elektrotechnického, drevárskeho a papierenského.

Spoločnosť Ekoplastika, s.r.o. chce v priemyselnej zóne postaviť závod na recykláciu plastov, ktorý by vyrábala elektrickú energiu. Zámer za 15 mil. Eur, ktorý by mal vytvoriť do 50 pracovných miest, predstavili zástupcovia investora poslancom mestského zastupiteľstva. Ročne plánuje spracovať do 30.000 ton plastov. Výstavba závodu by mala začať budúci rok, spustenie prevádzky je naplánované na rok 2012.

Strážske

Spoločnosť Slovakia Steel Mills, ktorá v Strážskom stavia novú oceliareň a valcovňu, pripravuje výberové konania na robotnícke profesie a technicko-hospodárskych pracovníkov. V súčasnosti firma zamestnáva 30 ľudí, prevažne na riadiacich pozíciách. Na východnom Slovensku vznikne vďaka tejto investícii viac ako 350 priamych a 400 nepriamych pracovných miest. Výstavba nového hutníckeho závodu by mala byť ukončená v prvom polroku rok 2011, spustenie skúšobnej výroby je plánované v roku 2011.

Firma Diakol Strážske, s.r.o., Germany, chemický priemysel, počet zamestnancov 59.

Cestice

Priemyselný park s rozlohou 77,8 ha (105 ha), priemysel: logistika a ľahký priemysel, vývoj a výskum. Spoločnosti v PP zatiaľ žiadne. 25 ha pozemkov je momentálne určených na zastavanie.

„Priemyselný park Cestice“ – investície na výstavbu priemyselného parku sú predbežne vyčíslené vo výške 21,6 mil. Eur. Ako vyplýva z investičného zámeru, vďaka priemyselnému parku by mohlo vzniknúť zhruba 1 000 nových pracovných miest.

Obec chce priemyselný park stavať v dvoch etapách. Začatie výstavby prvej etapy, ktorá si vyžiada zhruba 6,6 mil. Eur, je naplánované na rok 2011. Výstavba druhej etapy priemyselného parku, ktorá by mala stáť približne 15 mil. Eur, by sa mala začať do roku 2020.

Kropachy

Ponuka plôch pre priemyselnú výrobu je v meste tvorená najmä ponukami dvoch spoločností: (Kovohuty Kropachy – pozemky a budovy na prenájom s celkovou rozlohou približne 30 000 m² a SEZ Kropachy – plocha v celkovej výmere 20 282 m²). Kovohuty Kropachy majú záujem o prenájom a SEZ Kropachy má záujem odpredať pôvodné v súčasnosti nevyužívané nehnuteľnosti. Mesto zároveň pripravuje rozšírenie ponuky priemyselných plôch v časti bývalej skládky odpadov po jej sanácii.

Jaklovce

Rekonštrukcia 4 výrobných hál v priemyselnej zóne, rozloha parku je 3,5 ha, obsadenosť 50%, investori v parku: EVJ, s.r.o., Memos, s.r.o., Rekom, s.r.o., vytvorených 76 z 230 plánovaných pracovných miest.

Smižany

V nadväznosti na čiastkovú zmenu územného plánu v roku 2002, obec realizuje projekt zriadenia priemyselného parku v lokalite Jama v bezprostrednej blízkosti hlavnej železničnej trate (Žilina – Košice) a cestnej komunikácie v smere do Spišskej Novej Vsi. Celková plocha riešeného územia je 33 ha, pričom 11,14 ha je vyčlenených pre účely priemyselného parku určeného najmä na ľahkú strojársku výrobu. Vyňatie poľnohospodárskej pôdy bolo schválené príslušným pozemkovým odborom krajského úradu.

Veľké Kapušany

O vytvorenie podmienok na zriadenie priemyselného parku usiluje aj mesto Veľké Kapušany. V novom územnom pláne je určená tzv. plocha skladov, výroby a technického vybavenia o rozlohe približne 20 – 22 ha. Plánovaná lokalita sa nachádza pri prekládkovej stanici Maťovce, ktorá bola určená na tento účel práve z dôvodu výhodnosti jestvujúcej železničnej prekládky tovaru.

Margecany

Obec plánuje vybudovať priemyselnú zónu vo svojom katastri s rozlohou cca 15 ha na pozemku vo vlastníctve SPF. Lokalita sa nachádza v blízkosti cestnej komunikácie v smere Kropachy – Košice a tiež v blízkosti železničnej stanice. V súčasnosti obec zámer rieši v rámci svojej územno-plánovacej dokumentácie a pripravuje sa na oslovenie potenciálnych investorov.

Brzotín

Priemyselná zóna sa nachádza severne medzi Brzotínom a Rožňavou na ploche cca 42 ha a najbližšej vzdialenosti cca 1 km od Brzotína, oddelená plochami ornej pôdy. V schválenom územnom pláne obce Brzotín je uvažované rozšírenie priemyselnej zóny okolo jestvujúcich areálov a to vyplnením voľných plôch medzi Brzotínom a existujúcou priemyselnou zónou. Využívajú sa všetky dostupné disponibilné plochy (cca 50 ha) z dôvodu vytvorenia ponuky pre možných investorov. Prístup na lokality z komunikácií, cesty prvej triedy a cesty tretej triedy. V blízkosti sa nachádza železničná stanica Rožňava.

Čečejevce

Areál logistického parku je situovaný v severovýchodnej časti obce Čečejevce pri ceste III/050182 Čečejevce – Paňovce, cca 500 m od najbližšej obytnej zástavby. Účelom zámeru vybudovania logistického parku je poskytovanie služieb spojených s dopravou a skladovaním. Logistický park o celkovej rozlohe 10,3 ha (t.č. poľnohospodársky využívaná pôda) bude zahŕňať realizáciu stavieb 5 skladových hál, technických miestností, kancelárií, príjazdových komunikácií a parkovacích plôch.

Budimír

Logistický park Anych je lokalizovaný medzi diaľnicou D1 Košice – Prešov a štátnou cestou I/68 Košice – Prešov. Areál bude situovaný južne od obce Budimír dopravne napojený na cestu I/68, v blízkosti mimoúrovňovej križovatky s diaľnicou D1.

Celková výmera vyše 13,1 ha bude mať logistický park Anych, ktorého výstavbu pripravoval investor bratislavská spoločnosť S.R.M. Building, s.r.o. od roku 2007. Obec už schválila realizáciu projektu prijatím územného rozhodnutia a začína sa stavebné konanie a príprava projektovej dokumentácie. V navrhovanom logistickom parku pre dopravné služby, skladovanie a výrobnú logistiku, by podľa investičného zámeru malo nájsť prácu vyše 900 ľudí.

Mokrance

Účelom zámeru Minioceliarne je vytvorenie metalurgickej fabriky na výrobu ocele a oceľových výrobkov v celkovej kapacite 500 000 t ocele za rok. Ide o novú výstavbu hutníckeho závodu v k.ú. obce Mokrance. Závod bude pozostávať z oceliarne, valcovne, objektov na úpravu vody, ČOV, objektu na spracovanie šrotu, skladov, objekty spoločenských prevádzok a parkoviška. Surovina by mala byť dovážaná použitím železničnej vlečky a prístupovej cesty. Oceliareň má byť umiestnená na 40 ha nevysporiadanej ornej pôdy. V územnom pláne obce je schválených ďalších cca 40 ha pre ľahký priemysel a drobnú výrobu. Výrobná zóna Mokrance – východ je navrhnutá ako monofunkčná, s možnosťou umiestňovať na jej území diferencovanú škálu zariadení priemyselnej a komunálnej výroby, výrobných služieb, logistiky, distribúcie a skladov.

Veľká Ida

Logistické centrum, ktorého investorom je KPP Invest, s.r.o. Zvolen, sa nachádza v extraviláne obce Veľká Ida, cca 16 km od mesta Košice. Zo severu je navrhovaný areál ohraničený cestou I/50 vedúcou v smere Rožňava – Košice, zo západnej strany nespevnenou komunikáciou a pozemkami v súčasnosti využívanými pre poľnohospodárske účely. Výmera pozemku vo vlastníctve investora je 29,4 ha, z toho zastavaná plocha hál a vrátnice je 9,96 ha, cesty a spevnené plochy sú 8,37 ha s celkovým počtom parkovacích miest 483 státí a plochy zelene 11,1 ha. Po dobudovaní areálu by tu malo vzniknúť vyše 460 pracovných miest.

V roku 2010 bola spracovaná dokumentácia pre územné rozhodnutie. S výstavbou chce investor začať v marci 2011, jej ukončenie plánuje na koniec roka 2015. Logistické centrum predpokladá niekoľko nezávislých prevádzkovo samostatných a priestorovo oddelených celkov v každej logistickej hale, dispozične prispôbených potrebám flexibilného prenajímania pre viacerých nájomcov. Stavba pozostáva z troch logistických hál pre široké spektrum využitia ako sú logistika, vývojová činnosť, obchodné priestory a štyri servisno-prevádzkové objekty.

Haniska pri Košiciach

Terminál kombinovanej dopravy, Metrans (Danubia), a.s. je navrhovaný v novej priemyselnej zóne Haniska, v západnej časti k.ú. obce a južne pod ŽST Haniska pri Košiciach s dopravným napojením na cestu III. triedy Ludvíkov Dvor – Haniska. V roku 2010 bola spracovaná dokumentácia pre územné konanie stavby. Pri prevádzke terminálu budú nákladové jednotky (kontajnery) prekladané z nákladných vozidiel na železničné vagóny a naopak, bez manipulácie s obsahom kontajnera počas prekládky a prepravy (1 prichádzajúci a 1 odchádzajúci vlak denne). Dopravná plocha je 5,6 ha, dĺžka ucelených vlakov je do 530 m. Terminál bude dopravné napojený na cestu III/050187 s následným napojením na cesty R2 (I/50) a I/68. V ÚPN obce sú navrhnuté ďalšie rozvojové plochy – v severnej časti k.ú. obce, západne od cesty I/68 s väzbami na ŽST Haniska pri Košiciach a plánovaný priemyselný park Valaliky navrhované pre logisticko-distribučný areál cca 8,6 ha a priemyselná zóna vo východnej časti k.ú. obce pozdĺž cesty III. triedy Haniska – Čaňa s dopravným napojením na cestu I/68.

Nová Polhora

Medzi obcou a diaľnicou D1 je v schválenom ÚPN obce Nová Polhora navrhovaná zóna ekologickej výroby, logistiky, skladov, distribúcie, obchodu a výrobných služieb nadregionálnej úrovne. Priemyselná plocha (spolu vyše 30 ha) bude napojená na diaľnicu D1 prostredníctvom nového diaľničného privádzača a úseku cesty III. triedy. Dopravná obsluha navrhovanej zóny bude riešená novými miestnymi komunikáciami. Ich trasovanie a parametre umožnia odbremenenie záťaže nákladnej dopravy cez zastavané územie obce. V areáloch budú riešené okrem prístupových a obslužných komunikácií aj plochy pre statickú dopravu, zeleň, zázemie pre zamestnancov a návštevníkov (služby, stravovanie, prechodné ubytovanie). Zóna bude napojená na sieť TI – elektrickú energiu, vodu a kanál a plyn.

Predpokladaná štruktúra výrobných zón:

- areál obchodu a služieb pri diaľnici – 4,0 ha a 60 zamestnancov,
- logistický areál pod obcou – 9,8 ha a 100 zamestnancov,
- logistický areál pri Balke – 3,2 ha a 50 zamestnancov,
- areál ekologickej výroby a výrobných služieb južne od hosp. dvora – 14,1 ha a 180 zamestnancov.

7.4.2. Biznis centrá v Košiciach

Košice Aupark Tower

- 11 560 m² kancelárskych priestorov triedy A situovaných v centre, 1 200 parkovacích miest,
- v súčasnosti vo výstavbe, plánované ukončenie v roku 2012.

Business Centre Košice

- 10 000 m² kancelárskych priestorov triedy A v dokončovanej 2. fáze situovaných v centre,
- podzemné garážové priestory k dispozícii.

Cassovar Business Center

- 31 000 m² kancelárskych priestorov triedy A situovaných v centre,
- priestory pre 2 500 zamestnancov a 500 parkovacích miest,
- 1. fáza projektu je ukončená, ukončenie 2. fázy je plánované v roku 2011.

Bastion

- 8 972 m² kancelárskych priestorov triedy A situovaných v centre a 154 parkovacích miest,
- v roku 2010 výberové konanie generálneho dodávateľa, po podpise zmluvy – dokončenie výstavby do 24 mesiacov.

Administratívno-kreatívne centrum Košického samosprávneho kraja

- päťpodlažná budova s celkovou úžitkovou plochou 7 171 m², na prenájom spolu 5 304 m² plochy, ktorá je rozdelená na 15 samostatných podnikateľských priestorov s plochou od 167 – 785 m²,
- variabilné členenie na menšie priestory podľa konkrétnych požiadaviek umožňuje vytvoriť moderné open space kancelárie a samostatné prevádzky.

7.4.3. Investície v oblasti cestovného ruchu

Potenciál cestovného ruchu Košického kraja pokrýva takmer všetky rozhodujúce druhy a formy cestovného ruchu. Z hľadiska celoročného využitia je dôležité, že na území kraja je zachovalé prírodné prostredie a bohaté kultúrne dedičstvo. Poloha kraja umožňuje jeho aktívne zapojenie do medzinárodného cestovného ruchu.

Ciele KSK v oblasti rozvoja rekreácie, kúpeľníctva a turizmu

- považovať priestory Zemplínskej šíravy, Slovenského raja, Slovenského krasu, Domice – Aggtelek (hranica s MR), Betliara – Rožňavy – Krásnohorského Podhradia, Jasova a okolia, Košíc a okolia (Kojšovská hoľa, Kavečany, Jahodná), Krompách – Plejsy, Spišského kultúrno-historického komplexu, Tokajskej vinohradníckej oblasti za významné priestory rekreácie a turistiky a vytvoriť územno-technické a dopravné podmienky na ich ďalší rozvoj,
- dobudovať a zmodernizovať celoštátne prírodné liečebné kúpele Štós,
- podporovať vznik regionálnych rehabilitačných centier na báze termálno-minerálnych vôd v okrese Trebišov, Sobrance, Košice-okolie a Spišská Nová Ves a na báze klimatických podmienok v priestore Mlynky – Biele Vody,
- vytvoriť územno-technické a dopravné podmienky na rekreačné využitie priestoru Kojšovská hoľa – Zlatá Idka tak, aby bol dodržaný určený hygienický režim v povodí vodárenskej nádrže Bukovec,
- považovať rekreačné priestory v južnej prihraničnej oblasti kraja susediacej s Maďarskou republikou (Domica – Aggtelek, Zemplínske vrchy – Sátoraljaujhely a Tokajská vinohradnícka oblasť) za územia spoločného záujmu v oblasti turistiky a cestovného ruchu, ktoré budú vymedzené medzinárodnou dohodou,
- vytvárať podmienky pre rozvoj poznávacieho turizmu a rešpektovať opatrenia vyplývajúce z konvencie o ochrane svetového prírodného a kultúrneho dedičstva (stredoveké kostoly Gemera a Spiša, drevené kostolíky v okrese Sobrance, mestská pamiatková rezervácia v Košiciach, pamiatkové zóny v Košickom kraji), pamiatky Svetového prírodného a kultúrneho dedičstva zapísané do zoznamu UNESCO (Spišský hrad s kostolom v Žehre, drevený kostolík sv. Mikuláša v Ruskej Bystrej, jaskyne Slovenského krasu, Ochtinská aragonitová jaskyňa, Dobšinská ľadová jaskyňa a Karpatské bukové pralesy – Vihorlat), Tokajská vinohradnícka oblasť a historické cesty (gotická, železná, vínná, poštová),
- vytvárať podmienky pre výstavbu nového kúpeľno-rekreačného priestoru medzinárodného významu Aquapark s využitím geotermálneho vrtu lokalizovaného v katastrálnom území obce Svinica,
- na území Košického kraja podporovať vznik mototuristických obslužných centier pozdĺž hlavných cestných tranzitných turistických trás:
  - Poľsko – Poprad – Vernár – Dobšiná – Rožňava – Kráľ – Maďarsko,
  - Poľsko – Prešov – Košice – Milhošť – Maďarsko,
  - Poľsko – Vranov nad Topľou – Sečovce – Trebišov – Slovenské Nové Mesto – Maďarsko,
  - Poľsko – Humenné – Michalovce – Veľké Kapušany – Kráľovský Chlmec – Maďarsko,
- vytvárať podmienky pre rozvoj krátkodobej rekreácie obyvateľov miest a väčších obcí budovaním rekreačných stredísk a zamerať sa na podporu budovania vybavenosti pre prímestskú rekreáciu v zázemí sídiel,
- vytvárať podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a medzinárodného významu prepájajúce významné turistické centrá kraja,
- vytvárať podmienky pre výstavbu nových významných stredísk turizmu v k.ú. Spišská Nová Ves, Novoveská Huta – Hnilčík, k.ú. Štós – Smolník – Úhorná a v Olšavskej doline.

Plánované investičné zámery v oblasti cestovného ruchu

(podľa ÚPP, ÚPD a dokumentácií predložených Úradu KSK v zmysle zákona č. 24/2006 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v rokoch 2007 – 2010)

Okres Košice-okolie

Kechnec – Aquapark Wellness a hotelový komplex

Rok predloženia zámeru: 2008

Hlavný objekt Aquaparku s celoročnou prevádzkou, vonkajšie bazény (relaxačný a detský bazén), hotelový komplex, areálové komunikácie (spevnené plochy a parkovacie miesta). Predpokladaná návštevnosť je 2 000 návštevníkov denne a hotel s kapacitou 132 ubytovaných hostí. Územie Aquaparku je vyňaté z Chráneného vtáčieho územia Košická kotlina. Predpokladané negatívne environmentálne vplyvy sú minimalizované navrhovanými opatreniami.

KSK súhlasí s predloženým zámerom a jeho realizáciou.

Bidovce – Múzeum slovenskej dediny – športovo rekreačný areál

Rok predloženia zámeru: 2008

Cieľom je postupné vybudovanie kvalitného rekreačno-oddychového zázemia s možnosťou športovania s viacerými tematickými okruhmi. Východná časť je zameraná na turistické ubytovanie s väzbou na vodné plochy, stredná časť s bezprostrednou väzbou na obec Bidovce je navrhovaná ako športovo-rekreačná zóna slúžiaca hlavne obyvateľom obce, južná časť je riešená ako slovenská dedina s dobovými domami, replikami pôvodnej abovskej architektúry a zoologickou záhradou pre chov domácich zvierat. Zariadenia budú napojené na existujúci obecný vodovod a verejnú kanalizáciu s čistiarňou odpadových vôd, ktorú je potrebné rozšíriť a modernizovať. Lokalita pre športovo-rekreačné využitie so zameraním na turistiku s nadregionálnou funkciou je v súčasnosti poľnohospodársky využívaná. Celková plocha riešeného územia je 209 950 m² z čoho plochy určené pre zástavbu tvoria 172 430 m². Navrhovaná činnosť nezasahuje do chránených území z titulu ochrany prírody a krajiny.

KSK súhlasí s predloženým zámerom a jeho realizáciou s podmienkou doriešiť dopravné sprístupnenie areálu.

Ďurkov, Oľšovany a Svinica – Geotermálne centrum a aquapark

V katastri obce Svinica sa nachádza geotermálny vrt GDT-1, ktorého hlavným využitím je plánovaná diaľková dodávka tepla do sústavy centrálného zásobovania teplom mesta Košice. Jednou z hlavných úloh riešenia je sekundárne využitie zdroja geotermálnej vody pre rozvoj ekonomiky mikroregiónu formou vedecko-technického (priemyselného) parku so zameraním na domáci a medzinárodný cestovný ruch a poľnohospodársku (potravinársku) výrobu najmä pre zásobovanie Košíc a celého regiónu.

Primárnym využitím tepelnej energie z geotermálneho vrtu je energetické využitie, najmä vykurovanie mesta Košice. Pre sekundárne využitie (vratná voda z Košíc) je navrhované: Geotermálne centrum, Sklenikové hospodárstvo, Zábavné centrum (aquapark), Golfový areál, Rýchlený chov rýb. Predpokladaná špičková denná návštevnosť zariadení CR v geotermálnom areáli je 5 000 návštevníkov.

KSK súhlasil s návrhom Územného plánu obcí Ďurkov, Oľšovany a Svinica.

Malá Ida – golfové ihrisko

Rok predloženia zámeru: 2008

Navrhované ihrisko sa bude realizovať na juh od obce Malá Ida, v extraviláne obce. V zámere sa predpokladá potreba závlahovej vody 30 000 m³ na mesiac. Pre závlahy bude využívaná aj voda z vytvorených jazierok a vlastnej studne. Je nutné preveriť maximálne možné množstvo odčerpávania podzemných vôd, výdatnosť studne. Nadmerné čerpanie podzemných vôd môže nepriaznivo ovplyvniť hladinu podzemných vôd v okolí, tým aj kvantitu vôd v studniach v obci Malá Ida. Na základe zistených skutočností je potrebné určiť maximálne možný, kontrolovateľný objem odčerpávaných podzemných vôd.

KSK súhlasí s predloženým zámerom a jeho realizáciou.

Okres Spišská Nová Ves

Mlynky – Penzión Raj pod Skalnistou

Rok predloženia zámeru: 2010

Cieľom je prístavba a nadstavba existujúceho rodinného domu v obci Mlynky na penzión s ubytovaním (12 lôžok), reštauráciou (40 miest) a relaxačnými službami. Užívateľom penziónu bude navrhovateľ. Stavba sa nachádza v zastavanom území obce Mlynky. Lokalita je v ochrannom pásme NP Slovenský raj. Objekt je napojený na inžinierske siete (vodovod, kanalizácia, elektrické rozvody). V súčasnosti časť objektu slúži ako byt, v druhej časti je zriadená reštaurácia. Prestavba spočíva v prístavbe prvého nadzemného podlažia a nadstavbe druhého nadzemného podlažia v podkroví. Likvidácia splaškových vôd je riešená kanalizáciou a vlastnou čistiarňou odpadových vôd na pozemku objektu. Realizácia penziónu je navrhnutá v lokalite, ktorá plní rekreačnú funkciu s nadväznosťou na turistické ciele v NP Slovenský raj.

KSK súhlasí s predloženým zámerom a jeho realizáciou.

Areál športov a doplnkových služieb v CR – Podlesok – Hrabušice

Rok predloženia zámeru: 2008

Cieľom je doplnenie potrebnej vybavenosti pre štandardné využitie územia CR Podlesok – Hrabušice, ktorá bude ponúkať doplnkové služby a športové aktivity pre návštevníkov Národného parku Slovenský raj. Areál je v rámci schváleného ÚPN-O Hrabušice určený pre túto funkciu. Okrem športových aktivít sa uvažuje aj s výstavbou šiestich zrubových objektov pre ubytovanie 24 návštevníkov. Navrhovaná činnosť sa nachádza

v katastrálnom území obce Hrabušice. Stavebné objekty budú napojené na miestnu komunikáciu. V druhej etape sa výhľadovo uvažuje s doplnením areálu o agroturistiku. Tieto aktivity, plánované v druhej etape, budú umiestnené mimo územia národného parku. Pozemok je súčasťou Národného parku Slovenský raj, kde platí tretí stupeň ochrany prírody (všetky činnosti sa môžu vykonávať v súlade so zákonom o ochrane prírody a krajiny len so súhlasom príslušného úradu životného prostredia). Vybudovaním čistiarne odpadových vôd alebo žumpy sa zamedzí znečisteniu povrchových a podzemných vôd v dotknutom území. Uskutočnením zámeru by sa mali zlepšiť podmienky v oblasti poskytovania služieb pre návštevníkov regiónu.

KSK súhlasí s realizáciou zámeru s akceptovaním výstavby novej ČOV.

Športovo-rekreačný areál Novoveská Huta – zámena horských dopravných zariadení na technické doplnenie

Rok predloženia zámeru: 2008

Cieľom je doplnenie pôvodnej činnosti, vybudovania športovo-rekreačného areálu s celoročným využitím ako športového areálu mestského typu v mestskej časti Spišskej Novej Vsi – Novoveskej Hute. Ide o doplnenie technických zariadení pozostávajúcich z dvoch vlekov o dĺžke 150 m a bobovej dráhy o celkovej dĺžke zjazdu 1 000 m, ktoré sú lokalizované v už posudzovanom území. Prínosom je optimalizácia podmienok lyžovania z pohľadu komfortu lyžiarov a hlavne ich bezpečnosti, poskytnutie vyššieho komfortu, vyššej kvality poskytovaných služieb a celoročné využitie zariadení v lyžiarskom stredisku HorSkipark, v lokalite Novoveská Huta, ktorá pozostáva zo zámene horských dopravných zariadení a technického doplnenia zámeru „Športovo-rekreačný areál Novoveská Huta“. Celé záujmové územie je v ochrannom pásme Národného parku Slovenský raj s 2. stupňom ochrany. Realizáciou zámeru sa nepredpokladá negatívny vplyv na chránené územie.

KSK súhlasí s predloženým zámerom a jeho realizáciou.

Rekreačný areál Spišský Raj – Spišská Nová Ves

Rok predloženia zámeru: 2007

Obsahom Urbanistickej štúdie je návrh riešenia rekreačného areálu, spracovaný v dvoch variantoch ako územnoplánovací podklad pre Zmeny a doplnky ÚPN-O Spišská Nová Ves. Cieľom je komplexné riešenie strediska rekreácie a CR nadštandardnou vybavenosťou a službami v záujmovom území mesta Spišská Nová Ves na východnom okraji Národného parku Slovenský raj. Predmetný zámer je zahrnutý do Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Mesta Spišská Nová Ves. Uzatvorené sú zmluvné vzťahy k pozemkom, zo zmluvy vyplýva, že je potrebné uskutočnenie zmeny územného plánu mesta v záujmovej lokalite. Zámer Spišský raj je nutné zosúladiť s aktivitou HorSKl park v lokalite Uranpres, akceptovať dohodnutú hranicu pod Veľkou Knolou, ktorá môže byť disponibilná (po upresnení v podrobnej dokumentácii EIA) pre funkciu rekreačnú so zdokumentovaním kontaktných funkcií chránených území (chránený areál Knola, ochranné pásmo prírodnej rezervácie Muráň). Akceptovať geomorfologický terén skalných brál Kocúrky a mokradné spoločenstvá okolo Železného potoka. Prehodnotiť potrebu vody na zasnežovanie, preveriť dostatok a maximálne možný odber z povrchových vôd.

KSK akceptuje variant „B“, ktorý je z hľadiska ochrany životného prostredia najmenej nepriaznivý.

Relax Center Plejsy – výstavba sedačkovej lanovky

Rok predloženia zámeru: 2007

Cieľom je výstavba sedačkovej lanovej dráhy s kapacitou 2 400 – 3 000 osôb za hodinu, ktorá nahradí existujúcu dvojsedačkovú lanovú dráhu a lyžiarske vleky. Pri variante 1 je navrhnuté vybudovanie novej lanovky s dĺžkou 1 945 m s prevýšením 411 m. Dôjde k dočasnému aj trvalému záberu LP, výrubu lesného porastu na ploche 1,5 ha. Ide o vyčistenie prieseku v hospodárskych lesoch pre lanovú dráhu v šírke 15 m. Pri variante 2 nedôjde k výrubu lesných porastov, dráha lanovky bude kopírovať doterajšiu trasu lanovky, ktorá sa odstráni. Jej dĺžka je navrhnutá na 1 825 m s prevýšením 385 m. Toto riešenie je menej náročné na zásahy do prírodného prostredia, nevyžaduje plošný zásah do LP a celkový rozsah terénnych úprav aj asanačných prác je nižší v dôsledku využitia základov staníc pôvodnej lanovky. Tento variant je v plnom súlade so schváleným územným plánom mesta Krompachy a rešpektuje nadradenú územnoplánovaciu dokumentáciu. Pri oboch variantoch dôjde k nahradeniu súčasnej lanovky a troch lyžiarskych vlekov novou sedačkovou lanovou dráhou. Uskutoční sa výmena trafostanice za novú, výkonnejšiu.

KSK súhlasí s realizáciou 2. variantu.

Plejsy, Krompachy – apartmánové domy

Rok predloženia zámeru: 2007

Cieľom je výstavba apartmánových domov situovaných priamo v existujúcom lyžiarskom stredisku Relax Center Plejsy v Krompachoch. Stavba sa nachádza v nezastavanom území na PP a LP. Pri 1. variante sa plánuje výstavba 10 apartmánových domov, čím sa dosiahne maximálna zastavanosť územia. Pri 2. variante ide o výstavbu 8 apartmánových domov. Spľasťkové odpadové vody budú zaústené do verejnej kanalizácie mesta Krompachy. Zrážkové vody z parkovísk budú po prečistení lapačom ropných látok vypúšťané do miestneho potoka. Posudzované územie nie je súčasťou chráneného územia ani

navrhovaných území NATURA 2000. Vstup k apartmánovým domom a na parkovacie plochy bude situovaný z východu po príjazdovej komunikácii. Využitie územia je v súlade s územnoplánovacími dokumentmi VÚC Košického kraja aj Územným plánom mesta Krompachy. KSK súhlasí s realizáciou 2. variantu.

Okres Gelnica

Lyžiarske stredisko SKIPARK Erika – Kojšovská Hoľa (k.ú. Zlatá Idka, Kojšov a Gelnica)

Rok predloženia zámeru: 2009

Stredisko sa nachádza v katastrálnom území obcí Zlatá Idka (okres Košice-okolie), Kojšov a mesta Gelnica. Navrhovaná činnosť je situovaná severozápadne od obce Zlatá Idka, na južných, východných a západných svahoch Kojšovskej hole, v navrhovanom chránenom vtáčom území Volovské vrchy, čo si vyžaduje ochranu hlavne hornej hranice lesa, kde je plánovaný zásah. Celá dotknutá oblasť je vodohospodársky významné územie s PHO II. a III. stupňa, v zámere je spomenutý návrh na zrušenie PHO Perlového potoka a Kojšovského potoka. Nie je možné nadradiť rekreačné využitie územia nad vodoochrannú funkciu územia, ktorá zabezpečuje pitnú vodu pre najbližší región (Perlový potok – Gelnica a okolie, VN Bukovec – Košice a okolie). Nutné je prehodnotiť a navrhnúť dostatočne kvantitatívne využiteľné vodné zdroje pre zásobovanie pitnou vodou ako aj vodou pre technologické účely (zasnežovanie). Pri návrhoch jednotlivých zjazdoviek a lanových dráh nie sú navrhnuté protierózne opatrenia na ochranu pôd, ide o zásah do ochranných lesov s prevažne pôdoochrannou funkciou. Zjazdovky a retenčné nádrže narúšajú hornú hranicu lesa, lanová dráha, zjazdovky a parkovisko necitlivo zasahujú do nedotknutých lesných porastov (suťové polia, strmé sklony), kde je vysoké riziko erózie a degradácie pôdy s možnými nepriaznivými vplyvmi na kvalitu povrchových a podzemných vôd. Výstavbou zariadení strediska dôjde k výrubom lesných porastov na ploche 26,75 ha (1. variant), z ktorých je 13,49 ha vysokohodnotných lesov s celospoločenskou pôdoochrannou funkciou alebo na ploche 30,32 ha (2. variant), z ktorých je 13,42 ha ochranných lesov. Preto je nevyhnutné posúdiť výrubu a citlivo pristupovať k návrhom zariadení skiparku hlavne v k.ú. Kojšov a k.ú. Gelnica kde sa nachádzajú ochranné pásma zdrojov pitnej vody.

KSK žiadal prehodnotiť zásahy v CHVÚ, pripomienky posúdiť a návrhy zohľadniť pri vypracúvaní správy z hodnotenia navrhovanej činnosti.

Okres Michalovce

Kaluža – Turisticko-relaxačno-rehabilitačné centrum

Rok predloženia zámeru: 2007

Centrum komplexu vodných atrakcií a služieb pre návštevníkov je navrhnutý v katastri obce Kaluža pri vodnej nádrži Zemplínska Šírava. Účelom je využitie geotermálnej vody z vrtu na dotknutom pozemku. Uvažuje sa s výstavbou krytých termálnych a studenovodných bazénov, vitálneho sveta, vonkajších bazénov, atrakcií, parkoviska a obslužných objektov. Súčasťou areálu budú aj ubytovacie, reštauračné objekty a objekty technického vybavenia spolu s prístavným mólom. Komplex bude mať celoročný charakter s príslušnou vybavenosťou a infraštruktúrou. Realizáciou Zámeru by sa mali zlepšiť podmienky v oblasti poskytovania služieb pre návštevníkov regiónu. Dopravne je centrum napojené účelovou komunikáciou na cestu II/582 Michalovce – Jovsa s parkovacími miestami na osobitných parkoviskách a pozdĺž účelovej komunikácie. Výstavba plánovaného parkoviska zamedzí zhoršovaniu životného prostredia spôsobené živelným parkovaním dopravných prostriedkov návštevníkov rekreačnej oblasti. Vody z bazénov budú vypúšťané do vodnej nádrže a splašková kanalizácia bude zaústená do kanalizačného zberača a odvedená do mestskej čistiarnie odpadových vôd v Michalovciach. Vypúšťaná geotermálna voda s maximálnou teplotou 28°C môže negatívne pôsobiť na flóru a faunu v Zemplínskej Šírave, môže spôsobiť eutrofizáciu a zhoršenie kvality vody v nádrži. Z tohto dôvodu je potrebné geotermálnu vodu pred vypustením do nádrže schladiť na teplotu primeranú prostrediu, s ktorou sa mieša.

KSK súhlasí s predloženým zámerom a jeho realizáciou.

Okres Sobrance

Sobranecké kúpele

Schválenie Zmien a doplnkov č. 2 ÚPN mesta Sobrance: 16. 9. 2010

Cieľom je výstavba nového areálu rehabilitačného sanatória na pozemku s parcelným číslom KN 1164/1 južne od kúpeľov s priamou väzbou na historické kúpele. Hranicu areálu tvoria lesné pozemky a cesta III/050240 so smerom do obce Horňa. Riešená takmer 9 ha plocha ornej pôdy, mimo zastavané územie, je priamo dopravne sprístupnená z uvedenej cesty III. triedy. Objekty areálu budú napojené na technickú infraštruktúru. Navrhovaný areál rehabilitačného sanatória bude obsahovať: rehabilitačné sanatórium, fitness a ubytovací pavilón (spolu 200 miest). Na poskytovanie zdravotnej starostlivosti bude v rámci riešeného areálu slúžiť jedno samostatné zdravotnícke zariadenie. V budúcnosti sa predpokladá revitalizácia pôvodne využívaných zdravotníckych zariadení v bývalých kúpeľoch (v zmysle § 2 ods. 10 zákona č. 538/2005 Z.z.). Úrad KSK nemal pripomienky k Zmenám a doplnkom č. 2 ÚPN mesta Sobrance.

Okres Trebišov

Vinársky komplex IN VINO TOKAY, a.s. Malá Trňa

Rok predloženia zámeru: 2008

Cieľom je postaviť závod na výrobu a skladovanie vína, ktoré bude obsahovať výrobné a skladové priestory s pivnicou, vstupné a obchodné priestory pre verejnosť, priestory galérie. Závod má byť situovaný na okraji k.ú. obce Malá Trňa a čiastočne zasahuje aj do k.ú. obce Veľká Trňa. Príjazdová komunikácia sa napája na cestu III/55314 spájajúcu obe obce. Celý komplex vrátane príjazdovej komunikácie je osadený do budúcich viníc, ktoré budú patriť k závodu. Kapacita pivnice bude vytvorená z nádrží s celkovým objemom 200m³. Plniaca linka bude mať dostačujúcu kapacitu 500 fliaš vína za hodinu. Splašková kanalizácia zo sociálnych zariadení a výroby bude napojená na vnútroareálovú kanalizáciu a následne na verejnú kanalizáciu. Zásobovanie vodou bude zabezpečené vodovodnou prípojkou z verejného vodovodu. Najväčší objem odpadov bude vznikáť zo zvyšku vstupnej suroviny. Vínný výlisok pozostávajúci zo šupiek a bobúľ predstavuje cca 25-30% hmotnosti suroviny. Odpad bude ďalej zužitkovaný pri výrobe liehovín, zhodnotený kompostovaním alebo materiálovo zhodnotený na výrobu kyseliny vínnej či ako komponent pridávaný do krmiva pre hospodárske zvieratá. Navrhovaná činnosť je v danom regióne vítaná, ide o tradičnú vinohradnícku oblasť s obrovským potenciálom rozvoja cestovného ruchu.

KSK súhlasí s predloženým zámerom a jeho realizáciou.

Prestavba vinárskeho závodu Chateau Viničky

Rok predloženia zámeru: 2008

Cieľom je celková modernizácia závodu, výstavba nových výrobných objektov vrátane nového technologického vybavenia na spracovanie, uskladnenie a plnenie vína s ročnou kapacitou 1 000 hl vína. Uvažuje sa o prestavbe nevyhovujúcich prevádzkových priestorov, prestavba a dostavba historickej kúrie, jej rozšírenie o spoločenské priestory a krátkodobé ubytovanie pre 24 osôb. Areál vinárskeho závodu je sprístupnený príjazdovou komunikáciou napojenou na cestu I. triedy Trebišov – Kráľovský Chlmec. Zásobovanie vodou je navrhnuté novou prípojkou z verejného vodovodu obce Viničky. Splašková kanalizácia zo sociálnych zariadení a výroby bude napojená na vnútroareálovú kanalizáciu a následne zaústená do žump. Podobným spôsobom bude riešená aj dažďová kanalizácia s následným odvozom do ČOV Borša. Najväčší objem odpadov bude vznikáť zo zvyšku vstupnej suroviny. Vínný výlisok pozostávajúci zo šupiek a bobúľ predstavuje 25-30% hmotnosti suroviny. Odpad bude ďalej zužitkovaný pri výrobe liehovín, zhodnotený kompostovaním alebo materiálovo zhodnotený na výrobu kyseliny vínnej či ako komponent pridávaný do krmiva pre hospodárske zvieratá. Navrhovaná činnosť je v danom regióne vítaná, ide o tradičnú vinohradnícku oblasť s obrovským potenciálom rozvoja cestovného ruchu.

KSK súhlasí s predloženým zámerom a jeho realizáciou.

Výrobné a skladovacie priestory na výrobu vína

Rok predloženia zámeru: 2008

Cieľom je vybudovanie nového závodu na výrobu a skladovanie vína. Prevádzka bude umiestnená v k.ú. obce Ladmovce na pozemku, kde sa v súčasnosti nachádza zdevastovaný vínný domček s príslušenstvom. Vjazd na pozemok je riešený z miestnej komunikácie. V okolí areálu sú rozsiahle vinice. Splašková kanalizácia bude zaústená do novo navrhovanej žumpy. Zásobovanie vodou bude zabezpečené z vlastnej studne a prípojkou na obecný vodovod. Uvažuje sa so spracovaním 150 t hrozna ročne. Najväčší objem odpadov vzniká zo zvyšku vstupnej suroviny. Vínný výlisok pozostávajúci zo šupiek a bobúľ predstavuje cca 25-30% hmotnosti suroviny. Odpad bude ďalej zužitkovaný pri výrobe liehovín, zhodnotený kompostovaním alebo materiálovo zhodnotený na výrobu kyseliny vínnej či ako komponent pridávaný do krmiva pre hospodárske zvieratá. Navrhovaná činnosť je v danom regióne vítaná, ide o tradičnú vinohradnícku oblasť s obrovským potenciálom rozvoja cestovného ruchu.

KSK súhlasí s predloženým zámerom a jeho realizáciou.

Okres Rožňava

Z okresu Rožňava neboli v rokoch 2007 – 2010 predložené Úradu KSK investičné zábery v oblasti cestovného ruchu na posúdenie v zmysle zákona č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na ŽP.

Projekty KSK v oblasti cestovného ruchu

- Košický samosprávny kraj pripravil v súlade s cieľmi projektu EHMK Košice 2013 program TERRA INCOGNITA – „KRAJINA NESPOZNANÁ“ na posilnenie regionálneho rozvoja, zlepšenie kvality života obyvateľov v regióne na trasách historických ciest (Železná, Vílna, Poštová a Gotická).
- Pre KSK vypracovala EDA SLOVAKIA, s.r.o., Prešov v roku 2009 Štúdie uskutočniteľnosti Cyklotrasy v koridore Gotickej cesty a Vinnej cesty, propagačný materiál Gotická cesta – cyklosprievodca (vrátane cyklotrás lokalít UNESCO – v okolí Spišského hradu a Žehry) a propagačný materiál Vílna cesta – cyklosprievodca.
- KSK podal v rámci programu Central Europe, prioritná os 2, oblasť podpory 2.3. propagácia trvalej udržateľnosti a bezpečnej mobility projekt s názvom BICYKLE V REGIÓNOCH A MESTÁCH (BICY

– LANDS AND CITIES OF BICYCLES, skrátene „BICY“). Projekt „BICY“ ponúka príležitosť prostredníctvom skúseností od sofistikovanejších partnerov v západnej Európe zmapovať a rozanalyzovať cyklotrasy a navrhnuť ich úpravy, prípadne nové trasy, na základe európskych štandardov a trendov, vytvoriť koncepciu rozvoja cyklotrás a cyklochodníkov v našom kraji, vytvoriť technické a projektové dokumentácie – a tak ponúknuť konkrétne nástroje samosprávam a združeniam na rozvoj cykloturizmu. Zároveň zabezpečiť osvetu zameranú na zvýšenie záujmu o tento ekologický spôsob dopravy. Predpokladané obdobie realizácie projektu: 36 mesiacov, t.j. od 2. februára 2010 do 1. januára 2013.

7.5. Výskumno-vývojový potenciál – lokality pre investorov

Perspektívne inovatívne odvetvia v Košickom kraji

Za perspektívne inovatívne sektory pre rozvoj ekonomiky Košického kraja v zmysle Regionálnej inovačnej stratégie (RIS) schválenej uznesením č. 410/2008 zo 17. zasadnutia Zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja konaného dňa 28. apríla 2008 považujeme najmä odvetvia:

- informačných technológií,
- biotechnológií,
- nanotechnológií,
- mechatroniky a strojárstva,
- life – science sektor,
- sektor obnoviteľných energií,
- kreatívny priemysel,
- recyklačný sektor,
- sektor služieb.

Inovačná kultúra v podnikoch Košického kraja

Na základe vyhodnotenia skúmanej vzorky podnikov vo vybraných odvetviach Košického kraja vo väzbe na ich orientáciu k inováciám výrobkov, technológií a procesov možno prijať nasledujúce závery.

Najvyššiu potrebu/hlad po inováciách podľa odvetví v Košickom kraji sme identifikovali u podnikateľských subjektov v segmente elektrických a optických zariadení.

Podniky v Košickom kraji inovujú výrobky na základe požiadaviek svojich zákazníkov. Takmer 76% podnikov označilo tento fakt za najväčšiu hybnú silu pre inováciu výrobkov. Viac ako 60% spoločností inovuje svoje výrobky na základe vlastných nápadov. Najnižší podiel spoločností inovuje svoje výrobky na základe informácií a impulzov od expertov, z odborných časopisov a médií.

Najdôležitejšou inovačnou potrebou podnikov v Košickom kraji je rozvoj technológie a produktov. O vývoji softvéru ako zdroja konkurencieschopnosti v oblasti inovácií, uvažuje 19,27% podnikov. Najväčšiu potrebu uplatnenia technologických inovácií majú podniky v strojárskom odvetví. Naopak najnižšiu majú podniky v oblasti materiálnej výroby (primárny sektor).

Viac ako 45% slovenských podnikov vyrábajúcich elektrické a optické zariadenia plánuje nasadiť nové technológie v nasledujúcich troch rokoch. Tiež, takmer 50% podnikov v strojárskom priemysle a viac ako 50% podnikov v environmentálnom odvetví má rovnaké plány. Väčšina spoločností z potravinárskeho a environmentálneho sektora by chcela nasadiť novú technológiu. V prípade podnikov z oblasti materiálnej výroby sa zaznamenal najväčší počet registrovaných patentov. V tomto odvetví bolo zaznamenaných 30 patentových prihlášok. Podniky v Košickom kraji vyčlenili na inovácie v priemere 11,42% z celkových nákladov.

Technologické a inovačné plánovanie:

- Podniky si chcú v prevažnej miere ponechať zodpovednosť za technologické a inovačné plánovanie a riadenie vo vlastnej réžii a inovovať výrobky prevažne vlastnými kapacitami.
- Viac ako štvrtina podnikov plánuje zapojiť do technologického plánovania inovácií externé kapacity.
- Viac ako 40% vylepšených výrobkov u podnikov bolo inovovaných prostredníctvom vlastných síl podniku alebo skupinou podnikov.
- Malé percento podnikov zadáva inovácie iným podnikom alebo inštitúciám.

Spolupráca a zdieľané informácie a skúsenosti:

- Najdôležitejšou formou spolupráce v podnikoch etablovaných v Košickom kraji je výmena informácií založená na osobných vzťahoch.
- Za dôležitú možnosť, považujú podniky taktiež získavanie informácií z verejných „otvorených inteligentných informačných zdrojov“.
- Podniky považujú za dôležitú výmenu skúseností na „organizovaných stretnutiach“ akými sú konferencie, odborné semináre, výstavy a veľtrhy.

Spolupráca orientovaná na inovácie:

- Viac ako 55% podnikov prejavuje záujem o spoluprácu s univerzitami a ich fakultami.
- Viac ako polovica podnikov spolupracuje s inou inštitúciou v priebehu realizácie technologickej inovácie.
- 76% podnikov v regióne prejavuje záujem spolupracovať so spoločnosťami zaoberajúcimi sa technológiami a inžinieringom.
- Menší záujem zo strany podnikov bol prejavovaný o spoluprácu s výskumnými ústavmi.

Menej ako 40% všetkých podnikov prejavuje záujem o spoluprácu so spoločnosťami zaoberajúcimi sa ekonomickým, obchodným a právnym poradenstvom.

7.5.1. Organizácie pre prenos poznatkov do praxe a podporu rozvoja inovatívnych odvetví

V zmysle zákona č.172/2005 Z.z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov možno definovať nasledujúce typy organizácií, ktorých vznik a činnosti výrazne podporujú inovácie a prenos poznatkov z výskumu a vývoja do praxe:

Centrum excelentnosti výskumu

V súčasnom období spolupracujeme s Technickou univerzitou Košice, Univerzitou P. J. Šafárika (UPJŠ) Košice, Univerzitou veterinárskeho lekárstva a farmácie Košice a Slovenskou akadémiou vied (SAV) Košice na úspešnej realizácii kľúčových projektov – centier excelentnosti v oblastiach:

- biomedicíny,
- regeneračnej medicíny,
- probiotického výskumu,
- progresívnych materiálov,
- informačných technológií,
- mechatroniky a strojárstva,
- inteligentných budov,
- obnoviteľných zdrojov.

Do konca septembra 2010 bolo na troch univerzitách v Košickom kraji a jednotlivých Ústavoch SAV v Košiciach podporených 17 centier excelentnosti:

Tabuľka č. 40: Centrá excelentnosti v Košickom kraji

Centrá excelentnosti	Zriaďovateľ
Centrum excelentného výskumu získavania a spracovania zemských zdrojov	Technická univerzita v Košiciach
Centrum excelentnosti progresívnych materiálov s nano submikrónovou štruktúrou	Ústav materiálového výskumu SAV v Košiciach
Centrum informačných a komunikačných technológií pre znalostné systémy	Technická univerzita v Košiciach
CaKS – Centrum excelentnosti inforatických vied a znalostných systémov	Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
INFEKTZOON – Centrum excelentnosti pre nákazy zvierat a zoonózy	Univerzita veterinárskeho lekárstva v Košiciach
Sieť excelentných pracovísk pre onkológiu (SEPO)	Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Podpora Centra excelentného integrovaného výskumu progresívnych stavebných konštrukcií, materiálov a technológií	Technická Univerzita v Košiciach
Centrum excelentnosti pre výskum aterosklerózy a jej komplikácií srdcového a mozgového infarktu (CEVA)	Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Extrem – Centrum pokročilých fyzikálnych štúdií materiálov v extrémnych podmienkach	Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Centrum excelentnosti pre parazitológiu	Parazitologický ústav SAV v Košiciach
Centrum excelentnosti pre výskum fyziológie tráviaceho traktu-CEFT	Ústav fyziológie hospodárskych zvierat SAV v Košiciach
Kooperatívne javy a fázové prechody v nanosystémoch s perspektívou využitia v nano a biotechnológiách	Ústav experimentálnej fyziky SAV v Košiciach
Centrum nanokvapalín NANOFUID	Ústav experimentálnej fyziky SAV v Košiciach
Centrum nanoštruktúrnych materiálov NANOSMART	Ústav experimentálnej fyziky SAV v Košiciach
Centrum excelentnosti pre individualizáciu protinádorovej terapie – CEX INDICATE	Ústav farmakológie Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach
Centrum pre výskum spoločenských aspektov zdravia – Kosice Institute for Society and Health – KISH	Ústav humanitných vied Prírodovedeckej fakulty UPJŠ v Košiciach
Centrum fyziky veľmi nízkych teplôt – CFvNT	Ústav experimentálnej fyziky SAV v Košiciach Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Zdroj: Košický samosprávny kraj

V týchto oblastiach sa prostredníctvom realizácie nižšie uvedených projektov centier excelentnosti zo získaných zdrojov štrukturálnych fondov EÚ začal proces implementácie a napĺňania cieľov Regionálnej inovačnej stratégie KSK.

- 1. Extrem – Centrum pokročilých fyzikálnych štúdií materiálov v extrémnych podmienkach** (projekt Ústavu experimentálnej fyziky SAV v Košiciach, manažér projektu: prof. RNDr. Alexander Feher, DrSc.)
Výsledkom realizácie projektu bude Centrum pokročilých fyzikálnych štúdií materiálov v extrémnych podmienkach, ktoré umožní skúmať vlastnosti materiálov nielen pri veľmi nízkych teplotách, ale aj pri silných magnetických poliach a vysokých tlakoch. Extrémnym fyzikálnym parametrom bude aj redukcia dimenzií na nanoúroveň. Vytvorí sa jedinečné Centrum s európskymi parametrami, v ktorom bude zabezpečený cyklický proces od návrhu štruktúry materiálu, následnej prípravy, štruktúrnej charakterizácie, štúdiá fyzikálnych vlastností, ich teoretickej analýzy a opätovnej modifikácie štruktúry smerujúci k racionálnemu dizajnu nových materiálov.
- 2. Centrum excelentnosti progresívnych materiálov s nano a submikrónovou štruktúrou** (projekt Ústav materiálového výskumu Slovenskej akadémie vied, manažér projektu: prof. RNDr. Ján Dúša, DrSc.)
Vznik centra umožní budovanie infraštruktúry výskumu a vývoja v oblasti nanotechnológií a progresívnych materiálov s nano a submikrónovou štruktúrou, realizáciu špičkového výskumu a posilnenie medzinárodnej spolupráce v oblasti nanotechnológií a progresívnych materiálov s nano a submikrónovou štruktúrou a v neposlednom rade vznik centra excelentnosti umožní posilniť ľudský potenciál, začať prípravu študijného programu „Nanotechnológie a nanomateriály“ a pripraviť sa na transfer poznatkov pre prax. Centrum bude súčasťou Zoskupenie centier progresívnych materiálov v Košiciach, ktoré bude schopné poskytnúť modernú technologickú infraštruktúru pre výskumné tímy nielen zo Slovenska ale aj krajín EÚ a tretieho sveta.
- 3. Centrum excelentnosti pre simuláciu digitálnej technológie** (projekt Strojníckej fakulty TUKE, manažér projektu: prof. Ing. Jozef Živčák, PhD.)
Strategickým cieľom predkladaného projektu v rámci opatrenia 2.1 Operačného programu Výskum a vývoj je zvýšiť kvalitu a rozšíriť možnosti dobudovania a využitia Laboratória numerického a experimentálneho modelovania, ktoré svojou personálnou a materiálovou vybavenosťou i výsledkami patrí medzi špičkové laboratória nielen v rámci európskeho ale aj svetového priestoru. Svedčia o tom vyjadrenia význačných zahraničných profesorov a tiež stanoviská k vedeckým prácam, ktoré sú vytvárané na tejto pôde ale tiež výsledky získané v tomto laboratóriu pri riešení úloh praxe. Podpora excelentného výskumu v tomto laboratóriu umožňuje ďalšie využitie centra excelentného výskumu a nadviaže na vynikajúce výsledky štátneho programu výskumu a vývoja úlohy „Skvalitnenie vzdelanostnej úrovne tvorivých (kreatívnych) zamestnancov priemyslu, výskum nových metodológií, rozvoj využitia experimentálnych diagnostických a simulačných metód v materiálovej diagnostike a konštrukcii pre potreby priemyselnej praxe zabezpečujúcich zvýšenie konkurencieschopnosti strojárkeho a elektrotechnického priemyslu – Čiastková úloha Uplatnenie metód experimentálneho a numerického modelovania mechanických, biomechanických a mechatronických sústav pre zvyšovanie konkurencieschopnosti výrobkov“ č.2003SP51/0280009/0280911 v rámci štátneho programu výskumu a vývoja.
- 4. Centrum informačných a komunikačných technológií pre znalostné systémy** (projekt Fakulty elektrotechniky a informatiky TUKE, manažér projektu: prof. Ing. Dušan Kocur, CSc.)
Cieľom predkladaného návrhu projektu je zriadiť Centrum informačných a komunikačných technológií pre znalostné systémy (ďalej len „Centrum“) ako excelentné pracovisko výskumu a vývoja v oblasti vybraných odborov podskupiny odborov vedy a techniky 0203000 – Informačné a komunikačné technológie, s dôrazom na problematiku znalostných technológií a systémov s podporou informačných a komunikačných technológií (ďalej len „oblasť pôsobnosti Centra“). Z uvedeného tiež vyplýva, že oblasť pôsobenia Centra jednoznačne patrí medzi vecné priority výskumu a vývoja podľa Dlhodobého zámeru Štátnej vednej a technickej politiky do roku 2015. Centrum bude zriadené ako súčasť Technickej univerzity v Košiciach (ďalej len „TUKE“), v rámci ktorej sa bude uskutočňovať vedecko-výskumná činnosť (základný a aplikovaný výskum) a spolupráca s praxou (aplikovaný výskum, vývoj, transfer technológií, atď.) v oblasti pôsobnosti Centra, ktorá bude podporovať vysokoškolské vzdelávanie uskutočňované na FEI vo všetkých jeho troch stupňoch (najmä doktorandské štúdium) v oblasti študijných programov zameraných na informačné a komunikačné technológie s dôrazom na znalostné systémy technológie, a ktorá bude významným subjektom TUKE z hľadiska vytvárania ďalších podmienok pre podporu vedecko-výskumnej činnosti a vysokoškolského vzdelávania v oblasti pôsobnosti Centra.
- 5. Centrum excelentného výskumu získavania a spracovania zemských zdrojov** (projekt Fakulty BERG TUKE, manažér projektu: Ing. Ján Spišák, CSc.)
Realizácia projektu zabezpečí kritickú kapacitu výskumného potenciálu pre návrh energeticky, environmentálne, materiálovo a ekonomicky efektívnych riešení. Účelná podpora aktivít (modernizovaná najmä technická infraštruktúra), uplatnený procesný prístup a informatizácia procesov

rýchlo prinesie hodnotné inovácie. Ich aplikácia umožní trvalo udržateľný rozvoj v oblasti získavania a spracovania nerastných surovín a vznik nových podnikateľských aktivít v rámci regiónu. Systémovou integráciou pracovísk Technickej univerzity a Ústavu geotechniky SAV napojených na prax a výchovu odborníkov sa komplexne pokryje výskum v prioritnej oblasti – Využitie domácich surovínových zdrojov a Európskej technologickej platformy pre trvalo udržateľné nerastné zdroje (ETP). Diseminácia výsledkov projektu sa premietne do vzniku nových publikácií, patentov, vzdelávacích programov a podnikateľských aktivít.

6. **Podpora Centra excelentného integrovaného výskumu progresívnych stavebných konštrukcií, materiálov a technológií** (projekt stavebnej fakulty TUKE, manažér projektu: prof. Ing. Stanislav Kmeť CSc.)

Projekt je dominantne zameraný na dovybavenie infraštruktúry výskumu a vývoja excelentného pracoviska TUKE SvF s orientáciou na výskum progresívnych inteligentných stavebných konštrukcií, materiálov a technológií. Aktivity projektu možno definovať a popísať nasledovne: podpora infraštruktúry excelentného výskumu progresívnych nosných stavebných konštrukcií, konštrukcií inteligentných budov, environmentálnych technológií s dôrazom na progresívne materiály a vývoja IKT pre výskum efektívnosti stavebných konštrukcií, materiálov a technológií. Cieľom je zvyšovať kvalitu excelentného výskumu stavebných konštrukcií, materiálov a technológií na TUKE SvF so strategickým významom pre ďalší rozvoj hospodárstva a spoločnosti. Na výsledky projektu nadviažu ďalšie relevantné projekty podané TUKE SvF v rámci výziev prioritných osí OP Výskum a vývoj. Výsledky projektu prispejú k začleňovaniu sa excelentného pracoviska TUKE SvF, ako špičkového partnera, do medzinárodnej spolupráce formou spoločných výskumných projektov a programov, i spolupráce s výskumnými inštitúciami v rámci regiónu a Slovenska.

7. **Excelentné centrum biomedicínskych technológií** (projekt UVL v Košiciach)

Projekt je zameraný interdisciplinárne na oblasť biomedicíny a bioinžinierstva v spolupráci s LF UPJŠ a Strojníckou fakultou TU v Košiciach.

8. **INFEKTOZOON – Centrum excelentnosti pre nákazy zvierat a zoonózy** (projekt UVL v Košiciach)

Poznatky získane z výskumu zoonóz pomocou metodologických prístupov genomiky a proteomiky spolu s klasickými prístupmi zefektívnia boj s nebezpečnými nákazami zvierat a ľudí. Cieľom projektu je ochrana produkčných a spoločenských zvierat a zabezpečením kvality a bezpečnosti potravín zabezpečiť kvalitu ľudskej populácie.

9. **Centrum excelentnosti SAV – Nanokvapaliny** (projekt Ústavu experimentálnej fyziky SAV v Košiciach, manažér projektu: doc. RNDr. Peter Kopčanský, CSc.)

Centrum NANOKVAPALÍN je zamerané na rozvoj technológií nanočastíc, ako sú magnetické nanočastice, koloidné zlato, nanorúrky a ich komplexnú charakterizáciu z hľadiska magnetických a morfológických vlastností. Pripravené nanočastice budú funkcionalizované pre potreby ich aplikácie v biomedicíne, biotechnológiách a elektrotechnickom priemysle. V biomedicínskych aplikáciách sa jedná hlavne o preskúmanie interakcie nanočastíc s biomakromolekulami, hlavne z hľadiska rizika ich použitia, cieleného transportu liečiv, hypertermie a liečenia závažných neurodegeneratívnych ochorení ako je napr. Alzheimerova choroba a pod. V technických aplikáciách sa centrum zamerá na preskúmanie možnosti aplikácie v LCD displejoch, senzoroach magnetického poľa, vysokovýkonových transformátoroch a meničoch ako izolačného a chladiaceho média, využitie viacvrstvových nanorúrok a fullerénov ako elektród v reakčných centrách na konverziu slnečného žiarenia na chemickú energiu.

10. **Centrum nanoštruktúrnych materiálov NANOSMART** (projekt Ústavu experimentálnej fyziky SAV v Košiciach, manažér projektu: prof. RNDr. Ján DUSZA, DrSc.)

Centrum nanoštruktúrnych materiálov je zamerané na systematický výskum nanoštruktúrnych materiálov a materiálov s ultrajemnou štruktúrou a s výnimočnými vlastnosťami.

Technologické centrum

Technologické centrum je iniciatíva založená obsahovo na podpore komerčnej realizácie technologických podnikateľských zámerov prostredníctvom rozvíjajúcich sa malých a stredných podnikov, funkčne a ekonomicky založená na rozvoji nehnuteľností (budovy, viacerých budov, areálu). Pre podporu týchto malých a stredných podnikov technologické centrum využíva popri poskytovanej infraštruktúre aj ponuku špecifických služieb a kontakt na odberateľov produktov malých a stredných firiem (veľké podniky s potrebou inovácií).

Pripravované technologické centrá v Košickom kraji:

1. **TECHNICOM Košice – Technologické centrum pre vyspelé inovačné technológie** – je zameraný na podporu transferu technológií a inovácií z akademického prostredia a z aplikovaného výskumu do priemyslu a služieb, ktoré reprezentujú podniky regiónu Košického kraja. Územie na výstavbu je situované v areáli TU KE, na jeho západnej strane.
2. **Univerzitné centrum inovácií, transferu technológií a ochrany duševného vlastníctva (UCITT)** – zameranie projektu je koncentrované na vytvorenie účelného UCITT, ktoré výrazne a trvalo zlepši interakciu a dopady akademického výskumu na inovačné potreby spoločenskej a hospodárskej praxe

v kontexte slovenskej a európskej inovačnej politiky. Svojim poslaním UCITT vytvorí v oblasti svojho pôsobenia prostredie pre trvalú podporu rozvoja aktívnej, vzájomne prospešnej VVI spolupráce s praxou a efektívny systém komercializácie výskumných poznatkov, produktov a technológií. Cez domáce a medzinárodné vzťahy zabezpečí UCITT účinné poskytovanie svojich služieb a produktov ako v regionálnom a štátnom, tak aj v zahraničnom výskumnom, spoločenskom a podnikateľskom priestore. Cieľom projektu bude sieťovo koncipované Univerzitné centrum inovácií, transferu technológií a ochrany duševného vlastníctva (UCITT) s poslaním zabezpečiť podporu trvalého rozvoja aktívnej, efektívnej a vzájomne prospešnej spolupráce univerzity a partnerských výskumných a vývojových inštitúcií s praxou. Dopad služieb UCITT sa potom prejaví najmä na:

- zvýšení cielej spolupráce všetkých zainteresovaných strán v predmetnej oblasti,
- systémovom riešení problémov komercializácie výsledkov výskumu a ochrany duševného majetku,
- prístupe k jeho službám a aktivitám pre všetky vnútorné a vonkajšie zainteresované strany, domácich a zahraničných partnerov, resp. záujemcov z oblasti jeho pôsobnosti,
- inštitúciách podporujúcich spoločné výskumné a inovačné aktivity a subjekty realizujúce komerčný dopad týchto aktivít.

V projekte stabilizovaná profesionalita činností UCITT je zárukou, že spolupráca s praxou bude založená na vzájomne prospešných princípoch, ktoré budú zaručovať VVI rozvoj univerzity vo väzbe na podporu požadovaného rastu konkurenčnej schopnosti priemyselnej praxe a rozvoja spoločenskej sféry v oblasti jeho pôsobenia. Udržateľnosť UCITT bude výrazne podporená cez vytváranie trvalých partnerstiev medzi inštitúciami verejnej správy, výskumu a komerčným sektorom.

7.5.2. Klaster v Košickom kraji

Klaster je moderná forma regionálnej spolupráce firiem, inštitúcií, vysokých a stredných škôl a neziskových organizácií. IT klaster, spájajúci vedecko-výskumné, vývojové, vzdelávacie a výrobné subjekty v oblasti informačných technológií je v globalizovanom svete nevyhnutnou podmienkou rozvoja ďalších odvetví, ktoré sú závislé od informácií a komunikácií.

Rôzne priemyselné odvetvia sa geograficky samovoľne koncentrujú. Dôvodom sú úspory plynúce z tejto koncentrácie, rýchlejší rozvoj odvetvia, vzdelaná pracovná sila, sústredenie vedomostí, existujúce tradície a zvyky. Príkladom môže byť: Silicon Valley – High-tech klaster, Hollywood – „Klaster zábavy“, Sever Francúzska – „Voňavkársky klaster“.

V Košiciach sa okrem IT Valley Košice a Klastra automatizačnej techniky a robotiky z.p.o. Košice nachádza aj BITERAP klaster v Košiciach a Klaster cestovného ruchu v Košiciach.

Klaster IT Valley Košice

V rámci Košického kraja je vytvorený klaster (IT Valley), ktorý združuje firmy so zameraním na IKT a pôsobí už 3 roky. IT Valley Košice (ďalej len ITV), ktorý vznikol na začiatku roku 2007 združuje cez 20 rôznych firiem pôsobiach v regióne. Funguje ako združenie právnických osôb a je registrované na MV SR podľa platných právnych predpisov a vyvíja činnosť v prospech rozvoja IKT. Počas svojej existencie ITV realizovalo rad akcií a v súčasnosti je zapojený do niekoľkých návrhov projektov v rámci Európskeho inovačného priestoru. Sú to návrhy projektov OPTISME v rámci INTEREG IV. Výzvy, súčasne návrh projektu IMAC v rámci výzvy IKT EIT smerom ku vytváraniu KIC tzv. Knowledge Innovation centers. ITV Košice spolupracuje aj s ostatnými IT klastrami v rámci SR ako aj v zahraničí. Podpora klastrov je súčasne aj jednou z priorit Regionálnej inovačnej stratégie KSK.

Medzi nosné úlohy ITV Košice patria:

- vytvárať podmienky pre flexibilné doladenie vzdelávacieho procesu pre IT absolventov,
- prispieť k tvorbe tzv. učiaceho sa regiónu s filozofiou odbornej náročnosti a vytvárania mena regiónu, ktorý má ľudí so schopnosťou tvoriť vysokú pridanú hodnotu a sú atraktívni pre investorov,
- napomôcť, aby región mal priaznivé podnikateľské prostredie s vysokým inovačným potenciálom a priestorom, kde je veľká šanca využiť fondy EU a iné finančné zdroje na rozvoj regiónu.

Kryštalizácia záujmov členov – skupiny členov:

- skupina A – IT priemysel pre IT servisné služby – veľmi náročné rozsiahle práce v oblasti IT pre mnoho firiem vo svete / záujem hlavne v úprave vzdelávacieho procesu .... Vzdelaní IT staff,
- skupina B – IT s vyššou pridanou hodnotou – cieľom sú IT riešenia – záujem o inovácie, aplikovaný výskum ... Talent pool....,
- samospráva (e-government) a univerzity (akreditácia, sponzoring).

ITV Košice svojou pôsobnosťou chce napomôcť, aby Košický kraj bol regiónom, kde IT zohráva dominantnú úlohu v zamestnanosti, výskume a aplikácii IT v praxi, regiónom ľudí, ktorí sú schopní

poskytnúť vyššiu pridanú hodnotu pre firmy a regiónom kvalitných univerzít a vzdelávania, čo by prispelo k zlepšeniu kvality života v kraji.

Súčasní členovia a sympatizanti ITV Košice sú BEST TU Košice (Board of European Students of Technology, Technická univerzita v Košiciach); Cisco Systems Slovakia, spol. s r.o.; elfa, s.r.o.; Elcom, spol. s r.o., Prešov; ESTEN, s.r.o.; Gymnázium Šrobárova v Košiciach; Icos, a.s. Košice; Intas, s.r.o.; Ixonos Slovakia, s.r.o.; Košický samosprávny kraj; Mesto Košice; Microsoft Slovakia, s.r.o.; Ness KDC, spol. s r.o.; New Horizons (CL4ALL, s.r.o.); PROCESNÁ AUTOMATIZÁCIA, a.s. Košice; RWE IT Slovakia, s.r.o. SanEd consulting, s.r.o.; Siemens Program and System Engineering, s.r.o.; SORS Research, a.s.; Stredná priemyselná škola elektrotechnická Košice; Stredná priemyselná škola elektrotechnická Prešov; Technická univerzita v Košiciach; Telegrafia, a.s.; T-Systems Slovakia, s.r.o.; Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach; VSE IT služby, s.r.o.; VSL Software, a.s.

Kontaktné údaje:	Adresa kancelárie
Poštová adresa	Košice IT Valley
Košice IT Valley	Technická univerzita v Košiciach
Technická univerzita v Košiciach	Boženy Němcovej 32
Letná 9	040 01 Košice
040 01 Košice	Tel. +421 (0)948 818 150

Klaster automatizačnej techniky a robotiky z.p.o. Košice

Inovatívne firmy na východnom Slovensku s podporou regionálnej samosprávy chcú rozvíjať výskumno-výrobné a dodávateľské kapacity pre oblasť automatizačnej a robotickej techniky a nadviazať na tradíciu a dosiahnutú vysokú úroveň slovenských firiem zastrešených združením Robot Prešov. Ide o kľúčové odvetvie podporované Európskou komisiou, so silným dopadom na produktivitu práce a konkurencieschopnosť priemyslu v EÚ.

Po niekoľkoročnej príprave, iniciatívach zástupcov univerzít a inovatívnych firiem v Košickom i Prešovskom kraji vzniklo začiatkom marca 2010 záujmové združenie právnických osôb **Klaster automatizačnej techniky a robotiky** (ďalej Klaster AT+R z.p.o.) so sídlom združenia v Košiciach. Regionálne pracoviská združenia sú v Prešove a v Žiline.

Iniciatíva zakladateľov vyplynula z potreby koncentrovať rozvojové kapacity v Košickom a Prešovskom kraji, prehľbovať tuzemskú odborovú profiláciu a účasť v medzinárodných dodávateľských zoskupeniach pre oblasť automatizačnej techniky a robotiky. Základným cieľom zakladateľov klastra je efektívnejšie a dynamickejšie vykonávať vlastné činnosti, ktoré v nadväznosti na ostatných členov umožnia komplexnejšie a kvalitnejšie presadzovať a poskytovať svoje výrobky a služby najmä pre automobilky a veľkých investorov na tuzemskom a zahraničnom trhu, čo sa pozitívne prejaví v zákazkovej náplni a raste pracovných príležitostí s vyššou pridanou hodnotou.

Oblasti pôsobenia združenia:

- výskum a vývoj automatizačnej a robotickej techniky a výrobných systémov,
- inžinierska, projekčná podpora pri transfere nových technológií a dodávkach novej techniky pre výrobné systémy a robotizované pracoviská,
- odborná profesná príprava a tréning špecialistov pre oblasť automatizačnej techniky a robotiky,
- účasť v profesných a medzinárodných podnikateľských združeniach a klastroch,
- podpora vzniku profesných inovačných centier a konzorcií pre spoluprácu členov z priemyslu a univerzít na podporu výskumu, transferu nových technológií v jednotlivých regiónoch,
- podpora rozvoja sofistikovaných výrob a vytvárania pracovných miest vyžadujúcich vyššiu kvalifikáciu.

Účel založenia združenia:

- vytvoriť podmienky pre vznik centier výskumu a vývoja v Košickom kraji, transferu nových technológií a inovácií zabezpečujúcich vývoj nových výrobkov, technologických procesov a skúšobnej techniky,
- posilniť projekčno-dodávateľské, skúšobné a servisné kapacity v Košickom kraji pre odbory automatizačnej a robotickej techniky a komponenty pre ich stavbu,
- podporovať proces zlepšovania kvality vzdelávacích a tréningových programov ponúkaných miestnymi univerzitami vrátane rozvoja excelentných pracovísk s priemyslom,
- koordinovať marketing a prípravu spoločných výskumných a rozvojových projektov pre tuzemské a zahraničné grantové programy, štátne aj európske podporné fondy,
- koordinovať spoločné aktivity v európskych technologických platformách EUROP a MANUFUTURE /EFFRA pre ich využitie na rozvoj výskumu a podnikateľského prostredia so zahraničnými partnermi,
- vytvoriť platformu pre efektívnu spoluprácu medzi regionálnymi inštitúciami a programami s podnikateľskými a univerzitnými pracoviskami v rozvoji inovácií a zamestnanosti.

Zakladateľmi Klastra AT+R z.p.o. sú:

- výrobné inovatívne firmy:
  - ZŤS VVU, a.s. Košice,
  - SPINEA, s.r.o. Prešov,
  - VUKOV Extra, a.s. Prešov,
  - PROCONT, spol. s r.o. Prešov,
  - EVPU, a.s. Nová Dubnica,
  - CEIT SK, s.r.o. Žilina,
- univerzity:
  - Technická univerzita v Košiciach,
  - Žilinská univerzita v Žiline,
- samosprávne kraje:
  - Košický samosprávny kraj v Košiciach,
  - Prešovský samosprávny kraj v Prešove.

Kontaktné údaje:
Klaster AT+R z.p.o.
Južná trieda 95
041 24 Košice

7.6. Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja – podpora podnikania a konkurencieschopnosti priemyslu

Košický samosprávny kraj, mesto Košice a mestá Trebišov, Michalovce, Veľké Kapušany, Kráľovský Chlmec, Spišská Nová Ves, Rožňava, Strážske a Sobrance majú vypracovaný a schválený program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHaSR). Mestá Moldava nad Bodvou a Gelnica si zvolili cestu spoločného PHaSR v rámci mikroregiónov Údolie Bodvy a Hnilecká dolina. PHaSR KSK spolu Územným plánom veľkého územného celku (ÚPN VÚC) Košického kraja patria medzi najdôležitejšie strategické dokumenty pre zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja, podpory podnikania a konkurencieschopnosti priemyslu v Košickom kraji.

PHSR Košického samosprávneho kraja na roky 2007 – 2013

Aktualizovaný PHSR na roky 2007 – 2013 obsahuje 7 globálnych cieľov. Na podporu hospodárskeho rozvoja kraja je zameraný najmä špecifický cieľ č. 6 „Zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti znalostnej ekonomiky“. Opatrenia v rámci cieľa sú zamerané na zlepšenie podnikateľského prostredia, na podporu zavádzania inovácií – podpora aktivít zameraných na inováciu a modernizáciu výrobkov, služieb, strojov, prístrojov, zariadení, tvorba prototypov, podpora inovácií v systémoch riadenia, podpora vzniku klastrov za účelom prehĺbenia spolupráce medzi súkromným sektorom, vedecko-technickými a informačnými centrami, univerzitami a samosprávami v určitých odvetviach priemyslu a služieb, v ktorých má Košický kraj rastový potenciál.

PHSR KSK na roky 2007 – 2013 bol vypracovaný v súlade s prioritami a opatreniami obsiahnutými v Národnom strategickom referenčnom rámci SR na roky 2007 – 2013, Programe rozvoja vidieka SR na roky 2007 – 2013, ako aj s jednotlivými operačnými programami (9 tematických operačných programov) s cieľom vytvorenia podmienok pre získanie spolufinancovania projektov zo štrukturálnych fondov EÚ. V súčasnom období v nadväznosti na zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja Košický samosprávny kraj pripravuje aktualizácia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja kraja, ktorý v strategickej i programovej časti zohľadní priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR a ďalších dokumentov. Košický samosprávny kraj pre potenciálnych zahraničných investorov poskytuje kvalifikované informácie o kraji. V záujme uspokojovania požiadaviek investorov z hľadiska prípravy kvalifikovanej pracovnej sily má možnosť nastavenia vzdelávania na stredných školách.

PHSR miest vytvára predpoklady pre ekonomický rozvoj a pre dobrú spoluprácu medzi samosprávami a podnikateľským sektorom. Realizáciou plánovaných aktivít sa môže postupne naštartovať ekonomika miest a ich spádových oblastí a miestne politiky sa môžu dostať do súladu s potrebami podnikateľských subjektov. Možno poukázať na zámery jednotlivých miest s cieľom podporiť rozvoj podnikania a priemyselnej činnosti (viď tabuľka).

Tabuľka č. 41: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja miest Košického kraja (rok 2010)

KOŠICE
<i>Celkový cieľ:</i> Zlepšené pro-inovatívne prostredie a inovačná kultúra a zvýšený prílev nových investícií s vysokou pridanou hodnotou
<i>Cieľ č. 1:</i> Podporiť vznik a činnosť inovačných štruktúr a procesov
<i>Opatrenie č. 1.1:</i> Podpora vzniku a činnosti RIC a implementácie RIS a zlepšovanie verejných odborných kapacít pre inovačnú a znalostnú politiku
<i>Opatrenie č. 1.2:</i> Podpora rozvoja mesta ako inovačného pólu – sieťovanie, klastrovanie, vytváranie komunit pre strategické inovácie – spojenie medzi podnikateľským sektorom a VaV inštitúciami
<i>Opatrenie č. 1.3:</i> Podpora komunikačných nástrojov zameraných na propagáciu inovatívnosti

KOŠICE
<i>Opatrenie č. 1.4:</i> Budovanie podpornej infraštruktúry – vytváranie podmienok pre existujúcich a začínajúcich podnikateľov v odvetviach s vyššou pridanou hodnotou
<i>Cieľ č. 2:</i> Podporiť prílev nových investícií s vysokou pridanou hodnotou na území mesta Košice
<i>Opatrenie č. 2.1:</i> Vytvorenie dostatočných odborných kapacít mesta pre komunikáciu s potenciálnymi investormi a vypracovanie a realizácia systému podpory možných investorov pri vstupe do mesta
<i>Opatrenie č. 2.2:</i> Propagácia mesta ako vhodného miesta na investície s vyššou pridanou hodnotou
MICHALOVCE
<i>Strategický cieľ:</i> Zvýšenie dynamiky ekonomického rozvoja mesta
<i>Špecifický cieľ č. 1:</i> Zlepšiť využívanie existujúcich možností a vytvoriť nové príležitosti pre posilnenie a rozvoj cestovného ruchu
<i>Špecifický cieľ č. 2:</i> Zvýšiť prílev zahraničného a domáceho kapitálu
<i>Opatrenie č. 2.1:</i> Pripraviť systém podpory flexibilnej rekvalifikácie disponibilných ľudských zdrojov podľa potrieb investorov
<i>Opatrenie č. 2.2:</i> Vytvoriť územno-technické podmienky pre realizáciu nových investícií
<i>Opatrenie č. 2.3:</i> Zlepšiť zdravotné, sociálne, kultúrne a športové podmienky tak, aby zodpovedali požadovaným štandardom
<i>Opatrenie č. 2.4:</i> Zlepšiť propagáciu mesta a regiónu, vrátane prehľadu o možnostiach investovania
<i>Opatrenie č. 2.5:</i> Vytvoriť odborné zázemie pre komunikáciu a jednanie s investormi
<i>Opatrenie č. 2.6:</i> Rozvinúť obchodné kontakty s cezhraničnými regiónmi
ROŽŇAVA
<i>Strategický cieľ 3:</i> Zvýšenie dynamiky ekonomického rozvoja mesta
<i>Špecifický cieľ č. 1:</i> Získať strategické investície
<i>Špecifický cieľ č. 2:</i> Zvýšiť kvantitu a zlepšiť kvalitu služieb v meste
<i>Špecifický cieľ č. 3:</i> Zvýšiť príjmy mesta a pracovné príležitosti v cestovnom ruchu na území mesta
SOBRANCE
<i>Globálny cieľ:</i> Sobrance budú využívať zručnosti kvalifikovaných pracovných síl k prilákaniu výrobných, exportne orientovaných investícií v odvetviach ľahkého priemyslu, ktoré budú vhodne diverzifikovať miestnu ekonomiku, priamo vytvárať nové pracovné miesta a budú poskytovať príležitosti pre rozvoj miestnych malých a stredných podnikov.
<i>Zámer B.1:</i> Vonkajší vzhľad mesta, marketing
<i>Cieľ B.1.1:</i> Zlepšenie propagácie mesta – podnikanie
<i>Zámer B.2:</i> Priaznivé podnikateľské prostredie
<i>Cieľ B.2.1:</i> Združenie podnikateľov
<i>Cieľ B.2.2:</i> Mesto Sobrance – mesto, ktoré si cení podnikateľov
<i>Zámer B.3:</i> Podnikateľský servis
<i>Cieľ B.3.1:</i> Pracovné miesto pre realizáciu PHaSR – rozvoj podnikania
<i>Cieľ B.3.2:</i> Podnikateľský informačný servis
<i>Zámer B.4:</i> Infraštruktúra pre podnikanie
<i>Cieľ B.4.1:</i> Podnikateľský inkubátor
<i>Cieľ B.4.2:</i> Príprava plôch pre podnikanie – priemyselný park
SPIŠSKÁ NOVÁ VES
<i>Globálny cieľ 1:</i> Výrazné zvýšenie priestorovej a odvetvovej diverzifikácie priemyslu
<i>Špecifický cieľ č. 1.1:</i> Zvýšenie odvetvovej diverzifikácie priemyslu
<i>Opatrenie č. 1:</i> Podpora budovania a rekonštrukcie vhodnej infraštruktúry
<i>Opatrenie č. 2:</i> Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a služieb
<i>Opatrenie č. 3:</i> Marketing regiónu za účelom prilákania zahraničného kapitálu
<i>Globálny cieľ 2:</i> Významné zvýšenie ekonomickej aktivity malého a stredného podnikania z domácich zdrojov, dôraz na znižovanie nezamestnanosti
<i>Špecifický cieľ č. 2.1:</i> Zlepšenie podnikateľského prostredia
<i>Opatrenie:</i> Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a vybraných služieb
<i>Špecifický cieľ č. 2.2:</i> Podpora konkurencieschopnosti produkcie malých a stredných podnikateľov, zvyšovanie exportu
<i>Opatrenie:</i> Podpora podnikania, inovácií a aplikovaného výskumu
<i>Špecifický cieľ č. 2.3:</i> Rozvoj cestovného ruchu
<i>Opatrenie:</i> Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu
STRÁŽSKE
<i>Strategický cieľ:</i> Zvýšenie dynamiky rozvoja podnikania v meste
<i>Špecifický cieľ č. 1.1:</i> Zlepšenie dostupnosti mesta
<i>Špecifický cieľ č. 1.2:</i> Zlepšenie infraštruktúry a posilnenie kapacity pre podporu rozvoja podnikania
<i>Špecifický cieľ č. 1.3:</i> Zvýšenie motivácie obyvateľov mesta podnikat'

TREBIŠOV
<i>Strategický cieľ:</i> Zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva, dosiahnutie ekonomického rastu a konkurencieschopnosti, rozvoja zamestnanosti a vyváženého rozvoja všetkých oblastí vrátane sociálnej oblasti života mesta
<i>Špecifický cieľ A:</i> Zvýšenie konkurencieschopnosti priemyslu a služieb
<i>Špecifický cieľ B:</i> Rozvoj ľudských zdrojov a zlepšenie ich prispôsobivosti, rast zamestnanosti
<i>Špecifický cieľ C:</i> Zvýšenie efektívnosti a výkonnosti v sektore poľnohospodárskej výroby
<i>Špecifický cieľ D:</i> Vyvážený rozvoj a zvyšovanie konkurencieschopnosti územia mesta prostredníctvom základnej infraštruktúry a rekonštrukcie vhodnej infraštruktúry
<i>Priorita 1:</i> Príprava podmienok pre rast konkurencieschopnosti priemyslu a služieb
<i>Opatrenie 1.1:</i> Vytváranie podmienok pre potenciálnych investorov s kvalitnými výrobnými programami
<i>Opatrenie 1.2:</i> Vytváranie podmienok pre investorov podnikajúcich v priamo na seba nadväzujúcich výrobných odvetviach na znižovanie nezamestnanosti
<i>Opatrenie 1.3:</i> Podpora budovania a rekonštrukcie podnikateľskej infraštruktúry
<i>Opatrenie 1.4:</i> Podpora úspor energie a využitia obnoviteľných zdrojov energie

Zdroj: Košický samosprávny kraj

7.7. Rozvoj ľudských zdrojov – infraštruktúra vzdelávania v Košickom kraji

Zapojenie regionálnej a lokálnej samosprávy

Vzdelávacia politika na Slovensku je otvorený systém, ktorý zahŕňa všetky procesy riadenia, financovania, organizácie a fungovania vnútorných a vonkajších vzťahov so zainteresovanými vzdelávacími subjektmi v oblasti vzdelávania. Hlavným cieľom je podporovať rovnaké vzdelávacie príležitosti pre žiakov s uplatňovaním princípov celoživotného vzdelávania tak, aby získali kvalifikáciu požadovanú trhom práce a zamestnávateľom. Vzdelávanie na Slovensku je zabezpečované sieťou vzdelávacích inštitúcií. Okrem inštitúcií zabezpečujúcich vzdelávanie v rámci povinnej školskej dochádzky (materské, základné školy) je vybudovaná sieť stredných a vysokých škôl. Pretože ekonomický rozvoj regiónov je možné realizovať najmä prostredníctvom rozvoja spoločnosti založenej na vedomostiach, na Slovensku pôsobí veľký počet vzdelávacích inštitúcií v oblasti andragogiky v rámci celoživotného vzdelávania.

Podmienky na zabezpečenie odborného vzdelávania a prípravy žiakov v stredných odborných školách a postavenie a úlohy orgánov štátnej správy, samosprávnych krajov a zamestnávateľov pri ich zabezpečovaní sú riešené v zákone č. 184/2009 Z.z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť k 1. 9. 2009. Typy stredných škôl stanovuje vyhláška Ministerstva školstva č. 282/2009 Z.z.

Podľa vyššie uvedeného zákona koordinácia odborného vzdelávania a prípravy pre trh práce sa uskutočňuje na:

1. **celoštátnej úrovni** (ústredné orgány štátnej správy, samosprávny kraj, komory, odborové zväzy,
2. **úrovni kraja** (krajský školský úrad a úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v sídle kraja, samosprávny kraj, zamestnávateľ, regionálne komory stavovských organizácií a profesijné organizácie, odborové organizácie a zamestnanecké rady, územná školská rada).

Stredné školy poskytujú žiakom nižšie stredné odborné vzdelanie, stredné odborné vzdelanie, úplné stredné všeobecné vzdelanie a úplné stredné odborné vzdelanie a pripravujú ich na výkon povolání a činností v hospodárstve, správe, kultúre, umení a v ostatných oblastiach života; pripravujú žiakov aj na štúdium na vysokých školách.

Stredné školy sa členia na tieto druhy:

- gymnáziá,
- stredné odborné školy (priemyselná, pedagogická, umelecká, zdravotnícka, úžitkového výtvarníctva, akadémie – dopravná, hotelová, obchodná, pedagogická a kultúrna resp. sociálna, policajná, požiarnej ochrany), špeciálne stredné odborné školy,
- konzervatóriá (hudobné a dramatické, tanečné).

Samosprávny kraj v rámci svojej pôsobnosti predkladá návrhy na zaradenie nového študijného odboru alebo učebného odboru do sústavy odborov vzdelávania, alebo na vyradenie študijného alebo učebného odboru zo sústavy vzdelávania, vytvára regionálnu stratégiu odborného vzdelávania a prípravy, zabezpečuje informovanosť o potrebách trhu práce a o kvalite a možnostiach odborného vzdelávania a prípravy v stredných odborných školách vo svojej územnej pôsobnosti a iné úlohy.

V Košickom kraji sa v niekoľkých etapách realizovala **racionalizácia siete stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja**. V roku 2008 bola schválená **Koncepcia rozvoja odborného vzdelávania na stredných školách** v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK. Realizácia Koncepcie odborného vzdelávania vytvorila podmienky pre **zriaďovanie centier odborného**

vzdelávania v Košiciach a iných regiónoch Košického kraja. Racionalizáciou siete škôl sa sledovalo prispôsobenie škôl demografickému vývoju, sústredenie vyučovaných odborov, lepšie využitie pedagogických pracovníkov i dielní škôl.

Počet stredných škôl v Košickom kraji

V Košickom kraji je v školskom roku 2009/2010 spolu 109 stredných škôl, ktoré z hľadiska **zriaďovateľa sú štátne (81 škôl), súkromné (18 škôl), alebo cirkevné (10 škôl)**. Stredné školy navštevuje spolu 39 974 žiakov, najviac žiakov navštevuje štátne školy (35 088 žiakov), súkromné a cirkevné školy navštevuje spolu 5 048 žiakov. Z hľadiska výukového zamerania v kraji je 36 gymnázií s počtom 14 013 žiakov (štátnych gymnázií je 24), stredných odborných škôl je spolu 69 (z toho 55 štátnych) ktoré navštevuje 25 490 žiakov a 4 konzervatóriá, z toho sú 2 súkromné.

Stredné školy poskytujú nasledujúce stupne vzdelania:

- nižšie stredné odborné vzdelanie,
- stredné odborné vzdelanie,
- úplné stredné všeobecné vzdelanie,
- vyššie odborné vzdelanie (postsekundárne alebo terciárne).

V zriaďovateľskej pôsobnosti KSK v školskom roku 2009/2010 sú nasledovné školy a zariadenia:

- 21 gymnázií, z toho 8 v Košiciach, v okresných mestách (Michalovce, Spišská Nová Ves, Rožňava, Trebišov, Sobrance), v Moldave nad Bodvou, Veľkých Kapušanoch, Dobšinej, Krompachoch a Kráľovskom Chlmcí,
- 8 stredných priemyselných škôl, ktoré majú špecializáciu na elektrotechniku, stavebníctvo a geodetické práce, dopravu, strojárstvo, hutníctvo so sídlom v Košiciach, so zameraním na stavebníctvo v Rožňave a strojníctvo v Spišskej Novej Vsi,
- 24 stredných odborných škôl, ktoré sú zamerané na strojníctvo, automobilový priemysel, pošty a telekomunikácie, technické vzdelanie, ovocinárstvo, poľnohospodárstvo, obchod a služby, spracovanie dreva, sú umiestnené v Košiciach a v okresných mestách, ako aj v Medzeve, Veľkých Kapušanoch, Dobšinej, Štítniku, Pribeníku a Viničkách,
- 2 stredné školy podnikania v Strážskom (premenovaná na SOŠ) a v Moldave nad Bodvou,
- 2 hotelové akadémie v Košiciach a v Spišskej Novej Vsi,
- 5 spojených stredných škôl v Prakovciach, Spišskej Novej Vsi, Sobranciach, Sečovciach a Kráľovskom Chlmcí (spojenie v kombinácii strednej odbornej školy a obchodnej akadémie, alebo gymnázia),
- 5 obchodných akadémií v Košiciach, Michalovciach, Rožňave a Trebišove,
- 4 stredné zdravotné školy v Košiciach, Michalovciach a v Rožňave,
- 1 stredná veterinárna škola v Košiciach a 1 stredná škola poľnohospodárstva a služieb vo Veľkých Kapušanoch,
- 3 stredné umelecké školy (Konzervatórium a Škola úžitkového výtvarníctva v Košiciach a Spojená škola umelecká a konzervatórium v Košiciach),
- 2 jazykové školy v Košiciach a v Spišskej Novej Vsi,
- 1 Centrum voľného času v Košiciach,
- 3 školské internáty.

Školská vzdelávacia sústava v Košickom kraji sa prispôsobuje potrebám a požiadavkám trhu práce. V školskom roku 2009/2010 v Košickom kraji vzniklo viacero nových odborov súvisiacich s automobilizmom, informatikou či cestovným ruchom. Odbor manažér výroby a kontroly v automobilovom priemysle sa otvoril na SOŠ Ostrovskeho v Košiciach a je určený pre žiakov základných škôl. Manažérov predaja a prevádzky autoservisov pripravujú v SOŠ automobilovej v Košiciach, SOŠ Spišskej Novej Vsi, SOŠ technickej Michalovce a Spojenej škole Sobrance. Ide o nadstavbový učebný odbor a je určený pre absolventov stredných škôl v odbore autoopravár. Agropodnikanie so zameraním na poľnohospodársky manažment, poľnohospodárske služby, agroturistiku, vr. chovu koní a jazdeckta pribudol v SOŠ Pribeník a Spojenej škole Sobrance a sú určené pre absolventov základných škôl. Ďalšími novými odbormi sú informačné systémy a služby, služby v cestovnom ruchu, podnikateľ pre rozvoj vidieka, manikér – pedikér a športový manažment. Súčasne pre nezáujem sa neotvoria niektoré odbory (napr. čaluník, podlahár, pracovník pre záhradnú tvorbu, tvorbu hračiek a dekoratívnych predmetov, agromechanizátor a i.

Významným prvkom pripravenosti pracovnej sily so stredoškolským vzdelaním **pre trh práce** (a pre prácu vo firmách zahraničných investorov) sú **jazykové zručnosti**. Preto sa už v sieti stredných škôl **venuje veľká pozornosť jazykovému vzdelávaniu**, ktoré nadväzuje na jazykové vzdelávanie v základných školách. Najväčší priestor výuku **viacerých jazykov dávajú gymnáziá**, ktoré sú zriadené ako bilingválne. Cudzí jazyk je tak súčasťou výuky iných predmetov. Ako druhý vyučovací jazyk je zvolená prevažne angličtina (12 v SR, 1 v Košickom kraji). Ďalšími jazykmi sú španielčina (6 v SR, 1 v Košickom kraji), francúzština (4 v SR, 1 v Košickom kraji), nemčina (4 v SR), taliančina (1 v SR). Na iné jazyky je

zamerané jedno štátne bilingválne gymnázium a jedno súkromné bilingválne gymnázium. Ďalšou prednosťou kraja je skutočnosť, že v prihraničných regiónoch prebieha výuka na základných a stredných školách v jazyku maďarskom a slovenskom. Celkovo takýchto stredných priemyselných škôl, gymnázií a zdravotných škôl s vyučovacím jazykom maďarským v kraji je 7.

Vytváranie centier odborného vzdelávania na stredných školách v Košickom kraji

Budovanie centier odborného vzdelávania vyplynulo z Koncepcie rozvoja odborného vzdelávania na školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja. Výstupom koncepcie je príprava a vznik centier odborného vzdelávania (COV). V roku 2009 bolo otvorených **5 centier odborného vzdelávania**:

- COV pre strojárstvo pri SPŠ strojníckej v Spišskej Novej Vsi,
- COV pre stavebníctvo pri SOŠ technickej v Košiciach,
- COV pre hutníctvo a strojársku výrobu pri SOŠ v Košiciach – Šaci,
- COV pre oblasť hotelierstva, obchodu a služieb pri SOŠ obchodu a služieb v Michalovciach,
- COV informatiky, automatizácie a elektrotechniky pri SOŠ technickej v Michalovciach.

Vzhľadom k tomu, že prebiehala rekonštrukcia SOŠ Ostrovskeho v Košiciach, v septembri 2010 začalo činnosť 6. **centrum odborného vzdelávania pre informačné a sieťové technológie na tejto škole**.

V roku 2010 prejavili ďalšie 4 stredné školy záujem o zriadenie centier odborného vzdelávania. Členovia krajskej rady si prezreli štyri školy, ktoré prejavili záujem zriadiť COV. Krajská rada udelila štatút COV pre Strednú odbornú školu automobilovú v Košiciach, SOŠ Markušovská 4 v Spišskej Novej Vsi a SOŠ drevárskej v Spišskej Novej Vsi. Záujem o zriadenie COV má aj Stredná priemyselná škola elektrotechnická v Košiciach.

Centrá odborného vzdelávania vznikli na tých školách, kde je na veľmi dobrej úrovni materiálno-technické a personálne zabezpečenie pre príslušný odbor alebo skupinu odborov. Centrá slúžia nielen pre žiakov školy a pre zamestnávateľov, ktorí priamo prispievajú na činnosť centra, ale aj pre žiakov ostatných škôl, ktorí sa vzdelávajú v podobných odboroch a pre iných zamestnávateľov pri zmene kvalifikácie alebo zvyšovaní vzdelania. **Centrá odborného vzdelávania plnia najmä nasledovné úlohy:**

- zabezpečenie praktického vyučovania pre žiakov stredných odborných škôl v regióne v príbuzných odboroch a na základe zmluvných vzťahov,
- zabezpečovanie rekvalifikačných služieb pre záujemcov,
- zabezpečenie služieb pre zamestnávateľov,
- príprava učiteľov odborných predmetov, preškolenie na nové technológie,
- príprava odborníkov pre funkciu majster výroby na základe požiadaviek firiem,
- metodické riadenie procesu výchovy a vzdelávania na alokovaných strediskách,
- vyhľadávanie talentovaných žiakov, poskytovanie odborného poradenstva a pod.

Formy spolupráce s firmami u zriadených centier odborného vzdelávania:

- spolupráca na školskom vzdelávacom programe,
- podpora materiálno-technického vybavenia centra,
- školenie v oblasti nových technológií pre zamestnancov školy,
- prax žiakov,
- poskytovanie motivačných štipendií a odmien za produktívnu prácu,
- osobné ochranné pracovné prostriedky.

Zapojenie lokálnej samosprávy

Mestá a obce majú vo svojej zriaďovacej pôsobnosti základné a materské školy. Obec zriaďuje základné umelecké školy, materské školy, školské kluby detí, školské strediská záujmovej činnosti, centrá voľného času, zariadenia školského stravovania, jazykové školy pri základných školách. V zriaďovateľskej pôsobnosti mnohých samospráv je široké spektrum vzdelávacích inštitúcií zameraných na získanie nielen základného vzdelania, ale i aktívne využitie voľného času, vzdelávanie talentovaných detí v odboroch umeleckých, jazykových a pod..

Tabuľka č. 42: Prehľad o počte škôl a žiakov v školskom roku 2009/2010 podľa druhu strednej školy

Škola	Počet stredných škôl				Počet žiakov			
	štátne	súkromné	cirkevné	spolu	štátne	súkromné	cirkevné	spolu
gymnázium	24	6	6	36	11 619	707	1 687	14 013
konzervatórium	2	2	0	4	441	30	0	471
SOŠ	55	10	4	69	23 028	1 371	1 091	25 490
Košický kraj spolu	81	18	10	109	35 088	2 108	2 778	39 974

Zdroj: odbor školstva KSK

Tabuľka č. 43: Vývoj počtu škôl a žiakov podľa zriaďovateľa v Košickom kraji

Zriaďovateľ	2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010		Index 2009/2006	
	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci
štátne	100	38 806	93	37 478	83	36 401	81	35 088	0,81	0,90
súkromné	16	2 049	18	2 093	18	2 123	18	2 108	1,13	1,03
cirkevné	10	2 887	10	2 968	10	2 925	10	2 778	1,00	0,96
Košický kraj	126	43 742	121	42 539	111	41 449	109	39 974	0,87	0,91

Zdroj: odbor školstva KSK

Univerzity a vysoké školy

Na území Košického kraja sídli 3 verejné vysoké školy, ktoré majú charakter univerzitných vysokých škôl a 1 súkromná vysoká škola neuniverzitného charakteru.

Technická univerzita v Košiciach poskytuje vzdelávanie v študijných programoch všetkých troch stupňov. Má 9 fakúlt (hutnícka, strojnica, elektrotechniky a informatiky, stavebná, ekonomická, výrobných technológií so sídlom v Prešove, umení, letecká a fakulta baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológií), ktoré vzdelávajú nielen v technických disciplínach, ale aj v oblasti ekonomických vied, či umenia.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach poskytuje trojstupňové vysokoškolské vzdelávanie na základe najnovších vedeckých poznatkov na 5 fakultách (lekárska, prírodovedecká, právnická, verejnej správy a filozofie).

Univerzita veterinárskeho lekárstva v Košiciach je jedinou inštitúciou svojho druhu na Slovensku, vzdelávajúca budúcich odborníkov v oblasti veterinárskeho lekárstva. V súčasnosti poskytuje vzdelanie v akreditovaných študijných programoch Všeobecné veterinárske lekárstvo, Hygiena potravín, Kynológia, Bezpečnosť krmív a potravín, Farmácia, Trh a kvalita potravín a Produkčné zdravie zvierat a ochrana životného prostredia

Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach je súkromná vysoká škola zabezpečujúca vysokoškolské štúdium prvého stupňa zameraného na prípravu odborníkov v oblasti ochrany osôb a majetku.

Mestá vyvíjajú iniciatívy pri zriaďovaní **pobočiek vysokých škôl**. V Košiciach je sídlo Podnikovohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave. V Michalovciach v súčasnosti pôsobia pobočky Ekonomickej univerzity v Bratislave – Podnikovohospodárskej fakulty a Trnavskej univerzity – Masmediálnej a zdravotnej fakulty. V Trebišove je pobočka Prešovskej univerzity – Filozofickej fakulty. V Spišskej Novej Vsi sú pobočky Trnavskej univerzity – Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce, Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici – Ekonomickej fakulty a Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre – Fakulty sociálnych vied. V Rožňave pôsobí Univerzita Pavla Jozefa Šafárika so sídlom v Košiciach – Prírodovedecká fakulta, detašované pracovisko Rožňava.

8. Analýza súčasného stavu prílevu investícií

8.1. Priame zahraničné investície

Objem PZI na území Slovenskej republiky dosiahol k 31. decembru 2008 stav 26 803 mil. Eur. Stav priamych zahraničných investícií mal na Slovensku stúpajúcu tendenciu. Vývoj stavu priamych zahraničných investícií v Košickom kraji mal vo finančnom vyjadrení stúpajúcu tendenciu, ale z pohľadu percentuálneho podielu v rámci Slovenska bol zaznamenaný pokles o 0,4 p.b..

Tabuľka č. 44: Stav PZI (majetková účasť + reinvestovaný zisk + reinvested profit) spolu

Rok/Stav PZI	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 ¹	2009 ¹
Slovensko spolu v mil. Eur	7 781	10 597	11 568	13 228	13 843	13 601	25 961	30 023	30 989
Košický kraj v mil. Eur	1 248	1 101	1 137	1 143	1 198	1 254	2 279	2 672	2696
%	16,04	10,39	9,83	8,63	8,51	9,2	8,8	8,9	8,7

¹ predbežný údaj

Zdroj: Národná banka Slovenska

Podľa štúdie, ktorú vypracovala spoločnosť PriceWaterhouseCoopers, Slovensko ako jediná krajina v Strednej a Východnej Európe v roku 2009 zaznamenalo rast priamych zahraničných investícií o 55%. Hlavným dôvodom nárastu bola investícia spoločnosti TriGranit v hodnote 2,3 mld. USD do oblasti nehnuteľností. Podľa štúdie priamych zahraničných investícií, táto investícia tvorila v roku 2009 viac ako 40% priamych zahraničných investícií na Slovensko.

Tabuľka č. 45: Prílev priamych zahraničných investícií (majetková účasť) podľa krajiny investora v roku 2009 v tis. Eur (predbežné údaje)

Majetková účasť	1. – 12.2009
SPOLU	839 050
Podniková sféra	1 054 150
Banková sféra	-215 100
Členenie podľa krajiny investora	839 050
z toho:	
Brazília	516 352
Cyprus	222 531
Rakúsko	81 840
Dánsko	70 377
Nemecko	67 491
Francúzsko	48 001
Taliansko	21 338
Spojené štáty americké	17 063
Luxembursko	14 361
Švédsko	14 197
Spojené kráľovstvo	11 963
Švajčiarsko	4 790
Maďarsko	3 572
Lichtenštajnsko	-9 271
Holandsko	-14 332
Kórejská republika (Južná Kórea)	-70 162
Česko	-217 135

Zdroj: Národná banka Slovenska

Tabuľka č. 46: Územné smerovanie priamych zahraničných investícií v roku 2009 v tis. Eur (predbežné údaje)

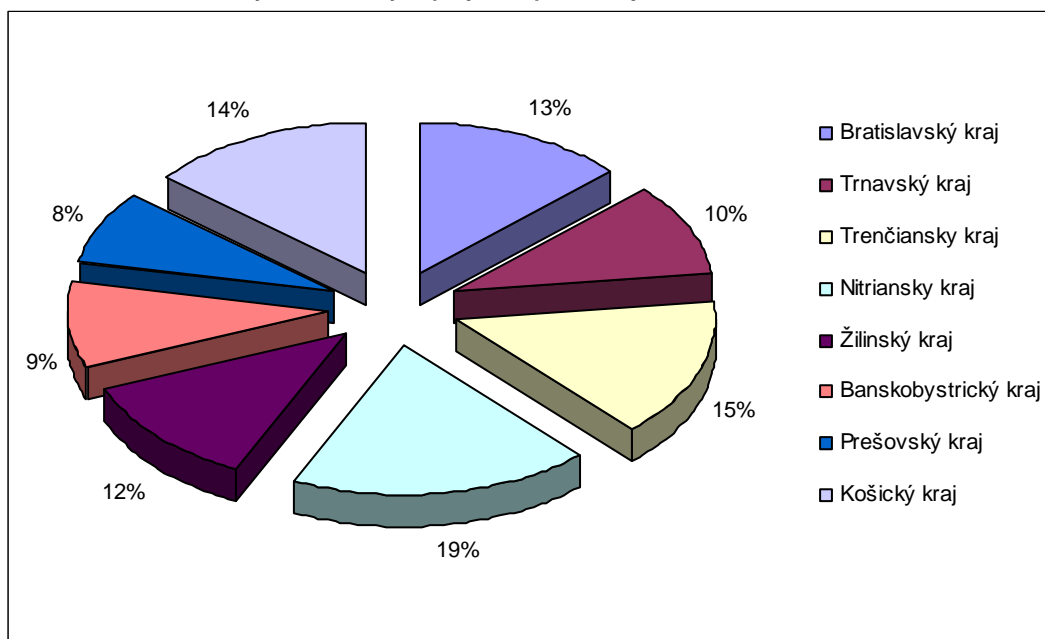
Majetková účasť	1. – 12.2009	
	v tis. Eur	%
Členenie podľa krajov (spolu)	839 050	100
z toho:		
Bratislavský kraj	618 130	73,67
Trnavský kraj	64 139	7,64
Trenčiansky kraj	13 800	1,64
Nitriansky kraj	104 870	12,50
Žilinský kraj	-60 198	-7,17
Banskobystrický kraj	64 829	7,73
Prešovský kraj	8 214	0,98
Košický kraj	25 266	3,01
Slovenská republika	839 050	
z toho:		
Bratislava I	485 205	57,83
Bratislava II	-19 828	-2,36
Bratislava III	37 346	4,45
Bratislava IV	108 783	12,97
Bratislava V	3 222	0,38
Malacky	-3 899	-0,46
Senec	7 101	0,85
Dunajská Streda	-21 154	-2,52
Hlohovec	48 335	5,76
Ilava	19 108	2,28
Nitra	20 633	2,46
Zlaté Moravce	73 501	8,76

Majetková účasť	1. – 12.2009	
	v tis. Eur	%
Martin	800	0,10
Žilina	-72 468	-8,64
Zvolen	38 533	4,59
Žarnovica	10 110	1,20
Poprad	5 294	0,63
Prešov	1 680	0,20
Košice IV	11 189	1,33
Spišská Nová Ves	17 662	2,10

Zdroj: Národná banka Slovenska

Z kumulatívnej analýzy SARIO za roky 2002 – 2009 vyplýva, že celkový počet ukončených investičných projektov je v jednotlivých regiónoch pomerne vyrovnaný. Trendy za posledné roky ukazujú zvyšujúci sa záujem investorov o stredoslovenské a východoslovenské regióny, ako aj na zmenu štruktúry investícií na investície s vyššou pridanou hodnotou, najmä v západoslovenskom regióne.

Graf č. 7: Podiel ukončených investičných projektov podľa krajov

Zdroj: SARIO

8.2. Rozdelenie investícií v kraji

Tabuľka č. 47: Rozdelenie investorov podľa typu investície v okresoch Košického kraja

Okres Gelnica		
Podnikateľský subjekt	Mesto / Obec	Popis podnikateľskej činnosti
Aveo Engineering, s.r.o.	Gelnica	výroba kovových konštrukcií a ich častí
Elektroconnect s.r.o.	Gelnica	výroba káblových zväzkov pre stavebné stroje, poľnohospodárske stroje a inú ťažkú techniku pre rôznych výrobcov ťažkej techniky
Carpex C.E., s.r.o.	Gelnica	oficiálne zastúpenie spoločnosti NETPAK pre strednú Európu, ktorá je medzinárodným výrobcom a distribútorom zameraným na hľadanie nových riešení a konceptov v oblasti hygienickej techniky a výrobkov spoločnosti CARPEX z oblasti autokozmetiky
Okres Košice I – IV		
Podnikateľský subjekt	Mesto / Obec	Popis podnikateľskej činnosti
Východoslovenská energetika a.s.	Košice	predaj a distribúcia elektriny
Tepláreň Košice, a. s.	Košice	výroba tepla
Valleo	Košice	výroba automobilových súčiastok a komponentov

Okres Košice I – IV		
Podnikateľský subjekt	Mesto / Obec	Popis podnikateľskej činnosti
NESS KDC, s.r.o.	Košice	poskytovanie softvéru – predaj hotových programov, vyhotovovanie programov na zákazku a systémová integrácia súvisiaca s poskytovaním softvéru
T-Systems Slovakia, s.r.o.	Košice	podpora aplikácií SAP, Windows a Unix/Linux
JOBELSA SLOVENSKO, S.R.O.	Košice	výroba textilných výrobkov
U. S. Steel Košice, s.r.o.	Košice	hutníctvo
ZTS VVÚ KOŠICE a.s.	Košice	výskumno-vývojová organizácia
Handtmann Slovakia, s.r.o	Košice	zlievanie železných a neželezných kovov, dodávky hliníkových odliatkov pre automobilový priemysel
Inžinierske stavby, a.s. Košice	Košice	komplexné dodávky stavebných objektov a prác v odboroch inžinierskeho, pozemného a priemyselného staviteľstva ako aj vodohospodárskych stavieb
Eurovia – Cesty, a.s.	Košice	výstavba, rekonštrukcie a opravy cestných komunikácií, mostov, regulácie vodných tokov, ekologické stavby, kanalizácie, vodovody, meliorácie, výroba kameniva a výroba betonárskych výrobkov
Kosit, a.s.	Košice	odvoz a likvidácia odpadu, čistenie verejných komunikácií a verejných priestranstiev
Howe Slovensko, s.r.o.	Košice	výroba kožených materiálov pre ich použitie v automobilovom priemysle
KERKO a.s.	Košice	keramických obkladových materiálov, keramické dlaždice neglazované, keramické dlaždice glazované, keramické obkladačky a mozaiky v rôznych rozmerových skupinách, farebných, dekoratívnych a povrchových prevedeniach
Okres Košice-okolie		
Podnikateľský subjekt	Mesto / Obec	Popis podnikateľskej činnosti
Getrag Ford Transmissions Slovakia, s.r.o	Kechnec	výroba prevodoviek pre motorové vozidlá
IEE Sensing Slovakia s.r.o.	Kechnec	výrobcom inteligentných snímacích systémov
SWEP Slovakia, s.r.o	Kechnec	výroba a predaj výmenníkov tepla
Kuenz-SK s.r.o.	Kechnec	strojárka výroba, výroba účelových strojov
Schelling Slovakia, s. r. o.	Kechnec	výroba píl a zariadení na presné rezanie materiálov
Evans, s.r.o.	Kechnec	výroba obalov pre domácnosti (potraviny, sáčky a pod.)
Magneti Marelli Slovakia, s.r.o.	Kechnec	výroba závodu je zameraná na prístrojové dosky výrobcov áut
Eurotinplate Serice SK spol. s r.o.	Kechnec	centrum služieb pre pocínované plechy
Crown Bevcan Slovakia s.r.o.	Kechnec	výroba nápojových plechoviek
Precision Process Technology Slovakia, s.r.o.	Kechnec	významný dodávateľ moderných plastových súčiastok na automobilový trh
Doppelmayr Slovakia s.r.o.	Kechnec	výroba zdvíhacích zariadení – lyžiarske vleky, vodno-lyžiarske vleky
Okres Michalovce		
Podnikateľský subjekt	Mesto / Obec	Popis podnikateľskej činnosti
Unomedical, s.r.o	Michalovce	výroba zdravotníckeho materiálu
Michatek, k. s.	Michalovce	výroba súčiastok pre bielu techniku
Trancerie Emiliane Slovakia, s.r.o.	Michalovce	výroba lisovaných komponentov do elektromotorov, strihanie plechov pre výrobu kompresorov do bielej techniky
Unomedical, s. r. o.	Michalovce	výroba sterilných jednorazových medicínskych pomôcok
Ehlebracht Slowakei, s.r.o.	Michalovce	spracovanie granulovaných plastov do vstrekovacích lisov
Ebster SK, s.r.o	Michalovce	sterilizácia zdravotníckych pomôcok
BSH Drives and Pumps, s.r.o.	Michalovce	elektrotechnika
Yazaki Wiring Technologies Slovakia, s.r.o.	Michalovce	elektrotechnika
Chemko, a.s. Slovakia	Strážske	výroba chemických produktov anorganickej a organickej chémie akými sú svetelné stabilizátory (napr. Dastib), ich medziprodukty, pentaerytritol a fenolické živice
Diakol Strážske, s.r.o.	Strážske	výroba formalínu, výroba výrobkov formalinovej chémie, marketingová činnosť, prekladišťa tovarov, skladovanie
Simop SK s.r.o	Strážske	výroba ČOV, separátory ropných produktov, tukov a masťov, vodomerné šachty, prečerpávacie stanice
HNOJIVÁ Duslo, s.r.o.	Strážske	výroba priemyselných hnojív a dusíkatých zlúčenín
Fiberstruct, s.r.o.	Strážske	výrobca liatych GRP (Glass Reinforced Plastic) roštov
Chemza, a.s.	Strážske	výskum, výroba a predaj chemických výrobkov

Okres Rožňava		
Podnikateľský subjekt	Mesto / Obec	Popis podnikateľskej činnosti
SCA Hygiene Products, spol. s r. o.	Gemerská Hôrka	papiereňský priemysel
GEMTEX, a. s.	Rožňava	výroba bavlneného vrchného ošatenia a výroba konfekčného textilného tovaru
Carmeuse Slovakia, s. r. o.	Slavec	ťažba a spracovanie surovín
SIDERIT, s. r. o., Nižná Slaná	Nižná Slaná	ťažba a spracovanie rúd
Okres Sobrance		
Podnikateľský subjekt	Mesto / Obec	Popis podnikateľskej činnosti
ONTE Slovakia, s. r. o.	Sobrance	výroba výrobkov z dreva, výroba nábytku
Okres Spišská Nová Ves		
Podnikateľský subjekt	Mesto / Obec	Popis podnikateľskej činnosti
CRW Slovakia, s.r.o	Spišská Nová Ves	výroba plastových výrobkov
Embraco Slovakia, s. r. o.	Spišská Nová Ves	výroba kompresorov pre chladiace domáce spotrebiče a iné chladiarenské zariadenia
Sitem Slovakia, s. r. o.	Spišská Nová Ves	kovoobrábanie – výroba a predaj magnetických plechov pre elektrické stroje
CFM Slovakia, s. r. o.	Spišská Nová Ves	montáž mechanických častí audio a video techniky, prístrojov a zariadení
ANDRITZ-JOCHMAN, s. r. o.	Spišská Nová Ves	výroba a odbyt filtračných strojov a zariadení s elektrickým a mechanickým pohonom ako aj príslušných technológií
ROŠERO – P s.r.o.	Spišská Nová Ves	výroba midibusov na podvozkoch Iveco Daily, Mercedes Benz Vario a Sprinter; vhodné pre každý typ prepravy – mestské, prímestské i diaľkové v rôznych interiérových prevedeniach; celkovou obsaditeľnosťou 12 – 36 miest
Brantner Nova, s. r. o.	Spišská Nová Ves	odstraňovanie odpadu, nakladanie s odpadmi, správa a údržba verejnej zelene, verejného osvetlenia, čistenie mestských komunikácií, verejných priestranstiev, podnikanie v oblasti nakladania s odpadmi
Triplus SK, s. r. o.	Spišská Nová Ves	výroba plastových výliskov pre spotrebnú elektroniku
Micro Juntas SK, s. r. o	Spišská Nová Ves	výroba gumových tesnení
Overall Slovakia, s. r. o.	Spišská Nová Ves	konfekčná výroba z tkanín, kože a iných hmôt
STP A. P., s. r. o.	Spišská Nová Ves	výroba plastových komponentov pre DVD prehrávače
Kovohuty, a. s.	Krupky	výroba a predaj rafinovanej medi a mangánu, pružiniek, plášťového drôtu, práškovej medi, medeného drôtu, výroba kovov, kovových výrobkov, polotovarov, práškov, zliatin kovov
Panasonic AVC Networks Slovakia, s. r. o.	Krupky	výroba a montáž výrobkov a zariadení spotrebnej elektroniky
SEZ Krupky a.s.	Krupky	komplexný dodávateľ elektrických prístrojov nízkeho a vysokého napätia slúžiacich na istenie a ovládanie elektrických obvodov vrátane ochrany pred úrazom elektrickým prúdom
Okres Trebišov		
Podnikateľský subjekt	Mesto / Obec	Popis podnikateľskej činnosti
Blika, s.r.o.	Trebišov	výroba kovových skriň a dielenského nábytku
Omec, s.r.o.	Trebišov	spoločnosť zaoberajúca sa rekonštrukciou a výrobou potravinárskych strojov a zariadení

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Tabuľka č. 48: Prehľad podnikateľských subjektov v Košickom kraji, ktorým schválila vláda SR investičné stimuly (stav k 30. 9. 2010)

Investor	Okres	Uznesenie		Spolu štátna pomoc	
		číslo	dátum	v Sk	v Eur
Kuenz – SK, s. r. o.	Košice	827/2004	25.8.2004	81 200 000	
SCA Hygiene Products, spol.s r. o. (1. projekt)	Rožňava	322/2004	15.4.2004	45 000 000	
Van Geel Slovakia, s. r. o.	Košice	721/2004	14.7.2004	60 000 000	
CRW Slovakia, s. r. o.*	Spišská Nová Ves	1060/2006	13.12.2006	60 000 000	
FROLIX SK, s.r.o.(Brano-SK, s. r. o.)	Gelnica	1091/2006	20.12.2006	122 940 000	
GETRAG FORD Transmissions Slovakia, s.r.o.	Košice-okolie	495/2006	24.5.2006		54 500 000
Handtmann Slovakia s. r. o.*	Košice-okolie	1091/2006	20.12.2006	285 850 000	
NESS KDC, s.r.o	Košice	1091/2006	20.12.2006	49 781 000	
SCA Hygiene Products, spol.s r. o. (2. projekt)	Rožňava	1060/2006	13.12.2006	200 000 000	
SITEM SLOVAKIA, s. r. o.	Spišská Nová Ves	1060/2006	13.12.2006	51 000 000	
T-Systems Slovakia s. r. o. (1. projekt)	Košice	1091/2006	20.12.2006	147 798 000	

Investor	Okres	Uznesenie		Spolu štátna pomoc	
		číslo	dátum	v Sk	v Eur
Unomedical, s. r. o.	Michalovce	1060/2006	13.12.2006	136 000 000	
VALEO Slovakia, s. r. o.	Košice	1091/2006	20.12.2006	191 850 000	
ŽP PRAKO, s. r. o.	Gelnica	1091/2006	20.12.2006	115 000 000	
Magneti Marelli Slovakia s.r.o.	Košice-okolie	1106/2007	19.12.2007	419 879 000	
<i>UFT Production Slovakia, s.r.o.*</i>	<i>Rožňava</i>	<i>1053/2007</i>	<i>12.12.2007</i>	<i>51 000 000</i>	
Yazaki Wiring Technologies Slovakia, s.r.o.	Michalovce	1107/2007	19.12.2007	405 242 455	
Magneti Marelli Powertrain SLOVAKIA s. r. o.	Kechnec	885/2008	3.12.2008	149 357 000	
T-Systems Slovakia s.r.o. (2. projekt)	Košice	496/2008	16.7.2008	360 800 000	
CROWN Bevcan Slovakia, s. r. o.	Košice-okolie	226/2009	18.3.2009		5 461 196,31
RDB s.r.o.	Košice-okolie	504/2009	8.7.2009		2 000 000
IEE Sensing Slovakia s.r.o.	Košice-okolie	507/2009	8.7.2009		2 100 000
Stawi, s.r.o.	Košice-okolie	308/2010	12.5.2010		1 600 000
Embraco Slovakia s. r. o.	Spišská Nová Ves	564/2010	27.8.2010		6 500 000

* Uvedeným spoločnostiam bolo pozastavené poskytovanie štátnej pomoci z dôvodu neplnenia podmienok vyplývajúcich z rozhodnutia o schválení poskytnutia štátnej pomoci.

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR

8.3. Pravidlá v oblasti poskytovania individuálnej štátnej pomoci investorom

Štátna pomoc sa môže poskytnúť v súlade so zákonom č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci, v súlade s osobitnými zákonmi a s právnymi predpismi Európskeho spoločenstva vzťahujúcimi sa na štátnu pomoc. Štátnou pomocou sa rozumie každá pomoc v akejkoľvek forme, ktorú poskytuje na podnikanie alebo v súvislosti s podnikaním poskytovateľ priamo alebo nepriamo z prostriedkov štátneho rozpočtu, zo svojho rozpočtu alebo z vlastných zdrojov podnikateľovi. Štátna pomoc sa môže poskytnúť podľa schém štátnej pomoci alebo ako individuálna štátna pomoc v priamej alebo nepriamej forme.

Priamou formou štátnej pomoci je najmä:

- dotácia, príspevok, grant,
- úhrada úrokov alebo časti úrokov z úveru poskytnutého podnikateľovi,
- úhrada časti úveru,
- návratná finančná výpomoc.

Nepriamou formou štátnej pomoci je najmä:

- poskytnutie štátnej záruky alebo bankovej záruky,
- poskytnutie úľavy na dani alebo penále, pokute, úroku alebo na iných sankciách,
- predaj nehnuteľného majetku štátu alebo obce za cenu nižšiu, ako je trhovú cenu,
- poskytovanie poradenských služieb bezplatne alebo za čiastočnú úhradu,
- odklad platenia dane alebo povolenie zaplatenia dane v splátkach.

Môže ísť napríklad o pomoc na vzdelávanie zamestnancov, na podporu zamestnanosti, na výskum a vývoj. Jedným z týchto druhov je aj regionálna pomoc, ktorá sa poskytuje vo forme investičných stimulov.

Investičná pomoc

Prijímateľmi investičnej pomoci môžu byť fyzické a právnické osoby oprávnené podnikat' na území SR, ktorých investičné aktivity a projekty spĺňajú podmienky zákona č. 561/2007 Z.z. o investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov („Zákon o investičnej pomoci“). Na poskytnutie investičnej pomoci nie je právny nárok.

Práce na projekte (stavebné práce, objednanie strojového vybavenia) nie je možné začať skôr, než Ministerstvo hospodárstva SR investorovi formálne potvrdí, že spĺňa podmienky na to, aby sa mohol o štátnu pomoc uchádzať a čerpať ju. Cieľom tohto pravidla je dosiahnuť skutočný stimulačný účinok regionálnej pomoci, aby jej poskytnutie garantovalo to, že sa investičný projekt bude realizovať aj v regiónoch, kde by sa inak neuskutočnila. Ak sa práce na projekte začnú pred vydaním potvrdenia, celý projekt stráca oprávnenie na regionálnu pomoc.

Investičný projekt musí byť zrealizovaný do troch rokov (36 mesiacov) od schválenia regionálnej pomoci. Táto pomoc môže byť poskytnutá na založenie novej, ako aj na rozšírenie už existujúcej prevádzky.

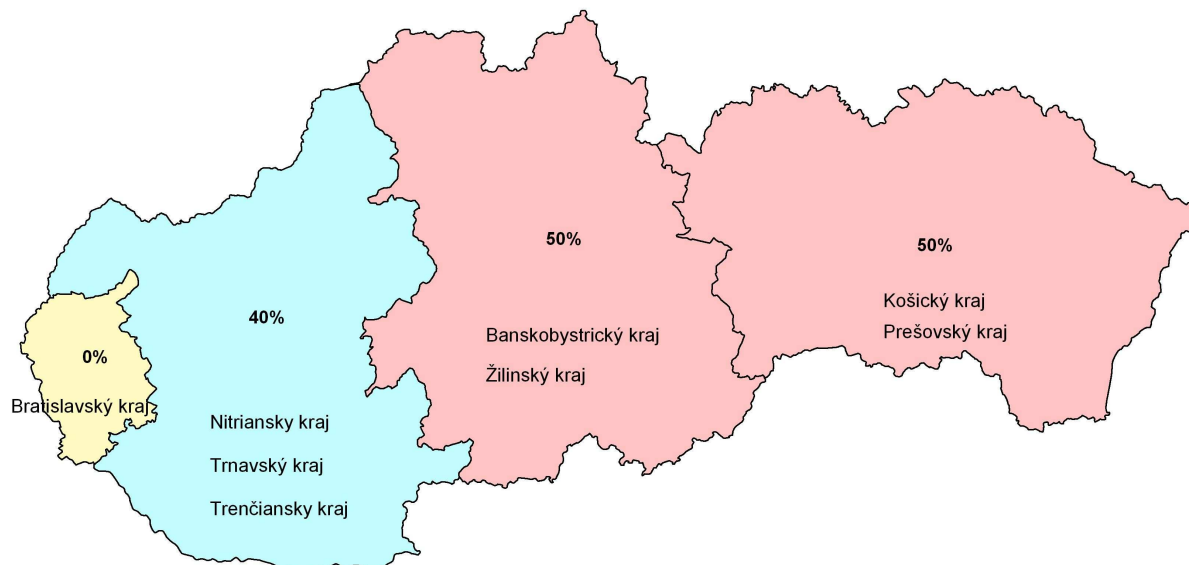

Pre účely poskytovania pomoci sa za oprávnené náklady považujú náklady na obstaranie:

- pozemkov,
- budov,
- technologického a strojového vybavenia,
- nehmotný investičný majetok – licencie, know-how a pod.,
- mzdové náklady.

Celkový objem schválenej pomoci musí brať do úvahy intenzitu a charakter konkrétnych regionálnych problémov. Maximálny objem pomoci, ktorý môže byť investorovi poskytnutý, bol pre jednotlivé regióny schválený Európskou komisiou, ktorá za týmto účelom rozdelila Slovenskú republiku na štyri regióny nasledovne:

Obrázok č. 15: Regionálna mapa štátnej pomoci v Slovenskej republike

Zdroj: SARIO a Košický samosprávny kraj

Uvedené percentá vyjadrujú tzv. intenzitu pomoci, teda maximálny podiel z oprávnených nákladov, ktorý môže byť investorovi schválený vo forme jednotlivých investičných stimulov. Vzhľadom na to, že cieľom je podporovať nielen veľké, ale aj malé a stredné podniky, maximálna intenzita pomoci môže byť zvýšená v prípade stredných podnikov o 10% a v prípade malých podnikov o 20%.

Tabuľka č. 49: Maximálna výška štátnej pomoci v % v Košickom kraji podľa veľkosti podnikov

Košický kraj	Veľké podniky	Stredné podniky	Malé podniky
Maximálna výška štátnej pomoci % oprávnených nákladov projektu	50%	60%	70%

Zdroj: SARIO

Investičná pomoc predstavuje regionálnu podporu na podporu počiatočnej investície do znevýhodnených regiónov a na tvorbu nových pracovných miest formou:

- dotácie na obstaranie dlhodobého hmotného majetku a dlhodobého nehmotného majetku,
- úľavy na dani z príjmu,
- príspevku na vytvorené nové pracovné miesta,
- prevodu nehnuteľného majetku alebo zámeny nehnuteľného majetku za cenu nižšiu, ako je všeobecná hodnota majetku.

a) Dotácia na obstaranie majetku

Ide o finančný príspevok na obstaranie hmotného a nehmotného investičného majetku. Jeho poskytnutie do istej miery závisí od možností štátneho rozpočtu. Dotovaný dlhodobý majetok musí byť zachovaný investorom minimálne po dobu 5 rokov od ukončenia investície.

b) Úľava na dani z príjmov

Tento stimul je možné uplatniť po dobu najviac 5 po sebe nasledujúcich zdaňovacích období, pričom prvým zdaňovacím obdobím, za ktoré je možné úľavu uplatniť, je to obdobie, v ktorom bolo investorovi vydané rozhodnutie o schválení pomoci a investor – daňovník splnil všetky požadované podmienky, najneskôr však to obdobie, v ktorom uplynuli tri roky od vydania rozhodnutia o schválení investičnej pomoci. Úľavu na dani

z príjmov si môže daňovník uplatniť do výšky dane pripadajúcej na pomernú časť základu dane. Pomerná časť sa vypočíta tak, že základ dane sa vynásobí koeficientom, ktorý sa stanoví ako podiel oprávnených nákladov, na ktoré bola poskytnutá investičná pomoc a súčtu hodnoty vlastného imania vykazaného v účtovnej závierke za zdaňovacie obdobie, v ktorom bolo vydané potvrdenie o tom, že investor spĺňa podmienky na poskytnutie pomoci a oprávnených nákladov, čiže:

$koeficient = \frac{\text{oprávnené náklady}}{\text{oprávnené náklady} + \text{vlastné imanie v príslušnom roku}}$

c) Príspevky na novovytvorené pracovné miesta – čiastočná refundácia miezd zamestnancov vrátane povinných odvodov

Poskytuje sa formou čiastočnej refundácie miezd zamestnancov vrátane povinných odvodov maximálne po dobu 2 rokov. Každé podporené pracovné miesto musí byť obsadené a udržané minimálne po dobu 5 rokov odo dňa obsadenia pracovného miesta. Pracovné miesta vytvorené v priamej súvislosti s počiatočnou investíciou musia byť obsadené do troch rokov po skončení investičného zámeru. Celkový objem príspevkov, o ktoré sa investor môže uchádzať, závisí od konkrétneho regiónu, v ktorom sa investícia uskutoční. Hodnota tohto stimulu sa vyčíslí ako percento z celkových mzdových nákladov na jedného zamestnanca počas dvoch rokov. Napríklad, ak sa investor rozhodne investovať na Východnom Slovensku, kde je maximálna intenzita štátnej pomoci 50% z celkových oprávnených nákladov, výška príspevkov sa určí ako 50% z celkových mzdových nákladov na novovytvorené pracovné miesta počas dvoch rokov. Percentuálny podiel je zhodný s maximálnou intenzitou pomoci v konkrétnom regióne.

d) Prevod nehnuteľného majetku alebo zámeny nehnuteľného majetku za cenu nižšiu, ako je všeobecná hodnota majetku

Za investičný stimul sa v tomto prípade považuje rozdiel medzi trhovou cenou a cenou, za ktorú bol prevod uskutočnený. Poskytovateľom tejto formy investičnej pomoci môže byť obec, vyšší územný celok, alebo organizácia v ich zriaďovateľskej pôsobnosti, Slovenský pozemkový fond, vlastník alebo správca nehnuteľnosti vo vecnej pôsobnosti orgánov verejnej správy. Zmluva o prevode nehnuteľného majetku alebo zámenná zmluva o zámene nehnuteľného majetku musí obsahovať ustanovenia o zriadení záložného práva najmenej na obdobie 5 rokov odo dňa prevodu majetku.

V zmysle zákona môžu byť podporené nasledovné typy investícií:

1. Priemyselná výroba

Investičné projekty v oblasti priemyselnej výroby môžu byť podporené investičnou pomocou, ak spĺňajú tieto podmienky:

- vybudovanie nového podniku, rozšírenie existujúceho podniku, diverzifikácia výroby podniku na nové, dodatočné výrobky alebo zásadná zmena výrobného programu existujúceho podniku, alebo kúpa podniku,
- obstaranie nových výrobných a technologických zariadení, ktoré sú určené na výrobné účely, a to v hodnote najmenej 60% z celkovej hodnoty obstaraného dlhodobého hmotného a dlhodobého nehmotného majetku,
- výroba, činnosti, procesy, stavby alebo výrobné a technologické zariadenia spĺňajúce podmienky na ochranu životného prostredia,
- dosahovanie podielu najmenej 80% objemu tržieb z podnikateľských činností uvedených v investičnom zámere z celkových tržieb prijímateľa,
- obstaranie dlhodobého hmotného majetku a dlhodobého nehmotného majetku najmenej v nasledujúcich sumách závisiacich od priemernej miery nezamestnanosti v okrese, v ktorom sa má realizovať investičný projekt za rok predchádzajúci roku podania žiadosti o investičnú pomoc:

Tabuľka č. 50: Minimálna suma oprávnených investičných nákladov – priemyselná výroba

Miera nezamestnanosti v okrese	Minimálna suma oprávnených investičných nákladov (v mil. Eur)	
	do 31. marca 2009 a od 1. januára 2011	od 1. apríla 2009 do 31. decembra 2010
Nižšia alebo rovnaká ako priemer na Slovensku	26,56	13,28
Vyššia ako priemer na Slovensku (o menej ako 50%)	13,27	6,635
Minimálne o 50% vyššia ako priemer na Slovensku	6,64	3,32

Zdroj: PricewaterhouseCoopers, Zákon č. 561/2007 Z.z. o investičnej pomoci

2. Technologické centrá

Technologickým centrom je miesto, v ktorom prijímateľ vykonáva činnosti prinášajúce vylepšenie alebo zmenu výrobkov, výrobných procesov a technológií využívaných vo výrobnom procese, napr. zlepšovanie

výrobných, výskum a vývoj, inovačné aktivity, kreatívne centrá, pričom výrobný proces sa nepovažuje za činnosť technologického centra.

Podmienky na poskytnutie investičnej pomoci pre technologické centrá sú:

- vybudovanie nového alebo rozšírenie existujúceho technologického centra,
- obstaranie dlhodobého hmotného majetku a dlhodobého nehmotného majetku najmenej v sume 1,33 mil. Eur, pričom najmenej 50% musí byť krytých vlastným imanom právnickej osoby alebo vlastnými prostriedkami fyzickej osoby – podnikateľa,
- z celkového počtu zamestnancov budú tvoriť minimálne 60% zamestnanci s vysokoškolským vzdelaním.

3. Centrá strategických služieb

Centrá strategických služieb sú miesta, kde prijímateľ poskytuje služby s vysokou pridanou hodnotou, podporujúce zamestnanosť kvalifikovaných expertov v centrách pre vývoj počítačových programov, odborných riešiteľských centrách, centrách na opravu špičkových technológií, centrách zákaznickej podpory a ústrediach nadnárodných firiem.

Podmienky na poskytnutie investičnej pomoci pre centrá strategických služieb sú:

- vybudovanie nového alebo rozšírenie existujúceho centra strategických služieb,
- obstaranie dlhodobého hmotného majetku a dlhodobého nehmotného majetku najmenej v sume 1,16 mil. Eur, pričom najmenej 50% musí byť krytých vlastným imanom právnickej osoby alebo vlastnými prostriedkami fyzickej osoby – podnikateľa,
- z celkového počtu zamestnancov budú tvoriť minimálne 30% zamestnanci s vysokoškolským vzdelaním.

4. Cestovný ruch

V zmysle Zákona o investičnej pomoci je možné podporiť komplexné strediská cestovného ruchu, to znamená zariadenia poskytujúce najmenej tri služby cestovného ruchu, napríklad ubytovacie služby, stravovacie služby, doplnkové služby – lyžovanie, kúpanie, športovo-relaxačné služby, kultúrno-poznávacie služby, ktoré tvoria jeden celok v jednej lokalite.

Podmienky na poskytnutie investičnej pomoci pre cestovný ruch sú:

- vybudovanie nového alebo rozšírenie existujúceho komplexného strediska cestovného ruchu o nové služby,
- obstaranie nových technologických zariadení, ktoré sú určené na poskytovanie služieb, a to v hodnote najmenej 40% z celkovej hodnoty obstaraného dlhodobého hmotného a dlhodobého nehmotného majetku,
- služby, činnosti, procesy, stavby alebo zariadenia spĺňajúce podmienky na ochranu životného prostredia podľa osobitných predpisov,
- dosahovanie podielu najmenej 80% objemu tržieb z podnikateľských činností uvedených v investičnom zámere z celkových tržieb prijímateľa,
- obstaranie dlhodobého hmotného majetku a dlhodobého nehmotného majetku podľa najmenej v sume 16,6 mil. Eur, z toho najmenej 50% musí byť krytých vlastným imanom právnickej osoby alebo vlastnými prostriedkami fyzickej osoby – podnikateľa. Ak investičný zámer bude realizovaný v okrese alebo okresoch, kde je miera nezamestnanosti vyššia ako priemerná miera nezamestnanosti v Slovenskej republike zverejňovaná v štatistických údajoch ústredia práce za kalendárny rok, ktorý predchádza roku, v ktorom bola žiadosť o poskytnutie investičnej pomoci doručená ministerstvu, uvedená suma sa znižuje na 8,3 mil. Eur. Ak investičný zámer bude realizovaný v okrese alebo okresoch, kde je miera nezamestnanosti najmenej o 50% vyššia ako priemerná miera nezamestnanosti v Slovenskej republike zverejňovaná v štatistických údajoch ústredia práce za posledný kalendárny rok, ktorý predchádza roku, v ktorom bola žiadosť o poskytnutie investičnej pomoci doručená ministerstvu, uvedená suma sa znižuje na 3,32 mil. Eur.

Tabuľka č. 51: Minimálna suma oprávnených investičných nákladov – cestovný ruch

Miera nezamestnanosti v okrese	Minimálna suma oprávnených investičných nákladov (v mil. Eur)	
	do 31. marca 2009 a od 1. januára 2011	od 1. apríla 2009 do 31. decembra 2010
Nižšia alebo rovnaká ako priemer na Slovensku	16,6	9,96
Vyššia ako priemer na Slovensku (o menej ako 50%)	8,3	4,98
Minimálne o 50% vyššia ako priemer na Slovensku	3,32	3,32

Zdroj: PricewaterhouseCoopers, Zákon č. 561/2007 Z.z. o investičnej pomoci

Zhrnutie podmienok pre získanie štátnej pomoci

Investori uchádzajúci sa o štátnu pomoc od 1. januára 2011 musia v SR realizovať projekt s nasledovnými minimálnymi hodnotami investície:

- a) Priemyselná výroba:
  - o v prípade realizácie investície v okresoch s nižšou mierou nezamestnanosti ako je priemerná miera nezamestnanosti min. 26,56 mil. Eur,
  - o v prípade realizácie investície v okresoch s vyššou mierou nezamestnanosti ako je priemerná miera nezamestnanosti min. 13,27 mil. Eur,
  - o v prípade realizácie investície v okresoch, kde je miera nezamestnanosti vyššia o 50% ako je priemerná miera nezamestnanosti min. 6,64 mil. Eur.
- b) Technologické centrá:
  - o oprávnené náklady vo výške najmenej 1,33 mil. Eur.
- c) Centrá strategických služieb:
  - o oprávnené náklady vo výške najmenej 1,16 mil. Eur.
- d) Cestovný ruch:
  - o v prípade realizácie investície v okresoch s nižšou mierou nezamestnanosti ako je priemerná miera nezamestnanosti min. 16,6 mil. Eur,
  - o v prípade realizácie investície v okresoch s vyššou mierou nezamestnanosti ako je priemerná miera nezamestnanosti min. 8,3 mil. Eur,
  - o v prípade realizácie investície v okresoch, kde je miera nezamestnanosti vyššia o 50% ako je priemerná miera nezamestnanosti min. 3,32 mil. Eur.

Požadovaná vzdelanostná štruktúra zamestnancov:

- a) Priemyselná výroba:
  - o nevyžaduje sa.
- b) Technologické centrá:
  - o z celkového počtu zamestnancov min. 60% s vysokoškolským vzdelaním.
- c) Centrá strategických služieb:
  - o z celkového počtu zamestnancov min. 30% s vysokoškolským vzdelaním.
- d) Cestovný ruch:
  - o nevyžaduje sa.

Postup pri schvaľovaní žiadostí o investičnú pomoc

1. Žiadateľ predloží investičný zámer na Ministerstvo hospodárstva SR (ďalej len „ministerstvo“).
2. Ministerstvo posúdi úplnosť investičného zámeru, a ak investičný zámer obsahuje všetky údaje potrebné na jeho posúdenie, do 30 dní zabezpečí k investičnému zámeru vypracovanie odborného posudku. Posudok zohľadní hospodársky a sociálny význam investičného zámeru a jeho environmentálny vplyv. Na posúdenie environmentálneho vplyvu je potrebné stanovisko Ministerstva životného prostredia SR.
3. Ak z posudku vyplýva, že žiadateľ má predpoklad splniť podmienky na poskytnutie investičnej pomoci, ministerstvo vypracuje návrh na poskytnutie investičnej pomoci, ktorý zašle na vyjadrenie poskytovateľom investičnej pomoci (napr. Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvu financií SR).
4. Poskytovatelia investičnej pomoci posúdia predpoklady splnenia podmienok na poskytnutie investičnej pomoci a do 30 dní od doručenia návrhu zašlú ministerstvu písomné stanoviská, v ktorých vyjadria súhlas alebo nesúhlas s poskytnutím investičnej pomoci. Súčasťou stanoviska je aj vyjadrenie k finančnému krytiu navrhovanej formy investičnej pomoci. Ak poskytovateľ investičnej pomoci ministerstvu stanovisko v určenej lehote nezašle, predpokladá sa, že s poskytnutím investičnej pomoci súhlasí.
5. Ministerstvo na základe súhlasných stanovísk písomne potvrdí žiadateľovi, že investičný zámer spĺňa podmienky na poskytnutie investičnej pomoci, a do 30 dní vypracuje ponuku investičnej pomoci.
6. Žiadateľ môže do 60 dní od doručenia ponuky požiadať ministerstvo o poskytnutie investičnej pomoci.
7. Ministerstvo predloží na základe žiadosti žiadateľa návrh na poskytnutie investičnej pomoci vláde Slovenskej republiky na schválenie.
8. Ministerstvo do 15 dní od schválenia návrhu na poskytnutie investičnej pomoci vládou vydá rozhodnutie o schválení investičnej pomoci žiadateľovi.
9. Schválenie Európskou komisiou (ak je potrebné).

Zrušenie a zastavenie poskytovania investičnej pomoci

Zrušenie a zastavenie poskytovania investičnej pomoci je možné na žiadosť prijímateľa, ak sa investičná pomoc ešte nezačala čerpať. Ak prijímateľ:

- nezačne do 24 mesiacov od doručenia rozhodnutia o schválení investičnej pomoci obstarávať dlhodobý hmotný a nehmotný majetok,
- nezačne do troch rokov od doručenia rozhodnutia o schválení investičnej pomoci vykonávať podnikateľskú činnosť uvedenú v investičnom zámere,
- nespĺní niektorú z podmienok pre poskytnutie investičnej pomoci,

rozhodnutie o schválení investičnej pomoci stráca platnosť a poskytnutú investičnú pomoc musí vrátiť. Poskytnutie investičnej pomoci na ďalší investičný projekt pre toho istého príjemcu pomoci je možné iba vtedy, ak už ukončil realizáciu investičného zámeru, na ktorý mu bola schválená štátna pomoc a schválenú štátnu pomoc vyčerpal.

O poskytnutie investičnej pomoci nemôže opakovane požiadať prijímateľ, ktorému bola schválená štátna pomoc podľa zákona o štátnej pomoci.

8.4. Stimuly pre výskum a vývoj

Podmienky získania a využitia stimuloov na výskum a vývoj sú stanovené zákonom o stimuloov pre výskum a vývoj č. 185/2009 Z.z.. Zákon o stimuloov na výskum a vývoj predstavuje schému štátnej pomoci, ktorá je určená právnickým osobám – podnikateľom s cieľom zlepšiť úroveň výskumu a vývoja.

Stimuloom môže byť:

1. dotácia zo štátneho rozpočtu poskytnutá na:

- podporu základného výskumu, aplikovaného výskumu alebo experimentálneho vývoja,
- vypracovanie štúdie realizovateľnosti projektu,
- zabezpečenie ochrany priemyselného vlastníctva,
- dočasné pridelenie vysokokvalifikovaného zamestnanca výskumu a vývoja.

Dotácia je podmienená vytvorením nového pracoviska alebo rozšírením pracoviska z vlastných prostriedkov, pričom pracovisko bude zamerané na vykonávanie výskumu a vývoja. Novovytvorené, resp. rozšírené pracovisko musí vykonávať svoju činnosť aspoň päť rokov po skončení poskytovania stimuloov.

2. úľava na dani z príjmu

Poskytuje sa na pomernú časť základu dane v závislosti od nákladov na výskum a vývoj hradených z vlastných prostriedkov žiadateľa a celkových nákladov na výskum a vývoj. Výška úľavy na dani je limitovaná absolútnou výškou pomoci poskytnutej pre danú formu. Maximálna doba čerpania je 3 roky.

Charakter jednotlivých projektov a výška ich maximálnej podpory

1. Projekt základného výskumu

- je zameraný na experimentálnu alebo teoretickú prácu vykonávanú najmä na získanie nových poznatkov s plánovaným využitím v praxi,
- maximálna doba riešenia projektu je 3 roky.

Tabuľka č. 52: Výška štátnej pomoci podľa veľkosti podniku – projekty základného výskumu

Veľkosť podniku	Maximálna výška štátnej pomoci / Minimálna výška oprávnených nákladov	
	% oprávnených nákladov / maximálna suma štátnej pomoci v mil. Eur pre jeden podnik a jeden projekt	Minimálna výška oprávnených nákladov v mil. Eur
Mikro a malý podnik	100% / 20	0,25
Stredný podnik	100% / 20	0,5
Veľký podnik	100% / 20	1,0

Zdroj: PricewaterhouseCoopers

2. Projekt aplikovaného výskumu

- je zameraný na získanie nových poznatkov a zručností pre vývoj nových výrobkov, postupov alebo služieb,
- maximálna doba riešenia projektu je 3 roky.

Tabuľka č. 53: Výška štátnej pomoci podľa veľkosti podniku – projekty aplikovaného výskumu

Veľkosť podniku	Maximálna výška štátnej pomoci / Minimálna výška oprávnených nákladov	
	% oprávnených nákladov / maximálna suma štátnej pomoci v mil. Eur pre jeden podnik a jeden projekt	Minimálna výška oprávnených nákladov v mil. Eur
Mikro a malý podnik	70% */ 10	1,5
Stredný podnik	60% */ 10	2,5
Veľký podnik	50% */ 10	3,5

*Uvedenú intenzitu možno zvýšiť o 15 percentuálnych bodov (max. na úroveň 80% z oprávnených nákladov, ak projekt zahŕňa efektívnu spoluprácu aspoň dvoch nezávislých podnikov.

Zdroj: PricewaterhouseCoopers

3. Projekt experimentálneho vývoja

- je zameraný na získavanie, kombinovanie, formovanie a používanie existujúcich vedeckých, odborných a technologických poznatkov a zručností na účely vytvorenia plánov a zostáv, alebo návrhov nových (či zlepšených) výrobkov, postupov alebo služieb,
- maximálna doba riešenia projektu je 3 roky.

Tabuľka č. 54: Výška štátnej pomoci podľa veľkosti podniku – projekty experimentálneho vývoja

Veľkosť podniku	Maximálna výška štátnej pomoci / Minimálna výška oprávnených nákladov	
	% oprávnených nákladov / maximálna suma štátnej pomoci v mil. Eur pre jeden podnik a jeden projekt	Minimálna výška oprávnených nákladov v mil. Eur
Mikro a malý podnik	45% */ 7,5	1,5
Stredný podnik	35% */ 7,5	2,5
Veľký podnik	25% */ 7,5	3,5

*Uvedenú intenzitu možno zvýšiť o 15 percentuálnych bodov (max. na úroveň 80% z oprávnených nákladov, ak projekt zahŕňa efektívnu spoluprácu aspoň dvoch nezávislých podnikov.

Zdroj: PricewaterhouseCoopers

4. Vypracovanie štúdie realizovateľnosti projektu

- je zamerané na overenie reálnosti a uskutočniteľnosti projektu aplikovaného výskumu a projektu experimentálneho vývoja.

Tabuľka č. 55: Výška štátnej pomoci podľa veľkosti podniku – vypracovanie štúdie realizovateľnosti projektu

Veľkosť podniku	Maximálna výška štátnej pomoci – % oprávnených nákladov / maximálna suma štátnej pomoci v mil. Eur pre jeden podnik a jeden projekt	
	Prípravné štúdie pre činnosti priemyselného výskumu	Prípravné štúdie pre činnosti experimentálneho vývoja
Mikro a malý podnik	75% / 7,5*	50% / 7,5*
Stredný podnik	75% / 7,5*	50% / 7,5*
Veľký podnik	65% / 7,5*	40% / 7,5*

*Maximálna suma štátnej pomoci môže byť vyššia, ak sa štúdia technickej realizovateľnosti prevažne zameriava na priemyselný alebo základný výskum.

Zdroj: PricewaterhouseCoopers

5. Zabezpečenie ochrany priemyselného vlastníctva

- zameraný na zabezpečenie ochrany výsledkov získaných v rámci projektov aplikovaného výskumu alebo experimentálneho vývoja doma alebo v zahraničí formou patentovej ochrany či inými formami ochrany práv priemyselného vlastníctva,
- maximálna intenzita pomoci (pomoc ako % oprávnených nákladov) nepresahuje intenzitu pre príslušné aktivity výskumu a vývoja, ktoré viedli k prvotnému vzniku práva priemyselného vlastníctva.

6. Dočasné pridelenie vysokokvalifikovaného zamestnanca výskumu a vývoja

- dočasné pridelenie vysokokvalifikovaných pracovníkov z iných sektorov výskumu a vývoja (z vysokých škôl, SAV alebo veľkého podniku) do mikro, malého alebo stredne veľkého podniku,
- v prípade mikro, malých a stredných podnikov maximálna intenzita pomoci (pomoc ako % oprávnených nákladov) nepresiahne 50% na obdobie najviac troch rokov na jeden podnik a jedného zapožičaného pracovníka.

Postup pri schvaľovaní žiadostí o stimuly na výskum a vývoj

1. Žiadateľ o stimuly predloží Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR žiadosť o stimuly pred začatím práce na projekte.
2. Odborné posúdenie projektu (2 posudky) zabezpečí ministerstvo do 3 mesiacov od prijatia žiadosti o stimuly.
3. Ministerstvo vydá rozhodnutie o schválení stimulov na projekt, ak výška stimulov nepresiahne 2 mil. Eur.
4. Ak je výška stimulov vyššia než 2 mil. Eur, ministerstvo predloží návrh na poskytnutie stimulov vláde na schválenie.
5. V prípade projektov presahujúcich notifikačný limit (notifikačný limit je rôzny v závislosti od konkrétneho typu výskumno-vývojovej aktivity) poskytnutie stimulov podlieha notifikácii Európskej komisii.

8.5. Analýza požiadaviek investorov

Medzi zahraničnými investormi sa uskutočnil dotazníkový prieskum s cieľom získať od investorov informácie o investičnom prostredí v regióne a tiež o ich motivácií investovať na Slovensku. Z dotazníkov vyplynulo nasledovné:

Rozhodujúce lokalizačné faktory:

- nízke náklady na pracovnú silu,
- zákazníci,
- poloha Slovenska v strede Európy – blízkosť obchodných partnerov v Európe a Ázii,
- Slovensko – člen EÚ (odstránenie bariér v obchode),
- nízke daňové zaťaženie,
- vzdelanosť,
- náklady na dopravu.

Vo všetkých prípadoch ako hlavný lokalizačný faktor boli uvedené nízke náklady na pracovnú silu a potom prítomnosť zákazníkov z Európy a Ázie, ktorí sa presúvajú do strednej a východnej Európy. Týmto spôsobom viažu na seba ďalších svojich subdodávateľov. V okrese Spišská Nová Ves je to napr. EMBRACO Slovakia, s.r.o. a Panasonic AVC Networks Slovakia, s.r.o., ktorí pritiahli ďalšie menšie firmy do regiónu.

Dôvody investovania

Hlavné všeobecne platné konkurenčné výhody Slovenska spočívajú najmä v týchto indikátoroch:

- Strategická poloha Slovenska z geografického hľadiska: Slovensko spája západnú a východnú Európu, s trhom vyše 350 mil. osôb; cez Slovensko prechádzajú medzinárodné dopravné koridory, ropovody a plynovody.
- Prepojenie na svetovú ekonomiku: Slovensko je členom OECD a WTO. V roku 2004 sa stalo plnoprávnym členom EÚ ako aj NATO. Export do krajín OECD v prvom polroku 2010 tvoril 86,4% a do krajín EÚ 84,5% celkového vývozu SR. Slovensko je členom Schengenského priestoru a od roku 2009 jeho oficiálnou menou je Euro.
- Priemyselná tradícia: Slovensko buduje na vyspelom priemyselnom dedičstve v sektoroch automobilovej výroby, elektrotechnického, hutníckeho, strojárenského a drevospracujúceho priemyslu a zároveň poskytuje nové príležitosti v sektoroch informačných technológií a strategických služieb.
- Veľký rozvojový potenciál slovenského výskumno-vývojového prostredia a znalostnej ekonomiky založenej na inováciách.
- Politická a ekonomická stabilita.
- Adekvátna dostupnosť vysoko kvalifikovanej pracovnej sily: 59,74% ekonomicky aktívneho obyvateľstva Slovenska má vysokoškolské alebo úplné stredné vzdelanie. Vysoká úroveň vzdelávania – na univerzitách v Košickom kraji v roku 2009 študovalo viac ako 23 000 študentov dennou a viac ako 7 000 externou formou a počet absolventov bol 8,2 tisíc.
- Nízke náklady na pracovnú silu pri pomerne vysokej produktivite práce. Priemerná cena práce na Slovensku je pri rovnakej produktivite nižšia než v Českej republike, Maďarsku a Poľsku a 6,5 krát nižšia než v Európskej únii. Priemerná mesačná cena práce bola v roku 2008 na Slovensku 977 Eur, v Českej republike 1187 Eur, v Poľsku 996 Eur a v Maďarsku 1022.
- Nízke daňové zaťaženie: od 1. 1. 2004 Slovensko zaviedlo rovnú daň 19%.
- Harmonizované investičné stimuly s legislatívou EÚ.

Rozhodujúce podmienky pre lokalizáciu investora v území

- odborne pripravené, vzdelané ľudské zdroje, jednak na úrovni výkonnej pre manažment firmy resp. odborníkov pre výrobný proces, ako aj pre zvládnutie administratívy súvisiacej so získaním investorov (výkup pozemkov, príprava infraštruktúry a pod.),
- pôda – schopnosť poskytnúť pozemky,
- infraštruktúra,
- vybavenosť územia – doprava, školy, nemocnice (komplexná vybavenosť územia),
- vymáhateľnosť práva,
- odbúranie byrokracie,
- odstránenie korupcie a iných nežiaducich vplyvov (politické, súkromné a i.),
- nízka cena energií.

Investori, ktorí majú záujem usídiť sa v regióne, majú v prevažnej väčšine informácie o výhodách lokalizácie investície v jednotlivých štátoch. K najdôležitejším faktorom, ktoré rozhodujú o umiestnení investície patria investičné stimuly zo strany štátu a daňová politika. Dôležitú úlohu hrá napojenie na cestnú sieť – diaľnicu, samotná príprava plôch na možnú investíciu. Ďalším dôležitým faktorom, ktorý do značnej miery ovplyvňuje lokalizáciu investície, je prístup miestnej samosprávy k potenciálnym investorom, kde základnou podmienkou je čestnosť a spoľahlivosť.

Získané názory

Starosta obce Kechnec JUDr. Konkoly – poznatky zo získavania investorov pre priemyselný park Kechnec:

- potenciálny investor nechce byť v priamom kontakte s vlastníkom pôdy,
- pre prilákanie zahraničných investorov doteraz platili pre jednotlivé regióny rozdielne podmienky (odrážajúce sa napr. vo veľkých rozdieloch v cene pôdy),
- investor má záujem o vysporiadané pozemky z hľadiska vlastníckych vzťahov,
- dôležité je poskytnutie komplexného vybavenia územia – školy, zdravotná starostlivosť, bývanie, služby,
- schopnosť mesta, obce pre manažovanie vzniku priemyselného parku (pri súkromných developeroch môže byť riziko úniku finančných prostriedkov),
- investor potrebuje pri rozhodovaní o vstupe do určitej lokality voľnosť pri rozhodovaní,
- dôležitá je propagácia priemyselného parku, prezentačné materiály, účasť na výstavách, veľtrhoch, prezentačných akciách,
- existujúca infraštruktúra,
- existencia subdodávateľských firiem na určitej technickej úrovni,
- často chýba vízia, predvídavosť a schopnosť riskovať,
- pozitívny postoj k verejným záležitostiam zo strany územnej, lokálnej samosprávy,
- zanietenosť jednotlivcov pre založenie a rozbehnutie priemyselného parku.

Existujúci investori navrhujú nasledovné

- zlepšiť komunikáciu s miestnou samosprávou,
- zaviesť investičné stimuly aj na miestnej úrovni (nižšie miestne dane a poplatky),
- zvýšiť kvalifikačnú úroveň pracovnej sily, zabezpečiť lepšie prepojenie školy s praxou, vytvoriť podmienky pre celoživotné vzdelávanie,
- zlepšiť úroveň technickej infraštruktúry.

Príklad služieb pre ekonomický rozvoj organizácie

- Strategické plánovanie podniku (lokalizácie) – strategické poradenstvo o geografických územiach na lokalizáciu a konsolidáciu rozličných podnikateľských možností v súlade s celkovou podnikateľskou stratégiou.
- Popis kritérií pre kľúčový výber lokality – s cieľom pomôcť výkonným zložkám spoločnosti určiť a stanoviť rozhodujúce kritéria posudzujúce lokality pre špecifické podnikateľské funkcie.
- Posudzovanie a výber z viacerých lokalít – hodnotenie a zostavenie poradia lokalít stanovených na základe kritéria kľúčových nákladov a kvality vedúce k rýchlej identifikácii najperspektívnejšej lokality uchádzajúcej sa o investovanie.
- Posúdenie a overenie preferovanej lokality – validácia alebo druhý najlepší návrh preferovanej lokality za účelom jej vhodnosti postavenej na špecifických projektových parametroch.
- Vyhľadanie pozemku/prevádzky alebo vhodného objektu – posudzovanie a vyhodnocovanie vhodného miesta a objektov podľa projektu klienta v krajine alebo regióne.
- Konsolidácia existujúcich výrobných prevádzok – navrhovanie a odhad umiestnenia, dopad na usporiadanie projektu, pomoc pri stanovení najlepšej prevádzky pre budúcu konsolidáciu.

- Likvidácia nepoužívaných pozemkov a zariadení – definovanie a implementácia prístupu za účelom identifikácie cieľových skupín firiem, vypracovanie marketingových materiálov, prieskum možných nových užívateľov / firiem.
- Poradenstvo o finančnej podpore – analýzy finančných stimulov dosiahnuteľných v krajinách sveta, objem, podmienky, použitie, atď..
- Monitorovanie podnikateľského prostredia – pravidelný screening podnikateľského prostredia ako aj poskytovanie skorého poradenstva na prichádzajúce nové príležitosti a hrozby.
- Strategické workshopy – na optimalizáciu lokalizačnej stratégie firiem založené na najnovších trendoch, na trhových zmenách a faktoroch, ktoré sú spojené s lokalizáciou investície, ako aj zdrojov údajov a hodnotiacich techník.

Príklad služieb hospodárskeho rozvoja pre organizácie

- Konkurenčná lokalizácia, benchmarková analýza – zabezpečenie na mieru šitých podrobných analýz atraktivity regiónov / štátov pre umiestnenie danej investície, vo väzbe ku kľúčovým parametrom v porovnaní s hlavnou konkurenciou, postavenej na základe typickej požiadavky investorov.
- Analýza investičných trendov – komplexný rozbor investičných trendov, pre krajiny a regióny.
- Investičná promo stratégia – definovanie cieľov pre získanie zahraničných investícií, stanovenie priorít a cieľov pre sektory / odvetvia, podnikateľské funkcie.
- Ekonomická dopadová analýza – analýza dopadov, politik a iniciatív s cieľom zatraktívniť špecifické lokality pre investorov.
- Marketingové stratégie a nástroje – rozpracovanie marketingových nástrojov a iniciatív na základe potrieb investorov, za účelom validácie navrhovanej lokality a trhu s rešpektovaním potrieb výhľadového investora a s využitím jeho vlastných výberových kritérií a techník.
- Analýzy a poradenstvo v oblasti organizačnej štruktúry, organizácie a prevádzky založené na najlepších medzinárodných skúsenostiach.
- Školenie/tréningy – školenia pre zamestnancov v oblasti korporátneho rozhodovacieho procesu, ako správne realizovať investičné promo-aktivity a iniciatívy a vyjednávať s investormi.
- Strategické workshopy – za účelom vyhodnotenia investičných promo stratégií a poskytnutie poradenstva o trendoch a nasledujúcich zmenách.
- Informácie o lokalite na požiadanie – zabezpečenie priebežných podporných služieb, promptnej odpovede na urgentné vyžiadanie pre trh alebo pre informácie o lokalite.²

---

² Zdroj: IBM

ZOZNAM SKRATIEK

AGTC	<i>Európska dohoda o najdôležitejších trasách medzinárodnej kombinovanej dopravy a príslušných objektoch</i>
APVV	<i>Agentúra na podporu výskumu a vývoja</i>
BERG	<i>baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológií</i>
BIC	<i>podnikateľské inovačné centrum</i>
COV	<i>centrum odborného vzdelávania</i>
ČOV	<i>čistiareň odpadových vôd</i>
DP	<i>dobývací priestor</i>
EBN	<i>európskej siete inovatívnych centier</i>
EP	<i>Európsky parlament</i>
EÚ	<i>Európska únia</i>
FEI	<i>Fakulta elektrotechniky a informatiky</i>
FF	<i>Fond fondov</i>
HDP	<i>hrubý domáci produkt</i>
CHLÚ	<i>chránené ložiskové územie</i>
IKT	<i>informačno-komunikačné technológie</i>
ITV	<i>IT Valley</i>
KSK	<i>Košický samosprávny kraj</i>
MSP	<i>malé a stredné podniky</i>
NATO	<i>North Atlantic Treaty Organisation – Organizácia severoatlantickej zmluvy</i>
NR SR	<i>Národná rada Slovenskej republiky</i>
NTS	<i>neobmedzený tovarový styk</i>
OECD	<i>Organisation for Economic Co-operation and Development – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj</i>
OP	<i>Operačný program</i>
OZE	<i>Obnoviteľné zdroje energie</i>
p. b.	<i>percentuálny bod</i>
PHaSR	<i>program hospodárskeho a sociálneho rozvoja</i>
PI	<i>podnikateľský inkubátor</i>
PI/TI	<i>podnikateľský a technologický inkubátor</i>
PVS	<i>Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s.</i>
PZI	<i>priame zahraničné investície</i>
RIS	<i>Regionálna inovačná stratégia</i>
RPIC	<i>regionálne poradenské informačné centrum</i>
SACR	<i>Slovenská agentúra pre cestovný ruch</i>
SARIO	<i>Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu</i>
SAV	<i>Slovenská akadémia vied</i>
SNŠ	<i>Spoločenstvo nezávislých štátov (organizácia zahŕňajúca 10 z 15 bývalých zväzových republík Sovietskeho zväzu)</i>
SOPK	<i>Slovenská obchodná a priemyselná komora</i>
SOŠ	<i>stredná odborná škola</i>
SPPK	<i>Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora</i>
SvF	<i>Stavebná fakulta</i>
SŽK	<i>Slovenská živnostenská komora</i>

ŠÚ SR	<i>Štatistický úrad Slovenskej republiky</i>
TC-OZE	<i>Technologické centrum obnoviteľných zdrojov energie</i>
TEM	<i>transeurópska magistrála</i>
TEN-T	<i>Trans European Network for Transport – transeurópska dopravná sieť</i>
TKD	<i>terminál kombinovanej dopravy</i>
TUKE	<i>Technická univerzita v Košiciach</i>
TÚ	<i>Telekomunikačný úrad SR</i>
UPJŠ	<i>Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach</i>
ÚPN VÚC	<i>Územný plán veľkého územného celku</i>
VSE	<i>Východoslovenská energetika, a. s. Košice</i>
VVS	<i>Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s.</i>
VZN	<i>všeobecné záväzné nariadenie</i>
WTO	<i>World Trade Organization – Svetová obchodná organizácia</i>
ŽSR	<i>Železnice Slovenskej republiky</i>

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

- [1] Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja 2007-2013
- [2] Územný plán veľkého územného celku Košický kraj – zmeny a doplnky 2009
- [3] Bulletin 4/2005, 4/2006, 4/2007, 4/2008, 4/2009 – Štatistický úrad SR, pracovisko ŠÚ SR v Košiciach
- [4] Regionálne porovnania v Slovenskej republike – Štatistický úrad SR
- [5] Energetická politika Košického samosprávneho kraja, 2007
- [6] Stratégia využitia obnoviteľných zdrojov energie v Košickom samosprávnom kraji, 2007
- [7] Guide to investment in Košice – sprievodca k investovaniu, 2010
- [8] Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR – www.telecom.gov.sk
- [9] Ministerstvo financií SR – www.finance.gov.sk
- [10] Ministerstvo hospodárstva – www.economy.gov.sk
- [11] Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR – www.mpsr.sk
- [12] Štatistický úrad SR – www.statistics.sk
- [13] Zbierka zákonov – www.zbierka.sk
- [14] Databázový systém pozemky.sk – www.pozemky.sk
- [15] Colliers International – www.colliers.sk
- [16] Cestná Databanka – Slovenská správa ciest – www.ssc.sk
- [17] Železnice Slovenskej republiky – www.zsr.sk
- [18] Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu – www.sario.sk
- [19] Slovenská agentúra životného prostredia – www.sazp.sk
- [20] Slovenské elektrárne – www.seas.sk
- [21] Východoslovenská vodárenská spoločnosť – www.vvs-as.sk
- [22] Podtatranská vodárenská spoločnosť – www.pvsas.sk
- [23] Letisko Košice – www.airportkosice.sk
- [24] T-Mobile Slovensko – www.t-mobile.sk
- [25] Orange Slovensko – www.orange.sk
- [26] Telefónica O2 – www.sk.o2.com
- [27] Antik Telecom – www.antik.sk
- [28] Telekomunikačný úrad SR – www.teleoff.gov.sk
- [29] Výskumný ústav spojov, n.o. – www.vus.sk
- [30] Hlavný bankový úrad Banská Štiavnica – www.hbu.sk
- [31] Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny – www.upsvar.sk
- [32] Slovensko – kultúrny profil – www.slovakia.culturalprofiles.net
- [33] KOŠICE 2013 – Európske hlavné mesto kultúry – www.kosice2013.sk
- [34] Ústav informácií a prognóz školstva – www.uips.sk
- [35] Košický samosprávny kraj – www.vucke.sk
- [36] Mesto Dobšiná – www.dobsina.sk
- [37] Mesto Čierna nad Tisou – www.mestociernanadtisou.sk
- [38] Mesto Gelnica – www.gelnica.sk
- [39] Mesto Košice – www.kosice.sk
- [40] Mesto Kráľovský Chlmec – www.kralovskychlmec.sk
- [41] Mesto Krompachy – www.krompachy.sk
- [42] Mesto Medzev – www.medzev.sk
- [43] Mesto Michalovce – www.michalovce.sk
- [44] Mesto Moldava nad Bodvou – www.moldava.sk
- [45] Mesto Rožňava – www.roznava.sk
- [46] Mesto Sobrance – www.sobrance.sk
- [47] Mesto Spišská Nová Ves – www.mestosnv.sk
- [48] Mesto Spišské Vlachy – www.spisskevlachy.sk
- [49] Mesto Strážske – www.strazske.sk
- [50] Mesto Trebišov – www.trebisov.sk
- [51] Mesto Veľké Kapušany – www.vkapusany.sk
- [52] Obce KSK – www.e-obce.sk
- [53] Obec Kechnec – www.kechnec.sk
- [54] Územné plány – www.uzemneplany.sk
- [55] Košice IT Valley – www.kosiceitvalley.sk
- [56] IBM – www.ibm.com
- [57] Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania – www.nadsme.sk
- [58] Národná banka Slovenska – www.nbs.sk
- [59] PricewaterhouseCoopers – www.pwc.com